

NORGES OFFICIELLE STATISTIK. VI. 148.

VETERINÆRVÆSENET

OG

KJØTKONTROLLEN

1917.

(*Le service vétérinaire et l'inspection de la viande, 1917.*)

UTGIT AV

DIREKTØREN FOR DET CIVILE VETERINÆRVÆSENEN.

KRISTIANIA

I KOMMISSION HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1919.

Norges Officielle Statistik, række VI.
(Statistique officielle de la Norvège, série VI.)

Trykt 1917:

- Nr. 91. Norges sparebanker 1915. (*Caisse d'épargne.*)
- 92. Kreaturholdet 30 september 1916. (*Bétail, le 30 septembre 1916.*)
- 93. Arbeidslønninger 1915. (*Gages annuels des domestiques et salaires des ouvriers.*)
- 94. Sundhetstilstanden og medicinalforholdene 1914. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
- 95. Norges bergverksdrift 1915. (*Mines et usines.*)
- 96. Veterinærvesenet og kjøtkontrollen 1915. (*Le service vétérinaire et l'inspection de la viande.*)
- 97. Norges handel 1915. (*Commerce.*)
- 98. Fængselsstyrelsens aarbok 1913. (*Annuaire de l'Administration générale des prisons 1913.*)
- 99. Forsømte og forbryderske barn i Norge. (*Enfants moralement abandonnés et enfants criminels en Norvège.*)
- 100. Norges kommunale finanser 1913/14. (*Finances des communes.*)
- 101. De offentlige jernbaner 1915/16. (*Chemins de fer publics.*)
- 102. Norges telegrafvæsen 1915/16. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
- 103. Norges skibsfart 1915. (*Navigation.*)
- 104. Jordbruk og fædrift 1911—15. (*Agriculture et élevage du bétail.*)
- 105. Dyrtidens virkninger paa levevilkaarene. 1ste del. (*Effets de la cherté des vivres sur les conditions d'existence. 1ère partie.*)
- 106. Forsikringsselskaper 1915. (*Sociétés d'assurances.*)
- 107. Ulykkesforsikringen 1914. (*Assurances contre les accidents du travail.*)
- 108. De spedalske i Norge 1911—1915. (*Rapport sur les lépreux en Norvège pour les années 1911—1915.*)
- 109. Sindssykeasylenes virksomhet 1915. (*Hospices d'aliénés.*)
- 110. Kommunevalgene 1916. (*Élections en 1916 pour les conseils communaux et municipaux.*)
- 111. Folkemængdens bevægelse 1915. (*Mouvement de la population.*)
- 112. Norges postvæsen 1916. (*Statistique postale.*)
- 113. Kriminalstatistik 1913 og 1914. (*Justice criminelle.*)
- 114. Skiftevæsenet samt overformynderiene 1915. (*Successions, faillites et biens pupilières.*)
- 115. Norges fiskerier 1915. (*Grandes pêches maritimes.*)
- 116. Private aktiebanker 1916. (*Banques privées par actions.*)
- 117. Fængselsstyrelsens aarbok 1914. (*Annuaire de l'Administration générale des prisons 1914.*)
- 118. Norges sparebanker 1916. (*Caisse d'épargne.*)
- 119. Fiskerforsikringen 1916. (*Assurances contre les accidents des marins pêcheurs.*)
- 120. Norges skibsfart 1916. (*Navigation.*)

NORGES OFFICIELLE STATISTIK. VI. 148.

VETERINÆRVÆSENET

OG

KJØTKONTROLLEN

1917.

(*Le service vétérinaire et l'inspection de la viande, 1917.*)

UTGIT AV

DIREKTØREN FOR DET CIVILE VETERINÆRVÆSEN.

KRISTIANIA

I KOMMISSION HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1919.

- For aarene 1889—1898 se Norges Officielle Statistik, række III.
- For aarene 1899—1903 se Norges Officielle Statistik, række IV, nr. 24,
57, 70, 89 og 116.
- For aarene 1904—1911 se Norges Officielle Statistik, række V, nr. 15,
36, 65, 83, 112, 141, 173 og 201.
- For aarené 1912—1916 se Norges Officielle Statistik, række VI, 13, 39
71, 96 og 121.
-

En 1917 il est signalé en Norvège des cas de charbon (62), de charbon symptomatique (40), de fièvre catarrhale du boeuf (537), de rouget du porc (8955), de pneumonie contagieuse du cheval (1196), de pneumo-entérite contagieuse du porc et de peste porcine (147), de gourme (4430), d'influenza (29), et de gastromycose du mouton (106).

Aucun cas de peste bovine, de rage canine, de morve, de fièvre aphteuse, de péripneumonie du bétail, de clavelée ni de gale du mouton n'a été constaté.

Les tableaux statistiques donneront des renseignements plus exacts sur les cas de maladies et sur le fonctionnement de l'inspection de la viande.

Indholdsfortegnelse.

(Sommaire).

	Page
Résumé en français	III
I. Veterinærøvesenet i 1917.	
(Du service vétérinaire en 1917).	
A. Almindelig oversigt (Vue générale)	1
Tabel I. Enkelte sygdommes forekomst i de forskjellige amter (Municipalités par départements)	2
B. De enkelte sygdomme (Les maladies différentes)	3
1. Miltbrand (Charbon)	3
2. Katarrhfeber (Fièvre catarrhale)	3
3. Raslesyke (Charbon symptomatique)	5
4. Braasot (Gastromycose du mouton)	5
5. Svinesyke og svinepest (Pneumo-entérite contagieuse, peste porcine)	5
6. Rødsyke og knuterosen (Rouget du porc)	6
7. Tuberkulose (Tuberculose)	7
8. Kværke (Gourme)	9
9. Smitsom kasting (Avortement épizootique)	11
10. Lungesyke hos hesten, influenza (Pneumonie contagieuse du cheval)	11
11. Ringorm (Trichophyton)	13
12. Blodurin hos kvæget (Hématurie du bétail)	14
13. Forskjellige sygdomme (Maladies diverses): Ondartet anaemi hos hester, anaemi hos gjeter, mundsyke hos hesten, beskeltersyke godartet, hvalpesyke, kokopper, smitsom konjunktivit hos sauer, luftveiskatarrh hos hest, lollandsk syke, fordøielseslidser, diarrhoe, tarmcoccidiose hos kjør, smitsom diarrhoe hos gjeter, smitsom mug, alvelle, navleinfektion hos kalver, koliinfektion hos lam og kalv, lungeorm hos gjeter, kro- nisk lungeemfysem hos hest, skab hos hester, papillomatose hos kviger, svinesydom, sauesydom, »fodasyke«, sviva, hydroce- phalus, lymfomatose hos hest, rachitis, næseblødning hos hest, krybbebiteroperation, forgiftninger	15—28
14. Kvaksalveri (Charlatanerie)	28
C. Tabeller (Tableaux statistiques)	30
Tabel II. Husdyrsygdomme artsvis (Maladies par espèces)	32
— III—XXII. Husdyrsygdomme amtsvis (Maladies par départe- ments)	36

	Page
Veterinærinstitutet (L'institut vétérinaire)	120
Antal dyrlæger i Norge 1918 (Nombre de vétérinaires en 1918)	123
Utførsel og indførsel av husdyr (Importation et exportation des animaux)	124
Bevilgninger i budgetterminen 1917—1918 (Budget du service vétérinaire)	125

II. Kjøtkontrollen i 1917.

(L'inspection de la viande en 1917).

Almindelig oversigt (Vue générale)	126
Tabel A. Antal slagt paa stationerne (Nombre de viandes aux bureaux de contrôle)	128
— B. Antal slagt, 2den klasse, paa stationerne (Nombre de viandes de II ^{me} classe)	130
— C. Antal slagt, kassert paa stationerne (Nombre de viandes saisies)	132
— D. Antal slagt kontrollert utenfor stationerne (Nombre de viandes contrôlées en dehors des bureaux)	134
— E. Aarsaker til 2den klasses stempling og kassation (Causes de la classification et des saisies)	136
— F. Tøndekjøtkontrollen (Les viandes dépecées, de provenance étrangère)	137
1. Aalesund	138
2. Arendal	138
3. Bergen	139
4. Bodø	141
5. Drammen	141
6. Fredrikshald	141
7. Fredrikstad	142
8. Gjøvik	143
9. Hamar	143
10. Haugesund	144
11. Holmestrand	144
12. Horten	145
13. Hønefoss	145
14. Kongsberg	145
15. Kragerø	146
16. Kristiania	146
17. Kristiansand	151
18. Kristiansund	152
19. Larvik	152
20. Lillehammer	153
21. Lillestrøm	154
22. Moss	154
23. Narvik	154
24. Notodden	155
25. Porsgrund	155
26. Risør	155
27. Sandefjord	156

	Page
28. Sarpsborg	156
29. Skien	156
30. Stavanger	157
31. Tinn	160
32. Tromsø	161
33. Trondhjem	161
34. Tønsberg	163
Bøndernes Fællesslagteri (i Aker)	164

III. Offentlige bestemmelser.

(Dispositions publiques).

- A. Plakater, rundskrivelser m. v. i 1917 (Décrets royaux, circulaires etc. en 1917) 167
- B. Gjeldende love og bestemmelser (Lois et règlements en vigueur).
  - 1) Lov av 14de juli 1894 m. v. om foranstaltninger mot smitsomme husdyrsygdomme (Loi du 14 juillet 1894 concernant les mesures à prendre contre les maladies des animaux domestiques) 169
  - 2) Lov av 27de juni 1892 m. v. om kommunale slagtehus etc. (Loi du 27 juin 1892 sur les abattoirs municipaux et sur l'inspection de la viande) 179
  - 3) Regler for indførsel og undersøkelse av opdelt kjøt av 4de august 1911 (Réglementation pour l'inspection de la viande coupée) 181
  - 4) Regler for indførsel og kontrol av ferskt kjøt (slagtekjøt) av 4de august 1911 (Réglementation pour l'inspection de la viande de boucherie) 184
  - 5) Nugjeldende (1ste april 1919) regler for indførsel av husdyr (De l'importation des animaux) 191
  - 6) Nugjeldende (1ste april 1919) regler for utførsel av husdyr (De l'exportation des animaux) 194
  - 7) Anvisning til tuberkulinundersøkelser (Instruction pour la tuberculination) 195
  - 8) Om kvægtuberkulosens bekjempelse; cirkulære av 7de april 1905 (Sur la lutte contre la tuberculose bovine) 196
  - 9) Règlement for undersøkelse av indførte hester av 25de januar 1917 (De l'importation des chevaux) 201
  - 10) Lov av 9de august 1918 om offentlige tjenestemænds skyss- og kostgodtgjørelse (Loi sur les frais de voyage) 203
  - 11) Regulativ for offentlige tjenestemænds skyss- og kostgodtgjørelse av 23de august 1918 (Règlement sur les frais de voyage) 206
  - 12) Register over forskjellige sygdomme 1895—1917 (Index) 210

I.

Om veterinærvesenet 1917.

A. Almindelig oversigt.

Ifølge de fra dyrlægerne indkomne aarsberetninger er der i aarets løp behandlet hos:

Hesten	64 735	sygdomstilfælder
Koen	94 801	—
Sauen	3 223	—
Gjeten	1 728	—
Svinet	30 645	—
Hunden	8 098	—
Katten	426	—
Fjærfæ	375	—
Andre dyr	45	—

Av de behandlede dyr angives at være døde eller dræpte:

Hester	1 373
Kjør	4 485
Sauer	292
Gjeter	66
Svin	1 997
Hunder	850
Katter	31
Fjærfæ	55
Andre dyr	5

Antallet av de av dyrlægerne behandlede sygdomstilfælder hos husdyrene var i de sidste aar:

1890	46 091
1900	71 438
1910	146 537
1915	204 416
1916	167 733
1917	204 076

Tabet I.

Enkelte sygdommes forekomst i de forskjellige amter.
(Relevé des diverses maladies par départements).

Amt (Département)	Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	Raslesyke (<i>Anthrax emphysematosus</i>)	Braasot (<i>Gastromycosis ovis</i>)	Ondartet katarrfeber (<i>Fébris catarrhalis</i> <i>maligna</i>)	Lungesyke hos hesten (<i>Pleuro-pneumonia</i> <i>contagiosa equi</i>)	Svinesyke (<i>Pneumo-enteritis</i> <i>contagiosa suis</i>)	Rødsyke og knuterosen (<i>Morbus ruber</i>)	Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)
Kristiania	4	-	-	-	703	-	95	393
Akershus	13	3	-	26	212	19	1173	398
Smaalenene	17	4	1	17	39*)	-	642	206
Buskerud	1	-	-	54	113	3	1329	419
Jarlsberg og Larvik	1	1	12	3	6	-	530	478
Hedemarken	3	5	-	84	68	57	1646	630
Kristians	3	4	5	83	55	31	1064	259
Bratsberg	11	1	-	23	-	2	387	300
Nedenes	-	-	-	13	-	-	161	135
Lister og Mandal	-	1	-	3	-	-	47	29
Stavanger	1	1	52	8	-	8	25	178
Søndre Bergenhus	1	17	19	40	-	-	149	105
Bergen	-	-	-	-	-	-	-	72
Nordre Bergenhus	3	1	1	31	-	-	176	14
Romsdal	1	1	2	18	-	-	107	31
Søndre Trondhjem	-	1	-	49	-	-	459	489
Nordre Trondhjem	-	-	13	50	-	27	861	265
Nordland	-	-	1	21	-	-	67	12
Tromsø	-	-	-	14	-	-	35	15
Finmarken	3	-	-	-	-	-	2	2
Ialt	62	40	106	537	1196	147	8955	4430

Hvad sundhetstilstanden blandt husdyrene i sin almindelighet angaaer anføres av dyrlægerne, at denne i aaret 1917 har været god. Det meddeles dog av flere dyrlæger at det samlede antal behandlede sygdomstilfælder er steget betydelig. Grundene til denne stigning har været flere; saaledes anføres husdyrenes store stigning i værdi at ha været en medvirkende faktor til at folk i sin almindelighet ved forekomne sygdomstilfælder hurtigere har tilkaldt dyrlægen.

Hvad smitsomme sygdomme angaaer er der i 1917 forekommet adskillig flere tilfælder end i det foregaaende aar av f. eks. rødsyke hos svin, kværke og lungesyke hos hesten og katarrhfeber hos kvæg, mens tilbakegangen i anmeldte tilfælder av miltbrand og raslesyke ogsaa har fortsat i 1917.

*) Deri ikke medregnet de ved de militære etablissementer i Fredrikstad optraadte tilfælder (se under lungesyke).

Ingen av husdyrlovens saakaldte ondartede smitsomme sygdomme har i aarets løp vundet nogen farsotmæssig utbredelse; av kvægpest, hundegalskap, snive, ondartet lungesyke hos storfæ, mund- og klovsyke, faarekopper eller faareskab er intet tilfælde indtruffet*).

B. Om de enkelte sygdomme.

1. Miltbrand.

Den tilbakegang i denne sygdoms optræden som er omtalt i foregaaende beretning har ogsaa fortsat i aaret 1917. Særlig synes sygdommen at avta vestenfjelds og nordenfjelds. For det hele aar opgis behandlet i alt 62 tilfælder, hvorav 7 hos hesten, 52 hos oksen, 2 hos sauens og 1 hos svinet. Om sygdomstilfældenes fordeling i de forskjellige amter se tabel I; disses antal i de sidste 10 aar stiller sig saaledes:

1909	383	tilfælder
1910	430	—
1911	374	—
1912	283	—
1913	215	—
1914	228	—
1915	146	—
1916	104	—
1917	62	—

Amtsdyrlæge *Kjoss-Hansen*, (Egersund), mener, at den antagelse er bekræftet, at miltbrandsmitte kan staa i forbindelse med føring med afvaldsmed, specielt rug- og bygklid malet av korn av europæisk (russisk) oprindelse.

Dyrlæge *O. E. Onstad*, (Østre Toten), indberetter følgende om et tilfælde av halsanthrax:

En 2den præmiehoppe fandtes død i havnegangen, hvor den gik sammen med 6 andre hester.

Halsen og hodet var svulmet sterkt op og ved snit i halsen fik jeg mistanke om en halsanthrax og diagnosen berigtigedes ved mikroskopisk undersøkelse.

Paa samme gaard er der for to aar siden død to kjør av miltbrand; disse fandtes døde i en havnehage et stykke fra gaarden, men i en anden hage end den hestene nu var i.

For ca. 20 aar siden døde en ko av miltbrand paa samme gaard og kadaveret blev daarlig nedgravet; smitten tør saaledes antas at stamme herfra.

2. Ondartet katarrh fever.

Av denne sygdom er der i alt anmeldt 537 tilfælder mot 489 anmeldte tilfælder i 1916. Sygdommens optræden har som i de foregaaende aar,

*) Ang. smitteoverførelse fra dyr til mennesker, se under de enkelte sygdomme.

været spredt over det hele land med undtagelse av byamterne og Finmarken (se tabel I).

Om smitteforholdene ved denne sygdom meddeler dyrlæge *F. V. Holmboe*, Stavanger, følgende:

En høstdrægtig ko frembød tydelige symptomer paa katarrhfeber, var avmagert, temperatur 40° , diarrhoe og uttalte øiensymptomer. Da koen var meget dårlig blev eieren tilraadet at slagte dyret og under slagningen at skjære kalven ut. Dette blev ogsaa gjort og kalven har siden levet i bedste velgaaende uten spor av tegn paa at være lidende av katarrhfeber.

Som et eksempel paa hvorledes denne sygdom kan trække i langdrag anfører amtsdyrlæge *I. Flønæs*, (Rissen).

En kvige blev syk ved indsatningstider i høst, øinene hadde det karakteristiske utseende og der indtaadte omsider fuldstændig blindhet; appetit og fordøjelse var den hele tid nogenlunde normal, men dyret viste til stadighet litt feber og efter at ha staat slik i ca. 5 uker blev den slagtet.

Amtsdyrlæge *E. Ween*, (Stange), meddeler:

Der er paatruffet katarrfeber hos 18 dyr; av disse er 14 slagtet, 2 er døde, medens 2 er spontant helbredet. I et tilfælde forsøktes neosalvarsan som kurativt middel, men ingensomhelst virkning kunde spores. I en besætning ved Tangen, bestaaende af 2 kreaturer, blev begge disse syke. I en anden besætning ved Espen begyndte en katarrhfeberenzooti i mars maaned, hvorefter i alt 8 dyr blev angræpet indtil utgangen af juli. Gaardens fjøs var gammelt og uhygienisk. Efter de 2—3 første tilfælders optræden blev der indrettet et nyt midlertidig fjøs, men sykdommen fortsatte ogsaa her. Halvdelen af tilfældene indtraf, efterat dyrene var sluppet paa havn under udmerkede veirforhold. De første kasus faldt like efter hinanden med faa dages mellemrum, senere med uregelmæssige tildels flere uker lange mellemrum. Det er vanskelig at finde sammenhæng mellem de enkelte kasus av sygdommen. Likesaa vanskelig er det at faa øie paa de ytre omstændigheter, som skulde staa i ætiologiske forhold til katarrhfeberen. Rigtignok synes dårlige fjøs at spille en rolle; ofte er fjøsene miserable, hvor lidelsen optræder, og sygdommen er faktisk bragt til ophør paa flere steder efterat nyt fjøs er opført. Men flere ganger har jeg seet sygdommen optræde i fjøs med virkelig fuldt tilfredsstillende sanitære forhold. Og lidelsen optræder ogsaa selv ved uteliv i gunstig veir. Det er bemerkelsesværdig, at katarrhfeberen i Stange især er knyttet til skogbygden (Tangen og Espen). Av de i 1917 iagttagne kasus forekom de 16 i skogbygden. Av 48 konstaterte tilfælder av katarrhfeber i aarene 1912—1917 er de 32 forekommel i skogbygden. Her er altsaa et arnested for det formodede infektionsstof.

Amtsdyrlæge *M. Maalsnes*, (Førde), meddeler, at der i en og samme besætning døde 5 dyr av katarrhfeber.

3. Raslesyke.

Antallet av anmeldte tilfælder av denne sygdom er i aarets løp gaat ned, idet der i 1916 anmeldtes 45 tilfælder og i 1917 40 tilfælder derav. Til gjengjeld synes sygdommen i de senere aar at ha vist sig i egner av landet hvor den tidligere var ukjendt. Forøvrig henvises til tabel I angaaende sygdommens hyppighet i de forskjellige amter.

4. Braasot.

Ialt er anmeldt 106 tilfælder av braasot hos sauene mot 97 i 1916. Omrent halvparten av samtlige tilfælder indtraf i Stavanger amt, dernæst kommer Søndre Bergenhus, Nordre Trondhjem og Jarlsberg og Larviks amter. Se forøvrig tabel I.

Amtsdyrlæge *A. Kragerud*, (Tønsberg), meddeler:

Der er forekommet 12 tilfælder av braasot hos sauene, alle med dødelig utfall. Saavidt mig bekjendt er denne sygdom aldri forekommet her i distriktet før. Tilfældene er forekommet i to besætninger, den ene i Stokke og den anden paa en ø utenfor Tjømø. Besætningen i Stokke var indkjøpt fra Vestlandet, og smitten var sandsynligvis hitført med disse sauene, derimot var det umulig at finde hvorfra eller paa hvilken maate smitten var overført til sauene paa øen utenfor Tjømø. Disse sauene hadde været paa øen længe og der var ikke tilført nogen nye utenfra. Jeg tilraadet nedslagtning av alle sauene paa øen, hvilket blev gjort for derved at hindre smittens videre utbredelse. Paa øerne utenfor Tjømø og Nøttersø holdes mange sauene. Skulde braasoten bli en stationær sygdom der, vil det bli til stor skade, da disse øer væsentlig kun er brukbare til saueavl.

Statsdyrlæge *S. Tillier*, (Bergen), meddeler:

Braasot synes, efter de meddelelser jeg har kunnet erholde, iaar at ha optraadt omrent som ifjor. Efter mottagen rekvisition har jeg iaar utsendt ialt 890 stk. vaksineraade. Som sedvanlig har kun et faatal av rekvisenterne sendt bætning om resultatet; det har hos alle gåaet godt undtagen hos en mand i nærheten av Stavanger, som meddelte at han en maaned efter vaksineringen mistet 3 af sine podede dyr av braasot. Hvorvidt det virkelig var braasot de døde av er imidlertid vel usikkert; han hadde ikke tilkaldt dyrlæge og indsendte intet til undersøkelse, trods opfordring.

Amtsdyrlæge *J. Kjoss-Hansen*, (Egersund), roser meget traadvaksinationen mot braasot, naar denne foretas i september—oktober med det samme sauene kommer tilbake fra fjeldet.

5. Svinesyke.

Av svinesyke (smitsom lungebetændelse hos svin) er ialt behandlet 147 dyr; av disse anføres de 62 at være døde, mens 11 dræptes. De fleste tilfælder indtraf, som de foregaaende aar, i Hedemarkens amt, (57 tilf.), der-

næst kommer Kristians og Nordre Trondhjems amter (henhv. med 31 og 27 tilf.), se tabel I.

Amtsdyrlæge *K. Onstad*, (Fagernes, Valdres), meddeler:

Her har forekommelte flere tilfælder av svinesyke, oftest med dødelig utgang. Grisene blir pludselig syke med feber 40,5—40,8 hurtig, anstrengt aandedræt. Dyrerne ligger som regel paa benene. Efter 1 à 2 dage kan døden indtræde helt pludselig af hjertelammelse, da feberen stiger trods medicamentel behandling. Ved obduktionen finder man intet specielt utover en akut pneumoni. Lungerne blodfyldte. Det synes som om purkegriser er mere utsatte for at smittes.

6. Rødsyke og knuterosen.

Av disse sygdommer er antallet av tilfælder i stigende; det samlede antal var 8955 i 1917 mot 5074 i 1916.

Antallet av de i de sidste 5 aar anmeldte tilfælder stiller sig saaledes:

I 1913	anmeldtes	5528	tilfælder
- 1914	—	5664	—
- 1915	—	4348	—
- 1916	—	5074	—
- 1917	—	8955	—

Sygdommen har optraadt i alle amter med undtagelse av Bergens by.

Tapsprocenten for rødsykens vedkommende (knuterosen undtagen) har i følgende aar stillet sig saaledes:

1890...	191	anmeldte tilfælder med 39,3 % døde og dræpte
1910...	1821	— » — 18,6 — » —
1915...	1591	— » — 16,6 — » —
1916...	1835	— » — 15,5 — » —
1917...	2044	— » — 15,8 — » —

Det norske serum mot denne sygdom har nu vundet almindelig anvendelse over hele landet og dyrlægerne er saa godt som enstemmig av den mening at dette serum viser sig meget virksomt og staar fuldt paa høide med serum av utenlandsk fabrikat.

Amtsdyrlæge *W. Simonsen*, (Storelvedalen), meddeler, at der som eftersygdom efter knuterosen kom paafaldende mange ledbetaendelser til trods for serumbehandling.

Amtsdyrlæge *P. Seglem*, (Bodø), meddeler:

Av mildere smitsomme sygdomme har forekommelte flere tilfælder av rødsyke. Endel av disse tilfælder endte med døden paa grund av at serum ikke var forhaanden. De tilfælder av sygdommen, som blev serumbehandlet, blev hurtig helbredet. Dyrerne spiste som regel 24 timer efter injektionen og var da i fuldt vigør. Omsprøtning har ikke vist sig paakrævet. Dette maa vel tilskrives, at jeg som regel bruker store doser.

Amtsdyrlæge S. Sommerfeldt, (Kviteseid), meddeler:

Det saakaldte eczem hos smaagriser maa vistnok sættes i forbindelse med knuterosen idet det i flere tilfælder er lykkedes mig at konstatere denne sygdom hos moderdyret; at sygdommen arter sig noget forskjellig hos det spæde dyr er ingen merkelighed. Ved kontrolforsøk har det vist sig at injektion av serum hos de smaa kuperer sygdommen, men mit materiale savner desværre endnu fylde.*)

Amtsdyrlæge V. Høeg, (Sandviken), meddeler:

Serumet er som regel den eneste nødvendige behandling og det virker for det meste udmerket; men der forekommer ikke saa faa tilfælder av et mere kronisk forløp trods serumbehandlingen, og her virker alkohol i store doser utmerket. Dette gode middel er nu imidlertid saa kostbart, at det ikke kan anvendes saa hyppig som ønskelig kunde være. Sygdommen optræder kun i aarets sidste halvdel. Et eiendommelig forhold er, at den kun sjeldent forekommer i store besætninger. I mit distrikts er der saaledes en stor svinebesætning paa 200—300 dyr; der forekommer sygdommen aldrig, mens den hver høst florerer rundt om i smaa-stuen, ofte klods indtil gaarden.

7. T u b e r k u l o s e .

De offentlige tuberkulinundersøkelserne er ogsaa i aaret 1917 paa grund av krigen (se foreg. aarsberetning) kun foretaget i indskrænket maale-stok.

Amtsdyrlæge P. Seglem, (Bodø), meddeler:

I aarets løp er tuberkulinundersøkt 22 besætninger med tilsammen 93 dyr. Herav reagerte 15 dyr i 5 forskjellige besætninger.

I et tilfælde hvor næsten hele besætningen reagerte viste det sig, at sygdommen ogsaa hadde angrepet eierens familie, hvorav 2 var syke. I et andet tilfælde kunde smittekilden følges tilbage til en ko, som for ca. 14 aar siden var indkjøpt fra en gaard, hvor tuberkulose ved senere undersøkelse viste sig at være meget utbredt i besætningen. Denne ko blev slaget ca. 1 aar efter at den var indkjøpt paa grund av at den hostet og avmagredes. Det viste sig da at den var sterkt angrepet av lungetuberkulose og perleknuter.

Dyrlæge O. E. Onstad, (Ø. Toten), meddeler:

Tuberkulosen viser sig — saavel ved tuberkulinundersøkelser som ved obduktioner og tilfældig kontrollering af kjøtkropper — at være meget utbredt her-over. Flere besætninger viste sig sterkt angrepne. Saaledes har jeg tuberkulinundersøkt besætninger paa 30 à 40 dyr, hvor saa at si alle har reagert.

I 1917 undersøkte jeg en besætning paa 66 dyr, hvor 22 dyr reagerte og en besætning paa 24 dyr, hvorav 12 reagerte. Rigtignok undersøgte jeg ogsaa 3 besæt-

---

*) Konf. en meddelelse paa side 36 i »Norsk Veter. tidsskrift« X bind (1898) om, at der paa hjerteklapperne av obducerte saadanne smaagriser undertiden er fundet vegetationer hvori er paavist rødsykebaciller (se ogsaa nærv. aarsberetning for 1914 side 11).

De offentlige kvæg-tuberkulinprøver 1895—1917.

(Compte-rendu sur le résultat des recherches aux frais publiques faites chez le bétail, par la tuberculine, pendant les années 1895—1917.)

Aar	Antal undersøkte besætninger (Nombre des étables examinées)	Derav tuberkuløse (Dont tuberculées)	pct. tuberkuløse (pct.)	Antal undersøkte dyr (Nombres des animaux tuberculinés)	Derav mistanke og tuberkuløse (Dont suspects & tuberculeux)	pct. tuberkuløse (pct.)
1895	2 195	573	26,1	30 787	2 588	8,4
1896	2 136	577	27,0	24 755	2 056	8,3
1897	1 465	331	22,6	14 740	725	4,9
1898	1 337	274	20,5	11 919	678	5,7
1899	2 072	368	17,8	15 513	779	5,0
1900	2 889	311	10,8	20 051	701	3,2
1901	2 227	255	11,5	14 230	502	3,5
1902	2 027	276	13,6	13 846	672	4,9
1903	2 335	328	14,0	18 519	1 060	5,7
1905	1 802	223	12,4	13 566	623	4,6
1906	1 888	227	12,0	14 622	890	6,1
1907	1 626	218	13,4	12 734	840	6,6
1908	1 833	256	13,9	14 643	709	4,8
1909	2 546	312	12,3	20 623	869	4,2
1910	3 038	332	10,9	21 109	1 167	5,5
1911	3 047	423	13,8	26 937	1 291	4,8
1912	3 463	288	8,3	20 493	829	4,8
1913	1 746	274	15,7	15 335	754	4,9
1914	1 222	139	11,4	10 793	463	4,3
1915	521	82	14,6	5 445	449	8,2
1916	713	94	13,2	6 140	440	7,2
1917	451	91	20,1	4 311	480	11,1
1895—1917..	42 579	6 252	14,6	351 111	19 565	5,6

ninger — en paa 41 dyr, en paa 39 og en paa 25 dyr, — hvoriblandt kun 1 dyr reagerte. I alt undersøktes 198 dyr hvorav 35 reagerte.

Interessen for at faa sine besætninger tuberkulinundersøkt er paa langt nær ikke stor nök, hvilketvel for en del skyldes en indgrodde mistro mot undersøkelsen og dels den fare for tap som vedkommende utsættes for.

Foranledigelsen til undersøkelsen er ofte at der gang paa gang konstateres tuberkulose i besætningen.

Amtsdyrlæge C. Jørgensen, (Rakkestad), anfører:

Her findes adskillig tuberkulose blandt storfæt. Det hænder aar om andet, at et slægt blir kassert paa kjøtkontrollen for tuberkulose. Naar eieren da efter henstilling faar tuberkulinundersøkt besætningen kan de fleste av, eller hele, besætningen reagere. En hel del besætninger er ved planmæssig undersøkelse og nedslagtning av de reagerende blit fri for sygdommen, men meget skulde gjøres paa dette gebet. Her er kvægeiere som har mistanke om eller som vet, at der er tuberkulose i besætningerne; men degaard ikke tilkamp mot den.

Resultat

av de offentlige kvægtuberkulinprøver i aaret 1917.

(Compte-rendu sur le résultat des recherches faites chez le bétail par la tuberculine, pendant l'année 1917.)

Amt (Département)	Antal undersøkte dyr (Nombre des animaux tuberculinés)	Derav mistænkte og tuberkuløse (Dont suspects & tuberculieux)	Antal prøvede besætninger (Nombre des établissements examinées)	Derav tuberkuløse (Dont tuberculéens)	Antal besætninger (pct.)	Omsprøitede besætninger (Inoculations répétées)	Antal besætninger	Tuberkuløse
						pct. tuberkuløse (pct.)		
Kristiania	-	-	-	-	-	-	-	-
Akershus	595	141	23,7	32	15	46,7	2	1
Smaalenene	472	116	24,6	27	13	48,1	4	2
Buskerud	796	38	4,8	108	18	16,6	9	1
Jarlsberg & Larvik	184	47	25,5	12	6	50,0	3	2
Hedemarken	419	42	10,0	18	10	55,5	3	2
Kristians	326	46	14,3	17	8	47,0	3	3
Bratsberg	20	-	-	4	-	-	-	-
Nedenes	55	-	-	18	-	-	-	-
Lister og Mandal	25	-	-	5	-	-	-	-
Stavanger	28	-	-	5	-	-	-	-
Søndre Bergenhus	112	17	15,4	15	2	13,3	-	-
Bergen	-	-	-	-	-	-	-	-
Nordre Bergenhus	81	4	4,9	14	3	21,4	-	-
Romsdal	447	4	0,9	46	4	8,7	-	-
Søndre Trondhjem	242	1	0,4	34	1	2,9	-	-
Nordre Trondhjem	148	1	0,7	35	1	2,8	2	1
Nordland	225	14	6,2	35	5	14,3	3	-
Tromsø	120	9	7,5	28	5	17,9	13	1
Finmarken	16	-	-	8	-	-	-	-
Ialt (total)	4 311	480	11,1	451	91	20,1	42	13

Den større procent (11,1) som dette aar er fundet med hensyn til tilstede værelsen av tuberkuløse dyr i besætningerne, har sin grund deri, at de relativt faa besætninger som i aarets løp er tuberkulinundersøkt oftest har været saadanne, hvori sygdommen maatte antas at forekomme eller hvortil smitte maatte formodes at være overført eller hvor andre foreliggende omstændigheter har gjort en undersøkelse ønskelig eller nødvendig.

8. Kværke.

Kværke hos hesten, hvilken i 1916 med hensyn til tilfældernes antal var i avtagende, har i 1917 igjen tiltat. Antallet av indtrufne tilfælder er 4430 mot 1955 i 1916. Av tabel I fremgaar det, at sygdommen har optraadt over hele landet. Flere dyrlæger uttaler i sine boretninger, at sygdommen har optraadt mere end almindelig ondartet dette aar. Som kura-

tivt og forebyggende middel brukes nu av samtlige dyrlæger norsk serum. Meningerne om dette middels nytte er delte.

Nedennævnte tal viser antallet av tilfælder og tapsprocent i følgende aar:

I aaret 1890 forekom 902 tilfælder med 38 døde og dræpte: Tapsprocent 4,2
— 1895 — 1989 — »— 62 — »— — 3,1
— 1900 — 1884 — »— 88 — »— — 4,7
— 1905 — 2142 — »— 101 — »— — 4,7
— 1910 — 3217 — »— 108 — »— — 3,4
— 1916 — 1955 — »— 53 — »— — 2,7
— 1917 — 4430 — »— 136 — »— — 3,0

Amtsdyrlæge *Th. Skjævestad*, (Aandalsnes), meddeler:

Kværken blev ført hit fra Dovre og Lesje med hester, som under fornøden hadde været paa Dombaas efter høi. 5 av disse hester blev efter hjemkomsten straks angrepne og var haardt medtagne. De kom sig dog alle. Straks sygdommen var konstatert her i distriket fik jeg efter telegrafisk anmodning tilsendt fra serum-institutet kværkeserum hvormed alle de sykes nabohester blev indsprøitet. Ialt blev 28 immunisert hver med 50 ccm. Resultatet var glimrende, idet bare en av de sprøitede hester blev angrepne, og denne hest var en av dem, som hadde været paa Dombaas. De øvrige 27 immuniserte blev ikke angrepne tiltrods for, at de fleste paa mange maater var sterkt utsat for smitte. Det lykkedes saaledes ved hjælp af serum at inlskraenke den begyndende kværkeepidemi til disse 5 tilfælder. Det er første gang, at kværkeserum er anvendt her i kampen mot kværke. Serummet mot kværke har dog efter dette formaad at vinde dette distrikts befolkningstaknemmelighed og tiltro.

Amtsdyrlæge *Th. Langballe*, (Overhallen), meddeler:

En voldsom ondartet kværkeepidemi gik over distriket her. Smitten kom over Sørli fra Hotagen i Sverige og bredte sig hurtig over hele distriket. Kværkeserum blev brukt i stor utstrækning, baade subkutant og intravenøst. I begyndelsen jeg var meget fornøiet dermed, dog viste det sig senere, at sygdommen hos de serumbehandlede hester trak mere i langdrag uten abscesdannelser for manges vedkommende. Men av 92 serumbehandlede fik 2 hester 5 uker efter behandlingen abscesser i lungerne og 6 hester abscesser i tarmglandlerne. Som preventivt middel saa jeg ikke gode resultater av det norske serum, uten at det blev anvendt i 50 grams doser i 3 à 4 dager i træk. Jeg anvendte i 1911 100 doser dansk serum med udmerket resultat, mens jeg ikke saa meget nytte av de i 1917 anvendte 50 doser dansk serum.

Kværkeepidemien i 1917 var ogsaa mere end almindelig ondartet.

Amtsdyrlæge *J. Mysen*, (Eidsberg), anfører i sin beretning, at der i hans distrikt optraadte en meget ondartet kværkeepidemi der trodset en hær behandling.

Amtsdyrlæge *L. Sagsvold*, (Trysil), meddeler blandt andet:

Det viste sig at kværkeserum anvendt i tilstrækkelig store doser og ved gjentat behandling med passende mellemrum var istand til at beskytte dyrene mot angrep av sygdommen. Kværkeserum viste sig ogsaa som et paalidelig kurativt middel naar dyret blev tat under behandling i sygdommens første stadium d. v. s. før betændelsen i glazdlerne hadde utviklet sig nærvneværdig. Serum blev i højbredelse imed anvenit i en mængde af 2—300 gram og injisert intravenøst. Hos dyr med begyndende byldannelse kunde man ved serumbehandling hurtig opnå nogen bedring af amenbefindendet; men paa modningen af bylderne syntes serummet at ha en tydelig hæmmende virkning.

9. Smitsom kastning.

Antallet av de under rubrikken kastning hos kvæg opførte tilfælder har været:

i 1890 —	682	tilfælder	i 1913 —	1899	tilfælder
1900 —	664	—	1914 —	1878	—
1910 —	2185	—	1915 —	1492	—
1911 —	1474	—	1916 —	1372	—
1912 —	1930	—	1917 —	1488	—

At sygdommen i det heletat maa sies at være i tilbakegang, fremhæves av flere dyrlæger i deres indberetninger. Denne tilbakegang skyldes i første række kvægeiernes frygt for at faa en saa ruinerende sygdom ind i sin besætning hvilket bevirket, at man stadig blir forsigtigere ved indkjøp fælles beite. De fra Veterinærinstitutet igangsatte diagnostiske undersøkelser ved denne sygdom, har fremdeles vist sig at være meget paalidelige; de benyttes ofte av kvægeierne og har sikkert ofte været til stor nytte ved sygdommens bekæmpelse.

Amtsdyrlæge *J. Andersen*, (Larvik), meddeler angaaende denne sygdom:

Smitsom kastning, som i flere aar har holdt til huse paa et større jordbruk, maa nu sies å være saa godt som utryddet — et enkelt tilfælde kan træffes nu og da, men sjeldent; der er nedlagt et intenst arbeide med sprøitning og isolation af angrepne og mistænkte dyr, men trods aarelægt arbeide og paapasselighet, synes det, som om dyrene maa igjennem sygdommen for at erhævhe sig en vis immunitet, før man kan tale om en merkbar nedgang i de kastende kjørs antal. Forøvrig er sygdommen litet utbredt paa disse kanter; de fleste kastninger er af tilfældig natur.

10. Lungesyke og influenza hos hesten.

Av lungesyke hos hesten er ialt behandlet 1196 tilfælder (hvorav 2 dræpte og 20 døde). Av nedenstaende opgave over antal tilfælder av

hestens lungesyke i aarene 1905—1917 vil sees, at sygdommen i 1917 optraadte med særlig mange tilfælder:

I 1905 —	3 tilfælder	I 1912 —	818 tilfælder
1906 —	500 —	1913 —	549 —
1907 —	1116 —	1914 —	373 —
1908 —	51 —	1915 —	21 —
1909 —	616 —	1916 —	260 —
1910 —	520 —	1917 —	1196 —
1911 —	399 —		

Sygdommen viste sig bare paa Østlandet og særlig i Kristiania by og omliggende amter (se tabel I). Smitten antas dette aar, som saa ofte ellers, i flere tilfælder at kunne føres tilbage til de militære stalder paa Gardermoen eller i Fredrikstad.

I Fredrikstad ved Feltartilleriregiment nr. 1 utbrød i juli maaned en temmelig heftig lungesyke hvorved et stort antal hester blev angrepne. Sygdommen holdt sig med spredte tilfælder hele høsten utover, hvilket hadde tilfølge, at hestene maatte interneres efter endte vaabenøvelser og blev først frigit vaaren 1918.

Paa Gardermoen ved Feltartilleriregiment nr. 2 forekom ogsaa nogen tilfælder av lungesyke; men sygdommen fik ikke her anledning til at brede sig i den grad som i Fredrikstad.

Salvarsanbehandling har været almindelig og git udmerkede resultater.

Amtsdyrlæge *R. Bugge Næss*, (Kristiania), meddeler:

Den lungesykepooti som begyndte i Kristiania og omegn høsten 1916 tiltok i januar 1917 og naadde sit højdepunkt i februar maaned. I denne maaned blev av dyrlæge Willumsen og mig behandlet ikke mindre end 112 nye tilfælder af denne sygdom. Epizootien tapte sig som sedvanlig utpaa vaarparten og ophørte fuldstændig i juni maaned. Arsenikpræparatet salvarsan som har feiret saa mange triumfer mot denne sygdom, slap op utpaa vinteren, hvorfor jeg maatte ty til det i Kanada fremstillede analoge stof diarsenol. Virkningen av dette viste sig helt tilfredsstillende og at staa paa høide med salvarsan og neosalvarsan.

Dyrlæge *J. Hvattum*, (Fredrikstad), meddeler angaaende denne sygdom:

Hestens lungesyke har optraadt med 34 tilfælder. Sygdommen bredte sig antagelig fra militærhestene bland' hvilke mange var angrepne utover somemeren og optraadte kun i østre Fr.stad og omliggende landdistrikter, 26 hester blev behandlet let med salvarsan, samtlige med godt resultat, idet dyrene som regel var brukbare efter 8 dages forløp. Av 8 ikke salvarsanbehandlede døde 2. I en større besætnig blev 11 hester salvarsanbehandlet, mens eieren ikke vilde paakoste denne behandling paa en ældre mindre værdifuld hest, som naturligvis ogsaa døde, et bevis for salvarsanets udmerkede virkning ved denne sygdom.

Amtsdyrlæge K. A. Blystad, (Kongsvinger), meddeler:

Det første tilfælde endte desværre med døden, da dyret ved sygdommens utbrud blev benyttet til tømmerkjøring paa Grue Finnskog og derfor først sent kom til behandling, saa det udmerkede neosalvarsan først den 10de sykedag kunde injiceres; hesten var da døden nær og tilstanden omtrent haablös. De øvrige angrepne kom sig hurtig og blev allerede faa dage efter injektionen arbeidsdygtige, hvilket ogsaa var tilfældet med en hest, som (efter distriktslægens anbefaling) blev sprøjtet med human difteriserum, (15 doser) da jeg paa grund av paaskehøitidens indtræden ikke paa flere dage kunde faa neosalvarsan fra Kristiania. Skjønt feberen nok gik ned litt langsommere end ved passende store doser med neosalvarsan, var den gunstige virkning saa paatagelig at forsøk hermed vistnok burde fortsættes, navnlig i en tid som nu, da neosalvarsan er saa kostbar og vanskelig at anskaffe fra utlandet, mens difteriserum jo kan produseres herhjemme, saa vi mulig ogsaa paa dette omraade kan bli selvhjulpne.

Amtsdyrlæge A. K. Myhrer, (Hemnes i Nordland), indberetter ogsaa for 1917 (se Veterinærvæsenet og kjøtkontrollen 1916, side 9) om en influenzalignende sygdom i Dalen, Melø. Symptomerne var: Ophørt ætelyst, høi feber, sløvhed, mathet, katarrh i næse og øine, enkelte kolikanfald. Forløpet var kortvarig, ca. 8 dage. Ingen dødsfald.

11. Ringorm.

Ringorm har i 1917 været sterkt utbredt blandt husdyrene, og de fleste dyrlæger søndenfjelds omtaler sygdommen. Den har paa flere steder optraadt ondartet og smitteoverførsel til mennesker har hyppig fundet sted. Der klages over at sygdommen bredes let paa fællesbeiterne ved at ringormsmittede besætninger utenvidere slippes sammen med friske besætninger. Enkelte dyrlæger anfører, at sygdommen, der spiller størst rolle som kvægsygdom, synes at være i tiltagende saavel i ondartethet som i antal indtrufne sygdomstilfælder.

Nedenstaende tal viser antal av behandlede tilfælder av ringorm hos kvæg i de senere aar:

I 1910	2976	tilfælder
1911	2247	—
1912	2606	—
1913	2563	—
1914	3265	—
1915	3150	—
1916	2177	—
1917	4437	—

Dog indtræffer sedvanligvis langt flere tilfælder end de som kommer under dyrlægens behandling.

Omtrent samtlige dyrlæger i Nordre Bergenhus amt klager saavel over sygdommens utbredelse som ondartethet.

Amtsdyrlæge *O. Taralrud*, (Nordre Valdres), meddeler:

Ringorm er og har været en slem plage paa ungfæt i dette distrikt. Folk vier denne lidelse altfor liten opmerksomhet og det er ikke sjeldent at træffe paa besætninger, hvor alle ungdyrene er ridende av ringorm. Enkelte ganger ser man at lidelsen faktisk medfører døden; idet dyrene magres av, blir paafaldenden anæmiske og holder tilsidst fuldstændig op at æte. Slike nedsatte individer synes ofte let at angripes af ondartet diarrhoe som igjen ofte ender dødelig. Ringorm behandles nu altid med sol. jod. sprit. og ol. physetri, aa part. samt vaskning av og til med 5 % lysolvand.

Viser eieren den fornødne interesse ved behandlingen er sygdommen forholdsvis let at faa bugt med.

Amtsdyrlæge *K. Onstad*, (midtre Valdres), omtaler et tilfælde av smitteoverførsel til skjægrotten hos en mand der i lang tid maatte indlægges paa hospital. Efter at være kommet hjem igjen holdt sygdommen paa at blusse op paa nyt.

12. Blodurin.

Av blodpis hos kvæg er der i 1917 ialt behandlet 1372 dyr; derav er 43 dræpte og 145 døde. Sygdommen synes at være mest utbredt ved kysten, hvorfor den stadig omtales av dyrlægerne fra Sør- og Vestlandet. I »Veterinærvaesenet og kjøtkontrollen 1916« side 9 er indtatt en tabel over antal tilfælder og tapsprocent i de sidste aar, hvortil kan henvises.

Behandlingen med trypanblaat synes at ha vundet utbredelse og benyttes nu av de fleste dyrlæger dels alene dels understøttet av andre medikamenter.

Amtsdyrlæge *K. Egeberg*, (Arendal), meddeler:

Blodurin behandler jeg nu stadig med trypanblaat 1.5—100 injicert venøst; samtidig indgis pr. os 40 gr. creolin blandet med acid. hydrochlor. Av 33 kuer behandlet paa denne maate er alle helbredet i løpet av 1 à 2 døgn.

Statsdyrlæge *S. Tillier*, (Bergen), meddeler:

Hæmoglobinuri optraadte som sedvanlig paa flere steder, dog har jeg ikke faat meddelelser der kunde tyde paa, at den iaar nogetsteds har været særlig ondartet. I de tilfælde, hvor jeg selv har kunnet ta blodprøver fra de syke dyr, har jeg altid — ved prof. Brinchmanns hjælp — kunnet paavise de sedvanlige piroplasmer. Jeg har i mere kroniske tilfælder foreskrevet arsenikbehandling (1—6 pulvere à grm. 1,00), og eierne har været meget tilfredse med resultatet. Disse tilfælder er imidlertid saa faa, at jeg ikke paa grundlag derav tør uttale mig om hvorvidt midlet virkelig har nogen værdi eller ei.

Amtsdyrlæge *I. Flønæs*, (Rissen), anfører i sin indberetning:

46 tilfælder av hæmoglobinuri hos kvæg kom til behandling, og samtlige fik subkutan insprøjtning af 1 % opløsning av trypantblaat fra 100—125 gr. Virkningen var meget tilfredsstillende, idet alle paa 2 nær kom sig. Hos den ene døde var forløpet meget rapid, og den andre kom sent under behandling. Hos flere dyr var en temmelig sterk lokal reaktion med sterk ødematos hævelse, som holdt sig i ukevis omkring injektionsstedet. En ko, som slagtedes 3 mdr. efter behandlingen, var paa hals og bog saa sterkt blaafarvet, at der maatte kasseres 15 kg. kjøt.

Amtsdyrlæge *J. Mossige*, (Sogndal i Sogn), meddeler:

Paa en gaard i Lærdal, hvor der ikke tidligere har optraadt blodurin blandt kvæget blev iaar flere dyr angrepne, efterat de en kort tid hadde gaat paa en havnegang i en fjeldstrækning like utenfor gaardens indmark. Eieren meddelte, at han foregaaende aar hadde bortleiet denne havnegang til en driftekar, der kom med fåe fra Søndfjord og Nordfjord. Ved nærmere undersøkelse viste det sig, at disse dyr var indkjøpte i bygder, hvor blodpis er ganske almindelig blandt kvæget, og det maa derfor antas, at smittestoffet er blit hitført med driftefæet.

Amtsdyrlæge *J. Andersen*, (Larvik), meddeler:

Hæmaturi (blodpis) hos kvæget eller som den populært kaldes »rødsyke« forekommer ret hyppig om sommeren i kystegnene — særlig paa Brunlanæs — og kræver hvert aar sine ofre. Det ser ut som de stedbundne kjør efterhvert erhverver sig en slags immunitet overfor sygdommen; ti hyppigst angripes indkjøpte dyr og da især saadanne, der kommer fra mere indlandstrakter. Der er set god virkning ved subkutan eller intravenøs injektion af trypantblaat — alt forutsat hurtig dyrlægehjælp — efter nogen dages lidelse er gjerne behandlingen haabløs. Enkelte lettere tilfælder klarer sig uten behandling.

13. Forskjellige sygdomme.

Ondartet anæmi hos hester. Denne hestesygdom synes at brede sig. I aaret 1916 anmeldtes 65 tilfælder hvorav 32 dræptes eller døde; i 1917 er tallene henholdsvis 77 og 34; 58 tilfælder indtraf i Hedemarkens amt, 18 i Nordre Bergenshus og 1 i Nordre Trondhjems amt.

Dyrlæge *L. Slagsvold*, der indtil høsten 1917 praktiserte i Trysil og har hat leilighet til i flere aar paa nært hold at studere den ondartede anæmi, meddeler følgende:

Anæmi hos hesten viser sig fremdeles; men tilfældene har inden Trysil snarere avtaat end tiltat de sidste aar. Den del av distriktet som de sidste par aar har været mest hjemmøkt af sygdommen er Engerdalen; særlig utsat er de hester som gaar i havn i Veunaasen. Der kommer hver høst hester hjem fra dette beite med mer eller mindre tydelige anæmisymptomer. Ved obduktion findes ofte masser af strongylos armatus i blind- og stortarm og likeledes ofte saar med fibrinavleiringer (hvor larver av strongylus) i mesenterialarterierne, aorta og andre

store pulsaarer; men der gives ogsaa tilfælde av typisk anæmi hvor strongylus armatus ikke er tilstede i tarmen i særlig stort antal og hvor man ved den mest omhyggelig undersøkelse af arteriene ikke kan finde spor af forandringer i disse. Paa den anden side finder man ofte mængder af strongylus armatus og andre smaa rundormer i de bakre tarmavsnit hos hesten og ofte samtidig de velkjendte forandringer i mesenterialarteriene (med saar og fibrinavleiringer hvori armatus larver) uten at dyret nogen gang har vist tegn paa anæmi; og ved obduktion av nærsagt hvilken som helst hest vil man finde strongylus armatus i større eller mindre antal i stortarmen og særlig blindtarmen. Det er derfor meget tvilsomt om denne snylter er anæmiens egentlige aarsak.

Amtsdyrlæge E. Ween, (Stange), meddeler:

Den farlige hestesygdom »strongylose« har ogsaa i 1918 angrepet flere dyr. Den viste sig hos dyr fra forskjellige havneganger, ikke faa fra den havnestrækning som i 1916 var sterkt inficert (en del av Romedalsskogene).

Jeg har ifjor saavidt mulig faat folk til at holde borte fra fælleshavn alle hester, som kunde antas at lide av strongylose eller hadde været angrebet derav. Jeg tror, atman som praktisk forholdsregel ved sygdommens bekjæmpelse burde anvende bestemmelserne i loven overfor de mildere smitsomme husdyrsygdomme, saa at sygdommen blev anmeldt, og at dyr der antages angrepne af sygdommen ikke tilstedes adgang til fælleshavn. Smittespredernes antal vilde da formindskes. Til belysning af sygdommens beskaffenhet kan jeg anføre, at jeg i 3—4 tilfælde ved obduktion har iagttat, at pulsaarebetændelsen var litet utpræget og larvernes antal meget litet; men til trods herfor var sygdommens maligne karakter fremtrædende. Lidelsens septikæmiske beskaffenhet var netop i disse kasus iøinefaldende. Det bestyrker formodningen om, at strongyluslarverne bare er vehikel for det pathogene virus. Løvrig vil jeg anføre, at symptomerne i denne sygdom varierer meget. Man kan nok opstille en klinisk type; men kjendte træk i sygdomsbilledet kan mangle, og nye føjes til, saa typen næsten viskes ut. Der er desuden mange komplikationer. Sygdommen er f. eks i en del tilfælde aarsak til abort hos følhopper.

Amtsdyrlæge G. Murstad, (Romedal), anfører:

Av »marksyken« som den kaldes, er forekommet flere tilfælde end forrige aar. Samtlige hester har gåaet i havn paa Romedal Almenning. Hester som kommer fra syke hjem, avmagrede og anæmiske, bukker saa godt som alle under for sygdommen. De derimot som først ut paa høstparten og vinteren viser symptomer, hvor sygdommer pludselig viser sig, med høi feber, tapt øtetlyst, dinglende gang, (de kan næsten ikke holde sig paa benene), kommer sig hurtig ved behandling; efter nogen faa dage er hesten feberfri, og der har ved de tilfælde jeg har hat til behandling, ikke til dato forekommet recidiv. En avmine egne hester, som angrepes som foran nævnt, gav mig god anledning til at følge sygdommens forløp. Behandlingen bestaar av indgivning af seminae arecae og aloe, og som det synes med avgjørende godt resultat i acute tilfælde. Det er trolig at denne høst og vinter, med barfrost, sterk kulde og litet sne, kan virke heldig til sygdommens eller smittens begrænsning; de foregaaende vintere, med megen sne paa ikke frossen jord, maa antages at ha fremskudt gunstige forhold for smittens bevarelse.

Amtsdyrlæge *N. Thorshaug*, (Løiten), meddeler:

A n æ m i hos hesten optræder fremdeles paa samme maate som i tidligere aar. Forløpet er høist forskjellig. Enkelte kan være meget syke og komme sig hurtig, — andre gaar som convalescenter i lang tid — mens efter andre dør efterat ha været syke i 1 à 2 dage. Dette akute forløp med dødelig utgang forekommer især hos føl.

Amtsdyrlæge *C. J. Svanning*, (Aasnes), meddeler:

Strongylose (ormesot) hos hesten synes at bli mer og mer almindelig. Av de 4 behandlede hester maatte to slagtes; de var blodfattige, magre, opknepne med kronisk bukhindbetændelse. Dette er den værste av alle hestesygdomme herover, da den kræver saa mange ofre alene som alle de andre tilsammen.

Paa Vestlandet har ogsaa denne sygdom holdt sit indtog og statsdyrlæge *S. Tillier*, (Bergen), meddeler i den anledning:

Fra Nordfjord fik jeg etter iaar gjennem amtsdyrlægen anmodning om at komme dit i anledning ondartet hestesygdom. Det var saakaldt »perniciøs anæmi«. Ved obduktion fandtes masser av parasiter i dyrene, der fandtes tænier, ascarider og masser av *strongylus armatus*. Sygdommen skulde være kommet med en hest nordfra.

Amtsdyrlæge *E. Sorterup*, (Sandene, N. Bergenshus), meddeler:

Hos unghesten har vi iaar hat en farlig sygdom — infektøs a n æ m i — som har medført døden hos 8 stykker.

Alle otte har jeg obducert og fundet det samme sygdomsbilledet: Rikelig forekomst av *strongylus armatus* i krøspulsaaren, bukmusklene og blindtarmen samt en del ascarider i stortarmen og tyndtarmen. Degeneration av forskjellige muskler, vattersotliggende ødemer, og hæmoglobinuri, samt sterkt uttalt anæmi.

I levende live merkes først formindsket øtelyst, fordøien sen svækkes, dernæst kommer ødem i manke og forhud og tilslut under buken, blodfarvestof i urinen og tilslut lammelse av forskjellige muskelgrupper.

Indtræder lammelse i svælg- og tyggemuskelaturen dør dyret av først og sult trods al behandling.

Skal sygdommen helbredes, maa man faa dyret under behandling helst før jul, jo tidligere desto bedre og jeg har benyttet arsenik med godt resultat.

A n æ m i h o s g j e t e r omtales av amtsdyrlæge *Rolfseng*, Volden, Amtsdyrlægen anfører i den anledning:

A n æ m i hos gjeter optraadte hos flere i Hjorthaugbygden om vaaren 1916 med nogen tilfælder. Vaaren 1917 optraadte lidelsen i andre besætninger i samme bygd og var da mere ondartet, da kun $\frac{1}{3}$ kom sig.

Det var særlig unge bukker — et aars — som blev angrepne, ældre dyr angrepes i mildere grad, ofte blev flere dyr i samme besætning syke samtidig. De sygnet hen mistet matlysten og vilde ikke følge de andre i havningen, efter nogen tids sykelighet var avmagringen betydelig, og de fik strittende haarrlag. Fra næsen

fløt sero-purulent væske, der tørket ind til skorper omkring næseborene, de synlige slimhinder var meget bleke ofte helt glasagtig gjennemsigtige. Temp. som oftest normal eller litt forhøjet. Sterk hjertebanken med næsten uføelig puls, og kun mot slutten før de kreperte blev afværingen tynd, vandagtig og ildelugtende.

Ved obduktion paavistes sterk avmagring og utpræget blodmangel, kun i hjeret og carotis fandtes godt koaguleret blod, ellers var blodet tyndt og lysfarvet; i bukhulen nogen serøs, svakt hæmorrhagisk væskeansamling. Behandling med stimulanta var omrent resultatløs for de haardest angrepne. Nogen dyr kom sig ved intravenøs injektion av trypanblaatopløsning, disse dyr var dog ikke saa sterkt angrepne.

Mundsyke hos hester. Angaaende denne sygdom meddeler amtsdyrlæge *A. Østby*, (Frosta):

Mundsyke forekom i slutningen av august hos en del hester i et par besætninger paa Frosta. Sygdommen bemerkedes først hos en følhoppe som paa juret fik eczem med talrike vesikler, som aapnedes og efterlot væskende saar og skorper. Ved undersøkelse viste hoppens føl sig at ha lignende vesikler og saar paa munden og omkring næsen, likesaa paa insiden av læberne. En anden hest paa gaarden fik lignende vesikler og saar paa læberne og tungen. Paa nabogaarden fik 3 hester lignende blegner i munden og paa læberne. Saarene helbrededes efter nogen tids behandling. Mundsyke er før ikke forekommet her. Smitten antages at være overført med et par unghingster, som nylig var tat hjem fra en fælles haynegang i Stjørdalen, hvor de hadde gått i løpet av sommeren. Sygdommen fik ikke anledning til at bre sig videre i bygden.

Godartet beskelersyke blev paatruffet hos en hingst av amtsdyrlæge *Gjøvik*, Opdal. Hingsten, der saa meget medtat og lidende ut, hadde over hele penis og præputium et pustuløst utslet; efter 3 ukers behandling var den imidlertid helt frisk igjen. Et par hopper blev ogsaa angrepne; men sygdommen fik forøvrig ikke anledning til at utbrede sig. Dyrlæge *Holmboe* i Stavanger har ogsaa truffet paa sygdommen.

Hvalpesyke. Av denne sygdom er der i dette år anmeldt 1742 tilfælder hvorav 500 dræpte og døde.

Amtsdyrlæge *Thorshaug*, Løiten, der i 1917 har hat særlig mange tilfælder, meddeler, at han med meget godt resultat har benyttet serum.

Kokoppe optraadte paa Tønset sidste halvdel av sommeren med særlig stor utbredelse og voldsomhet, og lot sig ikke bekjæmpe før dyrene blev indsatt paa fjøset i oktober.

Smit som konjunktivit hos sauere, anfører dyrlæge *Toenberg* (Aalesund), i sin beretning, har optraadt paa et par gaarder paa Lepsøen. De fleste dyr i besætningene blev angrepne. De sauere der kom under behandling blev helbredet mens nogen ikke behandlede blev blinde.

Smitsom konjunctivit og keratit, anfører dyrlæge *Wille* (Ørje) at ha set i en hestebesætning hvor samtlige tre hester blev angrepne. Alle kom sig efter at være behandlet.

Luftveiskatarrh hos hesten har optraadt epizootisk paa Østlandet og omkring Trondhjem. Amtsdyrlæge *J. Nordang*, (Trondhjem), meddeler:

I november—december optraadte en katarrh hos hestene, som bredte sig over hele distriktet. Denne katarrh som sikkert skyldtes infektion av streptococcus equi var forholdsvis godartet. Kun sjeldent kom der suppuration i kjertlerne. I et par tilfælder utviklet der sig en sterk bronchit, som endte med en k r u p ø s pneumoni. Det ene av disse dyr blev slagtet og det andet døde efter ca. 6 ukers sykdom.

Veterinærkaptein *H. P. Lund*, (Trondhjem), meddeler:

I slutningen av aaret forefaldt en del katarrh, som tydeligvis var smitsom, idet en stor del av hestene her i byen og nærmeste omegn blev angrepet. Kun hvor der indtraadte feber og liten ætelyst blev dyrlæge tilkaldt og endte alle tilfælder med helbredelse i løbet av en 8 à 14 dage. Der forekom ingen abscesdannelse, kun halsbetændelse og hos et par hester var lungene angrepet.

Amtsdyrlæge *E. Ween*, (Stange), anfører:

Paa høstsiden angrep en epizootisk luftveiskatarrh en meget stor del av bygdens hester; forløpet var i regelen mildt; men i nogen tilfælder var der høi feber og hyppig respiration i et antal dage; hos en par patienter indtraf tidlig en komplikation med en dødelig forløpende pneumoni, som hos begge varte 14 dage før dødens indtræden.

Lollandsk syke. Amtsdyrlæge *Belsby*, (Moldøen), meddeler, at en for lollandsk syke mistænkt besætning blev injicert med fugletuberkulin, hvorved omrent halvparten af besætningen reagerte.

Fordøielseslidelser hos kjør er efter flere dyrlægers beretninger at dømme i avtagende i det sydlige Norge paa grund av den avtagende bruk av fremmed kraftfor. Derimot meddeler enkelte dyrlæger i Nord-Norge, at fordøielsesforstyrrelser her er i tiltagende paa grund av sulteföring. Amtsdyrlæge *Slagsvold*, (Trysil) saa ofte lidelser i fordøielseskandalen hos hester efter föring med byg ved at bygavnerne kilet sig fast i mund, svelg og tarm.

Diarrhoe. Statsdyrlæge *Tillier*, (Bergen), meddeler:

Der er i sommer og i høst forekommet flere tilfælder av ganske ondartede, smitsomme diarrhoer blandt kvægbesætningerne især paa Voss. Hvor smitten er kommet ifra har været umulig at faa konstatert, antagelig maa den være kommet med drikkevandet.

Amtsdyrlæge *O. Taralrud*, (Nordre Valdres), meddeler om diarrhoeer:

Hvert aar optræder endel tilfælder af ondartet diarrhoe hos kjør; den synes at trodse enhver behandling. Lidelsen er ikke smitsom og synes ikke at ha nogen forbindelse med lollansk syke. Ved obduktionen kan intet paavises, naar undtages at større eller mindre partier av tyndtarmen enkelte ganger synes at være paafaldende skjør, og lar sig let rive istykker.

Amtsdyrlæge *J. Kjoss-Hansen*, (Egersund), anfører følgende:

Sygdommen begyndte høsten 1916 efter indsætning fra tøebeite hos nogen oksekalver i 3 besætninger i Ogne. Det var især oksekalvene, som blev angrepne, de hadde samtlige været trivelige hele sommeren, men efter indbinding begyndte de at sture, mistet appetiten, fik »mavesyke«, begyndte at skjære tænder, fik turevis blodig afvøring, magret sterkt av, satte op ryggen, og laa tilslut død eller maatte slaaes ihjel. Først i begyndelsen af mars maaned blev jeg tilkaldt. Obduktion viste svullen slimhinde av tyndtarmen med tilhørende svulne lymfekjertler. Ved indsendelse af præparat til veterinærinstitutet paavistes der i skrap fra tarmslimhinden endel coccidie-lignende legemer, hvorfor sygdommen maa antages at være saakaldt T a r m c o c c i d i o s e. Akut diarrhoe (»ei øvefer me sjeda«) forekommer hver vaar i mange kreaturbesætninger uten at gi anledning til synderlig behandling ved dyrlæge.

T a r m c o c c i d i o s e er likeledes iagttat av dyrlæge *J. V. Holmboe*, (Stavanger). Vedkommende dyr (ko) hadde i længere tid staat med blodig diarrhoe.

Amtsdyrlæge *J. Mossige*, (Sogndal), meddeler:

I april og mai optraadte i Ausland en smitsom diarrhoe blandt gjetene. Den medikamentelle behandling av de angrepne dyr syntes ikke at hjælpe stort og da der heller ikke blev foretaget nogen effektiv avsondring og desinfektion, bukket en stor del af de angrepne dyr under for sygdommen.

S m i t s o m m u g, beretter dyrlæge *O. E. Onstad*, (Ø. Toten), forekom i en besætning paa 20 dyr, hvorav 12 blev angrepne. Sygdommen yttet sig ved halthet paa et eller bege bakken; i kodebøningen saavel som i klovspalten fandtes hævelse, saar og skorpedannelse. Ved behandling i tide med antiseptiske omslag helbrededes lidelsen snart. I et tilfælde bredte betændelsen sig til klovleddet og medførte extirpation av den ene klov.

A l v e l l e. Amtsdyrlæge *H. P. Jensen*, (Haugesund), meddeler herom:

Den saakaldte l y n g s y k e eller »Alvella« har forekommet med en del tilfælder blandt lammene paa enkelte gaarder i Avaldsnæs — særlig paa Stakkestad samt paa og omkring Sundfør i Skjold.

I anledning av denne sygdom foretok jeg en reise til Stakkestad, hvor jeg fandt 2 lam, som netop var tat hjem fra marken, angrepne av sygdommen. Det

ene lam sendte jeg i levende live til Veterinærinstitutet i Kristiania, men formentlig har sjøreisen hat en heldig inflydelse paa sygdommens forløp, for da lammet kom frem til Kristiania, kunde man ikke paavise nogen sygdom hos det. Det andre lam blev ogsaa helbredet efter at ha staat nogen dage i et mørkt rum.

Sygdommen ytrer sig ved ødem i hodet; ørene blir tykke og hængende. Dyrene faar feber og slutter at spise. De gjemmer sig bort paa skyggefulde steder og er derfor vanskelige at finde. Naar saadanne lam straks sættes ind paa et skyggefuldt sted — helst en mørk kjelder, helbredes de som regel i løpet av nogen dage. Kommer de imidlertid for tidlig ut, forværres tilstanden. Mange dør, og de som da overlever sygdommen faar et knæk og blir i længere tid utrivelige. Huden paa ørene og tildels paa nakken og bortover ryggen tørker ind og blir pergamentagtig. De faar ofte øienbetændelse — keratitis og conjunctivitis. Senere paa sommeren ser man derfor ofte slike smaa vantrivninger med indtørrede ørespidser — undertiden ganske uten ører. Sygdommen optræder omkring St. Hans i et tidsrum av 4—5 uker.

Her forekommer ogsaa blandt kvæget en sygdom, som har stor likhet med lyngsyke hos faar. Kjørene faar sygdommen, naar de gaar ute, og det ser ut til, at solstraalenes indvirkning paa huden under visse forhold har en iafald medvirkende aarsak til sygdommen. Sidste sommer behandles 4 saadanne tilfælder; de 3 kjør helbrededes i løpet av et par dage, den 4de — en Telemarksko — var utrivelig en tre dages tid og der foregik en fuldstændig »avskalling« av huden begrænset til den hvite stripe langs ryggen.

N a v l e i n f e k t i o n. Veterinærkaptein *O. Enger*, (Ø. Toten), meddeler:

N a v l e v e n e b e t æ n d e l s e hos nyfødte kalver er optraadt i et par besætninger og som regel meget ondartet, kalvene dør som regel det første eller andet døgn. Fra disse besætninger har jeg indsendt kalvekadavere til undersøkelse ved Veterinærinstitutet, hvorfra jeg saa har erholdt kalvediarrhoeserum, der har vist sik meget virksomt. I den ene af de nævnte besætninger har det ikke været tale om at faa en kalv til at leve op som ikke ved fødselen er blit sprøjtet med serum; men alle som er blit serumbehandlet har levet, og ikke vist sygdomstegn.

K o l i i n f e k t i o n hos lam. Amtsdyrlæge *O. Haga*, (Voss), indberetter:

Koliinfektion hos nyfødte lam, optraadte i nogen besætninger. Ialt vites 14 lam at være døde derav. Sygdommen angriper gjerne 1—2 dager gamle lam, men ogsaa ældre og er meget akut — ender oftest med døden efter 1—2 dager. Begynder med diarrhoe og der indtrær snart lamhet i bakparten, eller dyrene blir saa svake, at de ikke kan staa.

2 lam indsendtes til Veterinærinstitutet hvor diagnosen koliinfektion blev stillet.

A m t s d y r l æ g e *A. Østby*, (Frosta), meddeler:

Paa Leksvikstranden er forekommet et tilfælde av melkeforgiftning efter bruk av melk fra en ko med jurbetændelse. Koen hadde i nogen dager før den blev tilset hat mastitis; og eieren (en enke) med flere barn hadde brukt melken av den syke ko og var blit syke med hodepine, svimmelhet og mavesmerter. En kalv hadde faat av melken var blit syk og slagtet i meget daarlig tilstand. Obduktionen

viste tegn paa almeninfektion. Forbud blev nedlagt mot bruken av kalven til menneskeføde og mot bruken av melken indtil videre. Ved mikroskopisk undersøkelse av blod fra kalven paavistes kolibaciller. Indberetning blev straks sendt distriktslægen i Leksviken. En i Leksviken boende kvaksalver, som driver en virksomhet med at ta syke husdyr under behandling, hadde i dette tilfælde uttalt sig saaledes, at der ikke skulde være nogen fare ved at bruke melken.

Lungeorm hos gjeter. Amtsdyrlæge *A. Østby*, (Frost), meddeler:

Paa Leksvikstranden er der i en aarrække hos gjeter forekommet en sygdom, som foraarsaker adskillige tap i mange besætninger. Saaledes er der i en gjetebesætning paa 30 stykker hvert aar død ca. 3 gjeter utover efterjulswinteren. Sygdommen begynder med hoste, avmagring, mangel paa ætelyst og efter 2 à 3 maaneders sygdom dør de. Sidste vinter blev en saadan gjet undersøkt; og da den en kort tid efter døde blev lungen sendt til undersøkelse. Der fandtes herved i lungen — delvis synlig paa lungens overflate — ertstore graa knuter der indeholdt strongylider. Sygdommen hadde git anledning til betændelse i lungen, bronchit, hoste, flod av næsen, avmagring og døden. Lignende sygdom er forekommet i andre besætninger av gjeter paa Leksvikstranden. Antagelig foregaar infektion av gjetene paa fugtige havneganger om sommeren og høsten. I et hvert fald var der saadanne sumpige steder paa den sæter, hvor den besætning hadde gåaet, i hvilken der med sikkerhet er paavist lungeorm.

Amtsdyrlægerne *Mossige*, (Sogn), *Gjøvik*, (Opdal) og *Toenberg*, (Aalesund), meddeler ogsaa at ha truffet paa denne sygdom.

Kronisk lungeemfysem. Amtsdyrlæge *H. Hole*, (Mandal), anfører:

Utover høsten har her indtruffet flere tilfælder av kronisk lungeemfysem hos hesten. En døde, og nogen maatte slagtes. Aarsaken til disse talrike tilfælder av lungeemfysem maa tilskrives muggent høi og halm efter det daarlige veir, her var under indhøstningen.

Ska b. Statsdyrlæge *S. Tiller*, (Bergen), meddeler:

Fra Tysse, Samnanger, blev jeg ivaares anmodet om at komme derind i anledning av smitsom hudsygdom blandt de hester, som blev brukt ved det store arbeide for Samnangeranlægget. Det viste sig at være dermatophagusskab. En hest — som vistnok var kommet fra Søndmøre — var særlig sterkt angrepet og var antagelig den som hadde ført smitten med sig. Der blev git forskrifter for sygdommens behandling, og har siden intet hørt.

Papillomatose. Amtsdyrlæge *J. Kjoss-Hansen*, (Egersund), meddeler:

Papillomatose (»flører« eller vorter), er tildels meget utbredt i distriket, specielt paa unge kviger av Sogndalsrace. For kvægets vedkommende spiller

fløyrer en viss økonomisk rolle, idet juret kan bli i den grad besat med disse, at en eller flere patter kan bli aldeles overgrodd med ildestinkende fløyremasse som er et ypperlig tilholdssted for fluer hele sommeren igjennem. Naar dyrerne gaar ute, kan fløyrene gi anledning til ganske betydelige blodtap, dyrerne magrer av, og slike dyr ser man ikke sjeldent gaa til slagtebænken. Fløyrer er taknemlige at behandle, og ved radikal behandling resikerer man ikke, at de kommer igjen. (Fløyrer hos hest derimot — specielt i den yngre alder — har lettere for at recidivere).

Svinesygdom. Amtsdyrlæge *A. Løken*, (Kongsberg), meddeler:

Sygdommen viste sig hos 3 à 4 ukers gamle grisunger, som var transporterte lang vei med jernbane og maaske for en del ogsaa ad landevei under det temmelig kjølige veir sidste vaar. Symptomerne var diarrhoe og multiple arthrider med sterk varme og hævelse i de angrepne større led — mest fremtrædende kanske i hase- og knæled. Dødsprocenten var mindst 50 %, muligens mere, ti likesom jeg paa langt nær ikke fik alle syke under behandling, da de døde fort væk efter ankomsten, saa fik jeg heller ikke nøie rede paa antallet av døde.

Sauesygdom. Amtsdyrlæge *Th. Bue*, (Sætersdalen), meddeler:

Sauene i Vestheien i Sætersdalen blev i sommer angrepet av en katarrhalsk øien- og næsesygdom. Hornhindens blev mer eller mindre uklar. De allerfleste kom sig. Denne sygdom dukket aar om andet op i Sætersdalen og man tror at jæder-sauene fører smitten med sig til Vestheiene, (se ogsaa side 29).

Amtsdyrlæge *O. Haga*, (Voss), meddeler:

I en besætning angrepes 2 to aar gamle sauere av en sygdom med følgende symptomer: Temp. 40, puls 120, geleagtig, slimet næseflood, skorper omkring næseborene. Ser sløve ut — æter ikke. Den ene sau kom sig efter 3—4 dages sygdom. Den anden døde efter 1 dags sygdom. Obduktion: Næsen fuld av gult, purulent slim, næseslimhinden sterk rød, gullig væske i endocardiet, løbens indhold tyndflytende, blodet godt koagulert.

I en anden besætning døde 3 sauere efter ca. 1 døgn sygdom og under lignende symptomer, men disse blev ikke obducert.

Dyrlæge *F. V. Holmboe*, (Stavanger), har paatruffet ledbetændelse eller den saakaldte »fodasyke» i en besætning. Paa Veterinærinstitutet paa-vistes, at lidelsen skyldtes diplococcer.

Sviva. Amtsdyrlæge *S. Aarnes*, (Vadsø), meddeler:

Som følge sygdommer etter sviva er iagttatt struopepipning hos 2 hester, linsekullerhet og keratit hos en hest, samt myositis hos flere hester; et av disse tilfælder var ganske eiendommelig: Det var en 22 aar gammel hest, det oplystes, at den i 3—4 uker hadde gaat ustanselig rundt i ring i baasen, næsten aldrig la sig og var ute av stand til at gaa fremover, men spiste ellers nogenlunde. Hesten stod med begge bakben kroket under sig midt i baasen, rørte omrent ikke bakparten, men dreiet ustanselig rundt med forparten. Ved berøring av underlaaret skrek og

bet hesten som rasende. Muskulaturen paa forsiden av underlaaret var stenhaard, meget øm og prominerte sterkt. Der ordinertes gjentagne indgnidninger med ungv. cantharid. paa dette parti og hesten meddeltes, en maanedstid, senere at være blit frisk og arbeidsdygtig.

Disse tilfælder og de klimatiske forhold stemmer ganske godt overens med den »rygmarvslamhet« som omtales av Schou og Manstad i »Veterinærsvæsenets tilstand m. v. i Norge« 1858—59—60.

H y d r o c e p h a l u s. Amtsdyrlæge *K. Myran*, (Ytre Namdalen), meddeler:

I aarets løp er iagttat 2 tilfælder av hydrocephalus internus hos føl. Derav er 1 dræpt og det andet staar til observation.

De hadde begge et løierlig utseende hode, bredt oven til over pande og tinding og tilspidset nedover næse og mund. Dyptliggende, dvaske øine. Kroppen likesom rachitisk og hele figuren mindet om et æsel.

Det, som blev dræpt, gik sig tilslut paa dører og vægger, saa det fik saar og excoriationer overalt.

L y m f o m a t o s e. Dyrлæge *O. E. Onstad*, (Ø. Toten), meddeler:

Et tilfælde af lymfomatose forekom hos en 3 aars gammel vallak. Hesten gik en stund og skrantet inden dyrlæge blev tilkaldt.

Ved undersøkelsen fandtes temperatur, puls og resp. normale, haarlagedet strittende, slimhinderne noget anæmiske. Hesten, der om høsten var meget fet, var nu sterkt avmagret.

Utfor gl. thyreoidea var der betydelig ømhet og hævelse. Ved rectalundersøkelse ømmet hesten sig noget; fæces ildeluktende og av mørkt utseende. Avmagringen og matheten skred raskt fremad, og hesten blev saa slagtet. Ved obduktion fandtes en kolossal stor tumormasse fast forbundet med den maveagtige utvidning. Omgiveleserne var sæte for en lokal peritonitis. Samtlige lymfekjertler var svulne. Tumoren og partiet om gl. thyreoidea sendtes ind til Veterinær-Institutet hvorfra der meddeltes, at hævelserne var opbygget af smaa rundceller — lymfadenoidt væv — og at lidelsen maatte karakteriseres som en lymfomatose.

Hos en 4 mdr. gl. gris saa jeg en pludselig opstaat sterk hævelse av alle de ytre lymfekjertler; temp. 41, vilde intet æte. Ved behandling med arsenik forsvandt hævelserne og grisen kom sig fort.

Hos en 1 aars gammel gris, der blev slagtet, saaes samtlige lymfekjertler kolossalt opsvulmet likesom nyrer, lever og milt var besat med talrike nøttestore knuter. Grisen var meget fet, men hadde nu et par dage før den blev slagtet lagt sig fore.

I begge disse tilfælder har jeg antat, at der har foreligget en lymfatisk leukæmi.

R a c h i t i s. Dyrлægerne paa Sør- og Vestlandet indberetter, at denne sygdom tiltar saa sterkt, at svineholdet av den grund synes at være i fare. Om aarsakene til denne tiltagen er meningerne noget delte. Enkelte av dyrlægerne antar, at aarsaken til sygdommens hyppighet maa tilskrives at den mere og mere utbredte yorkshirerace er langt lettere

mottagelig for sygdommen end den gamle landrace. Andre lægger skyl-
den paa de trange, mørke grisehus, og at den fordums skik at slippe svinene
ut mere og mere gaar av bruk.

Amtsdyrlæge H. Hole, (Mandal), anfører:

De aller fleste griseholderne har bare en gris ad gangen. Et slikt enslig
svin paa en gaard maa i almindelighet ta til takke med noksaa tarvelige opholds-
rum, det være sig i kofjøset, i fjøsgangen eller et rum utenfor fjøset. I de 9 av 10
tilfælder er rummet (>stillet<) mørkt, vaadt og koldt. Slike opholdsrum kunde
vel de gamle norske landssvin taale, da de var sene i utviklingen, fik et storartet
friluftsliv om sommeren og først blev godt foret, naar de skulde gjødes. Men de
moderne fetesvin, som opnaar en slagtevegt av 120 kg. og mer i 6 maaneder, taaler
ikke slik paakjending. De maa ha lyse, tørre og varme opholdsrum samt ha an-
ledning til at komme ut i frisk luft og faa bevægelse. En slik løpegaard eller rote-
gaard, eller hvad man vil kalde det, maa ligge paa sydsiden av fjøset og ikke,
som de fleste indretter det, paa baksiden (skyggensiden) av fjøset. Desuten maa
de fores med den største forsigtighet. I almindelighet fores her nu altfor sterkt
og med for ensidig for de første maaneder. Det er ikke tvil om, at en mængde
griser maa late livet paa grund av overforing. Den almindeligste grisemat her er
melk samt poteter og mais kokt sammen. I 1917 bruktes istedenfor mais, som var
vanskelig at faa kjøpt, havremel. Men ogsaa av dette blev grisene ofte krampesyke
og rachitiske. Værst var det dog ved brat overgang fra havremel til maismel.

Amtsdyrlæge O. Ugland, (Grimstad), meddeler:

En sygdom, som særlig i de sidste aar, er tiltat sterkt er rachitis hos svin.
Aarsaken her maa vel nærmest søkes i den mangelfulde foring som desværre kri-
gen er skyld i.

Delvis har dyrene faat for litet mat, og delvis er foringen for ensidig —
den mangler mange af de stoffer, som nødvendigvis maa til for at bygge op et kraftig
bensystem i en forholdsvis kort tid. Der kan heller ikke i denne mat- og særlig
fettfattige tid advares nok mot den behandling, som blir masser av disse tilfælder
tildel, idet det stadig viser sig, at de fleste dødsfald blandt svin har sin aarsak
netop i denne sygdom.

Amtsdyrlæge M. Maalsnes, (Førde), anfører:

Jeg har gjort den erfaring, at man, foruten fosfortranbehandlingen og na-
turligvis en passende ernæring, har stor nytte av at gi forforsalte i maten. Jeg
foreskriver saaledes altid phosph. kalicus og phosph. natric. aa part., hvorav
gis en teske i maten en gang daglig — efter alder og størrelse litt mere eller litt
mindre. Bedringen vil komme langt hurtigere ved denne behandling, end ved fos-
fortranbehandlingen alene.

Næsblødning. Amtsdyrlæge A. Piltingsrud, (Søndre Valdres),
omtaler i sin aarsberetning 2 tilfælder av dødelig forløpende næsblødning
hos hesten. Hos den ene hest kom først et anfall, hvorunder hesten tapte

saa meget blod, at den vaklet under gangen. Otte dager senere fik den et tilbakefald og forblødde sig.

Krybbebiter operation (Forsell's metode), meddeler flere dyrlæger at ha foretaget med godt resultat. Amtsdyrlæge *Hannestad* i Alvdal har operert 17 hester for denne lidelse, derav blev 15 fuldstændig helbredet, 1 blev adskillig bedre, mens kun 1 recidiverte efter 2 maaneder.

Forgiftninger.

Salpeterforgiftning. Amtsdyrlæge *Th. Langballe*, Overhallen), meddeler:

Fire hester blev forgiftet med Norges salpeter. De to blv dræpt i sidste øieblik og en døde. Sygdommen varte i 14 til 20 timer. Slimhinden i munden blev gulhvit og lugtet raattent; hos den hest som kom sig faldt der ut store stykker av mundslimhinden. Hestene var meget slappe, hadde en dinglende gang, faldt omkuld, saa ikke sine omgivelser og var omtrent som sindsyk i korte perioder. Obduktionen viste en voldsom betændelse i hele tarmkanalen.

Amtsdyrlæge *K. Onstad*, (Valdres), meddeler, at 5 gjeter døde efter at ha græset paa en løkke, hvor der samme dag var utsaadd chilisalpeter. Et par andre dyrlæger omtaler det samme for sauers vedkommende.

Kobberforgiftning er iagttat av dyrlæge *O. E. Onstad*, (Ø. Toten), paa en husmandsplads hos to kjør, der blev budt drikke av et spand med kobberbund. Dydrene døde under symptomer paa en kronisk metalforgiftning.

Forgiftning med bomuldsfrømel. Amtsdyrlæge *M. Maalsnes*, (Førde), meddeler:

Paa 2 gaarder i Gaula indtraf i juni maaned 6 forgiftningstilfælder efter foring med bomuldsfrømel. De forgiftede dyr var alle kalver under 1 aar og samtlige angrepne døde i løpet av 1—3 dager. 4 av dyrene blev obducert og viste næiagtig sammen sektionsfund. Et av de angrepne hadde jeg ogsaa anledning til at iagttaa i levende live. Det stod ved min ankomst ute paa marken og intok en skrævende stilling med fremstrakt hals og hode — og med sterk costal respiration. Temp. 38,9. Svak hjerteaktion med knapt følbar puls. Svak dæmpning paa begge sider over hele lungens perkussionsfelt. Ved auskultationen hørtes — likeydedes over hele lungen — vesiculære og tildels knitrende lyde. Det oplystes, at de allerede døde dyr hadde vist lignende sygdomstegn.

Ved obduktionen viste lungerne sig sterkt hyperæmiske og betydelig forstørret. Bortset fra hyperæmien mindet de meget om lunger med et vældig interstitielt emfysem, idet de med brede drag paa kryds og tvers var opdelt i partier. Paa snit viste dragene sig at bestaa af en citrongul geléagtig masse. Skum i bronchier og trachea. I mave og tarm var alt tilsyneladende normalt.

Efter ophør med foring av bomuldsfrømelet forekom intet tilfælde av lignende sygdom. Melet blev senere opført paa griser, som taalte det godt.

Amtsdyrlæge *W. Simonsen*, (Stor-Elvdal), meddeler:

I sommer blev kalvene i en større besætning pludselig syke. De fik feber, hjertebanken og voldsomt forøget respiration. 3 døde efter en dags forløp, 6 blev slagtet straks sygdommen merkedes. Obduktionen viste kolossalt interstitielt lungeødem; lungen kunde vries op som en vaat svamp. Veterinærinstitutet, hvortil et præparat blev indsendt, formodet en bomuldsfrøforgiftning som aarsak til sygdommen.

Sildforgiftning. Amtsdyrlæge *K. Myhrer*, (Hemnes), meddeler:

Et ondartet tilfælde av sildeforgiftning forekom ut paa høsten i en besætning i Hemnes. 4 kuer blev syke, hvorav 1 døde. Silden hadde ligget fire dager usaltet opunder et baatnøst, og kuene hadde om formiddagen slukt i sig ca. 2 bøtter av beholdningen. Om aftenen merket budeien, at kuene var daarlige. Ved min ankomst til stedet næste eftermiddag, fandt jeg alle kuene meget medtatt. Temp. og puls subnormal, respiration hyppig og overfladisk. Kuene var sløve og matte, hvilte hodet mot krybbe eller baasgulv. Sitren i kroppen, ustø paa benene, faldt let omkuldt. I løpet av natten døde én. Næste dag frembød de øvrige tydlige symptomer paa hjernelidelse, tygget fraade og hadde krampetrækninger, tvangsbewægelser, de gik ret paa væggen uten at sanse denne.

I denne forbindelse kan nævnes at amtsdyrlæge *N. Thorshaug*, (Løiten), har konstatert flere tilfælder av forgiftning med dødelig utgang i svinebesætninger, hvor der var foret med sildeguano. Symptomerne viste megen likhet med koksaltforgiftning.

Tangforgiftning. Amtsdyrlæge *L. Sjaastad*, (Namsos), meddeler:

Paa en gaard, hvor kjørene utover vaaren fik sin daglige ration tangfor (ku-tang), forsøkte gaardsgutten uopfordret at fore hestene med det samme. Skjønt tangen var raa, aat de den merkelig nok med god appetit, den ene hest en bøtte, den anden $2\frac{1}{2}$. Begge blev syke med koliksymptomer. Den der aat mest fik desuten sterke trængninger, og døde komatøs ca. $21\frac{1}{2}$ døgn efter, men den anden kom sig i løpet av 24 timer. Det viste sig saaledes, at forgiftningen med tang er et dosisspørsmaal. Den foretagne obduktion fremviste betændte tarmer med delvis avstøtning av slimhindens og tyndt skummande indhold.

Den samme dyrlæge omtaler ogsaa et tilfælde av kaliforgiftning hos en sau, der imidlertid helbredeedes ved hurtig indhældning pr. os av lunkent saapevand. Dyret hadde græsset paa en mark hvor kaligjødning var anvendt.

Theobrominforgiftning. Amtsdyrlæge *A. Løken*, (Kongsberg), meddeler:

Som theobrominforgiftning, efter foring med kakaobønnemel er paa syke-listen opført 5 tilfælder hos svin, hvorav de 4 i samme besætning. Av denne døde et ældre avlssvin og et ungsvin meget pludselig, mens to andre samtidig blev syke.

Der var git temmelig store portioner av dette forstof, som jo ogsaa i Danmark har git anledning til forgiftninger særlig blandt svin og høns, i enkelte tilfælder ogsaa hos hest og ko. Dydrene var sløve, vilde ikke reise sig og ikke ha mat; hos et dyr saaes nervøse symptomer, det gik i ring og ilskrek, naar man vilde blot nærme sig det. Ved obduktionen fandtes kakaomelet hobet sammen i tarmene, og saavel tarm- som maveslimhindens var sterk rød.

R a t i n f o r g i f t n i n g. Stadsdyrlæge *Koren Lund*, (Skien), meddeler:

Eieren av en foxterrier holdt paa at lægge ut ratin og hadde i den anledning paasmurt et stykke brød med dette stof; hunden snappet stykket og spiste det op. Til at begynde med var den like livlig, men efter 2 dages forløp blev den mat, komatos og vilde ikke spise; den hadde opkastninger og et stift stirrende blik, med utvidde pupiller, puls noget svak og hyppig. Den fik et laksermiddel og senere vismuth og kom sig efter 3—4 dager.

Den samme dyrlæge omtaler i sin indberetning et tilfælde av dødelig kvisolvforgiftning hos en ca. 5 maaneder gammel gris, der skulde kureres for lus. Dyret var først vasket med grønsaapevand og derpaa indgnedet over hele kroppen med kviksølvsalve.

K v a k s a l v e r i e t.

Amtsdyrlæge *Th. Nissen*, (Flekkefjord), meddeler om et tilfælde av raslesyke hos en ko, hvilket sandsynligvis skrev sig fra at en kvaksalver hadde avløst efterbyrden. Amtsdyrlægen meddeler videre:

Samme kvaksalver er et ualmindelig ondartet eksemplar av arten; de to andre kuer døde saaledes, efterat han hadde behandlet dem for melkefeber ved at sætte et tykt rør op igjennem spenen ind i juret og med munden pustet dette fuldt av luft. Resultatet blev en blodblandet væske fra juret, som føltes varmt, men uten større hævelse, samt en voldsom feber paa 41,5, hvorunder dyrene tæredes hen idet ætestlysten var fuldstændig ophørt. De to tilfælder forløp nøiagttig ens og maa vel nærmest betragtes som en septikæmi. Febermidler var uten virkning.

Selvfølgelig er flere kuer døde efter nævnte kvaksalvers behandling men som jeg ikke kjender til. Var disse tre kuer blot ordentlig behandlet vilde de ha været raske paa faa dager.

Amtsdyrlæge *O. Hope*, (Stord), meddeler:

Befolknings behov for dyrlæge er tiltagende. Samtlige hestekastrationer utførtes av dyrlæge paa to undtagelser nær; men en gammel hesteskjærer kunde ikke motstaa sin trang til at utøve sin kunst. Han kastrerte, for en billig pris, en hest for en nær slægtning, hesten fik stivkrampe; jeg blev da hentet, men hesten var død da jeg kom tilstede. Kvaksalveren tænkte, som rimelig kunde være, at et saadant uheld neppe vilde hænde ofte, og da han formentlig ikke hadde kjendskap til, at stivkrampebakterier kan overføres med skidne instrumenter, gik han trøstig igang og kastrerte naboen hest med samme utfald; hesten døde av stivkrampe efter faa dages forløp. Det første tilfælde blev meget diskutert og beklaget, det sidste blev fortjet og baaret med stille resignation.

Amtsdyrlæge *J. Kjoss-Hansen*, (Egersund), anfører:

»Blinnaapaa smalen« d. v. s. smitsom øienbetændelse hos faar, viste sig utover høsten i 4 besætninger. De gamle dalbuer brukte, som konstant »heimaa« for denne øienlidelse, at »spotta smalen ei taabaksklysa i aua« eller de blaaste »kriid« ind i øiet, og i tilfælde betændelsen hadde bredt sig som en graa hinde over hele øiet, maatte di »kløppa naglen« (d. v. s. den graa hinde) og »trække naglen or auæ«. Som man ser en noksaa brutal behandling av et saa fint og ømtaalelig organ som øiet.

Den samme dyrlæge skriver videre:

Ved kolik brukes der ofte det gamle middel, at en voksen kar sætter sig op paa hesten, og jager avsted gjerne opover de bratteste bakker, det remmer og tøi kan holde. Dette har mere end en gang kostet eieren hestens liv.

Amtsdyrlæge *A. Piltingsrud*, (Søndre Valdres), meddeler, at der i hans distrikt, som middel mot fordøielseslidelser, med en skarp kniv foretas en skrapning av tungen.

c.

Tabeller.

Tabel II.

De vigtigste husdyrsygdomme

(Relevé des diverses cas de maladies des animaux)

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signales)	derav		anmeldte (signales)	derav		anmeldte (signales)	derav	
		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	7	-	7	52	6	40	2	-	2
Raslesyke, miltbrandsemfysem (<i>Anthrax emphysematosus</i>)	-	-	-	40	2	36	-	-	-
Ondartet ødem. (<i>Oedema malignum</i>)	5	1	1	4	1	1	-	-	-
Braasot (<i>Gastromycosis ovis</i>)	-	-	-	-	-	-	106	10	96
Ondartet katarrhfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	511	248	125	16	2	1
Lungesyke hos hesten (<i>Pleuropneumonia contagiosa equi</i>)	1196	2	20	-	-	-	-	-	-
Influenza (<i>Influenza</i>)	29	-	-	-	-	-	-	-	-
Svinesyke (smitsom) lungebetændelse (<i>Broncho-pneumonia contagiosa suis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Redsyke (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	1372	5	3	80	1	1	-	-	-
Lollandsk syke (<i>Enteritis pseudo-tuberculosa chronica</i>)	-	-	-	38	21	16	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	79	5	18	-	-	-	-	-	-
Kvrække (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	4430	17	119	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	1	1	-	592	494	5	-	-	-
Aktinomykose (<i>Actinomycosis</i>)	9	-	1	224	71	3	-	-	-
Sædstrøngsførhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. As-coccus</i>)	337	5	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	122	25	62	20	9	8	3	1	2
Difterit (<i>Diphtheritis</i>)	-	-	-	7	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	1860	1	-	-	-	-
Mundsyke hos hesten (<i>Stomatitis contagiosa pustulosa equi</i>)	143	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh, halsbetændelse (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	3871	6	5	227	6	2	5	-	-
Overføres	11601	67	236	3655	860	237	132	13	101

i Norge i 1917, artsvis ordnet.

domestiques, par espèces, en Norvège en 1917).

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)			Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
annmeldte (<i>signalés</i>)	dreæpte (<i>abattus</i>)	derav (<i>morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	dreæpte (<i>abattus</i>)	derav (<i>morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	dreæpte (<i>abattus</i>)	derav (<i>morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	dreæpte (<i>abattus</i>)	derav (<i>morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	dreæpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	dreæpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	
-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	3	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	147	11	62	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	2044	98	212	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	7111	132	139	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27	-	-	2	-	-	-	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	4	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	13	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	3	-	2	1742	194	306	1	-	-	-	12	12	-
26	-	-	30	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	89	8	4	290	1	-	9	-	-	-	-	-	-	-
63	3	4	9445	253	423	2043	195	306	10	-	-	12	12	-	-	-

Tabel II. (Forts.). (Continuation).

Norge.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	11601	67	236	3655	860	237	132	13	101
Lunge og brysthindebetændelse (Pneumonia et Pleuritis) . . .	209	8	27	117	40	10	12	1	5
Fordøelsessygdomme (indiges- tion, mave- og tarmkatarrh) (Gastritis. Enteritis)	4202	13	18	10156	406	104	120	6	2
Kolik, forstoppelse (Colica. Ob- structio)	3559	36	168	1321	52	39	14	-	2
Akut diarrhé og blodgang (Di- arrhoea acuta et dysenteria) . .	182	3	16	966	39	113	60	2	1
Trommesyke (Tympanitis)	-	-	-	1199	32	67	23	3	3
Forgiftning (Intoxications) . . .	62	4	13	254	15	115	27	1	21
Indvoldosome (Helminthiasis) . .	1325	1	6	17	-	-	10	1	5
Dreiesyke (Hydrocephalus hyda- tideus)	-	-	-	-	-	-	17	10	3
Akut hjernebetændelse (Menin- gitis acuta)	43	9	10	68	17	12	9	4	4
Kronisk hjernebetændelse (Kol- ler) (Fatuitas)	31	13	1	1	-	-	1	1	-
Blodurin (Hæmoglobinuria. Hæ- moglobinæmia)	497	20	35	1372	43	145	-	-	-
Benskjørhet (Slikkesyke) (Osteo- malacia)	7	-	-	1856	93	6	10	-	-
Sveksot (Rachitis)	58	1	-	111	3	2	31	-	1
Hudutslet (Eczema)	2190	-	-	1261	5	-	54	1	-
Ringorm (Thrichophyton tonsu- rans)	180	-	-	4437	1	-	1	-	-
Skurv (Favus)	20	-	-	26	-	-	-	-	-
Skab (Scabies)	42	-	-	56	1	-	-	-	-
Lus (Pediculinae)	2815	-	-	38494	-	-	1039	-	-
Uregelmæssige fødsler (Partus irregularis)	70	8	3	2262	89	11	76	4	2
Misfostre (Monstra)	8	4	-	83	12	6	1	-	1
Børrvængning (Inversio uteri) .	4	1	-	437	21	7	19	5	2
Børdbredning (Torsio uteri) . .	-	-	-	689	36	6	5	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (Reten- tio placente)	68	-	-	4747	10	18	24	-	-
Kasting (Abortus)	70	-	1	1488	12	-	1	-	-
Kalvingsfeber (Melkefeber) (Eclampsia puerperalis)	-	-	-	2603	14	19	19	3	-
Børbetændelse (Metritis)	18	-	3	891	27	67	9	2	-
Jurbetændelse (Mastitis)	245	-	-	3460	101	18	133	5	7
Forfangenhet (Hordeatio. Kri- tiasis)	338	24	2	32	1	-	-	-	-
Overføres	27844	212	539	82059	1930	1002	1847	62	160

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfe (<i>Volailles</i>)			Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)		
anmeldte (<i>signales</i>)	dreæpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	anmeldte (<i>signales</i>)	dreæpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	anmeldte (<i>signales</i>)	dreæpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	anmeldte (<i>signales</i>)	dreæpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	anmeldte (<i>signales</i>)	dreæpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	anmeldte (<i>signales</i>)	dreæpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	døde (<i>morts</i>)
63	3	4	9445	253	423	2043	195	306	10	-	-	12	12	-	-	-	-
21	-	7	96	25	29	80	1	26	1	1	-	-	-	-	-	-	-
38	2	2	993	56	49	795	6	108	5	-	1	24	14	4	3	-	-
4	-	1	224	11	17	40	1	1	-	-	-	3	-	-	-	-	-
40	2	9	297	7	36	40	-	4	2	-	-	-	-	2	2	-	-
3	1	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
41	-	21	226	43	79	95	6	44	4	-	1	31	14	1	-	-	-
7	1	1	67	1	-	509	-	1	14	-	5	-	-	-	-	-	-
-	-	-	10	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	238	79	40	6	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	12	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	18	4	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	6273	222	54	334	8	2	-	-	-	16	-	-	-	-	-
-	-	-	470	7	-	794	5	-	9	-	-	5	-	-	-	-	-
-	-	-	74	-	5	9	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	61	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	73	48	-	19	16	-	231	-	-	-	-	-
1329	-	-	619	-	-	559	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-
16	-	-	275	55	3	67	2	7	10	1	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	3	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	38	22	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	23	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	-	-	22	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	25	2	2	20	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	1	-	114	5	3	44	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1583	10	46	19615	799	751	5525	275	507	78	19	8	322	40	7	5	-	-

Tabel II. (Forts.). (Continuation).

Norge.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	27844	212	539	82059	1930	1002	1847	62	160
Klaphingstoperationer (Operations ob kryptorchismum) . . .	136	1	1	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (Castrations) . . .	6318	2	2	156	-	-	1005	1	-
Kræft (Carcinoma et sarcoma) . . .	14	10	-	11	6	1	1	1	-
Hov- og klovclidelser (Vitia unguis)	4951	20	-	683	2	-	3	1	-
Øielidelser (Vitia oculorum)	549	3	1	294	1	-	38	1	-
Led- og slimsækclidelser (Articulitis et bursitis)	5784	95	42	1106	71	4	11	-	-
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces (Vulnera, contusiones, abscessus etc.)	12742	128	63	3752	136	13	66	7	3
Traumatisk hjertesækbetændelse (Pericarditis traumatica)	-	-	-	1019	787	55	3	3	-
Anæmi, strongylose (Anæmia)	77	10	24	-	-	-	-	-	-
Sviva (Vertigo)	36	-	1	-	-	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælder (Casus ceteri)	6284	121	98	5721	317	160	249	23	30
Ialt (total)	64735	602	771	94801	3250	1235	3223	99	193

Tabel III.

De vigtigste husdyrsygdomme

(Cas de maladies des animaux domestiques dans la

Miltbrand (Anthrax)	1	-	1	2	-	2	-	-	-
Ondartet ødem (Oedema malignum)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Lungesyke hos hesten (Pleuropneumonia contagiosa equi)	703	-	4	-	-	-	-	-	-
Rødsyke (Morbus ruber)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (Erythema nodosum)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (Lymphangitis. Erysipelas)	76	-	-	-	-	-	-	-	-
Brandfeber (Morbus maculosus)	11	-	5	-	-	-	-	-	-
Kværke (Adenitis contagiosa equi)	393	-	3	-	-	-	-	-	-
Aktinomycose (Actinomycosis)	-	-	-	4	-	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster (Fibromycoma. As-coccuscus)	58	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (Febris catarrhalis epizootica canum)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overføres	1244	-	18	6	-	2	-	-	-

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)			Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)		
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
	drapte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drapte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drapte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drapte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drapte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drapte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
1583	10	46	19615	799	751	5525	275	507	78	19	8	322	40	7	-	-	5
-	-	-	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
57	-	-	8229	-	6	162	-	-	252	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	1	-	33	9	1	5	1	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	48	1	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	-	-	8	-	-	512	1	-	8	1	-	6	3	-	-	-	-
3	1	-	201	29	1	102	-	1	1	-	-	5	-	1	-	-	-
13	2	-	614	97	15	1281	21	4	53	-	-	31	4	36	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
64	4	3	1905	181	116	475	18	13	29	1	-	11	8	1	-	-	-
1728	17	49	30645	1108	889	8098	324	526	426	22	9	375	55	45	45	55	5

i Kristiania by i 1917.

ville de Kristiania, signalés en 1917).

Tabel III. (Forts.). (Continuation).

Kristiania.

S y g d o m m e (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	annmeldte (signalés)	derav		annmeldte (signalés)	derav		annmeldte (signalés)	derav	
		drepte (abattus)	døde (mortis)		drepte (abattus)	døde (mortis)		drepte (abattus)	døde (mortis)
Overført (transport)	1244	-	13	6	-	-	2	-	-
Stivkrampe (Tetanus)	12	-	3	-	-	-	-	-	-
Kopper (Variola, Vaccina et Ovina)	-	-	-	30	-	-	-	-	-
Septikæmi (Septicæmia)	16	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh, halsbetændelse (Koryza, Pharyngitis et Bronchitis)	454	-	-	-	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (Pneumonia et Pleuritis)	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Fordøelsessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh) (Gastritis. Enteritis)	191	1	3	32	-	-	-	-	-
Kolik, forstoppelse (Colica. Obstructio)	354	3	10	-	-	-	-	-	-
Akut diarré og blodgang (Diarrhoea acuta et dysenteria)	6	1	-	16	-	-	-	-	-
Trommesyke (Tympanitis)	-	-	-	12	-	-	-	-	-
Forgiftning (Intoxications)	2	-	-	4	-	-	-	-	-
Indvoldsorme (Helminthiasis)	8	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (Menigitis acuta)	7	-	2	-	-	-	-	-	-
Blodurin (Hæmoglobinuria Hæmoglobinaemia)	46	-	6	-	-	-	-	-	-
Benskjørhet (Slikesyke) (Osteomalacia)	-	-	-	4	-	-	-	-	-
Sveksot (Rachitis)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hudutslet (Eczema)	159	-	-	22	-	-	-	-	-
Ringorm (Trichophyton tonsurans)	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Skab (Scabies)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (Pediculinæ)	10	-	-	70	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (Partus irregulares)	-	-	-	17	-	-	-	-	-
Børvrængning (Inversio uteri)	-	-	-	4	-	-	-	-	-
Børdreining (Torsio uteri)	-	-	-	8	-	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (Retention placente).	-	-	-	74	-	-	-	-	-
Kalvningsfeber (Melkefeber) (Eclampsia puerperalis)	-	-	-	29	-	-	-	-	-
Børbetændelse (Metritis)	-	-	-	8	-	1	-	-	-
Jurbetændelse (Mastitis)	6	-	-	29	1	-	-	-	-
Overføres	2519	5	37	368	1	3	-	-	-

¹⁾ Bjørn.

Tabel III. (Forts.). (*Continuation*).

Kristiania.

Sygdomme (<i>Maladies</i>)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	2519	5	37	368	1	3	-	-	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kristiasis</i>)	41	-	-	-	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Operationes ob kryptorchismum</i>)	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>)	45	-	-	-	-	-	-	-	-
Kræft (<i>Carcinoma et sarcoma</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hov- og klovldelser (<i>Vitium ungvis</i>)	900	8	-	1	-	-	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>)	22	-	-	2	-	-	-	-	-
Led- og slimsækliedelser (<i>Articulitis et bursitis</i>)	532	9	-	-	-	-	-	-	-
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces (<i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i>))	1040	10	-	3	-	-	-	-	-
Traumatisk hjærteskæbetændelse (<i>Pericarditis traumatica</i>)	-	-	-	14	3	-	-	-	-
Rygmarvsbetændelse (<i>Myelitis</i>)	4	-	3	-	-	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælder (<i>Casus ceteri</i>)	25	-	-	25	-	1	-	-	-
Ialt (total)	5133	32	40	413	4	4	-	-	-

Tabel IV.

De vigtigste husdyrsygdomme
(*Cas de maladies des animaux domestiques*)

Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	4	-	3	9	-	7	-	-	-
Raslesyke, miltbrandsemfysem (<i>Anthrax emphysematosus</i>)	-	-	-	3	-	3	-	-	-
Ondartet ødem (<i>Oedema malignum</i>)	-	-	-	2	-	1	-	-	-
Ondartet katarrhfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	26	14	8	-	-	-
Lungesyke hos hesten (<i>Pleuropneumonia contagiosa equi</i>)	212	1	3	-	-	-	-	-	-
Svinesyke (smitsom lungebetændelse) (<i>Broncho-pneumonia contagiosa suis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overføres	216	1	6	40	14	19	-	-	-

¹⁾ Svane. ²⁾ Dørav en paafugl. ³⁾ Kaniner.

i Akershus amt 1917.

dans le département d'Akerhus en 1917.

Tabel IV. (Forts.). (Continuation).

Akershus.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		drapte (abattus)	døde (morts)		drapte (abattus)	døde (morts)		drapte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	216	1	6	40	14	19	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	160	-	1	11	-	1	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	398	-	8	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	2	-	127	97	-	-	-	-
Aktinomykose (<i>Actinomycosis</i>)	-	-	-	11	4	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. As cococcus</i>)	28	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	15	4	12	3	-	2	-	-	-
Difterit (<i>Diphtheritis</i>)	-	-	-	7	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	275	-	-	-	-	-
Mundsyke hos hesten (<i>Stomatitis contagiosa pustulosa equi</i>)	13	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh, halsbetændelse (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	365	-	-	34	1	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	31	-	2	19	2	1	-	-	-
Fordøielsessygdomme (indigestion, mave og tarmkatarrh) (<i>Gastritis. Enteritis</i>)	308	-	2	944	71	22	4	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	333	5	16	102	2	3	2	-	1
Akut diarré og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>)	9	-	1	51	-	13	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	122	2	18	-	-	-
Forgiftning (<i>Intoxications</i>)	4	-	-	36	1	12	4	1	2
Indvoldssorme (<i>Helminthiasis</i>)	32	-	-	1	-	-	-	-	-
Dreiesyke (<i>Hydrocephalus hydrideus</i>)	-	-	-	-	-	-	2	2	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	3	2	-	4	1	1	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (Koller) (<i>Fatuitas</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinæmia</i>)	54	1	5	38	2	3	-	-	-
Benskjørhet (Slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	132	13	1	-	-	-
Overføres	1977	13	53	1957	210	96	12	3	3

Tabel IV. (Forts.). (Continuation).

Akershus.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signales)	derav		anmeldte (signales)	derav		anmeldte (signales)	derav	
		dreæpte (abattus)	døde (morts)		dreæpte (abattus)	døde (morts)		dreæpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	1977	13	53	1957	210	96	12	3	3
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	4	-	-	4	-	1	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	281	-	-	99	-	-	3	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	12	-	-	374	-	-	-	-	-
Skurv (<i>Favus</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculince</i>)	81	-	-	2786	-	-	62	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	8	-	-	286	6	-	2	-	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	8	1	-	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	57	2	-	-	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	63	4	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (<i>Retention placentaæ</i>)	5	-	-	778	-	4	-	-	-
Kasting (<i>Abortus</i>)	4	-	-	167	3	-	-	-	-
Kalvningstfeber (Melkefeber)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kalvningstfeber (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	440	2	2	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	-	-	-	103	3	7	1	1	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	23	-	-	516	5	2	2	-	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kritisiasis</i>)	19	1	-	6	-	-	-	-	-
Klapthingstoperationer (<i>Operationes ob kryptorchismum</i>)	10	1	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>)	497	-	-	14	-	-	117	-	-
Kræft (<i>Carcinoma et sarcoma</i>)	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Hov- og kløvlidelser (<i>Vitium ungvis</i>)	438	2	-	44	1	-	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>)	45	-	-	18	1	-	-	-	-
Led- og slimsæklielser (<i>Articulitis et bursitis</i>)	615	10	3	96	1	1	-	-	-
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces) (<i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i>)	1482	15	3	483	14	1	2	-	-
Traumatisk hjertesækbetændelse (<i>Pericarditis traumatica</i>)	-	-	-	76	59	6	-	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælder (<i>Casus ceteri</i>)	394	10	4	579	25	18	3	1	2
Ialt (total)	5899	53	63	8954	337	138	204	5	6

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)			Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)		
annmeldte (<i>signales</i>)	drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	annmeldte (<i>signales</i>)	drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	annmeldte (<i>signales</i>)	drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	annmeldte (<i>signales</i>)	drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	annmeldte (<i>signales</i>)	drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	annmeldte (<i>signales</i>)	drepte og døde (<i>abattus et morts</i>)	døde (<i>morts</i>)
3	-	1	1481	41	62	234	11	28	4	2	-	2	-	-	2	-	-
-	-	-	564	29	1	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	50	1	-	53	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	10	-	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	52	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	41	7	-	9	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1569	-	-	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	1	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	6	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	42	-	-	8	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	125	18	2	101	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	1	-	235	28	19	21	2	1	1	-	-	-	-	-	7	4	-
6	1	1	4160	125	84	535	23	32	15	3	-	-	-	-	9	4	-

Tabel V.

De vigtigste husdyrsygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme <i>(Maladies)</i>	Hest <i>(Espèce chevaline)</i>			Ko <i>(Espèce bovine)</i>			Sau <i>(Espèce ovine)</i>			
	anmeldte <i>(signalés)</i>	derav		anmeldte <i>(signalés)</i>	derav		anmeldte <i>(signalés)</i>	derav		
		døde <i>(abattus)</i>	døde <i>(mortis)</i>		døde <i>(abattus)</i>	døde <i>(mortis)</i>		døde <i>(abattus)</i>	døde <i>(mortis)</i>	
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	1	-	-	1	14	1	10	2	-	2
Raslesyke, miltbrandsemfysem (<i>Anthrax emphysematosus</i>).	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-
Ondartet ødem (<i>Oedema malignum</i>)	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Braasot (<i>Gastromycosis ovis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Ondartet katarrhfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	-	17	6	3	-	-	-
Lungesyke hos hesten (<i>Pleuropneumonia contagiosa equi</i>)	39	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Influenza (<i>Influenza</i>)	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	150	1	-	15	-	-	-	-	-	-
Lollandsk syke (<i>Enteritis pseudo-tuberculosis chronica</i>)	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	4	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Kvrække (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	206	-	6	-	135	132	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	11	11	4	-	-	-	-
Aktinomykose (<i>Actinomycosis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Asococcus</i>)	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	17	2	11	1	1	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	147	-	-	-	-	-	-
Mundsyke hos hesten (<i>Stomatitis contagiosa pustulosa equi</i>)	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh, halsbetaændelse (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	227	2	-	7	-	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	17	-	1	21	10	1	-	-	-	-
Fordøielsessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh (<i>Gastritis. Enteritis</i>)	351	4	2	502	42	7	3	-	-	1
Overføres	1040	10	25	875	197	24	3	-	-	4

i Smaalenenes amt i 1917.

dans le département de Smaalenene en 1917).

¹⁾ Kaniner.

Tabel V. (Forts.). (Continuation).

Smaalenene.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dreæpte (abattus)	døde (morts)		dreæpte (abattus)	døde (morts)		dreæpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	1040	10	25	875	197	24	3	-	4
Kolik, forstoppelse (Colica. Obstructio).	270	9	12	142	9	5	-	-	-
Akut diarré og blodgang (Diarrhoea acuta et dysenteria).	6	-	3	39	3	16	-	-	-
Trommesyke (Tympanitis) .	-	-	-	149	5	5	-	-	-
Forgiftning (Intoxications) .	3	1	2	21	3	14	-	-	-
Indvoldsorme (Helminthiasis)	33	-	-	-	-	-	-	-	-
Dreiesyke (Hydrocephalus hydatis)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (Menigitis acuta) .	8	2	3	2	2	-	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (Koller) (Fatuitas) .	9	5	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin (Haemoglobinuria. Haemoglobinæmia).	35	1	4	56	-	3	-	-	-
Benskjørhet (Slikkesyke) (Osteomalacia)	5	-	-	185	28	1	-	-	-
Sveksot (Rachitis) .	2	-	-	2	-	-	-	-	-
Hudutslet (Eczema) .	133	-	-	76	-	-	-	-	-
Ringorm (Trichophyton tonsurans) .	13	-	-	348	-	-	-	-	-
Skab (Scabies) .	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (Pediculinae) .	51	-	-	4461	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (Partus irregulares) .	12	3	-	187	9	-	2	-	-
Misfostre (Monstra) .	-	-	-	4	2	-	-	-	-
Børvrængning (Inversio uteri) .	-	-	-	76	4	3	2	-	-
Børdreining (Torsio uteri) .	-	-	-	54	1	-	1	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (Retentio placentæ) .	8	-	-	452	-	1	-	-	-
Kasting (Abortus) .	16	-	-	82	-	-	-	-	-
Kalvingsfeber (Melkefeber) (Eclampsia puerperalis) .	-	-	-	237	-	-	-	-	-
Børbetaændelse (Metritis) .	3	-	2	36	3	10	-	-	-
Jurbetaændelse (Mastitis) .	11	-	-	242	3	-	1	-	-
Forfangenhet (Hordeatio. Kritiasis) .	30	-	-	-	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (Operations ob kryptorchismum) .	20	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (Castrationes) .	498	-	-	10	-	-	3	-	-
Kræft (Carcinoma et sarcoma) .	2	2	-	-	-	-	-	-	-
Overføres	2213	33	51	7736	269	82	12	-	4

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)		Svin (<i>Espèce porcine</i>)		Hund (<i>Chiens</i>)		Kat (<i>Chats</i>)		Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
annmeldte (<i>signales</i>)	drepte (<i>abattus</i>)	derav	annmeldte (<i>signales</i>)	drepte (<i>abattus</i>)	derav	annmeldte (<i>signales</i>)	drepte (<i>abattus</i>)	derav	annmeldte (<i>signales</i>)	drepte (<i>abattus</i>)	derav
1	-	-	723	21	40	145	13	22	1	-	-
-	-	-	2	-	-	3	-	-	1	-	-
-	-	-	20	-	2	6	-	-	4	-	-
-	-	-	13	2	9	4	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	5	-	-	4	-	-
-	-	-	10	3	2	-	-	-	-	-	-
-	-	-	21	2	6	5	-	3	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	189	12	4	6	-	-	-	-	-
-	-	-	20	-	-	56	-	-	1	-	-
-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	62	-	-	22	-	-	-	-	-
-	-	-	16	6	-	4	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	1	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	6	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	-	-	11	-	-	-	-	-
1	-	-	566	-	-	-	-	-	2	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	1675	47	66	270	13	30	9	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-

¹⁾ Kaniner,

Tabel V, (Forts.). (Continuation).

Smaalenene.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signales)	derav		anmeldte (signales)	derav		anmeldte (signales)	derav	
		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	2213	33	51	7786	269	82	12	-	4
Hov- og klovlidelser (Vitia ungvis)	279	-	-	55	-	-	-	-	-
Øielidelser (Vitia oculorum)	46	-	-	25	-	-	-	-	-
Led- og slimsæklidelser (Articulitis et bursitis)	420	14	-	87	7	-	-	-	-
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces) (Vulnera, contusiones, abscessus etc.)	805	14	1	343	21	3	3	-	-
Traumatisk hjertesækbetændelse (Pericarditis traumatica)	-	-	-	131	127	4	-	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælder (Casus ceteri)	278	7	5	150	17	14	2	-	-
Ialt (total)	4041	68	57	8527	441	103	17	-	4

Tabel VI.

De vigtigste husdyrsygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques)

Miltbrand (Anthrax)	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Ondartet katarrhfeber (Febris catarrhalis maligna)	-	-	-	38	11	12	16	2	1
Lungesyke hos hesten (Pleuroneumonia contagiosa equi)	113	-	7	-	-	-	-	-	-
Influenza (Influenza)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Svinesyke (smitsom lungebetændelse (Broncho-pneumonia contagiosa suis))	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke (Morbus ruber)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (Erythema nodosum)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (Lymphangitis. Erysipelas)	150	1	-	23	1	-	-	-	-
Lollandsk syke (Enteritis pseudo-tuberculosis chronica)	-	-	-	3	3	-	-	-	-
Brandfeber (Morbus maculosus)	7	-	-	-	-	-	-	-	-
Kværke (Adenitis contagiosa equi)	419	-	12	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (Tuberculosis)	-	-	-	51	34	2	-	-	-
Aktinomykose (Actinomycosis)	-	-	-	14	5	-	-	-	-
Overføres	691	1	19	130	55	14	16	2	1

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)			Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)			
annmeldte (<i>signales</i>)	drapte (<i>abattus</i>)	derav	annmeldte (<i>signales</i>)	drapte (<i>abattus</i>)	derav	annmeldte (<i>signales</i>)	drapte (<i>abattus</i>)	derav	annmeldte (<i>signales</i>)	drapte (<i>abattus</i>)	derav	annmeldte (<i>signales</i>)	drapte (<i>abattus</i>)	derav	annmeldte (<i>signales</i>)	drapte og døde (<i>abattus et morts</i>)	annmeldte (<i>signales</i>)	
2	-	-	-	-	-	1675	47	66	270	13	30	9	-	-	18	3	5	
-	-	-	-	-	-	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	12	4	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	32	10	1	85	4	-	2	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	40	6	8	14	1	-	-	-	-	4	4	-	
2	-	-	-	-	-	1763	77	75	384	18	30	11	-	2	22	7	5	4

i Buskeruds amt i 1917.

dans le département de Buskerud en 1917).

Tabel VI. (Forts.). (Continuation).

Buskerud.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signales)	derav		anmeldte (signales)	derav		anmeldte (signales)	derav	
		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	691	1	19	130	55	14	16	2	1
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. As-coccus</i>)	49	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	11	1	5	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	115	-	-	-	-	-
Mundsyke hos hesten (<i>Stomatitis contagiosa pustulosa equi</i>)	29	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh, halsbetændelse (<i>Karyza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	526	-	-	36	-	-	-	-	-
Lunge og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	64	-	4	3	-	1	-	-	-
Fordøielssessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh) (<i>Gastritis. Enteritis</i>)	478	2	-	760	41	6	7	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	291	3	8	180	3	1	1	-	-
Akut diarrhøe og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>)	26	1	5	134	12	20	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	130	2	10	3	-	1
Forgiftning (<i>Intoxications</i>)	6	-	-	18	-	6	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>)	93	-	1	-	-	-	-	-	-
Dreiesyke (<i>Hydrocephalus hydaticus</i>)	-	-	-	-	-	-	1	1	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	5	1	1	3	-	1	4	2	2
Kronisk hjernebetændelse (Koller) (<i>Fatuitas</i>)	5	1	1	-	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	79	3	4	101	4	14	-	-	-
Benskjørhet (Slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	357	9	1	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	18	1	-	-	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	170	-	-	108	-	-	3	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	44	-	-	227	-	-	-	-	-
Skurv (<i>Favus</i>)	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	12	-	-	15	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculine</i>)	160	-	-	2211	-	-	30	-	-
Overføres	2757	14	48	4530	126	74	65	6	3

Tabel VI. (Forts.). (Continuation).

Buskerud.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signales)	derav		anmeldte (signales)	derav		anmeldte (signales)	derav	
		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	2757	14	48	4530	126	74	65	6	3
Uregelmæssige fødsler (Partus irregularis)	3	-	-	286	7	-	4	-	-
Misfostre (Monstra)	1	-	1	6	1	-	-	-	-
Børvrængning (Inversio uteri)	-	-	-	35	4	-	-	-	-
Børdræning (Torsio uteri)	-	-	-	64	4	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (Retention placenta)	12	-	-	455	-	-	-	-	-
Kasting (Abortus)	8	-	-	166	4	-	-	-	-
Kalvingsfeber (Melkefeber) (Eclampsia puerperalis)	-	-	-	319	1	-	5	-	-
Børbetændelse (Metritis)	3	-	1	102	4	9	1	1	-
Jurbetændelse (Mastitis)	22	-	-	333	10	4	2	-	-
Forfangenhet (Hordeatio. Kritisias)	47	3	-	-	-	-	-	-	-
Klapplingstoperationer (Operations ob kryptorchismum)	13	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (Castrationes)	415	-	-	9	-	-	17	-	-
Hov- og klovlidelser (Vitia ungvis)	425	-	-	79	-	-	-	-	-
Øielidelser (Vitia oculorum)	89	-	-	32	-	-	-	-	-
Led- og slimsækli delser (Articulitis et bursitis)	529	5	2	152	4	1	-	-	-
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, abscess) (Vulnera, contusiones, abscessus etc.)	1136	21	2	312	11	1	1	1	-
Traumatisk hjertesækbetændelse (Pericarditis traumatica)	-	-	-	127	83	7	-	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælder (Casus ceteri)	342	10	4	273	34	8	9	1	-
Ialt (total)	5802	53	58	7280	293	104	104	9	3

Tabel VII.

De vigtigste husdyrsygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques)

Miltbrand (Anthrax)	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Raslesyke, miltbrandsemfysem (Anthrax emphysematosus) . .	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Ondartet ødem (Oedema malignum)	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Overføres	-	-	-	3	1	2	-	-	-

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)			Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)			
anmeldte (<i>signals</i>)	derav		anmeldte (<i>signals</i>)	derav		anmeldte (<i>signals</i>)	derav		anmeldte (<i>signals</i>)	derav		anmeldte (<i>signals</i>)	derav		anmeldte (<i>signals</i>)	derav og døde (<i>abattus et mortis</i>)		
	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	
51	-	-	2293	93	77	226	3	27	1	-	-	18	-	-	-	-	-	
1	-	-	9	-	-	8	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	
-	-	-	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
3	-	-	347	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	3	-	-	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	10	1	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
3	-	-	82	22	2	45	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2	-	-	119	22	17	17	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
64	-	-	2878	141	96	324	3	29	3	-	1	19	6	-	-	-	-	

i Jarlsberg og Larviks amt i 1917.

dans le département de Jarlsberg et Larvik en 1917).

Tabel VII. (Forts.). (Continuation).

Jarlsberg og

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	-	-	-	3	1	2	-	-	-
Braasot (<i>Gastromycosis ovis</i>)	-	-	-	-	-	-	12	-	12
Ondartet katarrhfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	3	-	-	3	-	-
Lungesyke hos hesten (<i>Pleuropneumonia contagiosa equi</i>)	6	1	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis Erysipelas</i>)	122	-	-	17	-	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	7	-	1	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	478	1	10	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	49	12	-	-	-	-
Aktinomykose (<i>Actinomycosis</i>)	-	-	-	8	3	-	-	-	-
Sædstregningsforhærdelse og brin-gesvulster (<i>Fibromycoma. As-cococcus</i>)	33	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	3	-	3	1	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	82	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh, halsbetændelse (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	148	-	-	8	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetaendelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Fordøielsessygdomme (indiges-tion, mave- og tarmkatarrh) (<i>Gastritis. Enteritis</i>)	230	-	2	567	17	2	1	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	189	-	10	153	7	1	-	-	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>)	2	-	-	50	-	2	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	69	7	3	1	-	-
Forgiftning (<i>Intoxications</i>)	1	-	1	19	-	6	-	-	-
Indvoldorsome (<i>Helminthiasis</i>)	44	-	-	2	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menin-gitis acuta</i>)	4	-	1	1	-	1	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (Koller) (<i>Fatuitas</i>)	3	2	-	-	-	-	-	-	-
Overføres	1274	4	28	1 052	47	20	14	-	12

Larvik.

Tabel VII. (Forts.). (Continuation).

Jarlsberg og

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (mortis)		dræpte (abattus)	døde (mortis)		dræpte (abattus)	døde (mortis)
Overført (transport)	1274	4	28	1032	47	20	14	-	12
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Haemoglobinæmia</i>)	26	1	3	100	-	12	-	-	-
Benskjørhet (Slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	79	5	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	4	-	-	5	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	201	-	-	133	-	-	-	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	4	-	-	55	-	-	-	-	-
Skurv (<i>Favus</i>)	-	-	-	5	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinae</i>)	54	-	-	445	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	3	-	-	68	1	-	1	-	1
Misfostre (<i>Monstra</i>)	1	1	-	6	2	-	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	28	1	-	1	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	37	2	1	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (<i>Retention placente</i>)	-	-	-	172	-	-	1	-	-
Kasting (<i>Abortus</i>)	2	-	-	68	-	-	-	-	-
Kalvingsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	88	-	-	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	-	-	-	50	-	6	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	5	-	-	209	4	2	1	-	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kritisias</i>)	8	2	-	1	-	-	-	-	-
Klapthingstoperationer (<i>Operations ob kryptorchismum</i>)	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>)	307	1	-	15	-	-	12	-	-
Kræft (<i>Carcinoma et sarcoma</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitiae ungvis</i>)	141	-	-	16	-	-	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>)	28	1	-	12	-	-	-	-	-
Led- og slimsækli delser (<i>Articulitis et bursitis</i>)	285	8	-	52	3	1	-	-	-
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces) (<i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i>)	653	5	-	225	3	-	4	-	-
Traumatisk hjertesækbetændelse (<i>Pericarditis traumatica</i>)	-	-	-	31	25	6	-	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælder (<i>Casus ceteri</i>)	247	1	3	362	23	5	1	-	-
Ialt (total)	3249	24	84	3294	116	53	35	-	13

Larvik.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfe (<i>Volailles</i>)			Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)		
annmeldte (<i>signalés</i>)	dreæpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	dreæpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	dreæpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	dreæpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	dreæpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	døde (<i>morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	dreæpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	døde (<i>morts</i>)
1	-	-	707	9	18	72	4	5	-	-	-	6	-	-	-	-	-
			484	10	-	1	-	-	-	-	-						
			61	-	2	3	-	-	-	-	-						
			36	-	-	20	-	-	-	-	-						
			8	1	-	4	-	-	-	-	-						
			1	1	-	2	-	-	-	-	-						
			4	-	1	1	-	-	-	-	-						
			14	-	-	1	-	-	-	-	-						
			228	-	-	4	-	-	-	-	-						
			2	-	-	2	-	-	-	-	-						
			3	-	-	7	-	-	-	-	-						
			41	1	-	41	-	-	-	-	-						
			74	9	13	17	-	-	-	-	-						
1	-	-	1663	31	34	177	7	5	-	-	-	6	-	-	-	-	-

Tabel VIII.

De vigtigste husdyrsygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	annmeldte (signalés)	derav		annmeldte (signalés)	derav		annmeldte (signalés)	derav	
	drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)	
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	-	-	-	3	-	-	3	-	-
Raslesyke, miltbrandsemfysem (<i>Anthrax emphysematosus</i>) . . .	-	-	-	5	-	-	5	-	-
Ondartet ødem (<i>Oedema malignum</i>) .	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Ondartet katarrhfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	84	70	5	-	-	-
Lungesyke hos hesten (<i>Pleuropneumonia contagiosa equi</i>) . . .	68	-	4	-	-	-	-	-	-
Influenza (<i>Influenza</i>)	17	-	-	-	-	-	-	-	-
Svinesyke (smitsom lungebetændelse) (<i>Broncho-pneumonia contagiosa suis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>) .	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	174	-	-	-	-	-	-	-	-
Lollandisk syke (<i>Enteritis pseudo-tuberculosis chronica</i>) . . .	-	-	-	7	-	-	7	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>) .	19	1	5	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	630	2	21	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	1	1	-	57	57	-	-	-	-
Aktinomykose (<i>Actinomycosis</i>) . . .	2	-	-	72	22	-	-	-	-
Sædstrenghsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Ascococcus</i>)	34	2	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	8	3	3	4	3	1	1	-	1
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	613	-	-	-	-	-
Mundsyke hos hesten (<i>Stomatitis contagiosa pustulosa equi</i>) .	31	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh, halsbetændelse (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	678	2	1	15	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	19	4	4	22	14	4	-	-	-
Overføres	1681	15	38	883	166	25	1	-	1

i Hedemarkens amt i 1917.

dans le département de Hedemarken en 1917).

Tabel VIII. (Forts.). (Continuation).

Hedemarken.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav døpte (abattus)	døde (morts)	anmeldte (signalés)	derav døpte (abattus)	døde (morts)	anmeldte (signalés)	derav døpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	1681	15	38	883	166	25	1	-	1
Fordøjelsessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh) (Gastritis. Enteritis).	304	1	3	1273	49	6	11	1	-
Kolik, forstoppelse (Colica. Obstructio).	383	7	20	119	7	2	1	-	-
Akut diarré og blodgang (Diarrhoea acuta et dysenteria).	36	1	-	120	3	12	-	-	-
Trommesyke (Tympanitis).	-	-	-	238	1	9	3	-	-
Forgiftning (Intoxicationes).	4 ¹⁾	-	2	20 ²⁾	-	10	-	-	-
Indvoldsorme (Helminthiasis).	122	-	-	2	-	-	-	-	-
Dreiesyke (Hydrocephalus hydatidetus).	-	-	-	-	-	-	2	-	2
Akut hjernebetændelse (Menigitis acuta).	3	1	-	4	4	-	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (Koller) (Futuïtas).	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin (Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia).	71	3	4	105	2	13	-	-	-
Benskjørhet (Slikkesyke) (Osteomalacia).	1	-	-	121	-	1	10	-	-
Sveksot (Rachitis).	4	-	-	17	1	-	30	-	-
Hudutslet (Eczema).	348	-	-	286	-	-	4	-	-
Ringorm (Trichophyton tonsurans).	40	-	-	1396	-	-	1	-	-
Skurv (Favus).	4	-	-	9	-	-	-	-	-
Skab (Scabies).	8	-	-	29	1	-	-	-	-
Lus (Pediculæ).	370	-	-	4667	-	-	108	-	-
Uregelmæssige fødsler (Partus irregulares).	15	-	1	376	16	3	6	-	1
Misfostre (Monstra).	1	-	-	13	-	-	-	-	-
Børvrængning (Inversio uteri).	3	1	-	54	2	1	3	2	-
Børdreining (Torsio uteri).	-	-	-	112	5	2	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (Retention placenteæ).	11	-	-	740	1	2	3	-	-
Kasting (Abortus).	17	-	-	191	2	-	-	-	-
Kalvingsfeber (Melkefeber) (Eclampsia puerperalis).	-	-	-	256	1	1	-	-	-
Børbetændelse (Metritis).	1	-	-	225	3	4	1	-	-
Jurbetændelse (Mastitis).	40	-	1	514	22	1	19	-	3
Forfangenhet (Hordeatio. Krittiasis).	23	1	1	15	-	-	-	-	-
Overføres	3490	30	70	11785	286	92	208	3	7

¹⁾ Salpeter. *Equisetum.* ²⁾ Superfosfat. Rottegift. Hugorabit. Bomuldsfrø. Kviksølv.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)			Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)			
anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		
	drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte og døde (<i>abattus et morts</i>)	døde (<i>morts</i>)	
-	-	-	-	1765	76	95	92	9	13	-	-	-	-	-	-	-	-	
3	-	-	-	100	9	1	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	27	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	18	-	3	4	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
28 ³⁾	-	13	31 ⁴⁾	5	18	8 ⁵⁾	75	-	-	5	-	6	-	-	-	-	-	-
-	-	-	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	20	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	999	53	5	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	134	3	-	36	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
58	-	-	96	-	-	15	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-
2	2	-	51	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	10	7	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	13	1	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	21	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
92	2	14	2360	178	123	253	9	20	9	-	5	-	-	-	-	-	-	-

³⁾ Planteforgiftning. Urinforgiftning. ⁴⁾ Koksalt. Sildeguano. ⁵⁾ Stryknin. Kogsalt.

Tabel VIII. (Forts.). (Continuation).

Hedemarken.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		drapte (abattus)	døde (morts)		drapte (abattus)	døde (morts)		drapte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	3490	30	70	11785	286	92	203	3	7
Klaphingstoperationer (Operationes ob kryptorchismum)	18	-	1	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (Castrationes)	561	-	-	29	-	-	345	1	-
Kræft (Carcinoma et sarcoma)	-	-	-	2	2	-	-	-	-
Hov- og klovclidelser (Vitia ungris)	723	5	-	165	1	-	1	-	-
Øielidelser (Vitia oculorum)	87	-	-	86	-	-	-	-	-
Led- og slimsæklidelser (Articulitis et bursitis)	752	22	3	252	33	-	-	-	-
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces) (Vulnera, contusiones, abscessus etc.)	1676	30	10	762	34	2	3	1	-
Traumatisk hjertesækbetændelse (Pericarditis traumatica)	-	-	-	187	131	11	-	-	-
Anæmi (Anæmia infectiosa)	58	10	16	-	-	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælder (Casus ceteri)	947	15	26	868	41	25	8	-	-
Ialt (total)	8312	112	126	14136	428	130	560	5	7

Tabel IX.

De vigtigste husdyrsygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques)

Miltbrand (Anthrax)	1	-	1	2	-	2	-	-	-
Raslesyke, miltbrandsemfysem (Anthrax emphysematosus)	-	-	-	4	1	3	-	-	-
Braasot (Gastromycosis ovis)	-	-	-	-	-	-	5	-	5
Ondartet katarrhfeber (Febris catarrhalis maligna)	-	-	-	83	46	10	-	-	-
Lungesyke hos hesten (Pleuro-pneumonia contagiosa equi)	55	-	-	-	-	-	-	-	-
Influenza (Influenza)	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Svinesyke (smitsom lungebetændelse) (Broncho-pneumonia contagiosa suis)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke (Morbus ruber)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (Erythema nodosum)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (Lymphangitis. Erysipelas)	105	-	1	7	-	-	-	-	-
Overføres	166	-	2	96	47	15	5	-	5

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)			Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)		
annmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
92	2	14	2360	178	123	253	9	20	9	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	-	-	1223	-	-	9	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	18	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	22	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	62	20	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	72	19	1	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	1	1	168	32	7	30	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
104	3	15	3911	250	131	349	10	25	12	-	5	-	-	-	-	-	-

i Kristians amt i 1917.

dans le département de Kristian en 1917).

-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	31	-	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	475	36	33	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	589	16	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1095	52	68	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tabel IX. (Forts.). (Continuation).

Kristians.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signals)	derav		anmeldte (signals)	derav		anmeldte (signals)	derav	
		dræpte (dødtus)	døde (mortis)		dræpte (dødtus)	døde (mortis)		dræpte (dødtus)	døde (mortis)
Overført (transport)	166	-	2	96	47	15	5	-	5
Lollandsk syke (<i>Enteritis pseudo-tuberculosis chronica</i>)	-	-	-	21	13	7	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	6	1	1	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	259	2	7	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	95	92	1	-	-	-
Aktinomykose (<i>Actinomycosis</i>)	4	-	1	33	10	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. As-coccous</i>)	40	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	4	1	3	3	3	-	1	1	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	119	-	-	-	-	-
Mundsyke hos hesten (<i>Stomatitis contagiosa pustulosa equi</i>)	14	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh, halsbetændelse (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	378	-	1	10	-	-	1	-	-
Lunge- og brysthinddebændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	9	-	-	4	1	-	-	-	-
Fordøjelsessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh) (<i>Gastritis. Enteritis</i>)	390	-	1	1162	57	20	6	3	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	333	2	13	109	13	5	-	-	-
Akut diarré og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>)	19	-	1	61	4	6	1	1	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	144	3	7	-	-	-
Forgiftning (<i>Intoxications</i>)	1	-	-	15	1	3	-	-	-
Indvoldssorme (<i>Helminthiasis</i>)	238	-	-	3	-	-	12	-	1
Dreiesyke (<i>Hydrocephalus hydratitus</i>)	-	-	-	-	-	-	2	2	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	3	2	-	3	-	1	2	-	-
Kronisk hjernebetændelse (Koller) (<i>Fatuitas</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinæmia</i>)	69	3	2	142	13	19	-	-	-
Benskjørhet (Slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	160	7	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	21	1	-	45	-	2	-	-	-
Overføres	1956	12	32	2225	264	86	30	7	6

Tabel IX. (Forts.). (Continuation).

Kristians.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signales)	derav		anmeldte (signales)	derav		anmeldte (signales)	derav	
		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	1956	12	32	2225	264	86	30	7	6
Hudutslet (Eczema)	154	-	-	72	-	-	-	-	-
Ringorm (Trichophyton tonsurans)	23	-	-	789	-	-	-	-	-
Skab (Scabies)	4	-	-	10	-	-	-	-	-
Lus (Pediculinae)	725	-	-	7917	-	-	10	-	-
Uregelmæssige fødsler (Partus irregulares)	18	1	1	266	6	3	5	-	-
Misfostre (Monstra)	3	-	1	3	-	-	-	-	-
Børvrængning (Inversio uteri)	-	-	-	48	1	-	2	2	-
Børdreining (Torsio uteri)	-	-	-	91	2	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (Retentio placentæ)	6	-	-	603	5	-	3	-	-
Kasting (Abortus)	8	-	-	153	-	-	-	-	-
Kalvingsfeber (Melkefeber)	-	-	-	154	1	2	1	1	-
Børbetændelse (Metritis)	7	-	1	128	9	7	-	-	-
Jurbetændelse (Mastitis)	27	-	-	366	17	1	5	1	-
Forfangenhet (Hordeatio. Kritisias)	23	-	1	7	1	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (Operationes ob kryptorchismum)	25	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (Castrationes)	803	-	-	8	-	-	80	-	-
Kraeft (Carcinoma et sarcoma)	4	2	-	1	1	-	-	-	-
Hov- og klovdelser (Vitia unguis)	531	1	-	128	-	-	1	1	-
Øielidelser (Vitia oculorum)	63	-	-	28	-	-	1	-	-
Led- og slimsækklidelser (Articulitis et bursitis)	624	3	-	137	6	-	-	-	-
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner absces) (Vulnera, contusiones, abscessus etc.)	1311	8	4	296	11	-	4	-	3
Traumatisk hjertesækbetændelse (Pericarditis traumatica)	-	-	-	125	87	6	-	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælde (Casus ceteri)	860	15	10	617	31	4	4	1	-
Ialt (total)	7175	42	50	14172	442	109	146	13	9

Tabel X.

De vigtigste husdyrsygdomme

(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signals)	derav		anmeldte (signals)	derav		anmeldte (signals)	derav	
		døde (abattus)	døde (morts)		døde (abattus)	døde (morts)		døde (abattus)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	1	-	-	1	10	2	7	-	-
Raslesyke, miltbrandsemfysem (<i>Anthrax emphysematosus</i>) . . .	-	-	-	-	1	-	1	-	-
Ondartet ødem (<i>Oedema malignum</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Ondartet katarrhfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	-	23	6	7	-	-
Influenza (<i>Influenza</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Svinesyke (smitsom lungebetaendelse) (<i>Broncho-pneumonia contagiosa suis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	70	2	1	2	-	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	8	-	2	-	-	-	-	-	-
Kvaerke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	300	1	12	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	2	1	-	-	-	-
Aktinomykose (<i>Actinomycosis</i>)	-	-	-	5	-	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og brin- gesvulster (<i>Fibromycoma. As- cococcus</i>)	12	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	53	-	-	-	-	-
Mundsyke hos hesten (<i>Stomatitis contagiosa pustulosa equi</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh, halsbetaendelse (<i>Koryza, Pharyngitis et Bron- chitis</i>)	185	-	2	8	-	1	2	-	-
Lunge- og brysthindbetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	5	-	3	10	3	-	-	-	-
Fordjelsessygdomme (indiges- tion, mave- og tarmkatarrh (<i>Gastritis. Enteritis</i>)	243	1	3	638	19	9	4	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Ob- structio</i>)	245	1	14	80	1	2	-	-	-
Akut diarré og blodgang (<i>Di- arrhoea acuta et dysenteria</i>)	4	-	-	63	2	4	-	-	-
Overføres	1077	5	38	896	34	32	6	-	-

i Bratsberg amt i 1917.

dans le département de Bratsberg en 1917).

Tabel X. (Forts.). (Continuation).

Bratsberg.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signales)	derav		anmeldte (signales)	derav		anmeldte (signales)	derav	
		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	1077	5	38	896	34	32	6	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>) . . .	-	-	-	93	5	8	1	-	-
Forgiftning (<i>Intoxications</i>) . . .	6	-	2	6	-	4	-	-	-
Indvoldsyke (<i>Helminthiasis</i>) . . .	24	-	-	5	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>) . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (<i>Fauitas</i>) . . .	2	1	-	1	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>) . . .	25	3	1	42	1	9	-	-	-
Benskjørhet (Slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>) . . .	-	-	-	68	7	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>) . . .	2	-	-	8	1	-	1	-	1
Hudutslet (<i>Eczema</i>) . . .	152	-	-	80	-	-	1	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>) . . .	-	-	-	91	-	-	-	-	-
Skurv (<i>Favus</i>) . . .	4	-	-	4	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>) . . .	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinæ</i>) . . .	81	-	-	1160	-	-	8	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>) . . .	1	-	-	133	8	1	1	-	-
Misfostre (<i>Monstra</i>) . . .	-	-	-	7	1	6	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>) . . .	-	-	-	19	3	1	-	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>) . . .	-	-	-	27	4	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (<i>Retention placenta</i>) . . .	2	-	-	201	-	4	1	-	-
Kasting (<i>Abortus</i>) . . .	3	-	-	140	2	-	-	-	-
Kalvingsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>) . . .	-	-	-	162	-	4	-	-	-
Børhætændelse (<i>Metritis</i>) . . .	-	-	-	48	-	10	-	-	-
Jurhætændelse (<i>Mastitis</i>) . . .	40	-	-	260	11	3	6	-	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kritiasis</i>) . . .	9	-	-	-	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Operationes ob kryptorchismum</i>) . .	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>) . . .	162	-	-	34	-	-	3	-	-
Kræft (<i>Carcinoma et sarcoma</i>) . . .	1	1	-	1	1	-	1	1	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitiae ungvis</i>) . . .	155	-	-	19	-	-	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>) . . .	26	-	-	19	-	-	3	-	-
Led- og slimsækliidelser (<i>Articulitis et bursitis</i>) . . .	321	3	1	80	5	-	-	-	-
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces) (<i>Vulnera, contusiones, abscessus etc</i>) . . .	529	8	1	218	10	1	3	3	-
Overføres	2626	21	43	3822	93	83	35	4	1

¹⁾ Kanin, ²⁾ Skidpadde.

Tabel X. (Forts.). (Continuation).

Bratsberg.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dreæpte (obattus)	døde (morts)		dreæpte (obattus)	døde (morts)		dreæpte (obattus)	døde (morts)
Overført (transport)	2626	21	43	3822	93	83	35	4	1
Traumatisk hjertesækbetændelse (Pericarditis traumatica).	-	-	-	27	24	3	-	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælder (Casus ceteri)	448	2	5	285	11	2	7	2	1
Ialt (total)	3074	23	48	4134	128	88	42	6	2

Tabel XI.

De vigtigste husdyrsygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques)

Ondartet katarrhfeber (<i>Febris catarhalis maligna</i>)	-	-	-	13	7	4	-	-	-
Rødsyke (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	34	-	-	1	-	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	5	2	2	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	135	-	2	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	4	-	-	-	-	-
Aktinomykose (<i>Actinomycosis</i>)	-	-	-	3	2	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Ascoecoccus</i>)	9	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	3	1	2	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	9	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh, halsbetændelse (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	47	-	-	2	-	-	-	-	-
Fordøjelsessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh) (<i>Gastritis. Enteritis</i>)	82	1	1	348	2	1	12	-	1
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstruction</i>)	72	-	9	2	-	-	1	-	-
Akut diarrhøe og blodgang (<i>Diarrhoëa acuta et dysenteria</i>)	9	-	1	35	1	1	21	-	-
Tommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	21	1	2	2	-	1
Overføres	296	4	17	438	13	8	36	-	2

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfe (<i>Volailles</i>)			Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)		
ammeldte (<i>signalés</i>)	derav	ammeldte (<i>signalés</i>)	derav	ammeldte (<i>signalés</i>)	derav	ammeldte (<i>signalés</i>)	derav	ammeldte (<i>signalés</i>)	derav	ammeldte (<i>signalés</i>)	derav	ammeldte (<i>signalés</i>)	derav	ammeldte (<i>signalés</i>)	derav		
18	2	2	1404	66	54	367	21	38	14	2	1	246	28	3	2		
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
2	-	1	138	17	7	29	3	-	5	1	-	-	-	-	-		
20	2	3	1542	83	61	396	24	38	19	3	1	246	28	3	2		

i Nedenes amt i 1917.

dans le département de Nedenes en 1917).

Tabel XI. (Forts.). (Continuation).

Nedenes.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dreæpte (abattus)	døde (morts)		dreæpte (abattus)	døde (morts)		dreæpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	296	4	17	438	13	8	36	-	2
Forgiftning (Intoxications) . .	3	1	-	22	5	13	-	-	-
Indvoldsorme (Helminthiasis) . .	7	-	-	-	-	-	4	1	1
Akut hjernebetændelse (Menin- gitis acuta) . .	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Blodurin (Hæmoglobinuria. Hæ- moglobinaemia) . .	1	-	-	111	1	9	-	-	-
Benskjørhet (Slikkesyke) (Osteo- malacia) . .	-	-	-	28	3	-	-	-	-
Sveksot (Rachitis) . .	-	-	-	5	-	-	-	-	-
Hudutslet (Eczema) . .	18	-	-	28	5	-	5	1	-
Ringorm (Tricophyton tonsurans)				11	-	-	-	-	-
Skurv (Favus) . .	7	-	-	2	-	-	-	-	-
Skab (Scabies) . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (Pediculine) . .	14	-	-	514	-	-	11	-	-
Uregelmæssige fødsler (Partus irregularis) . .	-	-	-	81	6	-	1	-	-
Misfostre (Monstra) . .	-	-	-	3	1	-	-	-	-
Børvrængning (Inversio uteri) . .	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Børdreining (Torsio uteri) . .	-	-	-	55	4	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (Retentio placente) . .	-	-	-	102	2	1	-	-	-
Kasting (Abortus) . .	1	-	-	50	-	-	-	-	-
Kalvingsfeber (Melkefeber) (Eclampsia puerperalis) . .	-	-	-	158	1	3	-	-	-
Børbetændelse (Metritis) . .	-	-	-	11	1	3	-	-	-
Jurbetændelse (Mastitis) . .	-	-	-	79	4	1	-	-	-
Forfangenhet (Hordeatio. Kri- tiasis) . .	5	-	-	1	-	-	-	-	-
Kastrationer (Castrationes) . .	59	-	-	-	-	-	4	-	-
Kræft (Carcinoma et sarcoma) . .	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Hov- og klovledsler (Vitia ungvis) . .	49	-	-	10	-	-	-	-	-
Øielidelsler (Vitia oculorum) . .	9	-	-	1	-	-	-	-	-
Led- og slimsækledsler (Arti- culitis et bursitis) . .	77	2	-	21	-	-	1	-	-
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces) (Vulnera, contusiones, abscessus etc.) . .	159	1	1	93	4	-	2	-	-
Traumatisk hjertesækbetændel- se (Pericarditis traumatica) . .	-	-	-	21	19	1	-	-	-
Andre behandlede sygdomstil- fælder (Casus ceteri) . .	166	2	1	143	2	12	35	2	4
Ialt (total)	872	10	19	1992	72	51	99	4	7

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)				Svin (<i>Espèce porcine</i>)				Hund (<i>Chiens</i>)				Kat (<i>Chats</i>)				Fjærfae (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	drepte (<i>abattus</i>)	derav	døde (<i>morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	drepte (<i>abattus</i>)	derav	døde (<i>morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	drepte (<i>abattus</i>)	derav	døde (<i>morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	drepte (<i>abattus</i>)	derav	døde (<i>morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	drepte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	drepte og døde (<i>abattus et morts</i>)
-	-	-	-	249	3	12	38	-	-	-	8	-	-	-	-	-	10	-	-
-	-	-	-	3	-	3	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	33	10	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	146	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	14	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	11	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	10	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	117	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	-	-
-	-	-	-	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	8	1	-	8	1	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	61	7	11	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	668	29	42	84	1	10	18	9	-	26	-	-	-	-	-	-

Tabel XII.

De vigtigste husdyrsygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)					
	anmeldte (signalés)	derav	dræpte (abattus)	døde (morts)	anmeldte (signalés)	derav	dræpte (abattus)	døde (morts)	anmeldte (signalés)	derav	dræpte (abattus)	døde (morts)
Raslesyke, miltbrandsemfysem (<i>Anthrax emphysematosus</i>)	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-
Ondartet katarrhfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	-	3	1	1	2	-	-	-	-
Rødsyke (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	29	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-
Aktinomykose (<i>Actinomycosis</i>)	-	-	-	-	2	1	1	-	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster. (<i>Fibromycoma. As cococcus</i>)	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh, halsbetændelse (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	37	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fordøjelsessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh (<i>Gastritis. Enteritis</i>)	60	-	-	-	102	4	-	1	-	-	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	41	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-
Akut diarré og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>)	-	-	-	-	21	-	-	-	-	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	-	13	-	-	-	-	-	-	-
Forgiftning (<i>Intoxications</i>)	-	-	-	-	2	-	-	2	-	-	-	-
Indvoldssorme (<i>Helminthiasis</i>)	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinæmia</i>)	5	-	-	-	118	-	-	9	-	-	-	-
Benskjørhet (Slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	-	6	-	-	2	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	33	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculineæ</i>)	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
Overføres	233	-	-	1	294	7	18	1	-	-	-	-

i Lister og Mandals amt i 1917.

dans le département de Lister et Mandal en 1917).

Tabel XII. (Forts.). (Continuation).

Lister og

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			KO (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signales)	derav		anmeldte (signales)	derav		anmeldte (signales)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	233	-	1	294	7	18	1	-	-
Uregelmæssige fødsler (Partus irregularis)	-	-	-	47	1	1	-	-	-
Misfostre (Monstra)	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Børvrængning (Inversio uteri)	1	-	-	1	-	-	-	-	-
Børdreining (Torsio uteri)	-	-	-	21	-	1	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (Retentio placenta)	-	-	-	56	-	-	-	-	-
Kasting (Abortus)	-	-	-	97	-	-	-	-	-
Kalvingsfeber (Melkefeber)	-	-	-	116	-	-	1	-	-
(Eclampsia puerperalis)	-	-	-	5	-	-	-	-	-
Børbetændelse (Metritis)	-	-	-	40	-	-	3	-	-
Jurbetændelse (Mastitis)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Forfangenhet (Hordeatio. Kritisias)	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (Operationes ob kryptorchismum)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (Castrations)	106	-	-	-	-	-	-	-	-
Kræft (Carcinoma et sarcoma)	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (Vitia ungvris)	16	-	-	8	-	-	-	-	-
Øielidelser (Vitia oculorum)	4	-	-	2	-	-	-	-	-
Led- og slimsekli delser (Articulitis et bursitis)	10	-	-	6	-	-	-	-	-
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces) (Vulnera, contusiones, abscessus etc.)	114	1	-	49	1	-	-	-	-
Traumatisk hjertesækbetændelse (Pericarditis traumatica)	-	-	-	32	2	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælder (Casus ceteri)	142	4	-	279	10	12	-	-	-
Ialt (total)	635	6	1	1054	22	32	5	-	-

Tabel XIII.

De vigtigste husdyrsygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques)

Miltbrand (Anthrax)	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Raslesyke, miltbrandsemfysem (Anthrax emphysematosus)	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Braasot (Gastromycosis ovis)	-	-	-	-	-	-	52	-	52
Overføres	-	-	-	2	-	2	52	-	52

Mandal.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)		Svin (<i>Espèce porcine</i>)		Hund (<i>Chiens</i>)		Kat (<i>Chats</i>)		Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
annmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
-	-	-	-	72	-	4	-	57	-	12	-
1	-	-	-	2	-	-	-	3	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	15	-	-	-	2	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	12	-	6	-	4	-	-	-
2	-	-	105	-	10	67	1	12	2	-	-
										10	4
											-

i Stavanger amt i 1917.

dans le département de Stavanger en 1917).

-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tabel XIII. (Forts.). (Continuation).

Stavanger.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signales)	derav		anmeldte (signales)	derav		anmeldte (signales)	derav	
		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	-	-	-	2	-	-	2	-	-
Ondartet katarrhfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	8	2	5	-	-	-
Svinesyke (smitsom lungebetændelse (<i>Broncho-pneumonia contagiosa suis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	26	-	-	-	-	-	-	-	-
Lollandssyk (Enteritis pseudo-tuberculosa chronica)	-	-	-	3	1	2	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	178	1	10	-	-	-	-	-	-
Aktinomykose (<i>Actinomycosis</i>)	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Asococcus</i>)	4	1	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	5	-	2	2	2	-	1	-	1
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	10	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh, halsbetændelse (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	82	1	-	7	3	-	-	-	-
Lunge- og brysthindbetændelse (Pneumonia et Pleuritis)	10	1	1	20	9	3	7	-	3
Fordøielsessygdomme (indigestion, mave og tarmkatarrh) (<i>Gastritis. Enteritis</i>)	145	-	-	224	9	7	7	1	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica, Obstructio</i>)	159	1	7	28	2	3	1	-	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>)	6	-	1	19	2	4	1	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	25	1	2	6	1	1
Forgiftning (<i>Intoxications</i>)	3	-	1	15	-	13	2	-	2
Indvoldssorme (<i>Helminthiasis</i>)	53	-	2	-	-	-	2	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	1	-	-	9	3	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	3	-	-	44	-	8	-	-	-
Overføres	675	5	24	417	35	49	79	2	59

¹⁾ Kanin. ²⁾ Ræv.

Tabel XIII. (Forts.). (Continuation).

Stavanger.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signales)	derav		anmeldte (signales)	derav		anmeldte (signales)	derav	
		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	675	5	24	417	35	49	79	2	59
Benskjørhet (Slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	7	-	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	47	-	-	7	-	-	-	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	2	-	-	125	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinae</i>)	420	-	-	1924	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregularis</i>)	-	-	-	63	4	-	7	-	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	1	-	-	10	-	-	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	14	1	-	4	1	1
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	28	2	1	2	-	-
Tilbakéholdt efterbyrd (<i>Retentio placenta</i>)	8	-	-	88	1	-	3	-	-
Kasting (<i>Abortus</i>)	-	-	-	45	-	-	1	-	-
Kalvingsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	171	4	3	12	2	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	-	-	-	12	3	-	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	20	-	-	98	-	-	21	-	4
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kritisias</i>)	26	4	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>)	411	-	1	15	-	-	3	-	-
Kræft (<i>Carcinoma et sarcoma</i>)	-	-	-	2	1	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitiae ungvris</i>)	207	2	-	14	-	-	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitiae oculorum</i>)	25	1	-	5	-	-	13	1	-
Led- og slimsækliidelser (<i>Articulitis et bursitis</i>)	208	6	-	29	1	1	5	-	-
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces) (<i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i>)	666	5	6	184	5	1	17	2	-
Traumatisk hjertesekbetændelse (<i>Pericarditis traumatica</i>)	-	-	-	32	20	6	3	3	-
Alvelle	-	-	-	-	-	-	6	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælder (<i>Casus ceteri</i>)	262	7	13	305	10	30	30	1	5
Ialt (total)	2978	30	44	3595	87	91	176	12	69

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)			Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)		
annmeldte (<i>signalés</i>)	drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	drepte og døde (<i>abattus et morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	drepte og døde (<i>abattus et morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	
1	-	-	62	3	5	110	4	9	-	-	-	1	1	1	2	2	-
-	-	-	47	-	2	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	68	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	17	-	1	89	-	-	1	5	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	8	-	2	45	4	11	9	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	213	3	10	305	8	21	25	-	-	-	2	2	5	-	-

Tabel XLV.

De vigtigste husdrysygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signales)	derav		anmeldte (signales)	derav		anmeldte (signales)	derav	
		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)
Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	-	-	-	1	-	-	1	-	-
Raslesyke, miltbrandsemfysem (<i>Anthrax emphysematosus</i>) . . .	-	-	-	17	1	16	-	-	-
Ondartet ødem (<i>Oedema malignum</i>)	1	1	-	-	-	-	-	19	10
Braasot (<i>Gastromycosis ovis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	9
Ondartet katarrhfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	40	8	14	-	-	-
Rødsyke (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	20	-	-	1	-	-	-	-	-
Kvarke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	105	-	6	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	18	17	-	-	-	-
Aktinomykose (<i>Actinomycosis</i>)	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Sædstregstorhærdelse og bringesvulst (<i>Fibromycoma. As cococcus</i>)	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	19	1	11	1	-	-	1	-	-
Kopper (<i>Variola., Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	55	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh,halsbetændelse (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	74	-	-	5	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	9	-	3	4	-	-	-	-	-
Fordøielesssygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh) (<i>Gastritis. Enteritis</i>)	120	-	-	526	13	10	6	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstruction</i>)	57	-	1	11	-	2	1	-	-
Akut diarrhé og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>)	5	-	1	68	-	4	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	72	3	4	4	-	1
Forgiftning (<i>Intoxication</i>)	5 ³⁾	-	1	6 ⁴⁾	-	3	-	-	-
Indvoldssorme (<i>Helminthiasis</i>)	79	-	-	2	-	-	-	-	-
Dreiesyke (<i>Hydrocephalus hydrideus</i>)	-	-	-	-	-	-	2	2	-
Overføres	500	2	23	830	42	55	32	12	10

¹⁾ Kanin. ²⁾ Pappegøie. ³⁾ Finngræs. ⁴⁾ Bomuldsfrø, ⁵⁾ Koksalt.

i Søndre Bergenshus amt i 1917.

dans le département de Søndre Bergenhus en 1917).

Tabel XIV. (Forts.). (Continuation).

Søndre Bergenhus.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signaîtes)	derav		anmeldte (signaîtes)	derav		anmeldte (signaîtes)	derav	
		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	500	2	23	830	42	55	32	12	10
Akut hjernebetændelse (<i>Meningoitis acuta</i>)	1	-	-	17	-	3	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinæmia</i>)	6	-	-	133	5	18	-	-	-
Benskjørhet (Slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	37	-	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	35	-	-	9	-	-	10	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	15	-	-	255	1	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	1	-	-	1	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinae</i>)	209	-	-	3003	-	-	356	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	1	1	-	68	5	-	4	1	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	2	1	-	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	15	1	1	-	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	26	1	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (<i>Retention placentaæ</i>)	-	-	-	118	-	-	-	-	-
Kasting (<i>Abortus</i>)	1	-	1	91	-	-	-	-	-
Kalvingsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	60	-	-	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	-	-	-	20	-	3	2	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	6	-	-	168	2	1	8	-	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kritisias</i>)	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Operations ob kryptorchismum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>)	429	-	-	-	-	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitium ungvis</i>)	126	-	-	23	-	-	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>)	11	-	-	2	-	-	-	-	-
Led- og slimsekklidelser (<i>Articulitis et bursitis</i>)	169	2	1	30	2	-	2	-	-
Kirurg. till. (saar, kontusioner, absces (<i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i>)	291	7	3	99	2	-	8	-	-
Traumatisk hjertesækbetændelse (<i>Pericarditis traumatica</i>)	-	-	-	20	18	2	-	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælder (<i>Casus ceteri</i>)	178	10	5	166	8	4	28	6	7
Ialt (total)	1985	22	33	5186	88	87	450	19	17

Gjet <i>(Espèce caprine)</i>			Svin <i>(Espèce porcine)</i>			Hund <i>(Chiens)</i>			Kat <i>(Chats)</i>			Fjærfæ <i>(Volailles)</i>			Andre dyr <i>(Animaux divers)</i>		
annmeldte (signalés)	drepte (abattus)	derav (morts)	annmeldte (signalés)	drepte (abattus)	derav (morts)	annmeldte (signalés)	drepte (abattus)	derav (morts)	annmeldte (signalés)	drepte (abattus)	derav (morts)	annmeldte (signalés)	drepte (abattus)	derav (morts)	annmeldte (signalés)	drepte og døde (abattus et morts)	derav (morts)
33	1	1	207	12	21	37	3	9	-	-	-	-	-	-	1	-	1
-	-	-	5	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	199	3	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
40	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	4	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	212	-	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	11	-	2	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	1	1	21	5	2	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
79	2	2	671	22	27	64	3	9	2	-	-	-	1	-	1	-	-

Tabel XV.

De vigtigste husdyrsygdomme

(Cas de maladies des animaux domestiques dans la

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)		Ko (Espèce bovine)		Sau (Espèce ovine)	
	anmeldte (signalés)	derav	anmeldte (signalés)	derav	anmeldte (signalés)	derav
		drepte (abattus)		døde (morts)		drepte (abattus)
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	15	-	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	2	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	72	-	1	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	3	-	2	-	-	-
Luftveiskatarrh, halsbetændelse (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	29	-	-	-	-	-
Fordøelsessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh) (<i>Gastritis. Enteritis</i>)	30	-	-	20	-	1
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	75	-	5	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	3	-	-
Forgiftning (<i>Intoxications</i>)	-	-	-	-	-	-
Indvoldsorme (<i>Helminthiasis</i>)	7	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmaglobinuria. Haemoglobinæmia</i>)	18	1	2	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	20	-	-	-	-	1
Ringorm (<i>Tricophyton tonsurans</i>)	-	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinae</i>)	7	-	-	-	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	1	-	-	8	-	-
Børvriengning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	1	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	3	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (<i>Retention placentæ</i>)	-	-	-	19	-	-
Kalvingsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	8	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	-	-	-	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	2	-	-	14	-	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kritisiasis</i>)	7	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Operations ob kryptorchismum</i>)	1	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>)	11	-	-	-	-	-
Overføres	300	1	10	76	-	2

¹⁾ Bjørn. ²⁾ Koksalt. ³⁾ Fosfor. ⁴⁾ Kjøtforgiftning.

i Bergens by i 1917.

ville de Bergen, signalés en 1917).

Tabel XV. (Forts.). (Continuation).

Bergen.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldie (signalés)	derav		anmeldie (signalés)	derav		anmeldie (signalés)	derav	
		drapte (abattus)	døde (morts)		drapte (abattus)	døde (morts)		drapte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	300	1	10	76	-	2	-	-	-
Kræft (<i>Carcinoma et sarcoma</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hov- og klovclidelser (<i>Vitia unguis</i>)	61	-	-	-	-	-	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>)	4	-	-	-	-	-	1	-	-
Led- og slimsækclidelser (<i>Articulitis et bursitis</i>)	126	2	-	-	-	-	-	-	-
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces) (<i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i>)	172	-	1	-	-	-	-	-	-
Traumatisk hjertesækbetændelse (<i>Pericarditis traumatica</i>)	-	-	-	2	-	2	-	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælder (<i>Casus ceteri</i>)	59	-	2	6	-	-	-	-	-
Ialt (total)	722	3	13	84	-	4	1	-	-

Tabel XVI.

De vigtigste husdyrsygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques)

Miltbrand (<i>Anthrax</i>)	-	-	-	3	1	2	-	-	-
Raslesyke, miltbrandsemfysem (<i>Anthrax emphysematosus</i>)	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Braasot (<i>Gastromycosis ovis</i>)	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Ondartet katarrhfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	31	9	13	-	-	-
Rødsyke (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	19	-	-	-	-	-	-	-	-
Lollandsk syke (<i>Enteritis pseudo-tuberculosis chronica</i>)	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	14	-	1	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	2	2	-	-	-	-
Aktinomykose (<i>Actinomycosis</i>)	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Sædstrenghsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Asco-coccus</i>)	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overføres	37	-	1	40	13	16	1	-	1

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)				Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)			Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)		
annmeldte (<i>signales</i>)	derav	annmeldte (<i>signales</i>)	derav	annmeldte (<i>signales</i>)	derav	annmeldte (<i>signales</i>)	derav	annmeldte (<i>signales</i>)	derav	annmeldte (<i>signales</i>)	derav	annmeldte (<i>signales</i>)	derav	annmeldte (<i>signales</i>)	derav	annmeldte (<i>signales</i>)	derav	
1	-	-	-	34	6	4	141	1	20	66	-	-	-	2	-	1	-	
1	1	-	-	-	-	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
-	-	-	-	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	48	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2	1	-	-	2	-	-	23	-	-	5	-	-	-	2	-	-	-	
2	1	-	-	36	6	4	236	1	20	71	-	-	-	4	-	1	1	

i Nordre Bergenhus amt i 1917.

dans le département de Nordre Bergenhus en 1917).

Tabel XVI. (Forts.). (Continuation).

Nordre

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signales)	derav		anmeldte (signales)	derav		anmeldte (signales)	derav	
		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	37	-	1	40	13	16	1	-	1
Stivkrampe (Tetanus)	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Kopper (Variola, Vaccina et Ovina)	-	-	-	11	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh, halsbetændelse (Koryza, Pharyngitis et Bronchitis)	43	-	-	9	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebætændelse (Pneumonia et Pleuritis)	-	-	-	-	-	-	4	-	2
Fordøielsessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh) (Gastritis. Enteritis)	199	1	-	384	7	1	16	-	-
Kolik, forstoppelse (Colica. Obstructio)	36	-	4	30	-	1	-	-	-
Akut diarré og blodgang (Diarrhoea acuta et dysenteria)	8	-	-	28	1	1	-	-	-
Trommesyke (Tympanitis)	-	-	-	31	-	-	-	-	-
Forgiftning (Intoxications)	1	-	-	12	3	9	3	-	3
Indvoldsorme (Helminthiasis)	161	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (Meningitis acuta)	-	-	-	1	-	-	2	2	-
Blodurin (Hæmoglobinuria. Hæmoglobinæmia)	7	-	-	101	-	15	-	-	-
Benskjørhet (Slikkesyke) (Osteomalacia)	-	-	-	65	-	-	-	-	-
Sveksot (Rachitis)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hudutslet (Eczema)	26	-	-	5	-	-	-	-	-
Ringorm (Trichophyton tonsurans)	11	-	-	367	-	-	-	-	-
Lus (Pediculinae)	275	-	-	2974	-	-	104	-	-
Uregelmæssige fødsler (Partus irregulares)	3	1	-	35	3	-	9	-	-
Misfoste (Monstra)	-	-	-	3	1	-	-	-	-
Børvrængning (Inversio uteri)	-	-	-	6	-	1	-	-	-
Børdreining (Torsio uteri)	-	-	-	5	-	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (Retentio placentæ)	2	-	-	62	-	1	3	-	-
Kasting (Abortus)	-	-	-	40	-	-	-	-	-
Kalvingsfeber (Melkefeber) (Eclampsia puerperalis)	-	-	-	25	1	-	-	-	-
Børbetændelse (Metritis)	2	-	-	34	3	1	-	-	-
Jurbetændelse (Mastitis)	13	-	-	88	2	1	15	-	-
Forfangenhet (Hordeatio. Krittiasis)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Overføres	827	2	6	4356	34	47	157	2	6

Bergenhus.

	Gjet (<i>Espèce caprine</i>)		Svin (<i>Espèce porcine</i>)		Hund (<i>Chiens</i>)		Kat (<i>Chats</i>)		Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
	annmeldte (<i>signales</i>)	derav	annmeldte (<i>signales</i>)	derav	annmeldte (<i>signales</i>)	derav	annmeldte (<i>signales</i>)	derav	annmeldte (<i>signales</i>)	derav	annmeldte (<i>signales</i>)	derav
	dreppe (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	dreppe (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	dreppe (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	dreppe (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	dreppe (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	dreppe (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
-	-	-	-	-	176	3	11	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
20	-	7	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
3	-	-	-	-	41	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
28	-	6	-	-	5	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	226	5	3	-	-	-	-	-
-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
212	-	-	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	-	-	6	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
270	-	13	485	10	17	13	1	-	-	-	-	-

Tabel XVI. (Forts.). (Continuation).

Nordre

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signales)	derav		anmeldte (signales)	derav		anmeldte (signales)	derav	
		dreppte (abattus)	døde (mortis)		dreppte (abattus)	døde (mortis)		dreppte (abattus)	døde (mortis)
Overført (transport)	827	2	6	4356	34	47	157	2	6
Klaphingstoperationer (Operationes ob kryptorchismum)	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (Castrationes)	437	-	-	-	-	-	-	-	-
Hov- og klovclidelser (Vitium ungvis)	51	-	-	3	-	-	-	-	-
Øielidelser (Vitia oculorum)	15	1	-	7	-	-	3	-	-
Led- og slimsækclidelser (Articulitis et bursitis)	111	-	-	20	2	-	-	-	-
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces) (Vulnera, contusiones, abscessus etc.)	427	-	-	69	2	-	2	-	-
Traumatisk hjertesækbetændelse (Pericarditis traumatica)	-	-	-	10	10	-	-	-	-
Anæmi (Anæmia)	18	-	8	-	-	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælder (Casus ceteri)	346	9	6	312	8	1	19	-	-
Ialt (total)	2237	12	20	4777	56	48	181	2	6

Tabel XVII.

De vigtigste husdyrsygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques)

Miltbrand (Anthrax)	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Raslesyke (Anthrax emphysema tosus)	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Braasot (Gastromycosis ovis)	-	-	-	-	-	-	2	-	2
Ondartet katarrhfelber (Febris catarrhalis maligna)	-	-	-	18	8	9	-	-	-
Rødsyke (Morbus ruber)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (Erythema nodosum)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (Lymphangitis. Erysipelas)	42	-	-	-	-	-	-	-	-
Kværke (Adenitis contagiosa equi)	31	-	3	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (Tuberculosis)	-	-	-	8	7	1	-	-	-
Aktinomykose (Actinomycosis)	1	-	-	10	-	3	-	-	-
Sædstrengeforhærdelse og bringesvulster (Fibromycoma. Aspergillus)	7	-	-	-	-	-	-	-	-
Overføres	81	-	3	38	15	15	2	-	2

Bergenhus.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)			Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)	
anmeldte (<i>signalés</i>)	dreæpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dreæpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dreæpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dreæpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dreæpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	anmeldte (<i>signalés</i>)	dreæpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	
270	-	13	485	10	17	13	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	197	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	-	7	77	5	8	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
288	-	20	762	15	25	20	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-

i Romsdals amt i 1917.

dans le département de Romsdal en 1917).

-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	21	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	186	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	207	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tabel XVII. (Forts.). (Continuation).

Romsdal.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	81	-	3	38	15	15	2	-	2
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	2	1	1	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	52	-	-	-	-	-
Mundsyke hos hesten (<i>Stomatitis contagiosa pustulosa equi</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh, halsbetændelse (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	54	-	1	33	2	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	5	-	2	6	-	-	-	-	-
Fordøjelsessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh) (<i>Gastritis. Enteritis</i>)	155	-	-	317	10	2	13	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	76	-	4	60	2	-	2	-	1
Akut diarré og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>)	9	-	-	32	2	7	28	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	22	-	-	1	-	-
Forgiftning (<i>Intoxications</i>)	-	-	-	17	-	-	11	-	-
Indvoldssorme (<i>Helminthiasis</i>)	187	-	-	-	-	-	-	-	-
Dreiesyke (<i>Hydrocephalus hydaticus</i>)	-	-	-	-	-	-	2	-	2
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	-	-	-	9	2	2	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>)	3	1	-	166	13	8	-	-	-
Benskjørhet (Slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	46	1	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	85	-	-	9	-	-	26	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	5	-	-	159	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculæ</i>)	122	-	-	1020	-	-	138	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	1	-	-	49	4	2	9	1	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	8	-	-	6	-	1
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	12	2	-	2	-	-
Tilbageholdt efterbyrd (<i>Retention placentæ</i>)	2	-	-	133	-	-	5	-	-
Overføres	790	2	11	2191	53	47	234	1	6

Tabel XVII. (Forts.). (Continuation).

Romsdal.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		drepte (abattus)	døde (mortis)		drepte (abattus)	døde (mortis)		drepte (abattus)	døde (mortis)
Overført (transport)	790	2	11	2191	53	47	234	1	6
Kasting (Abortus)	-	-	-	17	-	-	-	-	-
Kalvingsfeber (Melkefeber) (Eclampsia puerperalis)	-	-	-	41	-	-	-	-	-
Børbetændelse (Metritis)	1	-	-	23	-	-	1	-	-
Jurbetændelse (Mastitis)	13	-	-	100	7	1	12	-	-
Forfangenhet (Hordeatio. Kritiasis).	7	-	-	2	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (Operationes ob kryptorchismum).	11	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (Castrationes)	553	-	1	4	-	-	123	-	-
Kræft (Carcinoma et sarcoma)	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Hov- og klovklidelsler (Vitiae ungvium)	148	-	-	14	1	-	-	-	-
Øielidelsler (Vitia oculorum)	16	-	-	13	-	-	17	-	-
Led- og slimsækklidelsler (Articulitis et bursitis)	152	3	-	33	4	-	3	-	-
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces) (Vulnera, contusiones, abscessus etc.)	320	5	3	95	4	2	10	-	-
Traumatisk hjerteskærbetændelse (Pericarditis traumatica)	-	-	-	24	23	1	-	-	-
Anæmi (Anæmia)	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælder (Casus ceteri)	255	6	1	277	10	4	6	1	-
Ialt (total)	2270	16	16	2835	102	56	406	2	6

Tabel XVIII.

De vigtigste husdyrsygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques)

Raslesyke, miltbrandsemfysem (Anthrax emphysematosus)	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Ondartet katarrhfeber (Febris catarrhalis maligna)	-	-	-	49	25	13	-	-	-
Rødsyke (Morbus ruber)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (Erythema nodosum)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (Lymphangitis. Erysipelas)	111	1	-	-	-	-	-	-	-
Lollandsk syke (Enteritis pseudo-tuberculosa chronica)	-	-	-	2	2	-	-	-	-
Brandfeber (Morbus maculosus)	5	-	1	-	-	-	-	-	-
Overføres	116	1	1	52	27	14	-	-	-

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)			Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)		
annmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	dræpte og døde (<i>abattus et morts</i>)
87	3	3	486	10	19	94	7	6	4	-	-	1	-	-	1	-	-
6	-	-	293	-	-	9	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	1	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	40	-	-	39	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16	-	-	95	4	2	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
110	3	3	924	14	21	183	8	6	14	-	-	-	1	-	-	-	-

i Søndre Trondhjems amt i 1917.

dans le département de Søndre Trondhjem en 1917.

Tabel XVIII. (Fort.). (Continuation).

Søndre

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		drapte (abattus)	døde (morts)		drapte (abattus)	døde (morts)		drapte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	116	1	1	52	27	14	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	489	-	10	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	25	25	-	-	-	-
Aktinomykose (<i>Actinomycosis</i>)	-	-	-	22	13	-	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og brin-gesvulster (<i>Fibromycoma. Ascococcus</i>)	19	1	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	12	7	3	2	1	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	177	-	-	-	-	-
Mundsyke hos hesten (<i>Stomatitis contagiosa pustulosa equi</i>)	35	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh, halsbetændelse (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	285	1	-	4	-	-	2	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	19	3	2	3	1	-	1	1	-
Fordøelsessygdomme (indiges-tion, mave- og tarmkatarrh (<i>Gastritis. Enteritis</i>)	460	-	-	880	40	4	9	1	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	394	4	12	84	1	1	1	-	-
Akut diarré og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>)	13	-	2	61	3	5	1	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	107	-	4	2	1	-
Forgiftning (<i>Intoxications</i>)	7 ²⁾	-	1	8 ³⁾	-	5	4	-	4
Indvoldsome (<i>Helminthiasis</i>)	92	-	2	-	-	-	-	-	-
Dreiesyke (<i>Hydrocephalus hydatidetus</i>)	-	-	-	-	-	-	2	2	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menin-gitis acuta</i>)	5	1	2	2	-	1	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (Kol-ler) (<i>Fatuitas</i>)	3	2	-	-	-	-	1	1	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæ-moglobinaemia</i>)	23	2	1	94	2	4	-	-	-
Benskjørhet (Slikkesyke) (<i>Osteo-malacia</i>)	-	-	-	202	3	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	-	-	-	5	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	115	-	-	30	-	-	-	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsu-rans</i>)	8	-	-	192	-	-	-	-	-
Overføres	2095	22	36	1950	116	38	23	6	4

¹⁾ Elg. ²⁾ Fosfor. Ormebit. Fiskemel. ³⁾ Chilisalpeter. Fosfor. Ormebit. ⁴⁾ Koksalt.

Trondhjem.

⁵⁾ Stryknin,

Tabel XVIII. (Forts.). (Continuation).

Søndre

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signaîts)	derav		anmeldte (signaîts)	derav		anmeldte (signaîts)	derav	
		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)		drepte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	2095	22	36	1950	116	38	23	6	4
Lus (<i>Pediculinae</i>)	159	-	-	2337	-	-	33	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	10	2	-	145	4	1	16	1	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	1	-	1	9	-	-	1	-	1
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	40	2	-	-	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	38	1	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (<i>Retention placenta</i>)	12	-	-	336	-	2	1	-	-
Kasting (<i>Abortus</i>)	9	-	-	48	1	-	-	-	-
Kalvingsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	173	1	-	-	-	-
Børbetændelse (<i>Métritis</i>)	-	-	-	32	1	4	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	7	-	-	250	9	-	20	2	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kritisias</i>)	58	-	-	13	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Operations ob kryptorchismum</i>)	9	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>)	463	-	-	2	-	-	188	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitiae ungvis</i>)	444	2	-	28	-	-	-	-	-
Øielidelser (<i>Vitiae oculorum</i>)	26	-	-	20	-	-	-	-	-
Led- og slimsækliedelser (<i>Articulitis et bursitis</i>)	354	11	-	46	-	-	-	-	-
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces) (<i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i>)	1007	8	-	138	2	-	-	-	-
Traumatisk hjertesækbetændelse (<i>Pericarditis traumatica</i>)	-	-	-	72	72	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælder (<i>Casus ceteri</i>)	442	8	2	281	2	1	20	-	-
Ialt (total)	5096	53	39	5958	211	46	302	9	5

Tabel XIX.

De vigtigste husdyrsygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques)

Braasot (<i>Gastromycosis ovis</i>)	-	-	-	-	-	-	13	-	13
Ondartet katarrhfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	50	27	9	-	-	-
Svinesyke (smitsom lungebetændelse) (<i>Broncho-pneumonia contagiosa suis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overføres	-	-	-	50	27	9	13	-	13

Trondhjem.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfae (<i>Volailles</i>)			Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)		
annmeldte (<i>signalés</i>)	derav		annmeldte (<i>signalés</i>)	derav		annmeldte (<i>signalés</i>)	derav		annmeldte (<i>signalés</i>)	derav		annmeldte (<i>signalés</i>)	derav		annmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
	drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		drepte og døde (<i>abattus et morts</i>)	
2	-	-	929	65	33	250	15	25	5	-	-	-	-	-	-	-	-
142	-	-	66	-	-	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	24	3	-	4	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	4	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18	-	-	611	-	1	2	-	104	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	10	-	-	15	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	16	1	2	36	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	-	-	69	6	-	52	3	2	6	-	-	-	-	-	-	-	-
172	-	-	1733	77	37	385	18	29	123	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	27	1	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	27	1	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

i Nordre Trondhjems amt i 1917.

dans le département de Nordre Trondhjem en 1917).

Tabel XIX. (Forts.). (Continuation).

Nordre

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		drapte (abattus)	døde (morts)		drapte (abattus)	døde (morts)		drapte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	-	-	-	50	27	9	13	-	13
Rødsyke (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	61	-	-	3	-	-	-	-	-
Kvaerke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	265	5	11	-	1	1	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	21	5	-	-	-	-
Aktinomykose (<i>Actinomycosis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sædstrenghorsforhærdelse og bringesvulster (<i>Fibromycoma. Asococcus</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	6	3	-	1	-	1	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	107	1	-	-	-	-
Mundsyke hos hesten (<i>Stomatitis contagiosa pustulosa equi</i>)	15	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh, halsbetændelse (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	158	-	-	11	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	11	-	2	3	-	-	-	-	-
Fordøielsessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh) (<i>Gastritis. Enteritis</i>)	244	2	1	706	20	6	11	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica. Obstructio</i>)	167	1	16	56	1	-	-	-	-
Akut diarrhøe og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>)	16	-	1	100	6	11	5	1	1
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	52	4	5	-	-	-
Forgiftning (<i>Intoxications</i>)	12	2	2	19	-	2	2	-	-
Indvoldsdorme (<i>Helminthiasis</i>)	49	1	-	-	-	-	1	-	-
Dreiesyke (<i>Hydrocephalus hydrideus</i>)	-	-	-	-	-	-	2	1	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	2	-	1	5	3	-	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (Koller) (<i>Fatuitas</i>)	3	1	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinæmia</i>)	17	-	3	19	-	1	-	-	-
Overføres	1028	15	37	1154	68	35	34	2	14

Trondhjem.

Tabel XIX. (Forts.). (Continuation).

Nordre

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (obattus)	døde (mortis)		dræpte (obattus)	døde (mortis)		dræpte (obattus)	døde (mortis)
Overført (transport)	1028	15	37	1154	68	35	34	2	14
Benskjørhet (Slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	207	12	-	-	-	-
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	1	-	-	17	1	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	146	-	-	265	-	-	2	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>)	3	-	-	26	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	7	-	-	1	-	-	-	-	-
Łus (<i>Pediculinae</i>)	51	-	-	1847	-	-	47	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregulares</i>)	3	-	-	109	3	-	6	1	-
Misfostre (<i>Monstra</i>)	-	-	-	5	1	-	-	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	24	-	-	-	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	40	2	1	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (<i>Retentio placente</i>)	-	-	-	237	-	3	2	-	-
Kasting (<i>Abortus</i>)	-	-	-	29	-	-	-	-	-
Kalvingsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	102	1	1	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	1	-	-	26	-	3	3	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	7	-	-	161	3	1	9	2	-
Forfangenhet (<i>Hordeatio. Kritiasis</i>)	14	-	-	-	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Operationes ob kryptorchismum</i>)	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>)	339	-	-	9	-	-	384	-	-
Kræft (<i>Carcinoma et sarcoma</i>)	4	3	-	5	2	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitiae ungvis</i>)	193	-	-	53	-	-	1	-	-
Øielidelser (<i>Vitia oculorum</i>)	24	-	1	19	-	-	-	-	-
Led- og slimsæklidelser (<i>Articulitis et bursitis</i>)	366	23	1	46	3	-	-	-	-
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces) (<i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i>)	725	11	3	324	10	2	6	-	-
Traumatisk hjertesækbetændelse (<i>Pericarditis traumatica</i>)	-	-	-	45	44	-	-	-	-
Anæmi (<i>Anæmia</i>)	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælder (<i>Casus ceteri</i>)	391	10	3	552	68	5	50	-	-
Ialt (total)	3308	62	46	5303	218	51	544	5	14

Trondhjem.

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)		Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)		Fjærfæ (<i>Volailles</i>)		Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)		
annmeldte (<i>signalés</i>)	derav	annmeldte (<i>signalés</i>)	derav	annmeldte (<i>signalés</i>)	derav	annmeldte (<i>signalés</i>)	derav	annmeldte (<i>signalés</i>)	derav	annmeldte (<i>signalés</i>)	derav	annmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	drepte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)	drepte og døde (<i>abattus et morts</i>)	døde (<i>morts</i>)	
5	-	1	1103	23	69	30	3	4	1	-	-	-	-	-
-	-	-	1032	8	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	27	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	33	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	29	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	15	-	2	8	-	-	-	-	-	-	-	-
13	-	-	1510	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	5	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	65	6	1	25	-	-	4	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	190	17	9	6	-	-	-	-	-	-	-	-
22	-	1	4018	69	83	78	3	4	20	-	-	12	-	-

Tabel XX.

De vigtigste husdyrsygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques)

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)				
	anmeldte (signales)	derav	døde (morts)	anmeldte (signales)	derav	døde (morts)	anmeldte (signales)	derav	døde (abattus)	derav	døde (morts)
Braasot (<i>Gastromycosis ovis</i>)	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Ondartet katarrhfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	11	4	2	-	-	-	-	-
Rødsyke (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brandfeber (<i>Morbus maculosus</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kværke (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose (<i>Tuberculosis</i>)	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-
Aktinomykose (<i>Actinomycosis</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (<i>Febris catarrhalis epizootica canum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stivkrampe (<i>Tetanus</i>)	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kopper (<i>Variola, Vaccina et Ovina</i>)	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh, halsbetændelse (<i>Koryza, Pharyngitis et Bronchitis</i>)	42	-	-	33	-	-	-	-	-	-	-
Lunge- og brysthindbetændelse (<i>Pneumonia et Pleuritis</i>)	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Fordøielsessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh) (<i>Gastritis. Enteritis</i>)	121	-	-	165	2	-	10	-	-	-	-
Kolik, forstoppelse (<i>Colica Obstructio</i>)	54	-	4	10	1	-	4	-	-	-	-
Akut diarré og blodgang (<i>Diarrhoea acuta et dysenteria</i>)	5	-	-	51	-	7	2	-	-	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>)	-	-	-	25	-	-	-	-	-	-	-
Forgiftning (<i>Intoxications</i>)	2 ^{a)}	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-
Indvoldssorme (<i>Helminthiasis</i>)	43 ^{b)}	-	-	2	-	-	3 ^{b)}	-	-	-	3
Dreiesyke (<i>Hydrocephalus hydrideus</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut hjernebetændelse (<i>Menigitis acuta</i>)	1	-	-	6	1	1	1	-	-	-	1
Kronisk hjernebetændelse (Koller (<i>Fatuitas</i>)	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin (<i>Haemoglobinuria. Haemoglobinaemia</i>)	3	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Benskjørhet (Slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>)	-	-	-	59	8	-	-	-	-	-	-
Overføres	292	2	5	377	18	10	21	-	-	-	5

¹⁾ Svovlkis. ²⁾ Rundorm. ³⁾ Bændelorm.

i Nordlands amt i 1917.

dans le département de Nordland en 1917.

Tabel XX. (Forts.). (*Continuation*).

Nordland.

Sygdomme (Maladies)	Hest (<i>Espèce chevaline</i>)			Ko (<i>Espèce bovine</i>)			Sau (<i>Espèce ovine</i>)		
	anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav		anmeldte (<i>signalés</i>)	derav	
		døpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		døpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)		døpte (<i>abattus</i>)	døde (<i>morts</i>)
Overført (<i>transport</i>)	292	2	5	377	18	10	21	-	5
Sveksot (<i>Rachitis</i>)	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>)	29	-	-	12	-	-	-	-	-
Skab (<i>Scabies</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinæ</i>)	12	-	-	925	-	-	122	-	-
Uregelmæssige fødsler (<i>Partus irregularis</i>)	-	-	-	17	3	-	1	-	-
Børvrængning (<i>Inversio uteri</i>)	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Børdreining (<i>Torsio uteri</i>)	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (<i>Retention placentaæ</i>)	-	-	-	58	1	-	2	-	-
Kalvingsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>)	-	-	-	31	1	1	-	-	-
Børbetændelse (<i>Metritis</i>)	-	-	-	16	-	2	-	-	-
Jurbetændelse (<i>Mastitis</i>)	2	-	-	39	1	-	3	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>)	149	1	-	6	-	-	24	-	-
Hov- og klovclidelser (<i>Vitia ung-vis</i>)	22	-	-	4	-	-	-	-	-
Øielidelselser (<i>Vitia oculorum</i>)	2	-	-	3	-	-	-	-	-
Le- og slimsækclidelser (<i>Articulitis et bursitis</i>)	69	1	-	10	-	-	-	-	-
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces) (<i>Vulnera, contusiones, abscessus etc.</i>)	166	3	-	44	2	-	1	-	-
Traumatisk hjertesækbetændelse (<i>Pericarditis traumatica</i>)	-	-	-	19	15	1	-	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælder (<i>Casus ceteri</i>)	444	5	2	164	9	3	21	5	3
Ialt (total)	1189	12	7	1718	50	17	195	5	8

Tabel XXI.

De vigtigste husdyrsygdomme
(*Cas de maladies des animaux domestiques*)

Ondartet katarrhfeber (<i>Febris catarrhalis maligna</i>)	-	-	-	14	4	3	-	-	-
Rødsyke (<i>Morbus ruber</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Knuterosen (<i>Erythema nodosum</i>)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (<i>Lymphangitis. Erysipelas</i>)	9	-	-	-	-	-	-	-	-
Kvrække (<i>Adenitis contagiosa equi</i>)	15	-	1	-	-	-	-	-	-
Overføres	24	-	1	14	4	3	-	-	-

Gjet (<i>Espèce caprine</i>)			Svin (<i>Espèce porcine</i>)			Hund (<i>Chiens</i>)			Kat (<i>Chats</i>)			Fjærfæ (<i>Volailles</i>)			Andre dyr (<i>Animaux divers</i>)		
annmeldte (<i>signalés</i>)	drepte (<i>abattus</i>)	derav døde (<i>morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	drepte (<i>abattus</i>)	derav døde (<i>morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	drepte (<i>abattus</i>)	derav døde (<i>morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	drepte (<i>abattus</i>)	derav døde (<i>morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	drepte (<i>abattus</i>)	derav døde (<i>morts</i>)	annmeldte (<i>signalés</i>)	drepte og døde (<i>abattus et morts</i>)	
22	4	4	76	5	6	25	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	59	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	-	-	9	3	-	9	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
53	4	4	185	9	6	57	2	4	5	-	-	-	-	-	-	-	-

i Tromsø amt i 1917.

dans le département de Tromsø en 1917.

-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	32	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tabel XXI. (Forts.). (Continuation).

Tromsø.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)		dræpte (abattus)	døde (morts)
Overført (transport)	24	-	1	14	4	3	-	-	-
Tuberkulose (Tuberculosis)	-	-	-	15	14	1	-	-	-
Sædstrengsforhærdelse og bringesvulster (Fibromycoma. As-coccus)	5	1	-	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (Febris catarrhalis epizootica canum)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh, halsbetændelse (Koryza, Pharyngitis et Bronchitis).	38	-	-	2	-	1	-	-	-
Lunge- og brysthindebetændelse (Pneumonia et Pleuritis).	2	-	2	-	-	-	-	-	-
Fordielssessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh) (Gastritis. Enteritis)	75	-	-	97	2	-	-	-	-
Kolik, forstoppelse (Colica. Obstructio).	30	-	3	2	-	-	-	-	-
Akut diarré og blodgang (Diarrhoea acuta et dysenteria).	3	-	-	17	-	-	1	-	-
Trommesyke (Tympanitis).	-	-	-	20	1	2	-	-	-
Forgiftning (Intoxicationes).	-	-	-	3 ¹⁾	2	1	-	-	-
Indvoldsorme (Helminthiasis).	48 ²⁾	-	-	-	-	-	-	-	-
Kronisk hjernebetændelse (Koller) (Fatuitas).	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin (Haemoglobinuria. Hæmoglobinaemia).	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Benskjørhet (Slikkesyke) (Osteomalacia).	1	-	-	77	10	1	-	-	-
Sveksot (Rachitis).	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hudutslet (Eczema).	32	-	-	21	-	-	-	-	-
Ringorm (Trichophyton tonsurans).	2	-	-	10	-	-	-	-	-
Skurv (Favus).	3	-	-	4	-	-	-	-	-
Lus (Pediculinæ).	14	-	-	183	-	-	10	-	-
Uregelmæssige fødsler (Partus irregulares).	1	-	1	21	3	-	2	-	-
Børvrængning (Inversio uteri).	-	-	-	3	-	-	1	-	-
Børdreining (Torsio uteri).	-	-	-	3	2	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (Retention placenta).	-	-	-	59	-	2	-	-	-
Kasting (Abortus).	1	-	-	4	-	-	-	-	-
Kalvingsfeber (Melkefeber) (Eclampsia puerperalis).	-	-	-	26	-	2	-	-	-
Børbetændelse (Metritis).	-	-	-	12	1	1	-	-	-
Overføres	284	2	7	593	39	14	14	-	-

¹⁾ Planteforgiftning og tran. ²⁾ Spolorm og strongylider.

Tabel XXI. (Forts.). (Continuation).

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		drepte (abattus)	døde (mortis)		drepte (abattus)	døde (mortis)		drepte (abattus)	døde (mortis)
Overført (transport)	284	2	7	593	39	14	14	-	-
Jurbetændelse (Mastitis) . . .	1	-	-	36	-	-	6	-	-
Forfangenhet (Hordeatio. Kritis). . .	7	-	-	-	-	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (Operations ob kryptorchismum) . . .	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (Castrationes) . . .	63	-	-	1	-	-	2	-	-
Hov- og klovklideler (Vitia ungvis) . . .	37	-	-	17	-	-	-	-	-
Øielidelser (Vitia oculorum) . . .	7	-	-	2	-	-	-	-	-
Led- og slimsekklideler (Articulitis et bursitis) . . .	62	-	-	9	-	-	-	-	-
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces) (Vulnera, contusiones, abscessus etc.) . . .	61	-	-	15	-	-	-	-	-
Traumatisk hjertesækhetændelse (Pericarditis traumatica) . . .	-	-	-	24	23	1	-	-	-
Sviva (Vertigo)	32	-	1	-	-	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstilfælder (Casus ceteri) . . .	23	-	1	82	2	2	-	-	-
Ialt (total)	583	2	9	779	64	17	22	-	-

Tabel XXII.

De vigtigste husdrysygdomme
(Cas de maladies des animaux domestiques)

Miltbrand (Anthrax)	-	-	-	3	1	2	-	-	-
Rødsyke (Morbus ruber) . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen (Lymphangitis. Erysipelas) . . .	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Kværke (Adenitis contagiosa equi) . . .	2	-	1	-	-	-	-	-	-
Hvalpesyke (Febris catarrhalis epizootica canum) . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Luftveiskatarrh, halsbetændelse (Koryza, Pharyngitis et Bronchitis)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Fordøjelsessygdomme (indigestion, mave- og tarmkatarrh) (Gastritis. Enteritis) . . .	16	-	-	9	-	-	-	-	-
Kolik, forstoppelse (Colica. Obstructio)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Overføres	22	-	1	12	1	2	-	-	-

Gjet <i>(Espèce caprine)</i>		Svin <i>(Espèce porcine)</i>		Hund <i>(Chiens)</i>		Kat <i>(Chats)</i>		Fjærfæ <i>(Volailles)</i>		Andre dyr <i>(Animaux divers)</i>	
annmeldte (<i>signales</i>)	derav	annmeldte (<i>signales</i>)	derav								
4	-	54	1	1	-	24	1	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	-	96	-	-	-	33	-	12	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	1	1	-	-	-	8	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	-	7	-	1	2	-	-	-	-	-	-
13	1	158	1	2	42	1	2	13	-	-	-

i Finmarkens amt i 1917.

dans le département de Finmarken en 1917).

Tabel XXII. (Forts.). (Continuation).

Finmarken.

Sygdomme (Maladies)	Hest (Espèce chevaline)			Ko (Espèce bovine)			Sau (Espèce ovine)		
	anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav		anmeldte (signalés)	derav	
		drepte (abattus)	døde (mortis)		drepte (abattus)	døde (mortis)		drepte (abattus)	døde (mortis)
Overført (transport)	22	-	-	1	12	1	2	-	-
Trommesyke (<i>Tympanitis</i>) . . .	-	-	-	-	2	-	-	-	-
Forgiftning (<i>Intoxications</i>) . . .	-	-	-	-	2	-	2	-	-
Blodurin (<i>Hæmoglobinuria. Hæmoglobinaemia</i>) . . .	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Benskjørhet (Slikkesyke) (<i>Osteomalacia</i>) . . .	-	-	-	-	16	-	-	-	-
Hudutslet (<i>Eczema</i>) . . .	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Ringorm (<i>Trichophyton tonsurans</i>) . . .	-	-	-	-	8	-	-	-	-
Lus (<i>Pediculinae</i>) . . .	-	-	-	-	40	-	-	-	-
Tilbakeholdt efterbyrd (<i>Retention placentaæ</i>) . . .	-	-	-	-	4	-	-	-	-
Kalvingsfeber (Melkefeber) (<i>Eclampsia puerperalis</i>) . . .	-	-	-	-	7	-	-	-	-
Jurbetendelse (<i>Mastitis</i>) . . .	-	-	-	-	13	-	-	-	-
Klaphingstoperationer (<i>Operations ob kryptorchismum</i>) .	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Kastrationer (<i>Castrationes</i>) . . .	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Hov- og klovlidelser (<i>Vitium ungvis</i>) . . .	5	-	-	-	1	-	-	-	-
Led- og slimsæklidelser (<i>Articulitis et bursitis</i>) . . .	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Kirurg. tilf. (saar, kontusioner, absces) (<i>Vulnera, contusiones, abcessus etc.</i>) . . .	2	-	-	-	2	-	-	-	-
Sviva (<i>Vertigo</i>) . . .	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Andre behandlede sygdomstil- fælder (<i>Casus ceteri</i>) . . .	22	-	-	-	11	-	-	-	-
Ialt (total)	76	-	-	1	118	1	4	-	-

Veterinærinstitutet.

Angaaende personalia og lønninger ved institutet hitsættes følgende.

De faste lønninger er ved lønsreguleringen i juli 1917 bestemt saaledes:

1. Professor ved Veterinærinstitutet ..... kr. 7 000,00
med 2 alderstillæg à kr. 500,00 efter 5 og 10 aar.
2. Avdelingsbestyreren for den pathologiske avdeling ..... » 2 500,00
3. 1ste assistent ..... » 3 300,00
med 3 alderstillæg à kr. 400,00 efter 3, 6 og 9 aar. Av lønen fratækkes kr. 600,00 for fri bolig, lys og brænde paa institutet.

Dyrlæge C. Aaser beholder det ham tilstaaede personlige lønstillæg à kr. 600,00 pr. aar.

4. Kontorister (kasserer og laboratoriedame) ..... » 1 600,00
med 3 alderstillæg à kr. 200,00 efter 3, 6 og 9 aar.
5. Vaktmestrene ..... » 1 600,00
med 3 alderstillæg à kr. 300,00 efter 3, 6 og 9 aar, hvortil kommer fri bolig, lys og brænde eller kr. 600,00 i erstatning herfor.

Vaktmester N. Kristiansen beholder de ham tilstaaede 3 alderstillæg fra ansættelsen 1ste juli 1914 og vaktmester B. Steen 1 alderstillæg fra 1ste juli 1916.

Foruten disse selvstændige stillinger, som samtlige er indlemmet i Statens Pensionskasse, er der for terminen 1917—18 ogsaa bevilget løn til 2 bistillinger, nemlig:

- Institutets direktør, dr. Malm ..... kr. 1 000,00
og 2den assistenter, dyrlæge B. Dehli ..... » 1 200,00

Institutets direktør, veterinærdirektør Malm, avgik ved døden den 16de mai 1917. Da denne stilling i 1914 blev oprettet, tok man forbehold om at ledelsen av institutet, naar forholdet til dr. Malm bortfaldt, skulde overføres til serumavdelingens chef uten særskilt godtgjørelse.

I henhold hertil har nu professor Holth ved siden av sin stilling som chef for serumavdelingen overtat stillingen som institutets direktør fra 1ste juli 1917 uten særskilt godtgjørelse.

Professor ved institutet og chef for serumavdelingen H. Holth.

Hans løn blev ved lønsreguleringen — som foran nævnt — fastsat til samme beløp som for professorer ved universitetet kr. 7000,00 med 2 alderstillæg à kr. 500,00 efter 5 og 10 aars tjeneste.

Professorens løn med første alderstillæg var kr. 7500,00 fra 1ste juli 1918.

A v d e l i n g s b e s t y r e r e n v e d d e n p a t o l o g i s k e a v d e l i n g .

Denne stilling indehavdes til 1ste juli 1917 av daværende sekretær i landbruksdepartementet, H. Horne, og lønnen blev ved lønsreguleringen fastsat til kr. 2500,00 (mot tidligere kr. 2400,00) — under forudsætning af denne kombination. Sekretær Horne er imidlertid fra 1ste juli 1917 konstituert som veterinærdirektør, hvorfor han fra nævnte dato fratraadte stillingen ved institutet.

Direktør Horne har imidlertid, da man manglet arbeidshjælp, med departementets samtykke fortsat som avdelingschef i maanederne juli og august, og senere utført forefaldende nødvendige ekstraarbeider mot særligt godtgjørelse.

1ste-assistenten, dyrlæge C. Aaser, rykket op som avdelingschef ved institutet og hans løn bestemmes til kr. 3600,00 med 3 alderstillæg à kr. 400 efter 3, 6 og 9 aars tjeneste med anciennitet fra hans ansættelse ved institutet (15de august 1914). Da hr. Aaser fremdeles bør ha sin bopæl paa institutet, beholder han det ham bevilgede personlige lønstillæg av kr. 600,00, mot at han — som nu — betaler kr. 600,00 for fri bolig, lys og brænde.

Hans løn for terminen blev saaledes: Grundløn kr. 3600,00, 1ste alderstillæg kr. 400,00, personlig tillæg 600,00, tilsammen kr. 4600,00. Men herav betaler han kr. 600,00 for fri bolig. Dette blir et tillæg av kr. 300,00 til hans nuværende løn.

1 s t e a s s i s t e n t e n . Da man fandt snarest mulig at burde skaffe institutet den ved direktør Hornes fratræden og det økede arbeide foranledigede, paakrævede hjælp, blev amtsdyrlæge i Trysil L. M. Slagsvold under 3dje september 1917 ansat som midlertidig assistent med løn efter kr. 3600,00 pr. aar. Da hr. Slagsvold hadde 6 maaneders opsigelse som amtsdyrlæge og har hat vanskelig for at skaffe sig vikar i denne stilling har han først kunne tiltræde fra december 1917.

2 d e n a s s i s t e n t e n . Lønnen for denne stilling, der indehaves av dyrlæge, kjøtkontrollør B. Dehl i og er en bistilling, er kr. 1200,00.

K o n t o r i s t o g k a s s e r e r . Lønnen for denne stilling, der indehaves af frk. H. Kirkeby, blev som foran nævnt ved lønsreguleringen i 1917 sat til kr. 1600,00 med 3 alderstillæg à kr. 200,00 efter 3, 6 og 9 aars tjeneste.

L a b o r a t o r i e d a m e n . Lønnen for denne stilling, der indehaves af frk. A. H o r n e , blev fastsat som for frk. Kirkeby. Frk. Horne blev ansat midlertidig fra 1ste juli 1915 og fast fra 1ste juli 1916.

Som v a k t m e s t e r ved staldene har fungert den tidligere vaktmester ved veterinær laboratoriet, Nils K r s t i a n s e n og som vaktmester ved hovedbygningen, B e r n t S t e e n , der er ansat fra 1ste august 1914. Deres løn er anført foran.

Til assistanse ved kemiske undersøkelser i anledning forgiftningstilfælder hos husdyr har været tilkaldt en farmaceut, provisor ved St. Hanshaugens apotek O. B j e r k e .

For budgetterminen 1917—18 var institutets driftsbudget bevilget med kr. 32 100,oo.

En almindelig beretning om institutets virksomhet i 1917 vil bli offentliggjort andetsteds.

Tabel XXIII.

Antal autoriserte dyrlæger i Norge 1918

(Nombre de vétérinaires diplômés en 1918).

Amt (Départements)	Autoriserte dyrlæger (Vétérinaires diplômés)	Derav (dont)		
		Amtsdyrlæger (Vétérinaires délégués)	I andre stillinger el. privat prakt. (D'autres vétérinaires exerçants)	Ikke praktiserende (non exerçants)
Kristiania	30	1	26	3
Akershus	19	10	9	-
Smaalenene	13	7	6	-
Buskerud	13	10	3	-
Jarlsberg og Larvik	9	4	5	-
Hedemarken	27	20	6	1
Kristians	24	14	9	1
Bratsberg	13	9	4	-
Nedenes	6	6	-	-
Lister og Mandal	3	2	1	-
Stavanger	9	5	4	-
Søndre Bergenhus	6	6	-	-
Bergen	6	2	4	-
Nordre Bergenhus	6	6	-	-
Romsdal	7	5	2	-
Søndre Trondhjem	16	11	5	-
Nordre Trondhjem	12	10	-	2
Nordland	8	7	1	-
Tromsø	4	1	2	1
Finmarken	1	1	-	-
Uopgivet bopæl (<i>domicile non nommé</i>)	2	-	-	-
Utenlands	8	-	-	-
Riket (<i>le royaume</i>)	242	137	87	8

Utførel og indførel av husdyr.

Paa grund av de under krigen gjældende forbud og indskrænkninger ogsaa hvad husdyrtrafiken mellem landene angaaer, har indførel og utførel av husdyr her til landet været minimal i aarets løp.

Utførel.

I følge Norges officielle statistik er der i aaret 1917 av levende husdyr utført: 14 hester. (I 1916 blev der utført 1585 hester og 1 stk. hornkvæg). kvæg).

Indførel.

Regler for indførel hertil av husdyr blev git ved kgl. plakat av 19de jan. 1917 angaaende indførel av husdyr og smitteførende gjenstande (se side 191). Ved provisorisk anordning av 12te oktober 1917, utfærdigedes forbud mot indførel av hester m. v.

Der blev i aarets løp indført: 109 hester og 7 hornkvæg.

Ved karantænefjøsene i Kristiania og Fredrikshald er der ikke indført nogen storfælivedyr. De ovenfor nævnte indførte 7 stk. hornkvæg er slagtedyr indført fra Sverige til Fredrikshald og slagtet i denne by's kommunale slagteri.

Indførel og utførel av levende hester og hornkvæg i aarene 1905—1917,

Aar	Indført		Utført	
	Hester	Horn- kvæg	Hester	Horn- kvæg
1905	167	12 772	758	-
1906	206	10 710	896	-
1907	222	9 718	622	23
1908	283	13 482	448	25
1909	292	13 506	202	16
1910	430	16 015	523	151
1911	570	15 690	334	35
1912	451	12 953	232	-
1913	594	17 272	416	-
1914	498	21 199	4590	81
1915	60	5 643	1175	3
1916	45	297	1585	1
1917	109	7	14	-

Bevilgninger til det civile veterinærvesen i budgetterminen**1ste juli 1917—30te juni 1918.****I. Utgift.**

	Bevilget	Medgaat
1. Amtsdyrlægernes avlønning	kr. 113 000,00	kr. 127 551,35
2. Veterinærinstitutet:		
a) bevilget	kr. 55 134,00	
b) overført fra forrige		
termin	» 20 133,00	
	» 75 267,00	» 72 992,33
3. Kurser for dyrlæger	» 4 000,00	—
4. Tuberkulinundersøkelser:		
a) bevilget	kr. 15 000,00	
b) overført fra forrige		
termin	» 25 338,47	
	» 40 338,47	» 7 259,00
5. Erstatningsbidrag ved nedslagtning av tuberkuløst kvæg:		
a) bevilget	kr. 15 000,00	
b) overført fra forrige		
termin	» 6 910,04	
	» 21 910,04	» 15 706,43
6. Avlønning m. v. av statsdyrlægerne . . .	» 7 800,00	» 6 858,33
7. Studiestipendier for veterinærstuderende	» 15 000,00	» 14 150,00
8. Skyss- og kostutgifter	» 45 000,00	» 56 575,39
9. Forskjellige og tilfældige utgifter:		
a) bevilget	kr. 1 500,00	
b) overført fra forrige		
termin	» 8 996,40	
	» 10 496,40	» 10 895,90
10. Bidrag til utgivelse av Norsk Veterinærtidsskrift	» 1 800,00	» 1 800,00
11. Karantænestationen »Ytre Voulen« . . .	» 400,00	» 470,00
12. Erstatningsbidrag til ubemidlede kvægeiere for tap paa husdyr ved ondartet smitsomme husdyrsygdomme	» 5 000,00	» 5 000,00
12 b. Reisestipendier for dyrlæger, overført fra forrige termin	» 800,00	» 400,00
Sum . . . kr. 340 811,91	kr. 319 658,73	

II: Indtægt.

	Bevilget	Indkommet
16. Salg av tuberkulin og forskjellige sera fra veterinærinstitutet	kr. 6 000,00	kr. 14 333,91

II.

Kjøtkontrollen 1917.

Almindelig oversigt.

Kjøtkontrol i henhold til lov om kommunale slagtehuse, kjøtkontrol m. v. av 27de juni 1892 har i aaret 1917 været i virksomhet i 34 kommuner. I aarets løp er i henhold til kgl. resolution av 1ste december 1916 communal kjøtkontrol for Tinn herred kommet til som ny. I følgende bykommuner virker nu saaledes kjøtkontrol: Aalesund, Arendal, Bergen, Bodø, Drammen, Fredrikshald, Fredrikstad, Gjøvik, Hamar, Haugesund, Holmestrand, Horten, Hønefoss, Kongsberg, Kragerø, Kristiania, Kristiansand, Kristiansund, Larvik, Lillehammer, Moss, Narvik, Notodden, Porsgrunn, Risør, Sandefjord, Sarpsborg, Skien, Stavanger, Tromsø, Trondhjem og Tønsberg og derhos i Lillestrøm og Tinn landkommuner.

Kommunale slagteanlæg findes i Fredrikshald, Kristiania, Kristiansund, Lillehammer og Stavanger, de to første og det sidste dog uten offentlig approbation.

Ved kongelig resolution av 3de november 1917 blev kontrollen ordnet ved det saakaldte »Fællesslagteri« (Bøndernes fællesslagteri) paa Løren i Østre Aker.

Slagteriet er godkjendt av departementet og kontroldyrzlæger ansat av dette i henhold til kjøtkontrollloven av 14de juli 1914 dens § 2.

I landkommunen Voss findes siden 1909 et slagteanlæg som eies og drives av kommunen.

De i de senere aar ved den offentlige kjøtkontrol undersøkte kjøtmængder stiller sig (i hele tal) saaledes:

	Oksør	Hester	Svin	Sau og gjeit	Kalver
1908.....	124 935	3 866	83 197	212 151	130 321
1909.....	139 261	3 637	73 877	230 899	150 204
1910.....	156 892	4 645	68 300	217 321	159 282
1911.....	169 194	6 161	80 042	235 347	172 855
1912.....	152 798	6 453	96 552	247 213	159 390

	Okser	Hester	Svin	Sau og gjeit	Kalver
1913.....	146 189	6 377	82 296	247 846	157 908
1914.....	164 798*)	5 477	94 417	211 883*)	162 288 *)
1915.....	190 698	6 384	76 860	226 721	183 327
1916.....	144 206	7 027	51 181	212 162	154 552
1917.....	189 076	4 992	66 553	185 201	159 933

Paa de følgende tabeller vil findes sammendraget de tabellariske betrekninger fra de forskjellige byer, hvori kontrol har været i virksomhet, saaledes at tabel A viser den samlede kjøtmængde (slagt) som har passert de forskjellige byers kontrollstationer i løpet av aaret med samtidig angivelse av, fra hvilket land kjøttet stammer samt kjøttets art.

I tabel B angives paa samme maate det antal kjøtkropper, som er stemplet med 2den klasses stempel.

Tabel C angir paa samme vis antal av kasserte kjøtkropper, samt vegten av de konfiskerte slagt samt vegt av kasserte organer og avfall.

Tabel D angir de utenfor hovedstationerne kontrollerte kjøtmængder, deres klassifikasjon m. v.

Tabel E angir de væsentligste aarsaker til 2den klasses stempling og kassation av kjøt.

Tabel F vedrører kontrollen av det fra utlandet indførte opdelte kjøt, saakaldte tøndekjøt (konf. lov av 25. juli 1910 og kgl. plakat av 4. august 1911).

Tøndekjøtkontrol har i aarets løp været i virksomhet i følgende byer:

Arendal, Bergen, Bodø, Haugesund, Kristiania, Kristiansand, Skien, Stavanger og Trondhjem.

---

*) Berigtigede tal

Tabel A.

Antal av slagt som i 1917 e
(Nombre de viandes de boucherie en 1917)

Kommune	I alt undersøkt							Norsk				
	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau
Aalesund . . .	4354 ³ ₄	68	1217	5105	1417	1331	2036	-	4354 ³ ₄	68	1217	5105
Arendal . . .	795	50	255	1169	33	980	68	-	794	50	255	1169
Bergen . . .	15455 ¹ ₂	208 ¹ ₂	4809	13998	1463	8930 ¹ ₂	2411 ¹ ₂	-	12261 ¹ ₂	208 ¹ ₂	4809	13998
Bodø . . .	775 ¹ ₂	15	67 ³ ₄	1150 ¹ ₂	22	488	437	6	775 ¹ ₂	15	67 ³ ₄	1150
Drammen . . .	3005 ² ₃	186 ³ ₄	1584 ³ ₄	539 ³ ₄	8	3320 ¹ ₂	412	-	3005 ² ₃	186 ³ ₄	1584 ³ ₄	539
Fredrikshald . .	1773 ² ₃	49 ³ ₄	738 ¹ ₂	496 ¹ ₂	-	1143	202	-	1714 ³ ₄	48 ³ ₄	738 ¹ ₂	496
Fredrikstad Ø. .	239 ² ₃	16	154 ³ ₄	107	-	657 ¹ ₂	8	-	239 ² ₃	16	154 ³ ₄	107
Do. V.	3591 ¹ ₂	183 ³ ₄	1654 ¹ ₂	1589 ¹ ₂	-	2830 ¹ ₂	333	1 ¹⁾	3591 ¹ ₂	183 ³ ₄	1654 ¹ ₂	1589
Gjøvik . . .	329	22	385	316	-	510	2	-	329	22	385	316
Hamar . . .	1427 ¹ ₂	78 ¹ ₂	1380	2001	57	2876	19	-	1427 ¹ ₂	78 ¹ ₂	1380	2001
Haugesund . . .	2166 ³ ₄	9 ¹ ₂	405 ³ ₄	4648	309	2675	165	-	2166 ³ ₄	9 ¹ ₂	405 ³ ₄	4648
Holmestrand . .	388 ² ₃	15	121	165	-	597	11	-	388 ² ₃	15	121	165
Horten . . .	610	28	397	162	-	1451	77	-	610	28	397	162
Hønefoss . . .	966	38 ¹ ₂	564	508 ¹ ₂	7	981	119	-	966	38 ¹ ₂	564	508
Kongsberg . . .	611 ² ₃	2	241	198	7	748 ¹ ₂	67	-	611 ² ₃	2	241	198
Kragerø . . .	631	12 ³ ₄	139 ³ ₄	385	5	741	101	-	631	12 ³ ₄	139 ³ ₄	385
Kristiania . . .	55104	959	27887	39686	6076	28643	12353	-	8939	958	27886	39686
Kristiansand . .	4499	129	1013	3053	72	3546	2675	-	4099	129	1013	3053
Kristiansund . .	1787 ¹ ₂	16	400 ³ ₄	3003 ¹ ₂	462	3206	168 ¹ ₂	6 ²⁾	1787 ¹ ₂	16	400 ³ ₄	3003
Larvik . . .	2040 ³ ₄	40	849 ³ ₄	1383	1	1539	229	-	2035 ³ ₄	40	849 ³ ₄	1383
Lillehammer . .	193	12	488	1294	539	1409	156 ¹ ₂	-	193	12	488	1294
Lillestrøm . . .	510	2 ¹ ₂	235	25	8	515	5 ¹ ₂	-	510	2 ¹ ₂	235	25
Moss . . .	1092	91	904	711	-	1353	505	-	1092	91	904	711
Narvik . . .	289	3	31 ¹ ₂	485	43	309 ¹ ₂	80 ¹ ₂	-	289	3	31 ¹ ₂	485
Notodden . . .	585	13 ¹ ₂	231 ¹ ₂	286	45	625	27	-	585	13 ¹ ₂	231 ¹ ₂	286
Porsgrunn . . .	470 ¹ ₂	5 ¹ ₂	86	106	-	377	15	-	470 ¹ ₂	5 ¹ ₂	86	106
Risør . . .	327 ³ ₄	1	68 ¹ ₂	290	-	403	24	-	327 ³ ₄	1	68 ¹ ₂	290
Sandefjord . . .	1987	42	776	683	-	1262 ¹ ₂	184 ¹ ₂	-	1830	42	776	683
Sarpsborg . . .	1069	166	925	246	-	2469	117	-	1069	166	925	246
Skien . . .	761	12	1256	473	5	1369	3	-	674	12	1256	473
Stavanger . . .	102	33	2991	2594	46	5750	6	-	102	33	2991	2594
Tinn . . .	148	1	80 ¹ ₂	158	3	116 ¹ ₂	36	-	148	1	80 ¹ ₂	158
Tromsø . . .	1563	42	148	3841	89	1994	392	365 ³⁾	1563	2	148	3841
Trondhjem . . .	14963 ¹ ₂	394 ¹ ₂	2405 ¹ ₂	14210 ¹ ₂	2030	12477	472	1 ²⁾	14203	394 ¹ ₂	2405 ¹ ₂	14210
Tønsberg . . .	3487 ¹ ₂	89	1337	1519	1	3441	388	6	3487 ¹ ₂	89	1337	1519
I alt (total)	128094 ¹ ₂	3035 ³ ₄	56228	106585 ³ ₄	12748	101065	24306	385	77266	3033 ³ ₄	56227	106585

¹⁾ Åsel. ²⁾ Hjort. ³⁾ Ren.

undersøkt paa kontrolstationerne.

examinées aux bureaux de contrôle en 1917).

Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	S v e n s k				D a n s k				Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	
				Okse	Hest	Svin	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv
1417	1331	2036	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33	980	68	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1463	8930 ¹ ₂	2411 ¹ ₂	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3194	-	-	-	-
22	488	437	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	3320 ¹ ₂	412	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1143	202	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	657 ¹ ₂	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	2830 ¹ ₂	333	1 ¹⁾	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
57	2876	19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
309	2675	165	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	597	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1451	77	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	981	119	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	748 ¹ ₂	67	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	741	101	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6076	28643	12338	-	518	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
72	3546	2675	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
462	3206	168 ¹ ₂	6 ²⁾	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	1539	229	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
539	1409	156 ¹ ₂	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	515	5 ¹ ₂	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1353	505	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
43	309 ¹ ₂	80 ¹ ₂	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
45	625	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	377	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	403	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1262 ¹ ₂	184 ¹ ₂	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	2469	117	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	1369	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
46	5750	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	116 ¹ ₂	36	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
89	1994	392	365 ³⁾	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2030	12477	472	1 ²⁾	-	-	-	-	-	-	-	-	760 ¹ ₄	-	-	-	-
1	3441	388	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12748	101065	24291	385	528	2	1	-	-	-	15	-	50300 ¹ ₄	-	-	-	-

Tabel B.

Antal av slagt som i 1917 er stemplet

(Nombre de viandes de boucherie)

Kommune	I alt 2 den klasse							Norsk					
	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spedkalf	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet
Aalesund . . .	63½	3	24	178½	47	23½	43	-	63½	3	24	178½	47
Arendal . . .	30½	2	6¾	1	1	10	4	-	29½	2	2	1	1
Bergen. . .	22	-	49	3	-	70	-	-	22	-	49	3	-
Bodø. . .	30½	5	2	37	2	29	3	-	30½	5	2	37	2
Drammen . . .	31½	-	15	15	-	25	6	-	31½	5	15	15	-
Fredrikshald .	10½	-	17½	-	-	13	1	-	10½	-	17½	-	-
Fredrikstad Ø. .	3	-	3	-	-	3	-	-	3	-	3	-	-
Do. V.	31½	2½	33¾	-	-	7½	-	-	31½	2½	33¾	-	-
Gjøvik. . .	14	-	3	-	-	7	-	-	14	-	3	-	-
Hamar. . .	18	-	19	15	-	10	-	-	18	-	19	15	-
Haugesund . . .	26½	1	5¾	76	5	115½	4½	-	26½	1	5¾	76	5
Holmestrand . .	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	1	-	-
Horten. . .	14½	-	11	-	-	4	-	-	14½	-	11	-	-
Hønefoss. . .	13	-	14	5	-	18	-	-	13	-	14	5	-
Kongsberg . . .	7½	-	6	-	-	11	-	-	7½	-	6	-	-
Kragerø . . .	7½	¾	5¾	-	-	1½	-	-	7½	-	5¾	-	-
Kristiania . . .	806	51	842½	81½	14	261	43	-	210	50	842½	81½	14
Kristiansand . .	14½	2	8	-	-	12	1	-	14½	2	8	-	-
Kristiansund . .	52	¾	25½	14½	-	34	1	-	52	-	25½	14½	-
Larvik . . .	34	5	19½	1	-	41	-	-	34	-	19½	1	-
Lillehammer . .	19	1	19½	1	21	20	-	-	19	1	19½	1	21
Lillestrøm . . .	6½	-	13½	-	-	14	-	-	6½	-	13½	-	-
Moss. . .	26½	2	8	-	-	13	3	-	26½	2	8	-	-
Narvik. . .	11	-	1	21	7	25	6	-	11	-	1	21	7
Notodden. . .	11½	1	7	3	2	28	-	-	11½	1	7	3	2
Porsgrund . . .	5	-	2	3	-	7	-	-	5	-	2	3	-
Risør . . .	3	-	1	-	-	-	-	-	3	-	1	-	-
Sandefjord . .	16	3	10½	4	-	27	¾	-	16	3	10½	4	-
Sarpsborg . . .	47½	5	28	6	-	27	2	-	47½	5	28	6	-
Skien . . .	4½	1	9	-	-	5	-	-	4½	1	9	-	-
Stavanger . . .	28	4	45	36	3	189	-	-	28	4	45	36	3
Tinn. . .	2	-	1	2	-	-	-	-	2	-	1	2	-
Tromsø . . .	121½	39½	9	131	211	385	-	18 ¹⁾	121½	39½	9	131	211
Trondhjem . . .	150	21	69¾	58	10	99	2	-	131	21	69¾	58	10
Tønsberg . . .	27	1	44	3	-	15	-	-	27	1	44	3	-
I alt (total)	1709½	156¼	1380½	695½	323	1553	120¼	18	1098½	155¼	1380½	695½	323

¹⁾ Ren.

med 2den klasse paa kontrolstationerne.

marqués avec l'estampille de *IIme classe*).

S v e n s k										D a n s k										
Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	
23 ¹ ₂	43	4	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
70	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7 ¹ ₂	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
115 ¹ ₂	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 ¹ ₂	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
261	43	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
34	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
41	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
28	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
189	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
385	-	2	-	18 ¹⁾	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
99	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1553	120 ¹ ₄	18	10	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	606	-	-	-	-
																19	-	-	-	-

Tabel C.

Antal av slagt som i 1917 er
(Nombre de viandes de boucherie)

Kommune	I alt kassert							Norsk								
	Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Aalesund . . .	22 ¹ ₂	3	8 ¹ ₂	18	2	23 ¹ ₂	14	-	22 ¹ ₂	3	8 ¹ ₂	18	2	23 ¹ ₂	14	-
Arendal . . .	5 ³ ₄	4	4 ¹ ₄	-	1	8	1	-	5 ³ ₄	4	4 ¹ ₄	5	1	8	1	-
Bergen . . .	24	7	1	5	-	182	14	-	24	7	1	12 ¹ ₄	1	182	14	-
Bodø . . .	21 ¹ ₄	1	1 ¹ ₄	12 ¹ ₄	1	13	5	-	21 ¹ ₄	1	1 ¹ ₄	13	5	11	1	-
Drammen . . .	6	-	5	1	-	7	-	-	6	-	5	1	-	7	-	-
Fredrikshald .	8 ¹ ₂	1	3 ³ ₄	-	-	11	1	-	8 ¹ ₂	1	3 ³ ₄	-	-	11	1	-
Fredrikstad Ø. . .	3	-	1	1	-	7	-	-	3	-	1	1	-	7	-	-
Do. V.	8 ³ ₄	1 ¹ ₄	5 ³ ₄	-	-	9	-	-	8 ³ ₄	1 ¹ ₄	5 ³ ₄	-	-	9	-	-
Gjøvik . . .	5	-	1	-	-	8	-	-	5	-	1	-	-	8	-	-
Hamar . . .	6 ¹ ₂	-	5	3	1	81	-	-	6 ¹ ₂	-	5	3	1	81	-	-
Haugesund . . .	1 ¹ ₂	1	1	3	3	13	-	-	1 ¹ ₂	1	1	3	3	13	-	-
Holmestrand . . .	-	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-
Horten . . .	2 ¹ ₄	-	-	-	-	2	-	-	2 ¹ ₄	-	-	-	-	2	-	-
Hønefoss . . .	-	-	-	1	-	11	-	-	-	-	-	1	-	11	-	-
Kongsberg . . .	1	-	2	-	-	1	-	-	1	-	2	-	-	1	-	-
Kragerø . . .	-	-	1	-	-	3	-	-	-	-	1	-	-	3	-	-
Kristiania . . .	239 ¹ ₂	21	175	61	66	656	45	-	113 ¹ ₂	21	175	61	66	656	45	-
Kristiansand . . .	4 ¹ ₂	3	-	2	-	6	-	-	4 ¹ ₂	3	-	2	-	6	-	-
Kristiansund . . .	18 ¹ ₂	1 ¹ ₂	4	2	-	16 ¹ ₂	2	-	18 ¹ ₂	1 ¹ ₂	4	2	-	16 ¹ ₂	2	-
Larvik . . .	5 ³ ₄	-	3 ¹ ₄	-	-	12	-	-	5 ³ ₄	-	3 ¹ ₄	-	-	12	-	-
Lillehammer . . .	3	1	2	-	1	14	-	-	3	1	2	-	1	14	-	-
Lillestrøm . . .	2	-	3	-	-	6	-	-	2	-	3	-	-	6	-	-
Moss . . .	2 ¹ ₄	1	-	-	-	11	1	-	2 ¹ ₄	1	-	-	-	11	1	-
Narvik . . .	1	1 ¹ ₄	-	5	-	2	1	-	1	1 ¹ ₄	-	5	-	2	1	-
Notodden . . .	1 ¹ ₄	-	-	2	-	11	-	-	1 ¹ ₄	-	-	2	-	11	-	-
Porsgrund . . .	1	1	1	-	-	1	-	-	1	1	1	-	-	1	-	-
Risør . . .	2	-	-	-	-	1 ¹ ₂	-	-	2	-	-	-	-	1 ¹ ₂	-	-
Sandefjord . . .	4	1 ¹ ₄	4 ³ ₄	1 ¹ ₂	-	16	2 ¹ ₄	-	4	1 ¹ ₄	4 ³ ₄	1 ¹ ₂	-	16	2 ¹ ₄	-
Sarpsborg . . .	6 ¹ ₂	1 ¹ ₄	3	-	-	1	-	-	6 ¹ ₂	1 ¹ ₄	3	-	-	1	-	-
Skien . . .	2	-	1 ³ ₄	-	-	9	-	-	2	-	1 ³ ₄	-	-	9	-	-
Stavanger . . .	2	2	4	2	-	44	1	-	2	2	4	2	-	44	1	-
Tinn . . .	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Tromsø . . .	12	-	-	1	-	-	-	-	1 ²⁾	12	-	-	1	-	-	1 ²⁾
Trondhjem . . .	44	6	9	42	12	167 ¹ ₂	1	-	44	6	9	42	12	167 ¹ ₂	1	-
Tønsberg . . .	6 ¹ ₂	1	4 ¹ ₂	-	-	11	-	-	6 ¹ ₂	1	4 ¹ ₂	-	-	11	-	-
I alt (total)	471 ³ ₄	561 ₂	254 ³ ₄	163 ³ ₄	87	1372	88 ¹ ₄	1	345 ³ ₄	561 ₂	254 ³ ₄	163 ³ ₄	87	1372	88 ¹ ₄	1

¹⁾ Ikke opgitt. ²⁾ Ren.

kassert paa kontrolstationerne.

saisies aux bureaux de contrôle).

Tabel D.

Antal av slagt som i 1917 er undersøkt av
(Viandes de boucherie examinées)

Kommune	I alt undersøkt							2 den			
	Oksé	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjeddkalv	Andre dyr	Oksé	Hest	Svin
Aalesund	38	4	-	-	-	-	2	-	-	-	-
Arendal	947 ¹⁾	7	61	639	2	341	77	-	-	-	-
Bergen	5687	59	1465	5906	439	5550	1116	-	-	-	-
Drammen	4515 ^{1/2}	154	286	2150	17	277	18	-	17	5	3
Fredrikshald . . .	419	11	22	61	-	113	52	-	-	-	-
Gjøvik.	909	21	480	327	-	420	-	-	7	-	-
Hamar.	805 ^{1/2}	70	946 ^{1/2}	209	38	739	-	-	8	-	10
Haugesund	771	28 ^{1/2}	21	416	99	204	16	-	6	¹ / ₄	¹ / ₂
Horten.	1266	31	75	164	20	39 ^{1/2}	-	-	12	-	4
Hønefoss	1	-	24	-	-	-	-	-	-	-	-
Kongsberg	33	-	40	-	-	-	-	-	-	-	-
Kragerø	30 ¹ / ₂	2	15	6	-	13	1	-	¹ / ₂	-	-
Kristiania	14897	654	3258	1000	14	1184	6056	527 ²⁾	60	14	16
Kristiansund N . .	1866	8	-	117	-	10	1	-	-	-	-
Larvik.	346	39	59 ¹ / ₂	358	-	124	9	1 ³⁾	9 ¹ / ₂	2	-
Lillehammer	839	48	681	13	2	13	-	-	5	1	8
Moss.	3188	98	112	462	64	308	18	-	29	3	19
Narvik.	760	23	55	684	49	208	277	15 ²⁾	33	3	1
Notodden	654	28 ¹ / ₂	298	295	16	480	12	-	11 ¹ / ₂	-	11
Porsgrund.	782	38 ¹ / ₂	209 ¹ / ₂	343	-	539	30	-	3	-	1
Stavanger	13910	322	380	48412	1089	12141	492	-	49	6	4
Skien	2828 ⁴⁾	286 ¹ / ₂	1153	962	40	2960	15	-	13	² / ₁	18
Tinn.	1287 ¹ / ₂ ⁵⁾	24	677	1338	117	593 ¹ / ₂	113	4	10	-	9
Trondhjem	4202 ⁶⁾	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-
I alt (total)	60982	1957	10325 ¹ / ₂	63862	2006	26257	8305	547	274 ¹ / ₂	36 ³ / ₄	104 ¹ / ₂

¹⁾ Derav 203 stkr. dansk. ²⁾ Rensdyr. ³⁾ Elg. ⁴⁾ Derav 123 stkr. dansk. ⁵⁾ Derav

kontrolørerne utenfor kontrolstationerne.
en dehors des bureaux de contrôle).

		Kassert													
klasse		Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Vekt i kilogram av avfall og organer
2	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-
1	1	1	2	2	-	-	4	1	-	-	-	-	-	-	700
-	-	16	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
-	-	4	1	-	-	-	16	6	3	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	-	-	-	1 ^{1\frac{1}{2}}	-	-	-	-	-	-	-	-
3	-	-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-
43 ^{1\frac{1}{2}}	7	17	3	9 ²⁾	-	-	1	-	-	1 ^{1\frac{1}{2}}	-	-	-	-	300
2	2	16	-	-	-	-	1 ^{1\frac{1}{2}}	-	-	-	-	-	-	-	579
-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26
695	11	617	-	-	-	-	8	1	10	-	-	-	-	-	149
4	3	14	-	-	-	-	8	2 ^{1\frac{1}{2}}	1	1 ^{1\frac{1}{2}}	-	-	-	-	201
3	-	-	-	-	-	-	7	-	4	2 ^{1\frac{1}{2}}	20	15	1	-	194
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	31
753 ^{1\frac{1}{2}}	24	696	4	9	72	10 ^{1\frac{1}{2}}	14	15 ^{1\frac{1}{2}}	21	90	5	1	10477	3756	207
125 stkr. dansk.		²⁾ Derav 2666 stkr. dansk.												638	
														437	
														1839	
														192	

125 stkr. dansk. ²⁾ Derav 2666 stkr. dansk.

Tabel E.

**De væsentligste aarsaker til 2den klasses stempling og kassation av kjøt
i aaret 1917¹⁾.**

(Causes principales de la classification et des saisies).

Sygdomme og feil	2den klasse								Kassert																							
	Oksse		Hest		Svin		Sau		Gjet		Spædkalv		Gjødkalv		Andre dyr		Oksse		Hest		Svin		Sau		Gjet		Spædkalv		Gjødkalv		Andre dyr	
	Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr																
Abnorm lugt, brunstlugt	20	2	469	203	220	48	2	-	4	1	1	7	2	25 ¹ ₂	1	-																
Absces (byld)	15	-	2	6	47	-	-	-	5 ¹ ₂	-	-	-	1	-	-	-																
Avmagring	486	56	18	807	61	179	13	5 ²)	11 ¹ ₂	-	3	15	31	28	7	-																
Aktinomykose (straalesop)	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-																
Bedørvet eller slet behandlet, skid-																																
dent	202	17	71	233	49	1481	52	15 ²)	47	5	30 ¹ ₂	55	45	267	22	1 ²)																
Benbrud	49	8	42	3	1	2	-	-	4 ¹ ₂	1	5 ¹ ₂	-	-	-	-	-																
Benskjørhet	51	-	2	-	-	5	5	-	8	-	4 ¹ ₂	-	-	-	-	-																
Beskadigelse, ydre	62	15	12	3	7	19	1	-	7	3 ¹ ₂	-	2	-	2	-																	
Blodurin	4	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-																
Braasot	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-																
Brystbetaendelse og lungelidelser .	118	2	1	2	1	2	-	-	41	-	2	1	1	4	-	-																
Bukhindebetaendelse	100	¹ ₂	4	2 ¹ ₂	-	9	-	-	27	1	2	7	1	14 ¹ ₂	7	-																
Børsygdom	28	1	1	-	-	-	-	-	34	-	1	-	1	-	-	-																
Diarrhé	3	-	-	-	-	62	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-																
Forgiftning	1	-	4	-	-	5	2	-	1	-	12 ¹ ₂	-	-	-	-	-																
Fødselsbesvær	97	2	33	39	1	-	-	-	8	1	7	6	-	-	-	-																
Gulstot	6	4	4	9	-	18	-	-	1	-	2	2	-	39	-	-																
Hjernelidelser	10	10	8	-	-	2	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-																
Hjertesygdom	-	-	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-																
Hjertesækbetaendelse	78	-	-	-	-	-	-	-	27	-	-	-	-	-	-	-																
Hudsygdom	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-																
Jurbetændelse	33	-	1	2	1	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-																
Kakeksi	21	-	-	-	-	-	-	-	66	2	6	27	-	5	2	-																
Kalvingsfeber	33	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-																
Katarrhfeber	6	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-																
Ledsygdom	30	10	59	2	-	67	5	-	¹ ₂	1	9	1	-	62	-	-																
Mangelfuld avblødning	10	1	5	-	-	38	4	-	2	-	1	-	1	6 ¹ ₂	-	-																
Mavesygdom	31	4	16	3	-	122	5	-	3	3	5	-	1	10	244	8	-															
Navleaarebetaendelse	-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-																
Nyresygdom	21	2	10	3	-	13	-	-	7	3	3	1	-	6	2	2																
Nødslagtning	39	19	25	5	-	4	3	2 ²)	23	6	8	7	-	5	1	-																
Overdrift	6	-	-	3	-	-	-	-	21	14	5	8	1	18	4	1 ³)																
Rachitis	2	-	557	-	-	1	-	-	-	-	86	-	-	-	-	-																
Rødsyke	-	-	73	-	-	-	-	-	-	-	26	-	-	-	-	-																
Selvdøde	-	2	-	-	-	-	-	-	21	9	19	3	2	154	7	-																
Septiske tilstande	-	¹ ₂	-	-	-	2	-	-	25	-	-	-	-	-	-	-																
Stivkrampe	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-																
Svulster	7	12	1	1	-	-	-	-	4	9	3	2	-	-	-	-																
Tarmlidelser	18	10	12	3	5	57	2	-	15	12	3 ¹ ₂	8	-	39	1	-																
Tinter	5	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-																
Trommesyke	30	-	1	2	-	-	6	-	23	-	-	2	-	-	2	-																
Tuberkulose	480	-	5	-	-	-	69	-	110	-	1	-	-	-	-	-																
Ufuldbaarne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6 114	-															
Vattersot	3	1	5	76	3	4	2	-	6	-	23	24	2	12	1	-																
Ødem	17	5	10	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-																

¹⁾ Tabellen omfatter både uten- og indenlandsk kjøt, ²⁾ Rensdyr, ³⁾ Elg,

Tabel F.

Tøndekjøtkontrollen 1917.

Kommune	Ialt indført, kilogram					Beslaglagt, kilogram					Hvorfra indført
	Hestekjøt	Oksekjøt	Saukjøt	Svinekjøt	Organer	Hestekjøt	Oksekjøt	Saukjøt	Svinekjøt	Organer	
Arendal	-	13 136	-	-	-	-	-	-	-	-	Amerika.
	-	12 500	-	-	-	-	-	-	-	-	Danmark.
	-	8 960	-	-	-	-	-	-	-	-	Island.
	-	81 914	-	20 960	33 282	-	14 294	-	-	524	Argentina.
Bergen	31 850	7 290	-	-	-	177	-	-	-	-	Danmark.
	-	920 554	-	-	-	-	-	-	-	-	England.
Bodø	-	23 750	-	-	-	-	2 280	-	-	-	Island.
	-	360	-	-	-	-	-	-	-	-	Argentina.
Haugesund	-	19 000	-	-	-	-	-	-	-	-	Amerika.
	-	67 200	-	-	-	-	-	-	-	-	Argentina.
	-	239 570	-	-	92 998	-	-	-	-	-	Island.
	-	2 353 701	103 879	-	7 230	-	-	-	-	-	Amerika.
	-	42 369	-	-	35 163	-	-	-	-	-	Argentina.
Kristiania	42 936	5 040	-	-	413 617	730	152 387	10 058	-	443	Danmark.
	-	-	336 698	-	-	-	-	-	-	-	England.
	-	-	-	-	21 541	-	-	-	-	-	Island.
	-	10 200	-	-	16 566	-	-	-	-	-	Rusland.
	-	-	-	-	346	-	-	-	-	-	Sverige.
Kristiansand S . .	-	-	77 760	-	-	-	-	-	-	-	Tyskland.
Skien	-	2 602	-	2 375	-	-	-	-	-	-	Island.
	-	3 255	-	-	-	-	-	-	-	-	Amerika.
Stavanger	-	4 800	-	-	-	-	-	-	-	-	Amerika.
	-	69 138	-	-	-	-	-	-	-	-	Argentina.
	-	381 936	-	-	-	-	-	-	-	-	Danmark.
	-	20 050	-	1 270	-	-	160	-	-	-	Island.
Trondhjem	353	1 500	-	-	-	-	-	-	-	-	Amerika.
	-	-	118 596	-	-	-	-	-	-	-	Argentina.
Ialt (total)	75 139	2 910 175	2 015 583	24 605	620 743	907	169 121	10 058	524	443	

De enkelte kommuner.

1. Aalesund.

Stadsdyrlæge N. Toenberg meddeler:

Kjøttilførslen har i 1917 været betydelig større end i 1916, saaledes av storfekjøt ca. 90 000 kg. og av flesk ca. 35 000 kg. mere.

Efter min mening er der foretaget en betydelig reduktion av dyr i besætningerne. Aarsakerne hertil er flere. Først og fremst skräkken for formangel med de nuværende høie førpriser, formindskelse af engarealet for produktion af korn, mangel paa kraftfør, større forbruk av kjøt paa landsbygden, høie kjøtpriser m. v.

Det er derfor sandsynlig, at der til kommende sommer og vinter vil bli mangel paa kjøt, men især flesk, da der er nedslagtet en betydelig mængde avlsdyr, ligesom folk ikke tor sætte griser paa av mangel paa fôr.

Naar undtas endel gamle, magre, utmelkede dyr, har kvaliteten av kjøttet været tilfredsstillende. Slagtevegten er stigende. Et almindelig køslagt veier som regel 100—110 kg. men 130—140 kg. er ikke skjeldent. Priserne har i 1917 været: Sau kr. 2,75, storfæ 1,80—2,30, gjødkalv 1,80—2,00 og spædkalv kr. 1,20 pr. kg. Prisen paa flesk var før maksimalprisen traadte i kraft kr. 2,70—3,00 pr. kg., efter maksimalprisen steg den til 3,75—4,00 i løpet av nogen dager.

Blandt aarsakerne til 2den klasses stempling og cassation spiller daarlig behandling en stor rolle. Det er dog særlig den daarlige kommunikation, der har skylden herfor, sammensætning og ophobning af al slags varer, langvarig transport og likegyldig behandling fra de transporterendes side.

2. Arendal.

Dyrlæge K. Egeberg meddeler:

Kjøtkontrollen foregaar paa samme sted og med samme personale som før. Lønningen er forhøjet for kjøtkontrolløren med kr. 200 og assistenteren 300 kr. Kjøttilførselen har i 1917 sammenlignet med foregaaende aar tiltat med 126 storfæ, 10 hester, 11 svin og avtat med 74 sauere, 15 gjeter, 279 spædkalver og 254 gjødkalver. Omsætningen av ferskt kjøt var rent minimal helt til ihøst, da der begyndte stor nedslagtning og senere i november og december, da der indførtes ca. 300 danske økseslagt. Kjøtpriserne har i Arendal været usedvanlig høie og til stadighet overgaat Kristiania og Stavanger. Her er ogsaa iaar av den grund tilført byen flere slagt fra hovedstaden. De høie priser skyldes vel for en del den lille omsætning og de store driftsutgifter, høie arbeidslønner og stor butikkleie.

Kvaliteten har været upaaklagelig og hittil har man ikke merket den store formangel paa storfæslagt, derimot er spædkalvene tyndere. Den store tilførsel av flesk, som man kunde ha grund til at vente sig af det store tillæg av smaa griser ivaar, uteblev aldeles, og før jul var her særdeles knapt om flesk. Det gik i saltebaljen hjemme hos opdrætterne.

Stemplet med 2den kl. er: 30½ økse, 2 hester, 6¾ svin, 1 sau, 1 gjet, 10 spædkalv og 34 gjødkalv. Kassert er: 5¾ økse, 4 hester, 4½ svin, 1 sau, 1 gjet, 8 spædkalv og 1 gjødkalv.

Tønnekjøtkontrollen. Av utenlandsk kjøt er undersøkt $128\frac{1}{2}$ tønder amerikansk oksekjøt (13 136 kg.), 800 tønder islandsk faarekjøt (89 600 kg.) og 100 tønder dansk oksekjøt (12 500 kg.). Kjøttet har været upaaklagelig. Det amerikanske som sedvanlig finfin vare. Det islandske var særdeles let saltet.

3. Bergen.

Stadsdyrlæge I. Nielsen meddeler:

Ved kjøtkontrolstationerne er i 1917 undersøkt 67 497 slagt med en om-trentlig vekt av 3 423 612 kg. og en værdi av ca. 7 874 129 kroner.

Tilførselen av norsk okseslagt har været mindre end i 1916, idet et overskud av 3 194 slagt skyldes indførsel av større partier dansk oksekjøt. Nogen større nedslagtning synes derfor ikke at ha fundet sted og tilførslene har ikke nåadd det tidligere kvantum før og under krigsaarene. Av svineslagt er tilført 1817 mer end i 1916 av sauер 5 577 slagt mindre.

Aarets middelpriis har i øre pr. kg. været for okser 215, for svin 291, for sau 271 og for gjødkalv 226 øre. Sammenlignet med priserne i 1916 er der et prisfald for okser av 12 øre mens der er en prisstigning for svin av 67 øre for sau av 58 og for gjødkalv av 18 øre pr. kg. De høieste priser notertes i juli, med for okse 262 for svin i december med 410 for sau i august med kr. 3,05 og for gjødkalv i september med kr. 2,55 øre pr. kg. Alt beregnet i engrossalg og hel vekt.

Kjøtforbruket pr. individ har beregnet efter et indbyggerantal av 90 000 været ca. 38 kg. til en værdi av 87,50, likeledes beregnet efter engrospriserne. I detalj har prisen selvfølgelig været betydelig høiere, men paa den anden side er en ikke ubetydelig del av det tilførte kjøt ikke konsumert her i byen, men etter utført til forskjellige industricentrer og hoteller i vort opland.

Av samtlige slagt er kassert som uanvendelig til menneskeføde 13 363 kg., derav forskjellige organer 8 448 kg. Av organer er det særlig sterkt forandrede iktelevere, som er blit kasserte. Av hele slagt er konfiskationsaarsaken dels forskjellige sygdommer, som har gjort kjøttet uanvendelig til menneskeføde. Men det hænder altfor ofte, særlig for spædkalvenes vedkommende, da de paa grund av uvorren slagtning og likegyldig transport, særlig i sommermaanederne, kommer frem i en fuldstændig bedærvet og usælgelig tilstand. Det er beklagelig at store værdier paa denne maate aar om andet gaar tilspilde.

Med 2 den klasse er stemplet 5 970 kg. Det gjælder her særlig avmagrede og i næringsværdi sterkt forringede slagt og saadanne, der kommer frem i tilsvinet og utskjæmt tilstand. Ved de store værdier som et kreatur eller svineslagt nu repræsenterer maatte man kunne vente, at det i enhver henseende blev omhyggelig behandlet. Desværre er dette ikke altid tilfælde. Det hænder endnu altfor ofte, at der anvendes skidden emballage, hvormed slagtet utskjæmmes.

Gjødkalve som sendes uflaadde er ofte tilsølet med gjødselpartikler. Særlig mislige er forholdene med hensyn til svineslagt i sommermaanederne. Kun fra de nærmeste distrikter kommer disse frem i upaaklagelig stand, ellers er de fleste slagt mære eller mindre sure og bedærvede.

De vanskelige kommunikationsforhold i krigsaarene har yderligere forværret forholdene i denne retning og det vilde, selv om der tas hensyn til den større fragt,

Aarsaker til 2den kl. stempling og kassation paa stationen*). (Bergen).

Sygdomme og feil	2den klasse								Kassert							
	Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt	-	-	37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Avmagring	13	-	1	2	-	-	5	-	1	-	1	-	1	6	1	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	6	-	-	-	-	52	-	-	4	-	1	-	-	64	6	-
Blodurin	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Braasot	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Brystbetaendelse	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
Bukhinddebeteendelse	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	3	-	2	2	-	-
Diarrhoë	-	-	-	-	-	13	-	1	-	-	-	-	-	94	3	-
Fødselsbesvær	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gulsort	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-
Mangelfuld avblødning	2	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Nyresygdom	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nødslagtning	-	1	-	-	-	-	-	-	6	4	-	-	-	-	1	-
Rachitis	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Selvdøde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Septiske tilstande	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Svulster	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-
Tuberkulose	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Ufuldbaarne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-
Vattersot	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	22	-	49	3	-	70	-	-	25	6	1	5	-	182	14	-

*) Alt norsk kjøt.

vise sig fordelagtigst i sommermaanederne kun at sende svin til byen i levende tilstand.

Negtet stempling er 5118 kg., hvorunder kommer kjøt, som kun kan anses tjenlig til menneskeføde i gjennemkokt tilstand og som andre steder kun tillates solgt under deklaration eller i sterilisert tilstand. Hos os er ingen av disse fremgangsmaater for tiden anvendelig og saadant kjøt er derfor blit nedsaltet under kontrol, idet man før gaa ut fra at det senere kun vil nytes i gjennemkokt tilstand.

Tøndekjøtkontrollen 1917.

Fra	Ialt indført						Derav beslaglagt					
	Kg. Heste- kjøt	Kg. Oksse- kjøt	Kg. Sau- kjøt	Kg. Svine- kjøt	Kg. Orga- ner	Kg. Heste- kjøt	Kg. Oksse- kjøt	Kg. Sau- kjøt	Kg. Svine- kjøt	Kg. Orga- ner	Kg. Heste- kjøt	
Argentina . . .	-	81914	-	20960	33282	-	14294	-	-	524	-	-
Danmark . . .	-	7290	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
England . . .	31850	-	-	-	-	177	-	-	-	-	-	-
Island	-	-	920554	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	31850	89204	920554	20960	33282	177	14294	-	-	524	-	-

4. Bodø.

Dyrlæge *P. Seglem* meddeler:

Kjøttførselen har paa grund av den store nedslagtning 1916 været ganske liten. Særlig i vaarmaanederne blev der tilført byen litet kjøt.

Behandlingen av kjøttet har gjennemgaaende været tilfredsstillende. I nogen tilfælder har dog slet behandling været aarsak til 2den klasses stempling.

T o n d e k j ø t k o n t r o l l e n . Der blev i 1917 tilført byen 23 750 kg. argentinsk oksekjøt. Herav blev kassert som bedærvet 2 280 kg. Gjennemgaaende viste det argentinske kjøt sig at være svakt saltet. Laken holdt kun 15 %. Hele partiet blev derfor tilsat adskillig mere salt. Ellers var kjøttet av udmerket kvalitet. Ingen forbudte konserveringsmidler kunde paavises.

5. Drammen.

Dyrlæge *G. Brekke* meddeler:

I 1917 er ved Drammens kjøtkontrol undersøkt: 7 520 okser, 340 hester, 1870 svin, 2 689 sauere, 25 gjeter, 3 597 spædkalver og 420 gjødkalver, tilsammen 16 451 slagtekropper. Sammenligner man tilførselen med 1916 finder man i 1917: 1 305 okser mere, 78 hester mindre, 388 svin mindre, 1 260 sauere mindre og 410 spædkalver mere.

Med 2den klasse er stemplet: 48½ okse, 10 hester, 18 svin, 17 sauere, 27 spædkalver og 6 gjødkalver.

Kassert er 11 okser, 1 hest, 5 svin, 1 sau og 7 spædkalver, samt organdeler til en samlet vekt av 3 211 kg.

For to oksers vedkommende er kassationsaarsaken tuberkulose.

Her i byen slagtes ganske betydelige mængder, specielt av okser og sauere, som ikke kontrolleres her, men sendes omkring i distrikterne og til andre byer.

Slagtehusspørsmålet staar for tiden i stampe.

6. Fredrikshald.

Statsdyrlæge *Ant. Jacobsen* meddeler:

I alt er i aarets løp kontrollert følgende slagtekropper, paa og utenfor kontrolstationen:

800½ okse, 2 gjellinger, 1000 kuer, 390 kvier, 60½ hest, 760¼ svin, 557½ sau, 1 256 spædkalver, 254 gjødkalver.

Det samlede antal slagtekropper, som i aarets løp er kontrollert er 5 080¾ mot 3 760 i 1916.

Det har saaledes i 1917 passert kjøtkontrollen 1 310¾ flere kropper end i fjoråret. Men det er ikke såa at forstaa, at det her i distriket har været en større

nedslagtning i 1917, da vi i det sidste aar har faat et betydelig antal slagtekopper fra Danmark via Kristiania, nemlig 332 okser, 691 kuer og 180 kvier, tilsammen 1 103. Disse har passert Kristiania's kjøtkontrol, og er der opført, som indført dansk kjøt. For ikke at faa en misvisende statistik over kjøtindførselen, saa har jeg fundet det rigtigst i tabellen at anføre det som norsk kjøt.

Byslagtet er: (importslagteriet ikke iberegnet) 539 okser, 20 hester, 85 svin, 124 sauere, 450 spædkalver, 94 gjødkalver. Landsslagtet er 193 okser, 40 hester, 685 svin, 433 sauere, 806 spædkalver, 160 gjødkalver.

Dansk, direkte indført hertil er 23 okser, 17 kuer, 9 kvier = 49 stkr.

Svensk: 4 okser, 2 kuer, 4 kvier = 10 stkr.

Med 2den klasse er stemplet $10\frac{3}{4}$ okse, $17\frac{1}{2}$ svin, 13 spædkalv, 1 gjødkalv.

Kassation: $8\frac{1}{2}$ okse, 1 hest, $3\frac{3}{4}$ svin, 11 spædkalver og 1 gjødkalv. Totalvegten av kassert kjøt og organer er 2 126 kg.

De hyppigste kassationsaarsaker for organer har været tuberkulose, idet 54 lunger er kassert paa grund herav. Dernæst gir leverflyndren hyppig anledning til kassation, især hos dyr, som kommer fra Aremark.

Utenfor kontrolstationen er ikke stemplet med 2den klasse eller kassert noget slagt, da ethvert slagt med sanitære mangler, er blit henvist til kontrolstationen til nærmere undersøkelse og granskning.

Nogen klage til helseraadet over kontrollørens avgjørelse er ikke skedd.

Angaaende forholdene ved det kommune slagteri (»Import-slagteriet«) meddeler statsdyrlægen følgende:

Opgaverne over slagningen i Fredrikshalds importslagteri, viser, at der i 1917 er nedslaget 62 okser, 47 hester, 128 svin, 26 sauere, 54 spædkalver og 22 gjødkalver. Herav var 7 okser svenske.

Det er meget beskedne tal, det her dreier sig om, men under de nuværende kritiske forhold, med ophør av kvægimporten fra Sverige, har vi heller ikke ventet noget bedre resultat, da det her ikke er indført slagtetvang, men de private slagterier fortsætter fremdeles sin drift. Det er saaledes en frivillig sak, om slagterne ønsker at benytte importslagteriet eller ei. Dette er i og for sig et beklagelig forhold og er neppe i længden holdbart. Indførsel av slagtetvang er derfor tat under overveielse.

Navnet Fredrikshalds Importslagteri, gir uttryk for slagteriets opgave, at motta indført utenlandsk kvæg, og da specielt fra Sverige. Dervedlettes trafikforholdene; samtidig som det ogsaa var tænkt som et vern mot indførsel av smitsomme husdyrsygdommer fra utlandet.

Av regnskaperne fremgaar det at slagteriet ikke er noget lønnende foretagende for tiden, men der haabes paa et bedre resultat, naar krigen er over, da forhaabentlig kvægimporten atter kommer i sving.

Slagteriets aarsbudget er fortiden paa kr. 37 200.

7. Fredrikstad.

Dyrlæge J. Hvattum meddeler:

Kontrollen har foregaat under samme forhold som foregaaende aar.

Lokale for næringsmiddelkontrol mangler fremdeles.

Tilførselen til kontrollen har i aarets løp været følgende antal slagt:

Storfæ 3 591½, hest 183½, svin 1 654½, sau 1 589½, spædkalv 2 830½, gjødkalv 333 og andre dyr 1.

Heraf er stemplet ved 2den klasse: storfæ 31¼, hest ¼, svin 33¾, spædkalv 7½ og kassert: storfæ 8¾, hest ¼, svin 5¾, spædkalv 9, organer og deler 383.

Sammenlignet med 1916 viser tilførselen sig at være tiltat med: storfæ 1 151½, svin 386½ og avtatt med: hest 23¾, sau 394½, spædkalv 25½ og gjødkalv 3½. Som det sees har tilførselen siden foregaaende aar tiltat med 1 091 dyr. For fleskets vedkommende har dette ogsaa sin grund i at Fredrikstads kvinderaad i aarets løp traadte støttende til ved anskaffelsen av smaagriser. For endel av disse, som har passert kontrollen, anslaaes 120 stk. at ha hat en gjennemsnitsvegt av 68 kg. repræsentører en værdi af kr. 33 456. Det er saaledes ikke uten betydning hvad der paa denne maate er tilført byen.

Resultatet vilde utvilsomt blit langt større, hvis der hadde været tilstrækkelig med kraftfør.

Det til kontrollen fremførte kjøt har gjennemgaaende været av god kvalitet.

Som tidligere gjennem flere aar fremhævet, er de sanitære forhold vedrørende kjøttets behandling og omsetning inden byen fremdeles de samme og i høieste grad utilfredsstillende. Dette forhold gjør sig specielt gjeldende ved de gamle, aapne kjøtbasarer, byens vegg, torvhåndel m. v.

I sundhetens interesse skulde det derfor synes rimelig, at man faar tidsmæssige opbevarings- og utsalgssteder, for den slags varer. Det har været foreslaat nye kjøtbasarer, kjøthal med kjølerum, slagteri m. v. og at noget snarest bør gjøres kan vel neppe være tvilsomt.

8. Gjøvik.

Dyrlæge *L. Seeberg* meddeler:

Køjtkontrollen drives i de samme lokaler som før. Byens to slagtere kontrollerer dog for det meste sine dyr i slagterierne, hvor da kontrol av alle organer samtidig foregaar. Hvad der tilføres kontrolstationen, er ialmindelighet dyr, der er slagtet paa landet.

Kjøtforbruket er øket sterkt det sidste aar trods de voldsomme prisstigninger. En hel del av det her i byen kontrollerte kjøt gaar dog ut av byen, da byens to slagtere for en større del ogsaa forsyner »Raufoss« med kjøt.

Det til kontrollen fremførte kjøt har gjennemgaaende været av god kvalitet og pent behandlet.

Tuberkulose blev kun paavist hos et enkelt dyr, (fra en større gaard paa Biri). Her i Vardal synes tuberkulose ikke at forekomme.

9. Hamar.

I følge de fra stadsdyrlæge *G. Coth* indsendte opgaver er der paa kontrolstationen undersøkt i alt 1 424½ okse, 78½ hest, 1 380½ svin, 2 001 sau, 57 gjet,

2 876 spædkalv og 19 gjødkalv, derav stempledes 2den klasse 18 okse, 19 svin, 15 sau og 10 spædkalv. Kassert blev 6½ okse, 5 svin, 3 sau, 81 spædkalv.

Utenfor kontrolstationen ble i alt undersøkt 805½ okse, 70 hest, 946½ svin, 209 sau, 38 gjet og 739 spædkalv, derav stempledes 2den klasse, 8 okse, 10 svin og 1 spædkalv. Kassert blev 10 okser, 2 svin og 9 spædkalver.

10. Haugesund.

Dyrlæge *H. P. Jensen* meddeler:

Der er i alt tilført kontrollen 2 937½ okse, 38 hest, 426¾ svin, 5 064 sau, 408 gjet, 2 879 spædkalver og 181 gjødkalver.

Tilførselen er i forhold til forrige år øket med 376 okser, 172 svin, 229 spædkalver og 72 gjødkalver — og minket med 2 764 sau og 320 gjeter.

Omtrent 25 % av oksekjøttet er tilført i slagtet tilstand fra Stavanger. Resten er tilført fra distrikterne her omkring, og den langt overveiende del slagtet her i byen. Regnet efter en gjennemsnitsvegt av: okse 90 kg., hest 175 kg., svin 80 kg., sau og gjet 15 kg., spædkalv 12 kg. og gjødkalv 30 kg. har det samlede forbruk av ferskt kjøt og flesk været 425 575 kg., hvilket utgjør ca. 25 kg. pr. individ, idet indbyggerantallet anslaaes til 17 000.

Av det tilførte er 32½ okse, 1¼ hest, 6½ svin, 76 sau, 6 gjet, 131½ spædkalv og 4½ gjødkalv stemplet med 2den klassenes stempel — for største delen paa grund av daarlig ernæringsstilstand og slet behandling. — Der er kassert 1¼ okse, 1 hest, 1 svin, 3 sauer, 3 gjeter og 14 spædkalver. Den hyppigste aarsak til kassation har været bedærvethet og septiske tilstande og for organernes vedkommende især ikter.

Kjøtpriserne har holdt sig nogenlunde jevnt paa samme høide som i slutten av 1916. Fleskeprisen steg en del ved maksimalprisens indførelse.

Tønde kjøtkontrollen. Der er indført og kontrollert 360 kg. oksekjøt fra Amerika, 19 000 kg. fra Argentina og av sauekjøt 67 200 kg. fra Island.

Kjøttet har gjennemgaaende været fin vare og godt behandlet. Islandskjøtet noget bedre saltet end tidligere aar. Forbudte konverseringsmidler er ikke paavist. Kassation av saltkjøt har ikke fundet sted.*

11. Holmestrand.

Dyrlæge *O. Rustad* meddeler:

Kontrollokalerne er uforandret, lønnen 600 kr. + 150 kr. i dyrtidsbidrag. Kjøttets behandling og kvalitet har gjennemgaaende været god. Kassert blev ca. 100 kg. kjøt og 40 kg. organer.

12. Horten.

Ifølge de av stadsdyrlæge *E. Wiese* indsendte aarslister for 1917 er der paa kontrolstationen ialt undersøkt 610 okse, 28 hest, 397 svin, 162 sau, 1451 spædkalv og 77 gjødkalv. Derav stemplet 2den klasse 14½ okse, 11 svin og 4 spædkalv. Kassert blev 2¼ okse og 2 spædkalv. Utenfor kontrolstationen undersøktes ialt 1266 okse, 31 hest, 75 svin, 20 gjet og 39½ spædkalv derav var 819 okseslagt dansk kjøt. Med 2den klasse blev stemplet utenfor stationen 12 okse og 4 svin, kassert blev 7¾ okse, 1 svin og 1 spædkalv.

---

13. Hønefoss.

Dyrlæge *G. Ødegaard* meddeler:

I 1917 blev i alt kontrollert 967 okse, 38½ hest, 588 svin, 508½ sau, 7 gjet, 981 spædkalv og 119 gjødkalv; herav 1 okse og 24 svin utenfor kontrolstationen.

Til sammenligning kan anføres at der i 1916 blev kontrollert 790¾ okse, 31½ hest, 448 svin, 432 sau, 11 gjet, 885 spædkalv, 127 gjødkalv og 1 ren.

Med 2den klasse stemplet 13 okse, 14 svin, 5 sau og 18 spædkalv. Kassert blev 1 sau, 11 spædkalv, hvis vekt utgjorde 289 kg. Av organer kassertes 239,5 kg.

Som i tidligere inndberetninger bemerket avtar kontrollen ute i byen, hvor man slagter privat.

Beskaffenheten av kjøttet har gjennemgaaende været bra hvad slagtning og renhet angår, men meget har været av altfor unge dyr og tyndt. Av griseslagt har en hel del været altfor magre, som følge av mangel paa forstoffer.

---

14. Kongsvberg.

Dyrlæge *A. Løken* meddeler:

I 1917 undersøktes 611¾ okse, 2 hest, 241 svin, 198 sau, 7 gjet, 748½ spædkalv og 67 gjødkalv. Kjøtmengden var omtrent som i 1916, idet der kun var nogen faa okseskrotter og spædkalver mindre, men endel flere sauskrotter end i det foregaaende aar. Utenfor kontrolstationen stempledtes desuten 33 okse og 40 svin. Med 2den klasse stempledtes 7½ okse, 6 svin og 11 spædkalv. Kassert blev 1 okseskrot, 2 svin og 1 spædkalv, med avfaldt og organer ialt 281 kg. Foruten den almindelige kontrol med ferskt kjøt, undersøkte jeg flere ganger efter anmodning in dført argentinsk kjøt og flesk, som var indkjøpt av provianteringsraadene i Kongsvberg, Sandsvær og Flesberg, fordi folk, som hadde kjøpt av flesket eller kjøttet klaged over dets ilde lugt og smak. For Kongsvbergs vedkommende fandtes en række sterkt ildelugtende tønder. Kokte man nogen av kjøtstykkerne utbredte der en egen, sterk ilde lugt, som kunde hænge i kjøkkenet og i kokekarret temmelig længe. Nogen kjøtstykker indsendtes som prøve til Veterinaerinstitutet. Der kunde ikke paavises bakterier eller konserveringsstoffer

utenom salt. Saltmængden var dels 20 % dels 16,7 % og skulde være tilstrækkelig til at konservere kjøttet, hvorfor det var rimelig at anta, at kjøtstykkerne har været bedærvet før saltning eller omsaltning.

15. Kragerø.

Dyrlæge *J. Benzen* meddeler:

Tilførselen har iaa været noget større end i foregaaende aar og kvaliteten var gjennemgaaende god.

Distrikterne heromkring kan ikke tilfredsstille behovet og en stor del kommer derfor fra andre byer, særlig kommer der mange store og pene okser fra Kristiania.

Behandlingen av kjøttet under transporten paa jernbane og dampskib er fremdeles ikke som den burde være. Det er for en stor del kun indsydd i tynd strie, som let gjennemtrænges af regn og sole.

Tuberkulose er en sjeldent sygdom blandt kvægbestanden heromkring og har iaa ikke været paatruffet. Leverikten, distomum hepaticum, findes i de fleste okselever, saa disse helt eller delvis maa kasseres. Dette spiller i økonomisk henseende en stor rolle i vore kostbare og matknappe tider, da lever, særlig okselever, her er en meget efterspurte vare.

16. Kristiania.

Direktør *Amund Lo* meddeler:

1917 er slagtehusets 5te og kjøtkontrollens 24de driftsaar.

Dette beretningsaar udmerker sig ved en betydelig stigning i tilførslen av storfæslagt, saaledes at den totale tilførsel herav er større end den overhodet har været tidligere. Dette skyldes alene den store tilførsel fra Danmark, især i sidste halvaar av 1917, hvorimot den norske tilførsel har været meget liten, mindre end den har været siden Kristiania Kjøtkontrols oprettelse i 1894.

Den totale tilførsel. Den herunder omhandlede tilførsel vedrører det utenbys eller fra utlandet kommende ferske kjøt, der passerer Kristiania Kjøtkontrol, samt det ved Kristiania Slagtehus slagtede kjøt. I de følgende opgaver er saaledes ikke medtagt det «kontrolfrie» kjøt, d. v. s. kjøt stemplet ved visse utenbys kjøtkontrolstationer eller slagtehus og fritat for fornyet kontrol og stempeling i Kristiania.

Den totale tilførsel var 70 001 (41 657*) storfæ, 1 613 (2 822) hester, 31 145 (24 852) svin, 40 686 (42 515) sau, 6 090 (7 745) gjet, 29 827 (30 810) sp.kalv 18 409 (22 220) ungfæ, gj.kalv. Der var saaledes en stigning fra foregaaende aar i totaltilførselen paa 28 344 storfæ — 68 %, 6 293 svin — 25 %, hvorimot en nedgang paa 1 200

*) Tallene i parentes gjælder næst foregaaende aar.

hester 42 %, 1 829 sau — 4,3 %; 1 655 gjet — 21,4 %, 983 sp.kalv — 31,9 %, 3 811 ungfæ — gj.kalv — 14,2 %.

Av denne tilførsel var slagtet i Kristiania Slagtehus: 14 897 (16 234) storfæ, 654 (930) hest, 3 258 (2 549) svin, 1 000 (1 083) sau, 14 (42) gjet, 1 184 (1 315) sp.kalv, 6 056 (6 976) ungfæ — gj.kalv og tilført over kjøtkontrollstationen: 5 510 (25 433) storfæ, 959 (1 892) hester, 27 887 (22 303) svin, 39 686 (41 432) sau, 6 076 (7 703) gjet, 28 643 (29 495) sp.kalv, 12 353 (15 226) gj.kalv.

Hertil kommer 524 rensdyr, 2 elger og 1 hjort, som ankom i slagtet tilstand, men blev flaadd og avslagtet ved slagtehuset og blev underkastet slagtehuskontrol.

Den norske tilførsel bestod i dette aar som tidligere av utenbys slagtet og i Kristiania Slagtehus slagtet kjøt.

Forholdet var:

	Byslagtet.	Landsslagtet.	Tilsammen.
Storfæ	14 897 (16 215)	8 939 (21 187)	23 836 (37 402)
Hest	654 (930)	958 (1 804)	1 612 (2 734)
Svin	3 258 (2 549)	27 886 (22 144)	31 144 (24 693)
Sau	1 000 (1 083)	39 686 (41 423)	40 686 (42 506)
Gjet	14 (42)	6 076 (7 703)	6 090 (7 745)
Spædkalv	1 184 (1 315)	28 643 (29 479)	29 827 (30 794)
Gjødkalv	6 056 (6 975)	12 338 (14 491)	18 391 (21 466)

Som det vil sees en meget betydelig nedgang fra foregaaende aar, baade for byslagets og landsslagets vedkommende for alle dyresorter, undtagt svin, som viser en økning paa henholdsvis byslagtet 709 svin — 27,8 % og landsslagtet svin — 5 742 svin — 25,9 %.

Siden kjøtkontrollens oprettelse i 1894 har den norske totaltilførsel ikke været saa lav, og dette maa vel i første række tilskrives den store konkurransen med den danske import som holdt priserne nede.

Tilførslen til Kristiania marked holder sig nu nogenlunde jevn hele aaret, dog med en svak nedgang i de varme sommermaaneder og en øket tilførsel av svin i november, december, samt den sædvanlige større høsttilførsel av sau.

Kvaliteten av det norske kjøt er meget variabel. Der forekommer fra de efter vore forholde gode kvaliteter til de ringeste, magre dyr. Fremdeles nedslagtes der altfor meget magert ungfæ, omendskjønt antallet er gåat ned fra 1916 med 6 975 til 6 056 i 1917.

Jeg har i tidligere beretninger stadig advaret mot denne nedslagtning av undervegtig ungfæ og gjentar, at skal man komme nogen vei med kjøtproduksjonen her i landet, maa man spare dette magre ungfæ, som er i sin bedste vekstperiode og som ved nogen maaneders rikelig foring vil ta betydelig til i vekt og bidra ikke saa litet til en økning av den norske kjøtproduktion.

Sundhetstilstanden hos det norske kjøt er bra. Der er i alt stemplet med 2den klasse: 270 storfæ — 1,13 %, 64 hester — 3,97 %, 858 svin — 2,75 %, 81 sau — 0,19 %, 14 gjet — 0,23 %, 265 sp.kalv — 0,89 %, 44 gjødkalv — 0,24 %. Der kasseredes 129 storfæ, 27 hest, 178 svin, 61 sau, 66 gjet, 666 sp.kalv og 45 gj.kalv.

Av de slagtehuskontrollerte 14 897 storfæ av norsk oprindelse var 170 — 1,14 %, tuberkuløse og av 3 258 svin var 3 — 0,09 % tuberkuløse.

Angaaende aarsak til 2den klasses stempling og kassation henvises til tabellerne.

Aarsaker til 2den kl. stemppling paa kontrollen. (Kristiania).

Sygdomme og feil	Norsk							Dansk								
	Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunslugt	3	-	264	1	1	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
Absces (byld)	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Avmagring	19	1	3	6	6	33	6	-	154	-	-	-	-	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skid-dent	3	4	32	8	-	38	5	-	7 ¹⁾	-	-	-	-	-	-	-
Benbrud	10	5	24	1	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Benskjørhet	10	-	1	-	-	5	5	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	5	5	3	1	-	5	2	-	3	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk	20	-	-	-	-	-	-	-	9 ²⁾	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, traumatisk	17	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
— av anden aarsak	3	-	2	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Børsygdom	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoe	-	1	-	-	-	19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fødselsbesvær	21	-	16	6	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Gulsot	-	-	2	2	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Hjernelidelser	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesygdom	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, traumatisk	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hudsygdom	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jurbetændelse	10	-	1	-	-	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
Kakeksi	10	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
Kalvingsfeber	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Katarrhalfeber	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdom	9	6	50	1	-	42	4	-	8	-	-	-	-	-	-	-
Mangelfuld avblødning	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mavesygdom	15	1	12	-	-	86	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Navleareaebetændelse	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nyresygdom	4	1	4	-	-	5	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Nødslagtning	8	7	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	336	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	47	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Svlster	-	4	-	-	-	-	-	-	1	1 ³⁾	-	-	-	-	-	-
Tarmlidelser	1	4	4	-	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Trommesyke	1	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose	11	-	2	-	-	-	-	-	380 ⁴⁾	-	-	-	-	-	-	-
Vattersot	-	-	5	53	3	4	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Ødem	13	5	9	-	-	5	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Svinesyke	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brok	-	-	3	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Umoden tilstand	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Saltforgiftning	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hæmophili	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Selvdød	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Leukæmie	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	210	50	842	81	14	261	43	-	586	1	-	-	-	-	-	-

¹⁾ Derav 3 svenske. ²⁾ Derav 1 svensk. ³⁾ Svensk. ⁴⁾ Derav 6 svenske.

Aarsaker til kassation paa kontrollen. (Kristiania).

Sygdomme og feil	Norsk							Dansk								
	Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Avmagring.....	-	-	-	-	30	5	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skid-dent.....	10	2	14	28	19	71	5	-	12	-	-	-	-	-	-	-
Benbrud	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Benskjørhet.....	1	-	-	-	-	-	4	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre.....	-	3	-	1	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin.....	4	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin.....	6	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk.....	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— av anden aarsak .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, traumatisk	13	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
— av anden aarsak	1	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Børsygdom	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diarrhoe.....	-	-	-	-	-	161	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fødselsbesvær.....	3	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gulsot	-	-	-	1	-	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesekket betændelse, traumatisk	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jurbetændelse	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Kakeksi	18	1	5	5	4	-	-	2	34	-	-	-	-	-	-	-
Katarrhalfeber	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdom	-	-	9	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mavesygdom	-	-	-	1	10	229	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Navleareabetændelse	-	-	-	-	-	47	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nyresygdom	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Nødslagtning	2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	61	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Selvdøde	3	-	5	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Septiske tilstande	9	5	17	2	-	66	5	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Svulster	1	4	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tarmlidelse r.....	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Trommesyke	14	-	-	-	-	-	4	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose	1	-	-	-	-	-	-	-	68	-	-	-	-	-	-	-
Ufuldbaarne	-	-	-	23	22	2	9	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Vattersot	-	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pneumoni	-	-	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Forgiftning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ialt..	113	21	175	61	66	656	45	-	126	-	-	-	-	-	-	-

Aarsaker til 2den kl. stempling og kassation ved Kristiania slagtehus.

Sygdomme og feil	2den kl. stempling						Kassert											
	Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr		
Abnorm lugt, brunstlugt.....	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Avmagring.....	7	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	
Beskadigelse, ydre.....	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Brystbetændelse, traumatiske.....	11	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
av anden aarsak.....	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Bukhindebetændelse, traumatiske.....	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Børsygdom.....	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
Diarrhoe.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	
Hjernelidelser.....	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Hjertesækbetændelse, traumatiske.....	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	
Hudsygdom.....	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Jurbetændelse.....	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ledsygdom.....	3	1	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Mavesygdom.....	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	
Nyresygdom.....	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Nødslagtning.....	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	
Rachitis.....	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Rødsyke.....	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Selvdøde.....	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	
Svulster.....	3	5	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
Tarmlidelser.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	
Tuberkulose.....	16	-	1	-	-	-	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ufuldbarne.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	
Vattersot.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	
Jernbanefeber.....	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ial..	60	14	16	-	4	1	-	16	4	3	-	-	10	-	-	-	-	

Vegten av det kasserte kjøt utgjorde 125 933 kg., heri ogsaa indbefattet kassation av dansk kjøt.

Den svenske tilførsel, var iaar som ifjor saa liten, at den ingen særlig betydning har hat paa kjøtmarkedet. Ved kjøtkontrollen er der undersøkt 518 (311) storfæ, 1 (4) hester, 1 (159) svin og 15 gjødkalv. Herav stempledes 2den klasse 10 storfæ og 1 hest.

Tilførslen fra Danmark (over kjøtkontrolstationen) var i dette betragningsaar overordentlig stor, idet der tilførtes tilsammen 45 647 storfæ mot 3 944 i 1916. Saa stor dansk tilførsel har vi ikke tidligere hat. Den danske import utgjorde saaledes 65,21 % av den totale tilførsel. Importen som har holdt sig gaaende fra juli 1916 har stadig øket, saa der i de sidste maaneder av aaret 1917 indførtes henholdsvis i oktober, november, december 8 577 — 9 464 — 6 786 storfæ.

Kvaliteten av det danske kjøt, vi fik i 1917 var i det store og hele tat god, om end noget ujevn og stod naturligvis ikke paa høide med de prima kvalitetene vi fik i 1916. Gjennemsnitsvegten er gaat betydelig ned, der er nu mest unge okser og middels kjør, samt et ikke ubetydelig antal pølsekjør.

Der er stemplet 2den klasse ialt 586 storfæ, hvorav 154 paa grund av avmagring og 374 grundet tuberkulose — 0,82 % av den samlede danske tilførsel. Av hele skrotter blev tilsammen kassert 126 storfæ, hvorav 12 paa grund av bedærvet tilstand og 34 grundet kakeksi, 68 grundet tuberkulose — 0,15 % av den samlede tilførsel.

Det danske kjøt kom de første maaneder med baat over Fredrikshavn og med jernbane over Helsingør. Den sidste transportmaate blev jo en baade kostbar og langvarig indtil 8 dages transport. Senere er det meste kjøt blit sendt direkte fra Fredrikshavn med baat en gang i ukken, hvorfor tilførslen paa enkelte dage kunde bli svær. Men der vedblev dog at komme meget med jernbane. Grundet den lange transporttid, især med kjøt som kom med jernbane blev i den milde aarstid store mængder kjøt bedærvet. Det hændte med enkelte vognlaster, at der maatte kasseres halvdelen paa grund av bedærvet tilstand. Dette var saa meget værre, som det oftest var de bedste kvaliteter det gik ut over, d. v. s. det største og tykkeste kjøt. Der blev kassert slike mængder ved lokale bortskjæringer av de bedærvede deler, at hvad der forøvrig blev kassert av hele skrotter var en ren bagatel.

Som nævnt hadde den lange transport vel det meste av skylden, men jeg tror nok ogsaa at behandlingen hjemmefra i mange tilfælder hadde nogen skyld, idet kjøttet visseleg ikke altid var tilstrækkelig avkjølet og tørt før det blev pakket.

Desværre gik svære værdier tilspilde og mange importører hadde slike tap, at de hadde vanskelig for at overvinde det.

Tønde kjøt kontrollen.

Der blev i aaret kontrollert 240(403) fustager hestekjøt, 16573½(8175) fust. oksekjøt, 4028 (3814) fust. saukjøt, 1231 (971) fust. tarmers saaledes en betydelig økning for okse, sau og tarmers vedk., hvorimot tilførslen av hestekjøt er gået ned.

Ialt tilførtes der 22072(13363) fustager til en samlet nettovegt av 3 349 604 (1 463 723½) kg. eller en økning fra foregaaende aar paa 1 895 881 kg.

Denne store importstigning skyldes væsentlig de ved Statens Provianteringskommission og Kristiania Kommunale Provianteringsraad for lagring av indkjøpte varer, væsentlig oksekjøt fra Argentina og Amerika og saukjøt fra Island og Argentina.

Kvaliteten av det tilførte tøndekjøt har været bra for hest, sau og tarmers vedkommende, hvorimot kassationsprocenten for oksekjøt er vel stor, nemlig 5,6 % mot 0,67 % i 1916. Grunden til beslaglæggelsen var i alle tilfælde bedærvet tilstand. (Se forøvrig tabel F.).

17. Kristiansand.

Dyrlæge C. Juell meddeler:

Der er stemplet ialt 4499 storfæ, 129 hest, 1013 svin, 3053 sau, 72 gjet, 3546 spædkalv og 2675 gjødkalv.

Derav er stemplet med 2den klasse 14½ storfæ, 2 heste, 8 svin, 12 spædkalv og 1 gjødkalv, og kassert 4½ storfæ, 3 heste, 2 sau og 6 spædkalv til en vekt av 1001 kg.

Der er fra Danmark indført 400 storfæ.

Den gjennemsnitlige slagtevegt er for storfæ 111 kg., hest 180, svin 76, sau 12, gjet 13, spædkalv 13 og gjødkalv 32.

Ved kontrollen er ansat en kontrollør med løn 2 200,00 og en assistent 1 400,00 kr.

18. Kristiansund.

Dyrlæge C. A. Steensholdt meddeler:

Tilførslen av landsslaget kjøt har i aaret 1917 været følgende: 1787½ storfæ, 16 hester, 400½ svin, 3003½ sau, 462 gjeter, 3206 spædkalver, 168 gjødkalver og 6 hjorter. Ved det kommunale slagtehus er slagtet 1866 storfæ; 8 hester, 2 svin, 117 sau, 1 spædkalv og 10 gjødkalver. Byens samlede omsætning av ferskt kjøt er i 1917, som ventet, yderligere gått ned, men tas tiderne i betragtning, er den allikevel over forventning stor og fleskeproduksjon har trods den store kraftmangel været usædvanlig stor, kun 25 svin færre end i fjoråret.

Kjøttet har som tidligere naturligvis stammet fra Nordmøre og Romsdal, kun en liten del er iaa kommet fra Trøndelagen. Det meste av det tilførte kjøt av storfæ og smaaafæ er, trods de daarlige kommunikationer, blitt slagtet i det kommunale slagtehus og for den væsentligste del tilført byen gjennem den kommunale kjøtforretning. Kvaliteten har efter forholdene vært noksaa god, men emballeringen som sedvanlig litet tilfredsstillende.

Videre er gjennem byens provianteringsraad tilført ca. 150 tønder argentinsk saltet oksekjøt og ca. 30 tønder islandske saukjøt. Med hensyn til det argentinske tøndekjøt, saa kunde det været bedre, hvis det var blitt ordentlig nedlagt, men det er etter al sandsynlighet nedsaltet varmt, daarlig avbløtt og lagt ned i for store stykker i en altfor tynd saltlake, det islandske saukjøt er deimot utmerket.

Regnskapet for det kommunale slagtehus viser en utgift av kr. 3 400,00 (dyrlægens løn kr. 1 550, opsynsmanden 1 700 kr., vedlikehold kr. 150,00), og indtægt av kr. 4 076,27. For kjøtkontrollen var utgiften kr. 3 210,00 (dyrlægens løn kr. 1 550,00, assistent 4de kvartal kr. 360,00 og leie av lokale kr. 1 300,00), og indtægt kr. 520,00. Byens nettoutgift paa ovennævnte konti beløper sig altsaa til kr. 2 013,73.

---

19. Larvik.

Dyrlæge J. Andersen meddeler:

Kjøtkontrollens drift er som tidligere. Eneste budgetforandring er hævelse av lønnen for medhjælp til stempling fra kr. 63,00 til kr. 100 pr. aar. For dette beløp haves hjælp hver tirsdag og fredag de sidste maaneder av aaret, forøvrig er kontrolløren alene. Dyrtidstillæg, som er bevilget de fleste kommunale funktionsråder, er ikke tilstaat kom.dyrlægen.

Ikke litet kjøt stempler utenfor kontrolstationen hos slagterne; for denne forretning oppbærer kontrolløren endnu kr. 1.00 pr. gang uavhængig antal dyr, op til 80 saueskrotter er undersøkt og stemplet hos slagterne privat for én kr. Ansøkning om en mindste takst pr. fremmøte og avgift pr. dyr blev avslaat av formandskapet.

Ved kontrolstationen er i aarets løp undersøkt og stemplet 6081 slagt, hvilket vil si 946 mere end i 1916; mertilførslen angaaer alt slagt med undtagelse av gjødkalvene, der er tilført i mindre mængder (54), en naturlig følge av de gode melkepriser, der bevirker en litet lønnende gjødkalvproduktion.

Den daarlige høst paa disse kanter i forbindelse med de abnormt høie kraft-for priser og tilsvarende høie kjøt- og fleskepriser, har som rimelig er, git sig utslag i en massenedslagtning av dyrebestanden i alle aldre. Av de paa aarslisten opførte slagt under rubrikken okser er saaledes ca. 300 ungdyr, saavel okser som kviger.

Kjøttets kvalitet har været middels god — flesket bra — om end der er tilført en del fortidlig slagtede og mindre fetede svin. Av samtlige i Larvik undersøkte sau er ca. 750 kommet vestenfra — væsentlig Flekkefjordskanter — meget jevne, bra dyr. Spædkalvene har gjennemgaaende været daarlige, mange er stemplet med 2den klasse og endel kassert som umodne, fortidlig slagtede. Dette gjælder særlig kalver fra de større gaarder, der ligger tæt ved byen og leverer melk til denne.

Behandlingen av kjøttet, saavel i distrikterne som hos byens slagtere er ganske bra, derimot er behandlingen under transport pr. jernbane eller dampskib, mindre god. Indpakningen bestaar ofte kun av tynd strie, der yder daarlig beskyttelse mot veirets og sundhetsskadelige stoffers indvirknings.

Danske okseskrotter er tilført byen i et antal av 100; herav er 85 stemplet i Kristiania, 10 paa Horten. Kun 5 er ustemplert ført til kontrollen. Det har gjennemgaaende været store pene dyr.

Ved ekstraordinær foranstaltning er undersøkt 100 tønder amerikansk opdelt oksekjøt, der viste sig at være av god kvalitet og passerte kontrollen uten yderligere antegnelse. Kun et tilfælde af tuberkulose er truffet i det til kontrollen ankomne kjøt, forøvrig ingen sygdommer av speciel natur utover de almindelig forekommende.

20 Lillehammer.

Ifølge de fra dyrlæge *J. Flesvik* indsendte opgaver er der paa kontrolstationen ialt undersøkt 193 okse, 12 hest, 488 svin, 1294 sau, 539 gjet, 1409 spædkalv og 156½ gjødkalv. Derav stemplet 2den klasse 19 okse, 1 hest, 19½ svin, 1 sau, 21 gjet, 20 spædkalv. Kassert blev 3 okse, 1 hest, 2 svin, 1 gjet og 14 spædkalv, der tilsammen utgjør 838 kg. kasserte kjøtkropper og 258 kg. kasserte organer og avfald.

Paa slakteriet blev ialt undersøkt 839 okse, 48 hest, 681 svin, 13 sau 2 gjet og 13 spædkalv. Derav stemplet 2den klasse 5 okse, 1 hest og 8 svin. Kassert blev 2 okse og 2 svin der tilsammen utgjør 300 kg. kasserte kjøtkropper og 579 kg. kasserte organer og avfald.

21. Lillestrøm.

Ifølge de fra den fungerende kontrollør dyrlæge *N. Dahle* indsendte aarslister er der paa kontrolstationen ialt undersøkt 510 okse, $2\frac{1}{2}$ hest, 235 svin, 25 sau, 8 gjet, 515 spædkalv og $5\frac{1}{2}$ gjødkalv. Derav stemplet 2den klasse $6\frac{1}{2}$ okse, $13\frac{3}{4}$ svin og 14 spædkalv. Kassert blev 2 okse, 3 svin og 6 spædkalv der tilsammen utgjør 306 kg. kassert kjøt.

Utenfor kontrolstationen blev intet undersøkt.

22. Moss.

Stadsdyrlæge *K. Sande* meddeler:

Ved Moss kjøtkontrol er der i 1917 undersøkt adskillig mere end det foregaaende aar. Tallene viser dog at der ikke er behandlet saa meget som i 1915.

Der er kontrolbehandlet 1016 griseskrotter i 1917 mot kun 738 i 1916. Bemerkes maa det, at svinen i den senere tid slagtes i altfor ung alder; de opnaar derfor ikke den fornødne fedme og vegg.

Fra utlandet — Danmark — er der kommet storc mængder storfæslagt, dels direkte og dels gjennem Kristiania slagtehal. Varen har gjennemgaaende været meget pen. En del kuer var dog magre.

Nedsaltning og lagring av oksekjøt er foretatt i betydelig utstrækning.

Priserne paa kjøtvarer er steget saa at si hver maaned i aaret. Undtagt herfra er kun slagt av storfæ, hvis kostende har været underkastet ganske sterke fluktuationer.

23. Narvik.

Dyrlæge *K. G. Mæhre* meddeler:

Kontrollens lokale og personale er det samme som tidligere. For bestyreren blev lønnen fra 1ste juli 1917 forhøjet fra kr. 1 100,00 til kr. 1 500,00.

Kontrollen blev i aarets løp tilført: 1049 storfæ, 26 hest, $86\frac{1}{2}$ gris, 1169 sau, 92 gjet, $517\frac{1}{2}$ spædkalv, $357\frac{1}{2}$ gjødkalv (græskalv) og 15 ren.

Dette er $265\frac{1}{2}$ storfæ, 33 hester, $26\frac{1}{2}$ gris, $550\frac{1}{2}$ sau, 73 gjet, $131\frac{1}{2}$ spædkalv, $117\frac{1}{2}$ græskalv og $\frac{1}{2}$ ren mindre end i 1916.

Kontrollen er i 1917 tilført ialt $3312\frac{1}{2}$ slagt.

24. Notodden.

Dyrлege *A. Lund* meddeler:

Ved Notodden kjøtkontrol var kjøttilførslen i aaret 1917 betydelig større end foregaaende aar. Ialt blev der kontrollert 3596½ slagt imot 2776½ i 1916. Det var især antallet av okser og spædkalver der var steget, idet der var henholdsvis ca. 400 og ca. 350 flere av disse end foregaaende aar.

Med 2den klasse blev stemplet 23 okser, 1 hest, 18 svin, 5 sau, 4 gjeter og 44 spædkalver. Kassert blev ialt 549 kg., hvorav 115 kg. afvafld og organer.

Av tuberkulose slagt var der svært faa.

Det kjøt, som tilføres byen med jernbanen og dampskib fremkommer ofte i skidden emballage, og har ikke saa sjeldent under transporten været utsat for uvorren behandling.

Hvad slagtningen angaar er den endnu — især oppe i fjeldbygderne — ikke som den skal være.

Bogstukne svineslagt er ikke sjeldne. Kontrollen foregaar fremdeles i midlertidig, leiet lokale. Kontortiden er som før, tirsdag, torsdag og lørdag fra 8—10 fm. Kontrollørens løn blev fra 1ste juli 1917 paalagt til kr. 1 800,00 aarlig.

---

25. Porsgrund.

Stadsdyrlæge *H. Piro* meddeler:

Kjøttilførslen var større end i det foregaaende aar. Omrent $\frac{3}{4}$ av kjøttet tilførtes slagtet fra andre byer og hadde passert kjøtkontrollen paa slagtestedet. Slagtningen her i byen har i de senere aar avtaat. Det tilførte kjøt har været av bedre kvalitet end det stedlige. Emballagen har været noget bedre end før. Tuberkulose var stadig meget sjeldent og paavistes kun i et dyr, som var indkjøpt fra et andet distrikt.

---

26. Risør.

Ifølge de fra dyrlæge *S. Skjulestad* indsendte aarslister er der paa kontrolstationen i aaret 1917 ialt undersøkt 327½ okse, 1 hest, 68½ svin, 290 sau, 403 spædkalv og 27 gjødkalv; derav stemplet 2den klasse 3 okse og 1 svin. Kassert blev 2 okse og 1½ spædkalv, der tilsammen utgjør 92 kg. kjøt og 73 kg. afvafld og organer. Der blev intet undersøkt utenfor kontrolstationen.

27. Sandefjord.

Kjøtkontrollør *T. Lekve* meddeler:

Tilførslen av slagt har i det forløpne aar været rikelig særlig av storfæ, der viser en økning av 200.

De omliggende distrikter kunde vistnok nu som før dække det stedlige behov men de samme grunde som tidligere har gjort at stedet er blit tilført adskillig slagt fra fjernere steder. (Fjeldfæ fra Drammen og dansk og svensk slagt fra Kristiania).

Angaaende den tidligere omskrevne **slagtehus s a k** med kjøtkontrollokale, salgshal o. s. v. maa den nu antas at være kommen i god gjænge. Forrige aar blev av formandskapet nedsat en komité bestaaende av stadskonduktøren, dr. Larsen, to av byens slagtere og undertegnede til at fremkomme med forslag og fuld utredning angaaende denne sak.

Komiteen mener i den nærmeste fremtid at kunne forelægge et saadant som man mener vil passe til forholdene, og som trods de dyre tider at bygge i, vil kunne forsvarer at gjennemføre.

---

28. Sarpsborg.

Dyrlæge *A. Schumann*, meddeler:

Kjøtkontrolvirksomheten har foregaat paa samme maate og sted som tidligere. Kvaliteten av det tilførte kjøt har i slutten av aaret været mindre god, mangelen paa tilstrekkelig før begyndte allerede da at vise sig. Benskjørhet hos kjør og svin har været en almindelig foreteelse og hyppig aarsak til 2den kl. stempling.

Tilførslen fra landet har været mindre end tidligere.

Rensligheten i slakterier og pølsemakerier maa siges at være tilfredsstilende og har jeg faat det indtryk, at de forskjellige slactermestre forsøker efter bedste evne at holde sine folk til properhet og renslighet. Av tuberkulose har der været meget faa tilfælder i 1917.

---

29. Skien.

Stadsdyrlæge *E. C. Koren Lund* meddeler:

Kjøtkontrolstationen med laboratorium og kontor har været i samme lokaler som foregaaende aar.

Tilførslen av kjøt har været meget god, slagtet har været noget magere end i foregaaende aar særlig i sidste halvdel av aaret. Aarsaken hertil er forknaphet, specielt kraftfor; dette er særlig nødvendig i disse saa sterkt melkeproducerende distrikter. Omsetningen av kjøt i Skien og omegn har været større end tidligere, hvilket vel maa ha sin grund i, at der ifjor er nedsaltet mere kjøt end

almindelig. Dansk kjøt har der været liten tilførsel av, men har ogsaa det været av ringere kvalitet end sedvanlig. Flesketilførslen har stadig minket, da mel ikke kan skaffes til for.

Griseholdet i og omkring byene forsvinder.

I det hele tat vil der til vaaren her i distriket vise sig vanskeligheter med at skaffe ferskt kjøt og flesk i tilstrækkelig mængde, hvis vi ikke faar nogenlunde tilførsel fra utlandet.

Prisene har været høie. Sygdomme hos slagtedyrene har der været litet av og faa nødslagninger. Som en merkelighet kan nævnes, at tuberkulose ikke har forekommet mere end hos to slagtedyr.

Ved Skiens tønde kjøt kontrol er der i aarets løp kontrollert 4 977 kg. amerikansk oksekjøt.

30. Stavanger.

Stadsdyrlæge *P. H. Selmer*, meddeler:

Dyrlæge *J. Smith*, som nu i over 20 aar hadde fungert som kommunedyrlæge i Stavanger, fratraadte denne sin stilling sidstleden 1ste juli, idet han av helbreds-hensyn søkte avsked. Stavanger kommune paaskjente hans lange, trofaste og slitsomme arbeide ved under 1½ aars permission at tildele ham fuld gage og ved sin fratræden erholdt han en aarlig pension av kr. 3 000. Ved Smith's fratræden blev dyrlæge *P. H. Selmer*, som i 7 aar hadde fungert som kommunelæge — derav de sidste 1½ aar som kst. kommunelæge, ansat som stadsdyrlæge. Lønnen for stadsdyrlægen er nu 5 400 + 2 alderstillæg à 500 kr. efter 5 og 10 aars tjeneste. Kontroldyrlægen avlønnes med kr. 3 000 + 3 alderstillæg à 200 kroner efter 3, 6 og 9 aar.

Tilførslen av slagtedyr har især for oksernes vedk. været meget livlig. Der er ialt nedslaget: 13 910 okser, 322 hester, 380 svin, 48 412 sauere, 1 089 gjeter, 12 141 spædkalver og 492 gjødkalver.

Av dansk kjøt er kun tilført 156 okseskrotter.

Med 2den kl. er stemplet 49 okser, 6 hester, 4 svin, 695 sauere, 11 gjeter og 617 spædkalver. De fleste med 2den kl. stempled spædkalver er saadanne, som ankommer i avlivet tilstand, men med huden paa til slagtehuset og blir avhuedet der. De er som regel tilsvinet og idethelse meget slet behandlet og stempler oftest med 2den kl. (landsstempel).

I alt er kassert 8 okser, 1 hest, 10 sauere og 26 spædkalver. Vegt av alt kassert er 1.976,5 kg.

Tilførslen til landskontrolstationen har som vanlig været ubetydelig. Naar undtas svineslagt og endel spædkalv fra Jæren føres alt slagt levende til byen og dette er jo en for kontrollen meget stor behagelighet. Til landskontrollen er ialt tilført: 102 okser, 33 hester, 2 991 svin, 2 594 sauere, 46 gjeter, 5 750 spædkalver og 6 gjødkalver. Av disse er stemplet med 2den kl.: 28 okser, 4 hester, 45 svin, 36 sauere, 3 gjeter og 189 kalver; og kassert: 2 okser, 2 hester, 4 svin, 2 sauere, 44 spædkalver og 1 gjødkalv. Vegt av kassert 1 316 kg.

Antallet av okser — 13 910 — er det største som noget aar har været tilført

Aarsaker til 2den kl. stempling og kassation paa stationen. (Stavanger)

Sygdomme og feil	2den kl. stempling							Kassert								
	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Absces (byld)	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Avmagring	2	1	5	7	-	3	-	-	-	-	1	2	-	3	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	1	-	9	25	1	153	-	-	2	1	2	-	-	16	-	-
Beskadigelse, ydre	4	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blodurin	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— av anden aarsak	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, traumatisk	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Børsygdom	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fødselsbesvær	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gulsort	-	-	-	2	-	7	-	-	-	-	1	-	-	4	-	-
Hjernelidelser	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jurbetændelse	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kalvingsfeber	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Katarrhalfefer	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdom	1	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
Mangelfuld avblødning	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	1	-	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Selvdøde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-
Svulster	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tarmlidelser	-	1	3	1	-	2	-	-	-	1	-	-	6	1	-	-
Ufuldaarne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-
Forgiftning	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Daarlig utviklet	-	-	-	-	-	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Raaner	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	28	4	45	36	3	189	-	-	2	2	4	2	-	44	1	-

slagtehuset. Slaget har ogsaa været av meget god kvalitet og antallet av ungdyr har været procentvis høiere end tidligere. Av hester, svin og kalver er tilførslen normal, men antal saueslagt viser sig at avta aar for aar. Saaledes er antallet avtatt med ca. 8 000 fra ifjor. Dette skriver sig ikke fra en avtagen i sauebestanden i amtet, tvertimot er denne i stadig økning; men dels henlægges slagtingen nu til landscentralerne i Ryfylke, Jæren og Dalene, dels »sættes paa« mer end noget tidligere aar. Det har saaledes ihøst været paafaldende, at værlammene har været i usedsanlig stor majoritet. Efterat uld- og kjøtprisene er blit saa svimlende høie, finder folk, at saueavl er noget av det som svarer sig bedst for gaardbrukeren og derfor økes de gamle besætninger og nye besætninger anskaffes, hvor saueavl før ikke har været drevet. Kvaliteten av saueslagt har været jevnt god. Dog var der utover høsten endel halvsimple lam og ældre sauер, som følge av ugunstige beiteforhold i høifeldene paa forsommeren.

Aarsakar til 2den kl. stempling og kassation paa slagtehuset. (Stavanger).

Sygdomme og feil	2den kl. stempling							Kassert								
	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Assces (byld).....	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Avmagring.....	30	2	691	11	10	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	
Aktinomykose (straalesop).....	-	-	-	-	601	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	9	-	-	-	
Benbrud	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Beskadigelse, ydre.....	3	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
Brystbetændelse, traumatisk.....	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
— av anden aarsak.....	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
Bukhindebetændelse, traumatisk.....	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Børsygdom	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	
Fødselsbesær.....	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Gulstot.....	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	1	-	-	
Kakeksi.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	
Ledsygdom	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	
Mangelfuld avblødning.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	
Rachitis	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Raslesyke.....	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Rødsyke	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Selvdøde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	
Svulster	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
Tarmlideler	-	4	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	2	-	-	
Tinter	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	
Tuberkulose	-	8	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	
Ufuldaarne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	-	-	-	
Daarlig utviklet	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Raane	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
I alt	49	6	4 695	11	617	-	-	8	1	-	10	-	26	-	-	

Til tøndekjøtkontrollen er ialt tilført:

Fra Argentina ...	48	fustager — samlet nettovekt	4 800	kg.
» U. S. A.	38	—	— » —	3 255 »
» Danmark	545	—	— » —	69 138 »
» Island.....	3271	—	— » —	381 799 »

Tils... 3902 fustager — samlet nettovekt 459 192 kg.

Alt fra Argentina, Amerika og Danmark er oksekjøt. Alt fra Island sauekjøt. Det fra Amerika ankomne har været ganske smaa partier til «husbruk», dels skibsprovviant.

Tøndekjøtkontrollens regnskap stiller sig saaledes:

Indtægt.

Kontrol av 459 192 kg. kjøt à 0,02	kr. 9182,58
Renter av oplagt byggefond	» 239,94
	kr. 9422,22

Utgifter.

Utbetalte smaaregninger	kr. 71,81
Leie av lokaler	» 1050,00
Godtgjørelse til dyrlægen for kontrol	» 850,00
	kr. 1956,81
Avsat	» 7465,71
	kr. 9422,52

31. Tinn.

Dyrlæge J. Aursand meddeler:

Rjukan har arbeidet i flere aar for at faa kjøtkontrol. Men det trak ut, og kontrollen blev først aapnet 13de februar 1917. Efter folketællingen nu sidste høst har Rjukan 8 300 indbyggere saa kjøtkontrol paa stedet maatte siges at være i høi grad paakrævet.

Midlertidig er kontrollen med et lite kontor henlagt til et forhenværende brandskur, som er gjort istand for øiemedet. Denne midlertidige station er i mange retninger utilfredsstillende, og det er at haabe, at der snarest mulig blir bygget en kontrolstation.

Kontrollen holdes aapen tirsdag, onsdag, fredag og lørdag. Tiden for kontrol utenfor stationen er sat til mandag og torsdag. Alle dage to 2 timer.

Stedets sundhetsbetjent er ansat som medhjælper ved kontrollen og oppebærer derfor en godtgjørelse av kr. 300,00 pr. aar.

Kontrollørlonnen er kr. 1 600,00 pr. aar. Betalingen for stempling utenfor stationen er kr. 0,50 for okse og hest og kr. 0,25 for svin, sau, gjet og kalv, — dog ikke under 1 krone for hvert besøk.

Ialt er kontrollert 1 435½ okser, 25 hester, 757½ svin, 1 496 sau, 120 gjeter, 710 spædkalver, 149 gjødkalver og 4 andre dyr (ren og elg).

Derav er stemplet 2den kl.: 12 okser, 10 svin, 4 hoder og 5 sau.

Kassert 6¾ okser, 4 svin, 3½ sau, 20 gjet, 15 spædkalver og 1 gjødkalv. Desuten er mindre dele av enkelte slagt kassert paa grund av f. eks. benbrud, slagsaar, skiddenhet o. l.

Tilsammen er kontrollert ialt 4 697 skrotter. Og tilsammen er ialt kassert 20 572 kg. Derav 192 kg. organer.

Som det fremgaar av aarslisterne er bedærvethet den vigtigste aarsak til kassation. Kjøttet blev bedærvet under transporten hit. Det dreiet sig især om kjøt fra bygderne Rauland, Kviteeid og Selsjord. Transporten for dette kjøt tok for lang tid i sommervarmen. Desuden var kjøttet gjenstand for meget slet behandling paa veien især der, hvor dampskibet Skien—Notodden blev benyttet. Kjøttet var mange ganger saa skiddent, at det saa ut som de potetsækker og kulsækker, som det sikkert hadde været stablet sammen med. Kjøttet var ogsaa ofte daarlig indpakket. Leverandørerne har av skade nu lært at emballere det bedre.

Tuberkulose er paavist hos 4 svin i halskjertlerne. Efter utrensning har hoderne av disse svin faat 2den klasses stempel.

Det paa listerne opførte danske kjøt er ikke indført direkte hertil; men det er levert til forretningerne her av kommissionærer i Kristiania eller Horten. Gjennemgaaende har det danske kjøt været temmelig magert. Alt nyrefett er

fjernet fra de danske okseskrotter. Mesteparten av det rikelig tilførte sauekjøt er kommet fra Stavanger. Meget av dette har ogsaa været magert.

Sættes gjennemsnitsvegten for okser til 110 kg., hest 250, svin 90, sau 18, gjet 15, spædkalv 15 og gjødkalv 35 (andre dyr 100) saa er al ialt kontrollert kg. 277 328 paa 10½ maaned. I et aar vilde det utgjøre 316 946 kg. Regnet med 8 300 indbyggere faar vi 38 kg. fesk kjøt pr. indbygger.

Fra bygderne i Tinn kommer ikke stort kjøt til Rjukan. Rimeligvis blir de nu litt mere, naar arbeidet ved Maarvand ophører. Derimot kommer forholdsvis meget kjøt fra Rauland; men da dette kjøt bruker lang tid for at transporteres, er det ofte mindre pent ved fremkomsten hertil.

En veiforbindelse Rauland—Rjukan vilde være av stor betydning for kjøtmarkedet her.

32. Tromsø.

I følge de av dyrlæge O. Kraabøl indsendte opgaver over kjøtkontrollen 1917 er der paa stationen ialt undersøkt 1563 okser, 42 hest, 148 svin, 3841 sau, 89 gjet, 1994 spædkalv, 392 gjødkalv og 365 rensdyr; derav stemplet 2den klasse 121½ ckse, 39½ hest, 9 svin, 131 sau, 211 gjet, 385 spædkalv og 18 rensdyr. Kassert blev 12 okse, 1 sau og 1 rensdyr.

33. Trondhjem.

Stadsdyrlæge E. Laukvik, meddeler:

En ny stilling som kontroldyrlæge er oprettet med løn kr. 3 800,00 og 3 alders-tillæg å kr. 300,00 efter 3, 6 og 9 aars tjeneste. I stillingen er ansat dyrlæge Knut Næss, som tiltraadte 1ste august. Kontroldyrlægen tjenestegjør ved kjøtkontrollen og assisterer ved næringsmiddelkontrollen, særlig ved laboratoriearbeidet. Forøvrig har tjenestemændene været de samme som tidligere.

Av ferskt slagtekjøt er i aaret 1917 undersøkt følgende antal kropper: 19165 storfæ, 394½ hester, 2412½ svin, 14210½ sauer, 2030 gjeter, 12477 spædkalver og 472 gjødkalver. Herav er stemplet med 2den klasse 150 storfæ, 21 hester, 69½ svin, 58 sauer, 10 gjeter, 99 spædkalver, 2 gjødkalver og kassert 44 ¼ storfæ, 6 hester, 9 svin, 42 sauer, 12 gjeter, 167½ spædkalver, 1 gjødkalv. De kasserte hele kropper har haft en vekt av 8967 kg. og kasserte organer og avfall 11424 kg., tilsammen 20391 kg. Det kasserte kjøt er destruert ved Norsk Forstofffabrik.

Sammenlignet med forrige aar er kjøttilførslen øket med 2440 storfæ, 623 svin, 550 spædkalver, 30 gjødkalver og gått tilbake med 255 hester, 452 sauer, 170 gjeter

Av det i aaret undersøkte ferske slagtekjøt er 3426½ storfækropper importert direkte hertil fra Danmark. Desuten er undersøkt en del storfækjøt, som har stammet fra Danmak, men som har vært kontroll- og toldbehandlet i Kristiania. Tilførselen fra Nord-Norge har vært betydelig mindre end forrige aar.

Aarsaker til 2den kl. stempling og kassation paa stationen. (Trondhjem):

Sygdomme og feil	2den kl. stempling							Kassert								
	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Okse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt	1	-	36 $\frac{1}{4}$	9	2 14	2	-	-	3	1	-	7	2	16 $\frac{1}{2}$	1	-
Absces (byld)	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Avmagring	4	-	2	8	3 21	-	-	-	-	-	1	2	-	6	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	23 $\frac{1}{2}$ ¹⁾	1	-	18	1 16	-	-	5 $\frac{1}{2}$	-	-	4	2	27	-	-	-
Benbrud	9	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Benskjørhet	5 $\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	11	3 $\frac{1}{2}$	1	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brystbetændelse, traumatisk	8 $\frac{3}{4}$	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— av anden aarsak	-	-	1	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindbetændelse, traumatisk	11	-	-	-	-	-	-	4 $\frac{3}{4}$	-	-	1	-	-	-	-	-
— av anden aarsak	3	-	-	-	-	7	-	-	-	1	3	1	11	-	-	-
Børsygdom	2	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Fødselsbesvær	15 $\frac{1}{4}$	2	3 $\frac{1}{2}$	14	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gulsort	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Hjernelidelser	3	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesygdom	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, traumatisk	4 $\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Jurbetændelse	1 $\frac{1}{2}$	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Kakeksi	-	-	-	-	-	-	-	5	-	13	-	-	-	-	-	-
Kalvingsfeber	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Katarrhalfeber	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Ledsygdom	-	-	1	-	-	15	-	-	-	-	1	-	13	-	-	-
Mavesygdom	-	3	-	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Nyresygdom	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-	-	-
Nødslagtning	10	4 $\frac{1}{2}$	1	-	-	-	-	-	3	1	-	-	-	-	-	-
Overdrift	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	16	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Septiske tilstande	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	1	53	-	-
Selvdøde	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2	1	2	-	1	-	-
Stivkrampe	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Svulster	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tarmlidelser	6 $\frac{1}{2}$	1	2	2	-	19	-	-	6	1	-	6	-	20	-	-
Trommesyke	6 $\frac{1}{2}$	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose	17 $\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
Vattersot	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-
Ufuldbaarne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	19	-	-
Leversygdom	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ialt..	131	21	69 $\frac{3}{4}$	58	10 99	2	-	44 $\frac{1}{4}$	6	9 42	12	167 $\frac{1}{2}$	1	-	-	-

¹⁾ Derav 18 danske. ²⁾ Derav 1 dansk.

En væsentlig del av det som avfald kasserte kjøt er avfald av danskkjøt, som er blit beskadiget ved overfladisk surning og bedærvelse under transporten. De sygdommer, som har git anledning til 2den klasses stempling og kassation, har været de vanlig forekommende, særlig indre traumatiske lidelser, fordeielsessygdommer, septikæmier, tubekulose, katarrhalfeber, rødsyke m. v. Paa grund av tuber-

kuløse er dette aar stemplet med 2den klasse 17 storfæ og kassert 3 storfæ, de fleste stammende fra en enkelt gaard. *Cysticercus inermis* blev i august paatruffet i 2 storfæslag fra to nabogaarde i Melhus. I det ene tilfælde fandtes en klar cyste i tyggemusklerne og nogen degenerete cyster der og i tunge, hjerte og lever. Kjøttet blev opdelt, nedsaltet og opbevart paa kontrolstationen i 4 uker, hvorefter det frigaves med 2den klasses stempel. I det andet tilfælde fandtes kun en halvklar tinte i tyggemusklerne, og kjøttet stempledes med 1ste klasse.

Bakteriologisk kjøtkontrol efter mørnster fra Stockholms Stadsslagtehus har siden 25de oktober været forsøksvis anvendt som hjælpemiddel ved bedømmelsen av kjøt av syke dyr. Blodprøver er utatt av 10 spædkalver, 1 storfæ og 1 svin. 5 kalver gav vekst av kolilignende bakterier paa Drigalski-Conradis substrat. Svinet (septikæmi) gav aerob vekst av en masse større og mindre kolonier med smaa, korte, plumper stave. Storfæt (kronisk peritonit) var sterilt.

Ved tøndekjøtkontrollen er undersøkt for import 3 tønder hestekjøt, 163 tønder storfækjøt, 1000 tønder saukjøt og 10 tønder smaaafkjøt til en samlet nettovekt av 141 769,5 kg. Kassert blev 2 tønder storfækjøt til en vekt av 160 kg., aarsak bedærvelshet.

Trondhjems Slagtehus. Handelsfjøset har været i drift siden 17de januar 1917. Antal opstaldede dyr: 2608 storfæ, 210 kalver, 150 hester, 71 svin, 241 sauere, 68 gjeter og 3 høns. Antal opstaldningsdøgn: storfæ 4652, kalver 372, hester 242, svin 94, sauere 379, gjeter 174, høns 10. Høiforbruk 37160 kg. Ved Handelsfjøset er ansat 1 formand (løn kr. 2 400,00 og 3 alderstillæg à kr. 200,00) og 3 driver (løn kr. 1 800,00 og 3 alderstillæg à kr. 100,00).

Slagtehusets samtlige bygninger er bragt under tak. Anlægget forudsættes at bli færdig til drift i løpet af sommeren 1918.

34. Tønsberg.

Dyrlæge A. Kragerud meddeler:

Kontrollen har været drevet uforandret som foregaaende aar. Der er tilført 736 økseskrotter mere iaar end ifor. En ikke liten del av denne økede tilførsel er kommet fra Kristiania.

Kjøttet har gjennemgaaende været pent behandlet. Utover høsten var ku-skrottene magre, likeledes ungfæskrottene (1—1½ aar gl.), paa grund av forknaphet. Endel av de tilførte svineskrotter var smaa og tynde, men forøvrig var flesket pent. Der var mange rachitiske skrotter, disse blir stemplet med 2den klasse naar sygdommen var noget fremskredet.

Fællesslagteriet

paa Løren i Østre Aker

Dette av landmænd i 1911 oprettede slagteri ligger like ved Kristiania bys grænse. De ca. 8000 leverandører av slagt dertil er spredt over store dele av landet. Kjøtkontrollen ved dette slagteri utførtes fra først av ved en privat engagert dyrlæge ansat og godkjendt av veterinærdirektøren der ogsaa utfærdiget instruks for denne. Kontrolløren var dyrlæge *Joh. Torgersen*, Kristiania, ansat fra 15de november 1911. Kristiania hadde nemlig avslaat at overta kontrollen ved slagteriet, likesaa det fortiden var forbundet med altfor store vanskeligheter at faa gjennemført kommunal kjøtkontrol i Aker (og derved ved Fællesslagteriet).

Efter forsæt forhandling mellem slagteriet, Kristiania magistrat og landbruksdepartementet tilskrev fællesslagteriets styre, departementet med henstilling om, at dette vilde foranledige offentlig kontrol indført ved slagteriet, i tilfælde ved ændring i kjøtkontrolloven saaledes at dertil blev aapnet adgang. Denne henstilling blev tat tilfølge og departementet foranlediget fremsat proposition i saken, (Ot. prp. nr. 32, 1914 om utfærdigelse av en lov indeholdende forandringer i og tillæg til lov om kommunale slagtehus, kjøtkontrol m. v. av 27de juni 1892). Til denne proposition kan henvises, hvad forholdene ved Fællesslagteriet i denne henseende angaaer. Den i henhold hertil vedtagne lov av 14de juli 1914 gjordes derpaa anvendelig, paa Fællesslagteriet ved en under 3de november 1917 utfærdiget kgl. resolution i sakens anledning.

Lov om kommunale slagtehus, kjøtkontrol m. v. av 27de juni 1892 den § 2, 1ste led, lyder efter lovændringen av 25de juli 1910 og 14 juli 1914 saaledes:

§ 2. I enhver kjøpstads- eller ladestedskommune med over 4000 indbyggere skal alt inden kommunen slagtet eller til samme indført ferskt slagtekjøt af hest, kvæg, svin, faar, gjet og ren, der skal benyttes som menneskeføde, undersøkes av kommunal kjøtkontrollør, der skal være dyrlæge. Kongen kan dog, efterat formandskapet i indførselskommunen er git anledning til at uttale sig, bestemme, at kjøt, som indføres fra en kommune til en anden kommune, hvori kommunal kjøtkontrol er oprettet, frifanges for fornyet undersøkelse og stempling i indførselskommunen, naar kjøttet stammer fra dyr, som er slagtet i et av vedkommende departement

Aarsaker til 2den kl. stempling og kassation av tilført kjøt ved Bøndernes fællesslagteri.

Sygdomme og feil	2den kl. stempling							Kassert								
	Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr	Oksse	Hest	Svin	Sau	Gjet	Spædkalv	Gjødkalv	Andre dyr
Abnorm lugt, brunstlugt	3	-	13	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Abscess (byld)	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Avmagring	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Bedærvet eller slet behandlet, skiddent	22	2	10	4	2	11	-	-	8	-	6	-	1	-	1	-
Benbrud	3	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Beskadigelse, ydre	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bukhindebetændelse, traumatisk	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
— av anden aarsak	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-
Børsygdom	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fødselsbesvær	21	-	-	3	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Hjertesækbetændelse, traumatisk	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kalvingsfeber	5	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Nødslagtning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rachitis	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Rødsyke	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Selvdøde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Septiske tilstande	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	15	-	-
Trommesyke	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose	-	4	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Ialt	105	2	27	10	4	11	-	-	16 ¹ / ₂	1	16	-	1	15	1	-

I slagtehuset er stemplet med 2den kl. 20 svineslagt på grund av abnorm lugt, brunstlugt, 28 storfæslagt (hvorav 23 tuberkuløse), 1 hest og 1 spædkalv (avmagring) og kassert 8 storfæslagt (4 absces og 1 børsygdom).

godkjendt slagtehus, hvor kontrol utføres av dyrlæge, ansat av departementet, og i henhold til nærmere av departementet utfærdigede regler for kontrollens haandhævelse samt for kjøttets transport og dets efterbesiktigelse.

Det vil sees, at der herved er indført en ny ordning med hensyn til indførsel av stemplet kjøt mellem kommunerne. Kongen kan nemlig efter dette bestemme at kjøt som indføres fra en kommune til en anden, hvori kjøtkontrol efter loven er oprettet, kan fritas for fornyet undersøkelse og stempling i indførselskommunen, naar kjøttet stammer fra dyr, som er slagtet i et av departementet godkjent slagtehus, hvor kontrollen utføres av dyrlæge, ansat av departementet o. s. v.

Der er paa denne maate ogsaa som nyt indført en slags statskontrol ved disse slagterier hvorom nærmere kan henvises til den foran-nævnte lovproposition.

I henhold hertil blev som ny kontrollør ved Fællesslagteriet av de-

partementet ansat dyrlæge *Axel Austdal*, der tiltraadte stillingen 15de juli 1916, fra hvilken tid den tidligere private kontrollør fratraadte.

Kontrolløren indberetter følgende i sin aarsberetning for 1917:

Paa slagtehuset er i alt kontrollert 8476 storfæ, 263 hester, 4382 svin, 826 sauер, 60 gjeter 792 spædkalver og 244 gjødkalver, herav er stemplet med 2den klasse 28 storfæ, 1 hest, 20 svin og 1 spædkalv; kassert 8 storfæ.

Av tilsendte slagtede dyr er kontrollert 613 storfæ, 140 hester, 1703 svin, 539 gjeter, 539 sauер, 4830 spædkalver og 543 gjødkalver, herav er stemplet med 2den klasse 105 storfæ, 2 hester, 27 svin, 10 sauер, 4 gjeter og 11 spædkalver; kassert 15½ storfæ, 2 hester, 16 svin, 1 gjet, 23 spædkalver og 1 gjødkalv.

Den væsentligste cassationsgrund har været tuberkulose og skriver disse dyr sig væsentlig fra større fjøs fra Kristianias omegn; hos dyr fra fjeldbygderne og vore øvrige tilførselsdistrikter findes meget sjeldent tuberkulose, ligesom ogsaa sygdommer i det heletat er meget sjeldne.

III.

Offentlige bestemmelser vedrørende veterinærvesenet og kjøtkontrollen.

A. Plakater, rundskrivelser m. v. i 1917.

1. Kongelig plakat av 19de januar 1917 angaaende indførsel av husdyr og smitteførende gjenstande. (Indtat s. 191).
2. Cirkulære fra veterinærdirektøren til samtlige dyrlæger av 9de februar 1917, hvori henstilles at der ved rekvisition og bruk av enkelte medikamenter, som salvarsan, neosalvarsan, chinin og salisylsyreforbindelser, iagttages den største økonomi, da der fortiden er vanskelig at erholde tilstrækkelig forraad til apotekene.
3. Cirkulære fra veterinærdirektøren av 25de september 1917 angaaende blyforgiftning.

Der forekommer her i landet aar om andet ikke faa tilfælder av blyforgiftning hos husdyr, særlig hos storfæ — som oftest forårsaket ved ufor sigtig anvendelse af mønje i form av maling eller kit.

Den tiltagende anvendelse af mønje bl. a. til maling af stolper for elektriske ledninger gjennem bygderne, til kitting av utætte forkrybber, fjøsvinduer og rørledninger m. v. gjør, at disse tilfælder, efter indberetninger fra dyrlægerne, synes at være i tiltagende. Sygdommen ender ofte med døden og forårsaker derfor større eller mindre økonomiske tap for kvægeierne, erstatningsansvar osv. Da tilfældene imidlertid som oftest maa tilskrives uvidenhed og ubekjendtskap hos vedkommende om mønjens giftige egenskaper likeoverfor husdyr, bør antallet av disse forgiftningstilfælder ved agtpaagivenhet og forsigtighet kunne indskränes eller undgaaes.

Særlig kan opmerksomheten saaledes henledes paa den almindelige fremgangsmaade med at tætte forkrybber i fjøset med mønjeblanding. Stof-fet vilde vistnok være særdeles skikket for saadant øiemed, hvis det ikke var giftig, og krybberne bør ialfald tættes paa en tid av aaret, da de kan staa ubrukt i tilstrækkelig lang tid til at kittet eller malingen kan tørke ind. Flere forgiftningstilfælder er opstaat paa fjøs, hvor dyrene er føret fra krybber, vandet fra troer o. lign., hvor den anvendte mønjeikit eller mønje-maling ikke har faat anledning til at tørke tilstrækkelig ind; ja selv efter længere tids indtørkning, er forgiftninger allikevel indtruffet i saadanne tilfælder, saaledes efter føring med drank, der menes at virke oplösende

paa mørnjkittet. Ved tætning av fjøsvinduer i nærheten av kalvebinger eller baas, er ogsaa forgiftningstilfælder av og til iagttat derved, at fugtighet og vand under vekslende frost og lindveir, fra sådanne kittede vinduer er flytt ned og blit nydt eller opslukket av dyr paa fjøset. Indgnidning av mørnjesalve paa huden mot utøi har ogsaa fremkaldt forgiftning.

I beitesmark er forgiftning av få gjentagende set, derved at dyrene har fundet anledning til at slikke i sig maling fra mørnjemalte stolper og træverk, fra gjensatte eller igjenglemte malerkar, fra henslængt eller tiloversblit mørnjkjet fra rørledninger osv. Skjødeslös hensættelse eller bruk av mørnjeblandinger i utmark eller havnegange og andre steder er flere ganger omtalt av dyrlægerne, og forgiftningstilfælder paa denne maate opstaat.

Foruten mørnje kan ogsaa andre blyforbindelser (saaledes blyhvitt, blyoksyd, blysukker osv.) og metallisk bly, i form av blystykker, hagel, blykugler osv. forårsake lignende forgiftningstilfælder hos dyrene.

Da blyforgiftning saaledes forholdsvis ofte indtræffer hos vore husdyr (foruten hos storfæ seer den ogsaa av og til hos hester, sauere, hunder katter, svin og fjærfae) og tilfældene, som sagt i de senere aar omtales hyppigere, har jeg trodd at burde henlede opmerksomheten paa saken, for at tap og skade derved, ved iagttagelse av fornøden forsigtighet, mest mulig kan undgaaes.

Med foranstaande bedes kvægeiere, dyrlæger o. a. interesserte inden hr. amtmandens embedsdistrikts paa hensigtsmæssigste maate gjort bekjendt.

4. *Kongelig resolution av 3de november 1917*, hvorved der — i henhold til § 2 i lov om kommunale slagtehus, kjøtkontrol m. v. av 27de juni 1892 (jfr. lov av 14de juli 1914) — bestemmes, at *kjøt som indføres til Kristiania fra Bøndernes Fællesslagteri paa Løren i Aker, paa visse betingelser indtil videre fritatages for fornyet undersøkelse og stempling i Kristiania.*
5. *Cirkulære fra veterinær direktøren til samtlige dyrlæger av 21de november 1917*, hvori han under henvisning til cirkulære av 9de februar 1917 indskjærper nødvendigheten av at der utvises *størst mulig økonomi ved bruken av medicin og bandagemateriale*. Særlig maa der utvises sparsomhet ved forskrivning av antifebrinum, chloroformium, hydras chloralicus, opium, fete oljer og andre fettstoffer.
6. *Cirkulære fra veterinær direktøren til samtlige dyrlæger av 29de december 1917*, hvori henstilles at der paa grund av den herskende fettmangel anvendes andet salvegrundlag end *axungia*, som f. eks. vaselinum, flavum eller ungventum physteris.

B. Gjeldende love og bestemmelser.

Lov

av 14de juli 1894, (cfr. love av 26de mai 1899 og 14de mai 1918) om
foranstaltninger mot smitsomme husdyrsygdomme.

Kapitel 1.

O m o n d a r t e d e s m i t s o m m e s y g d o m m e .

§ 1. Følgende smitsomme sygdomme blandt husdyrene skal være undergivne det offentliges særlige forsorg, nemlig:

k v æ g p e s t;

m i l t b r a n d o g d e r m e d l i k e a r t e d e s y g d o m m e ;

h u n d e g a l s k a p;

s n i v e;

s p e c i f i k m u n d - o g k l o v s y k e ;

o n d a r t e t l u n g e s y k e o g o n d a r t e t k a t a r r h a l f e b e r
hos hornkvæget;

k o p p e r o g s k a b h o s f a a r e t ;

s v i n e p e s t o g r ø d s y k e h o s s v i n e t .¹⁾

Skulde nogen anden sygdom blandt husdyr anta en smitsom eller ondartet karakter eller større utbredelse, eller skulde nogen av de her opregnde sygdomme optræde ondartet eller vinde utbredelse hos andre dyr end de nævnte, kan Kongen utvide bestemmelsene i denne paragraf til ogsaa at omfatte disse sygdomme.

Likeledes kan Kongen, naar dertil findes grund, bestemme, at en sygdom, der hittil har været gjenistand for det offentliges indgripen efter denne paragraf, skal behandles som en mildere smitsom sygdom efter bestemmelserne i nedenstaaende kapitel 3.

§ 2. Er noget husdyr angrebet eller død av en af de i § 1 omhandlede sygdomme, eller er der sandsynlighet for, at saa er tilfældet, skal enhver, der som eier eller paa anden maate har i besiddelse saadant dyr, snarest mulig tilkalde en autorisert dyrlæge eller derom gjøre anmeldelse, i byene til politimesteren, paa landet til lensmanden, fra hvem meddelelse uopholdelig skal ske til en autorisert dyrlæge.

Dyret blir, indtil dyrlæge kommer tilstede, saavidt omstændighetene tillater det, at holde avsondret eller indesperret.

Naar kvægpest er utbrutt, skal enhver indenfor en av amtmanden nærmere bestemt avstand boende eier eller opsynsmand over drøvtyggende dyr uten ophold anmeldte ethvert tilfælde av indvortes sygdom, som maatte indträffe i hans besætning blandt de nævnte arter av dyr.

¹⁾) Rødsyken er ved kronpr. resol. av 9de mars 1904 overført til de mildere smitsomme sygdomme.

§ 3. Den praktiserende dyrlæge, der mottar meddelelse om eller under sin praksis paatræffer et tilfælde av nogen af de i § 1 omhandlede sygdomme, skal snarest mulig paa stedet undersøke tilfældets beskaffenhet og træffe de foranstaltninger, som er fornødne til forebyggelse af smitte, saa som avsondering og indesperring af syke og mistænkte dyr, nedgravning eller tilintetgørelse af døde dyr og smitteførende affald samt rensning og desinfektion. Privatpraktiserende dyrlæge er dog kun forpligtet til at foreta undersøkelse, naar tvingende grunde skjønnes at være tilstede.

Dyrlæge skal, naar han har undersøkt et tilfælde av nogen af de i § 1 omhandlede sygdomme, snarest mulig til øvrigheten indgi beretning om det ved undersøkelsen fundne sygdomstilfælde, med oplysning om, hvad der er foretak eller anordnet for at motarbeide sygdommen og hindre dens utbredelse. Privatpraktiserende dyrlæge, der efter mottat anmeldelse avslaaer at foreta undersøkelse, skal snarest mulig oversende anmeldelsen til øvrigheten.

§ 4. Dydrets eier eller besidder er forpligtet til at efterkomme ethvert ham i henhold til denne lovs bestemmelse git paalæg; forsaaividt det ikke frivillig efterkommes, kan politiet la det fornødne utføre for vedkommendes regning.

Politiet er forøvrig forpligtet til at yde fornøden bistand ved de i henhold til denne lov paabudte foranstaltningers gjennemførelse.

§ 5. Amtmanden har, naar han mottar underretning om noget tilfælde af de i § 1 nævnte sygdomme, at træffe de forføininger, som efter omstændighetene maa ansees paakrævet for at hindre sygdommens utbredelse; finder han det fornødent, kan han la den besætning, i hvilken sygdomstilfældet er forekommel, samt de besætninger, hvortil smitte kan antages overført, sætte under offentlig tilsyn, indtil sygdommen eller smittefaren er ophört.

§ 6. Saalænge en besætning er under offentlig tilsyn, kan amtmanden

- a) paabyde eftersyn av vedkommende besætning ved dyrlæge, saa ofte som omstændighetene kræver dette;
- b) forbyde, at dyr og smitteførende gjenstande bortføres fra stedet, samt at uvedkommende tilstedes adgang; ved kvægpest kan han forbyde alt unødvendig samkvem mellem smittede og smittefrie dele av distriket;
- c) forbyde, at noget nyt dyr indføres i en besætning, i hvilken der er forekommel tilfælde av kvægpest, kvægets ondartede lungesyke, mund- og klovsyke, snive eller svinepest; til fornøden kontrol hermed kan han la opta fortægnelse over og merke de til vedkommende besætning hørende dyr.

Amtmanden kan derhos

- d) under særlige omstændigheter forbyde benyttelse av beiter og andre steder som kan formodes at være smittede;

- e) under særlige omstændigheter paabyde optagning og fornyelse av gulver, vægger og lignende i rum, hvor smittede dyr har staat, samt tilintetgjørelse av smittebefængte gjenstande, saasom høi, halm, redskaper og lignende;
- f) for by eller herred, hvor eller i hvis nærhet hundegalskap forekommer, ved offentlig bekjendtgjørelse paabyde, at enhver hund skal enten holdes forsvarlig bunden eller indesperret eller være forsynt med mundkurv av nærmere angit beskaffenhet, eller under særlige omstændigheter blot kunne føres paa offentlig vei eller gate i baand av voksen person, selv om hunden er forsynt med mundkurv;
- g) naar nogen farsot vinder større utbredelse, ved dyrlæge la foreta almindelig undersøkelse av besætninger i den utstrækning, som maatte findes nødvendig;
- h) paalægge vedkommende by- eller herredskommune at rense og desinficere stalde og sandingssteder, som er til offentlig avbenyttelse.

§ 7. Vedkommende regjeringsdepartement har at

- a) foreskrive de nærmere forholdsregler, der utkræves til forebyggelse av smitte, saavel i sin almindelighet som ved de enkelte sygdomme, samt avg i bestemmelser for dyrlægernes forhold med hensyn til reiser, indberetninger m. v.;
- b) gi forskrifter til forebyggelse av smitte blandt husdyr ved dyrskuer, markeder og lignende samt ved transport av dyr inden landet;
- c) gi bestemmelse angaaende benyttelse av produkter av syke dyr.
Departementet kan derhos
- d) under særlige omstændigheter forbyde avholdelse av markeder eller større dyresamlinger i distrikter, hvor farsot blandt husdyr er herskende, eller hvortil smitsom sygdom kan frygtes indført;
- e) under særlige omstændigheter forbyde, at dyr føres fra en landsdel til en anden, eller gjøre adgangen dertil avhængig af saadanne forsigtighetsregler, som maatte ansees fornødne for at hindre overførelse av smitte;
- f) ved utbrudd av hundegalskap paabyde, at for større eller mindre dele av landet alle hunde skal holdes forsvarlig lænkede, bære mundkurv eller føres i baand;
- g) ved utbrudd av kvægpest, paabyde avspærring af det av sygdommen angrepne distrikt;
- h) ved utbrud av kvægpest, kvægets ondartede lungesyke, mund- og klov-klovsyke og svinepest paabyde nedslagtning af hele besætninger, hvori sygdommen optræder.

§ 8. Vaksination av besætning mot nogen smitsom sygdom maa ikke finde sted uten tilladelse av vedkommende regjeringsdepartement.

Naar det kan antages, at en farsot derved hurtigere vil kunne stanses,

kan departementet paabyde vaksination av de for smitte utsatte besætninger samt fastsætte en godtgjørelse til dyrlægen for hvert podet dyr.

§ 9. Enhver dyreeier er pligtig til at la ham tilhørende døde dyr og smitteførende gjenstande tilintetgjøre eller nedgrave. Til bruk i saadant øiemed skal enhver kjøbstadskommune anskaffe en av vedkommende regjeringsdepartement godkjendt indretning eller nedgravningsplads. Ogsaa ladesteder med særskilt kommunestyre saavelsom landkommuner med tæt bebyggelse kan av kongen paalægges den samme forpligtelse. Fornøden grund kan av kommunen efter tilladelse meddelt av kongen fordres avgit mot erstatning, der i mangel av overenskomst bestemmes ved almindelig takstforretning.

I kommuner, hvor saadan indretning eller nedgravningsplads enten ikke haves eller i tilfælde ikke kan benyttes, skal døde dyr og smitteførende gjenstande efter dyrlægens anordning tilintetgjøres eller nedgraves paa eierens egen grund eller — hvis der ikke er anledning — paa anden grund, hvor det med mindst ulempe for dens eier eller bruker kan foregaa. Er ved foranstaltningen nogen ulempe skal vedkommende kommune yde erstatning, hvis størrelse i mangel av overenskomst bestemmes ved skjøn avholdt av de i lov om veivæsenet av 15de september 1851 § 24 fastsatte regler.

Kapitel 2.

Om nedslagtning og erstatning.

§ 10. Ved mistanke om kvægpest, kvæggets ondartede lungesyke eller svinepest kan amtmanden paabyde nedslagtning av indtil tre dyr for ved obduktion af disse at erholde vishet om sygdommens natur.

De dyr, om hvilke det efter en dyrlæges erklæring maa ansees for avgjort, at de er angrepne av en av de nævnte sygdomme, skal efter amtmandens foranstaltning dræpes, medmindre vedkommende regjeringsdepartement paabyder det motsatte.

Enhver hest, som efter dyrlæges erklæring er angrepen av snive, skal dræpes.

Dyr, angrepet av hundegalskap, skal dræpes; hund eller kat, som er bidt av noget av hundegalskap lidende dyr, skal likeledes dræpes.

§ 11. Eieren er, med de nedenfor nævnte begrænsninger, berettiget til at erholde erstatning for de dyr, som ved det offentliges foranstaltning dræpes paa grund av kvægpest, kvæggets ondartede lungesyke, snive, svinepest og mund- og klovsyke.

Dyr, der ved obduktion ikke viser spor af disse sygdomme, erstattes med det fulde beløp, hvortil de paa nedenangivne maate er værdsatte.

Dyr, der ved obduktion findes angrepne af kvægpest, kvæggets ond-

artede lungesyke eller mund- og klovsyke, erstattes med to tredjedele, dyr, der ved obduktion findes angrepne av snive eller svinepest, med halvdelen af det beløp, hvortil de paa den nedenfor nævnte maate er værd-satte.

Dyr, der er døde som følge af tvungen vaksination, erstattes med deres fulde værdi.

§ 12. Forsaavidt eieren ved indførsel fra utlandet af smittede dyr, ved overtrædelse af givne forholdsregler eller paa anden maate selv har forskyldt skaden, erholder han ingen erstatning.

Ret til erstatning for dyr, nedslagtede efter offentlig foranstaltning, er derhos betinget av, at de har op holdt sig mindst 6 maaneder inden landets grænser, medmindre det kan godtgøres, at de paa en eieren uforskyldt maate er smittede efter at være indførte her til landet.

Erstatningskrav maa fremsættes forinden nedslagningen. Erstatningsbeløpet maa i intet tilfælde overstige kr. 300,00 for halvdelen af et enkelt dyr, kr. 400,00 for to tredjeparter og kr. 600,00 for det hele dyr.

§ 13. De dyr, der blir at dræpe efter foranstaaende bestemmelser, skal, forsaavidt erstatningskrav derom fremsættes, værdssættes af en politiembedsmand (paa landet av lensmanden) i forening med to af ham dertil opnævnte mænd. Dydrene ansættes til den værdi, de antages at ha som uangrepne av sygdommen, hvorfra trækkes værdien af det dræpte dyr, forsaavidt det helt eller delvis kan benyttes.

Det dræpte dyr skal, saavidt fornødiges, obduceres av en af det offentlige antat dyrlæge, som gjennem amtmanden skal tilstille vedkommende regjeringsdepartement en beskrivelse af obduktionsforretningen. Eieren er berettiget til for egen regning at tilkalde en autorisert dyrlæge for at være tilstede ved obduktionen og delta i avgjørelsen af spørsmålet, om dyret har været angrebet af den antagne sygdom.

Er der tvil eller meningsforskjellighed herom mellem dyrlægerne, avgjøres saken af en af departementet opnævnt sakkyndig.

Kapitel 3.

Om mildere smitsomme sygdomme.

§ 14. Følgende sygdomme hos husdyrene henregnes til de mildere smitsomme, likeoverfor hvilke efterstaaende regler kommer til anvendelse, nemlig:

Lungesyke, influenza, kværke, strengel, mundsyke og beskelersyke hos hesten, skab og kopper hos andre dyr end faaret,

smitsom klovsyke hos faaret,

ringorm hos alle husdyr,

haarsækmider hos hunden,
febersygdommene av smitsom karakter,
tuberkulose.¹⁾

Med hensyn til disse sygdomme gjøres det eieren eller den, der paa hans vegne fører tilsyn med dyrene, til pligt:

- a) at anmelder for en autorisert dyrlæge eller for politimesteren eller lensmanden, naar nogen av disse sygdomme maatte vise sig i hans besætning;
- b) ikke at la dyr, der antages angrepne av nævnte sygdomme, føre paa markeder, til dyrskuer, paa fremmed beite eller i fremmede fjøs eller stalder;
dog skal det være tillatt fra eierens fjøs at sælge saadanne dyr til slagt eller at føre dem til handelsmarkedet til egen avsondret avdeling for at sælges til slagt medmindre departementet anderledes bestemmer for de enkelte sygdomme.

Politimester eller lensmand, der har mottat saadan meddelelse som i litr. a nævnt, har at indsende meddelelse til vedkommende dyrlæge. Finder dyrlægen, at sygdommens optræden er af foruroligende beskaffenhet, indsender han anmeldelse til amtmanden.

Finder amtmanden det nødvendig for at hindre sygdommens videre utbredelse, kan han la forholdene paa stedet undersøke av dyrlæge og efter dennes forslag gi forskrifter angaaende avsondrings- og desinfektions-foranstaltninger.

§ 15. Vedkommende departement kan gi almindelige bestemmelser angaaende de nærmere foranstaltninger for hver enkelt af de i § 14 nævnte sygdomme samt angaaende anvendelse og salg av kjøt og melk fra syke dyr.

Departementet kan derhos bestemme, at dyr, som i henhold til § 14 litr. b er avhændet til slagt, og som senere anträffes levende hos ny besidder, skal inden en fastsat frist, i fornødent fald ved offentlig foranstaltung, kunne paabydes nedslaget for besidderens regning.

§ 16. Kongen kan bestemme, at andre sygdomme end de nævnte skal henføres under bestemmelserne i dette kapitel.

Kapitel 4.

O m i n d f ø r s e l o g u t f ø r s e l a v d y r .

§ 17. Kongen kan forbyde indførsel av dyr og smitteførende gjenstande fra fremmede lande eller landsdele, fra hvilke smitsom husdyrsygdom kan frygtes indført.

¹⁾ Ved kgl. resol. av 22de juni 1903 er smitsom kasting og ved kronprinsregentens resol. av 9de mars 1904 rødsyke hos svinet overført til de mildere smitsomme sygdomme.

Han kan anordne, at indførsel af dyr kun maa finde sted over bestemte havne eller steder, paabyde, at indførte dyr skal undersøkes af dyrlæge og henstaa i karantæne paa vedkommende importørs bekostning, paalægge eieren af indførte dyr at utrede betaling for sundhetsundersøkelse efter en fastsat takst samt anordne, at dyr, der ved indførselen findes angrepne av smitsom sygdom, eller som har været utsat for smitte, nedslagtes uten erstatning.

Han kan overhodet foreskrive de nødvendige forholdsregler for at hindre indførsel af smitsom husdrysygdom.

§ 18. I særskilte tilfælde kan vedkommende departement tillate indførsel af enkelte dyr eller gjenstande fra lande, fra hvilke indførsel er forbudt.

§ 19. Kongen kan med hensyn til utførsel af husdyr gi saadanne forskrifter og træffe saadan foranstaltninger, som maatte findes nødvendige for at forebygge, at der her fra landet utføres husdyr(der er mistænkte eller kan mistænkes for at lide av eller overføre smitsom sygdom, og at de herfra til utlandet avsendte dyr under transporten utsættes for saadan sygdomme. Han kan anordne, at utførsel af husdyr kun maa finde sted fra visse bestemte steder i riket.

For undersøkelse af dyr bestemt til utførsel, saavel som for undersøkelse og desinfektion af vedkommende skib kan det paalægges henholdsvis avsenderen og skibets fører at utrede betaling efter takst.

For de skibe, der benyttes til saadan utførsel, kan kongen gi nærmere regler angaaende deres indredning og nødvendige forsyning med fôr og drikkevand for dyrene, likesom han overhodet kan træffe anordninger for at sikre dyrenes forsvarlige behandling under reisen.

§ 20. Kongen kan anordne, at jernbanevogner og fartøier, som benyttes til transport af dyr, tillikemed de dertil hørende indretninger og redskaper skal renses og desinficeres efter hver saadan benyttelse. Omkostningerne hermed utredes af den, for hvis regning jernbanen eller fartøiet drives.

Kapitel 5.

O m e f t e r s y n v e d m a r k e d e r o . l .

§ 21. Amtmanden kan foranstalte, at der ved markeder og andre større samlinger af husdyr inden amtet er dyrlæge tilstede for paa det offentliges vegne at føre tilsyn med, at intet av de der fremstillede husdyr er angrebet af nogen smitsom sygdom.

Amtmanden kan paabyde, at handyr, der frembydes til almindelig bedækning, skal paa eierens bekostning underkastes et sundhetseftersyn af autorisert dyrlæge, som i tilfælde har at utstede attest for dyrets fuldkomne sundhed.

*Kapitel 6.**O m o m k o s t n i n g e r o g d e r e s u t r e d e l s e m . v .*

§ 22. Utgifter, som paa grund av denne lovs forskrifter foranlediges ved smittede eller for smitte mistænkte dyrs røgt, avsondring og desinfektion, ved desinfektion av fjøs, stald, redskaper og deslike, ved døde dyrs nedgravning eller tilintetgjørelse, utredes av vedkommende dyrs eier. De med de syke dyrs kurbehandling forbundne omkostninger utredes likeledes av dyrets eier, medmindre vedkommende amts-, kjøbstads- eller ladestedskommune — den sidstnævnte, forsaavidt den har eget kommunestyre — maatte fatte særlige bestemmelser desangaaende for de enkelte smitsomme sygdomme.

I tilfælde av uformuenhet hos eieren avholdes disse utgifter av vedkommende amts-, kjøbstads- eller ladestedskommune, denne sidste, forsaavidt den har eget kommunestyre.

Erstatning til eierne av dyr, nedslaget efter bestemmelsene i kapitel 2, og de utgifter, der foranlediges ved de i § 13 omhandlede værdsættelsesforretninger samt ved nedslagtninger, utredes, forsaavidt angaar dyr, der ikke findes angrepne af nogen sygdom, for hvilken nedslagtning kan finde sted, eller forsaavidt angaar dyr, døde som følge af tvungen vaksination, af statskassen, men forsaavidt de findes angrepne af nogen saadan ovennævnt sygdom, med det halve af statskassen og med den anden halvdelen af vedkommende amtskommunes, kjøbstads eller ladesteds kasse, den sidste kun, naar ladestedet har særskilt kommunestyre.

Paa samme maate som i sidstnævnte tilfælde og efter saadan værdættelse som i § 13 bestemt gis vedkommende eier erstatning, naar det for at hindre smittes videre utbredelse maatte ansees nødvendig at tilintetgjøre smittefarlige gjenstande som huse, husindredninger, fôr, redskaper o. l.

Alle andre utgifter ved foranstaltninger efter denne lovs bestemmelser utredes av vedkommende amtskommunes, kjøbstads eller ladesteds kasse, forsaavidt ikke noget andet er eller maatte bli fastsat.

Dog falder omkostningerne ved avsperringsforanstaltninger likeoverfor fremmede lande statskassen tillast, likesom Kongen for hvert enkelt tilfælde vedkommende kan bestemme, at utgiftene ved de i § 7 omhandlede foranstaltninger skal utredes av statskassen.

Endelig utredes den for tvungen vaksination fastsatte godtgjørelse til dyrlægen samt skyssgodtgjørelse for reiser i det offentliges tjeneste efter denne lov av statskassen.

§ 23. For forretninger i det offentliges tjeneste efter denne lov tilkommer privatpraktiserende dyrlæge kr. 6,00 for hver forretning samt i tilfælde af reiser, skyss- og kostgodtgjørelse; som én forretning regnes, hvad dyrlægen under én reise paa én gang foretar paa et enkelt sted. Dyr-

læge, der er ansat i et amts tjeneste med fast løn av vedkommende amtskommune, tilkommer for forretninger i det offentliges tjeneste efter denne lov kr. 4,00 for hver forretning samt i tilfælde af reiser skyss- og kostgodtgjørelse. For obduktion av en hest eller et stykke storfæ tilkommer dyrlægen derhos kr. 8,00 for obduktion av et dyr av mindre art kr. 4,00, dog saaledes, at han for paa én dag utførte obduktioner ikke kan oppebære over kr. 30,00. For kontorundersøkelse i det offentliges tjeneste tilkommer dyrlægen kr. 3,00, forsaavidt offentlig reise eller obduktion derved undgaaes.

Amtmanden kan, forsaavidt reise i samme anledning eller obduktion inden samme besætning uten nødvendighet er gjentat uten ordre av øvrigheten, heit eller delvis negte utbetaling av forretningsgodtgjørelse, kostgodtgjørelse og obduktionshonorar, likesom skyssgodtgjørelsen i samme tilfælde kan negtes.

Dyrlægen tilkommer ikke nogen forretningsgodtgjørelse for vaksination av besætninger efter paabud av departementet eller for undersøkelse af indførte eller utførte dyr utenfor den for hvert podet eller undersøkt dyr fastsatte takst. Dyrlægen tilkommer heller ikke skyss — og i tilfælde kostgodtgjørelse — for reise til undersøkelse av import- eller eksportdyr, medmindre reisen er foretaget efter særskilt rekvisition av det offentlige.

For offentlige indberetninger, obduktionsbeskrivelser, attester, erklaeringer og lignende tilkommer der dyrlægen ingen særskilt betaling.

Kapitel 7.

O m a u t o r i s e r t e d y r l æ g e r .

§ 25. Husdyr, angrepne av ondartet smitsom sygdom, faareskab undtagt, maa ikke tas under behandling av andre end autoriserte dyrlæger.

§ 26. Enhver autorisert praktiserende dyrlæge skal efter hvert aars utløp inden en av departementet fastsat frist gjennem amtmanden avgi til det regjeringsdepartement, hvorunder det civile veterinærvesen er henlagt, en efter nærmere bestemmelse avfattet beretning om sin virksomhet som dyrlæge i det forløpne aar. Uteblir indberetningen utover den fastsatte tid, kan amtmanden forelægge vedkommende dyrlæge en mulkt for hver uke, som oversettes.

Likesaa skal enhver autorisert dyrlæge ved tilflytning til eller fra flytning fra et distrikt derom indsende meddelelse til departementet gjennem vedkommende amtmand.

Kapitel 8.

O m s t r a f f e b e s t e m m e l s e r .

§ 27. Overtrædelse eller undlatelse av at efterkomme de i denne lov eller de i kraft av samme givne og offentliggjorte bestemmelser eller andre

paa behørig maate givne paabud blir, saafremt forseelsen ikke efter den almindelige lovgivning er belagt med strengere straf, at straffe med bøter eller fængsel.

Sakene blir at behandle paa den for politisaker foreskrevne maate.

Dyr eller gjenstande, som forsøkes indførte eller er indførte her til landet i strid med noget i henhold til § 17 utfærdiget forbud eller anden ifølge denne paragraf given bestemmelse, eller som forsøkes utførte i strid med nogen i henhold til § 19 givne forskrift, forbrydes til fordel for statskassen, forsaavidt de ikke blir at tilintetgjøre.

Hund, som anträffes ute med tilsidesættelse av noget i anledning av hundegalskap git paabud, skal ved politiets foranstaltung optas og dræpes enten straks eller inden en av politiet given frist, inden hvilken den kan indløses av eieren mot erlæggelse av opbevaringsomkostningerne.

Likesaa kan ethvert dyr, som paaträffes ute med tilsidesættelse av nogen bestemmelse i denne lovs kapitel 1 eller noget ifølge derav utfærdiget paabud, naar det findes angrebet af nogen der nævnt smitsom sygdom, ved politiets foranstaltung dræpes uten erstatning til eieren.

§ 28. Privat praktiserende dyrlæger skal, naar de under forretninger for det offentlige gjør sig skyldige i misligheter, som, begaat av dyrlæger med offentlig ansættelse, vilde være strafbare som forbrydelser i embede eller bestilling, straffes med bøter eller fængsel.

Kapitel 9.

O m l o v e n s i k r a f t t r æ d e n m . v .

§ 29. Denne lov trær i kraft den 1ste januar 1895.

Fra samme tid ophæves lov av 20de mai 1882 angaaende foranstaltninger i anledning af ondartede smitsomme sygdomme blandt husdyrene, lov av 15de september 1851 angaaende foranstaltninger mot skabsyke blandt faar og gjeter og de i henhold til sidstnævnte lov utfærdigede bestemmelser samt lov av 14de juni 1890 angaaende forholdsregler mot utførel av syke husdyr.

De i medhold av nævnte lov av 20de mai 1882, dens § 4, sidste punktum givne bestemmelser og de i medhold av samme lovs § 8 utfærdigede indførselsforbud samt de i medhold av nævnte lov av 14de juni 1890 utfærdigede bestemmelser blir fremdeles indtil videre i kraft.

Lov

**om kommunale slagtehus, kjøtkontrol m. v. av 27de juni 1892, jfr. lov av
27de juli 1895, lov av 6te august 1897, lov av 25de juli 1910
og lov av 14de juli 1914.**

§ 1. I kommuner, for hvilke der er indrettet slagtehus, hvis beliggenhet og plan er godkjendt av Kongen, kan kommunestyret med Kongens samtykke paabyde, at al slagting av nærmere bestemte arter av husdyr, hvis kjøt skal benyttes til menneskeføde, skal foregaa i det kommunale slagtehus.

Paa samme maate kan fastsættes, at al handel med nærmere bestemte arter av levende husdyr inden en kommune skal foregaa under kontrol paa dertil bestemt torv eller plads.

§ 2. I enhver kjøbstads- eller ladestedskommune med over 4000 indbyggere skal alt inden kommunen slagtet eller til samme indført ferskt slagtekjøt av hest, kvæg, svin, faar, gjet og ren, der skal benyttes som menneskeføde, undersøkes av communal kjøtkontrollør, der skal være dyrlæge. Kongen kan dog, efterat formandskapet i indførselskommunen er git anledning til at uttale sig, bestemme, at kjøt, som indføres fra en kommune til en anden kommune, hvori communal kjøtkontrol er oprettet, fritages for fornyet undersøkelse og stempling i indførselskommunen, naar kjøttet stammer fra dyr, som er slagtet i et av vedkommende departement godkjendt slagtehus, hvor kontrol utføres av dyrlæge, ansat af departementet, og i henhold til nærmere av departementet utfærdigede regler for kontrollens haandhævelse samt for kjøttets transport og dets efterbesigtigelse.

Efter andragende fra kommunestyret kan det av Kongen bestemmes, at kjøt av dyr, der slagtes inden dele av kommunen, som ikke er bymæssig bebygget, og hvor kontrollens gjennemførelse paa grund av deres avstand fra kontrolstationen vil falde uforholdsmaessig besværlig, kan fritages for undersøkelse av communal kjøtkontrol, naar kjøttet ifølge erklæring, avgitt av den, for hvem det slagtes, alene skal benyttes av denne og hans husstand.

Efter beslutning av kommunestyret og med Kongens samtykke kan saadan kontrol paabydes ogsaa for kjøbstads- eller ladestedskommuner med ikke over 4000 indbyggere.

Det samme gjelder landkommuner, dog saaledes, at i saadan kommune kun det kjøt, der utbydes til salg inden kommunen, kan forlanges kontrollert.

Det fra utlandet indførte ferske eller saltede kjøt, som indføres i fjerededels kropper eller mindre dele — saakaldt tøndekjøt samt pølser

og andet findelt kjøt — skal likeledes underkastes kontrol av en dertil av departementet godkjent kommunal kontrollør.

Kongen kan bestemme, at indførsel fra utlandet av kjøt eller kjøt av visse arter av dyr kun tillates til visse bestemte kjøbstæder eller ladessteder. For grænsetrafikken med slagtekjøt kan dog Kongen fastsætte undtagelsesbestemmelser.

Kongen kan derhos bestemme, at indførsel fra utlandet av benfrit tøndekjøt — ferskt eller saltet — samt pølser og andet findelt kjøt helt forbydes.

§ 3. Kjøt, som av communal kontrollør findes tjenlig til menneskeføde, skal stempler eller merkes. Findes det utjenlig dertil, skal det ufortøvet beslaglægges og ikke tilbakeleveres vedkommende, forinden det er gjort uskadelig for den menneskelige sundhet eller ubrukbart som næringsmiddel. I de kommuner, hvor kontrol i henhold til denne lov er indført, maa ustemplert slagtekjøt eller umerket opdelt kjøt, som er undergit kontrol, ikke falbydes, torvføres eller forhandles.

Hvis beslaglagt kjøt, som ikke tilbakefordres, av vedkommende kommune blir utnyttet til teknisk bruk istedenfor at tilintetgjøres, har eieren krav paa en forholdsmaessig godtgjørelse.

Den kommunale kjøtkontrollørs avgjørelse kan indankes for stedets sundhetskommissionen, hvis ordfører i tilfælde ufortøvet skal gives fornøden underretning.

§ 4. Naar slagtetvang indføres efter § 1, pligter vedkommende kommune at gi erstatning for den værdiforrингelse, som de for slagtebedrift inden kommunen lovlige opførte bygninger og indretninger maatte lide ved ikke længere at kunne benyttes efter sit øiemed, forsaaavidt bedriften lovlige der har været drevet og ved slagtetvangens indførelse endnu drives.

Erstatningen fastsættes i tilfælde ved lovlige skjøn, optat for kommunens regning. Overskjøn maa forlanges inden 4 uker; omkostningene derved utredes efter de almindelige regler.

Erstatningskrav maa i tilfælde være fremsat inden tre maaneder efter slagtetvangens indførelse.

§ 5. For benyttelse av slagtehus eller torv, bestemt til handel med levende husdyr, kan kommunestyret med Kongens samtykke for mindst et aar ad gangen fastsætte bestemte avgifter.

Disse maa dog ikke være høiere end fornødent til renter av den kapital, som er anvendt til vedkommende anlæg samt til dækelse av driftsomkostningene.

Ønskes den i § 2 omhandlede undersøkelse utført i slagteri eller andetsteds utenfor kontrolstationen, skal dertil være adgang til saadanne tider og mot saadan godtgjørelse, som av kommunestyret med Kongens approbation bestemmes.

I kommuner, hvor offentlig slagtehus ikke er oprettet, skal vedkommende kommunestyre ansætte særskilt kontrollør paa det sted, som slagterborgere eller kjøthandlere andrar om, paa betingelse av, at disse refunderer kommunen de utgifter, som medgaar til saadan kontrollørs avlønning. Lønnens størrelse bestemmes av kommunestyret med departementets approbation. I tvilsomme tilfælde skal kjøttet uten utgift for kommunen frembringes til den kommunale kontrolstation.

Kongen kan fastsætte en avgift til dækkelse av de utgifter, som er forbundet med kontrol af det fra utlandet indførte kjøt saavel i hele slagt eller dele av slagt som i opdelt tilstand.

§ 6. Kongen kan utfærdige nærmere forskrifter til denne lovs gjennemførelse. Han kan saaledes bestemme, at der for det indenlandske kjøt paa forlangende af kontrolløren meddeles oplysninger om kjøttets oprindelse m. v., at der medfølger det til kontrol fremstillede utenlandske kjøt — saavel slagtekjøt som opdelt kjøt — oprindelsesbevis og attest om dyrets tilstand i levende live, at røkte skinker, saltet flesk, talg, fett eller kjøt, som indføres i lufttætte kar og har været underkastet en særegen mot bedærvelse beskyttende behandling (hermetiske varer), fritages for den i henhold til denne lov anordnede kontrol, at der fastsættes en mindstevegt for de kjøtstykker, som indføres i opdelt tilstand, at der forbydes anvendelse af andre konserveringsmidler end salt, og at kjøt av visse arter av dyr eller kjøt, som ikke uten betingelse godkjendes af kontrolløren, skal — saafremt vedkommende kommunestyre fatter beslutning derom — forhandles i egne lokaler. Han kan fremdeles fastsætte regler for det kontrollerte kjøts stempling eller merkning samt for kontrol af de til det slagtede dyr henhørende organer.

§ 7. Overtrædelser av de i denne lov eller med hjemmel derav givne forskrifter paatales av politiet og straffes¹⁾ med bøter fra kr. 2,00 til kr. 1000,00.

Regler

for indførelse og undersøkelse av opdelt kjøt. Plakat av 4de august 1911.

§ 1. Ved opdelt kjøt forstaaes kjøt av slagtede husdyr, naar kjøttet er delt i mindre dele end fjerededels kropper. Til kjøt henregnes muskler med tilhørende ben, fett, bindevæv og itler, fremdeles indre organer, hode og tarmer.

Opdelt kjøt kan indføres til:

1. Kristiania,
2. Tønsberg,²⁾

¹⁾ Kfr. den nye straffelov.

²⁾ Utgik ved kgl. resol. av 9de februar 1912.

3. Skien,
4. Arendal,
5. Kristiansand,
6. Stavanger,
7. Haugesund,
8. Bergen,
9. Aalesund.¹⁾
10. Trondhjem,
11. Bodø,

Indførsel av saadant kjøt til andre steder end de her nævnte er forbudt. Landbruksdepartementet kan dog for enkelte tilfælde tillate indførsel til andre steder.

§ 2. Indførsel av blod og hakkekjøt samt usaltet benfrit kjøt er forbudt, medmindre bestemmelserne i nærværende plakats § 11 kommer til anvendelse.

Paa samme maate er indførsel av faarekjøt i mindre stykker end paa 2 kg. og av andet kjøt i mindre stykker end paa 4 kg. forbudt. Forøvrig er indførsel av saltet kjøt tillatt. Saltet kjøt, som indføres, skal være undergitt kontrol efter reglerne i denne plakat.

§ 3. Bestemmelserne i §§ 1, 2 og 6 skal indtil videre ikke gjelde for røkte eller saltede skinker, saltet flesk, talg, fett eller kjøt, som indføres i lufttætte kar og har været underkastet en særegen mot bedærvelse beskyttende behandling (hermetiske varer), endvidere pølser, posteier o. lign. i lufttæt pakning, indhyllet i gelatin o. lign. eller nedlagt i eddik. Pølser, posteier o. lign. kan kun indføres i særskilte postpakker paa indtil 5 kg. vegg.

Ved skinker forstaaes bogen eller laaret av svin med tilhørende ben, med eller uten hud.

Likeledes skal frossent renkjøt indtil videre være fritat for den ved denne plakat anordnede kontrol.

§ 4. Til salt kjøt henregnes alene kjøt, hvor muskelmassen ogsaa i de inderste lag indeholder mindst 4 — fire — procent salt.

§ 5. Kjøt, som er tilsat farvestoffer eller andre konserveringsmidler end koksalt, sukker eller salpeter, saasom

- a) borsyre og borater (boraks),
- b) formaldehyd,
- c) alkali — jordkali — oxyder — hydroxyder og karbonater,
- d) svovlsyre og undersvovlsyrlige salter (sulfiter og hyposulfiter),
- e) fluorider,
- f) benzoesyre, salicylsyre og deres forbindelser,
- g) klorater

maa ikke indføres, medmindre bestemmelserne i nærværende plakats § 11 kommer til anvendelse.

§ 6.

- a) Efterat det i § 1 og 2 omhandlede i tønder, fustager eller anden indpakning indførte kjøt er toldbehandlet eller, forsaavigt stedets toldvæsen og vedkommende kjøtkontrollør finder det hensigtsmæssig, før

¹⁾ Utgik ved kgl. resol. av 8de oktober 1915.

toldbehandling har fundet sted, skal kjøttet, førend det uteleveres importøren, underkastes kontrol av dertil av departementet godkjent kommunal kontrollør.

- b) I særegne tilfælde saasom ved større indførsel til fabrik eller lagerhus, kan departementet bestemme, at kontrollen utføres paa vedkommende fabrik eller lager.

§ 7.

- a) Enhver sending av indført kjøt, som omfattes av bestemmelserne i disse regler, skal ledsages av papirer bekræftet av stedets norske konsul, som godtgjør, hvorfra kjøttet kommer, kjøttets art og at kjøttet stammer fra dyr, som er undersøkt i levende live av dyrlæge og av ham fundet sundt, og at kjøttet ved dyrlæge-undersøkelsen efter slagningen er fundet tjenlig til menneskeføde. De indførte fustager eller anden emballage skal være saaledes merket og plombert, at varens identitet efter de ledsagende papirer kan godtgjøres. Indtil videre skal der dog ikke kræves dyrlæge-attest for det fra Island indførte saltede faarekjøt eller for saltede tammer.
- b) Landbruksdepartementet bemyndiges til at fastsætte formularer for de attestter, som skal medfølge det fra utlandet indførte kjøt.
- c) Forsendelsen skal aapnes i kontrollørens paasyn i det dertil bestemte undersøkelseslokale, eller, forsaaavidt kontrol er tillatt i henhold til § 6 b, paa vedkommende sted.

Derpaas undersøkes, om varen stemmer med angivelsen i de ledsagende papirer, og om varen i sundhetsmæssig henseende frembyder betænkelighed.

§ 8. Naar kjøttet er kontrollert og fundet tjenlig til menneskeføde, skal der paa vedkommende pakning anbringes enten et brandmerke eller et farvestempel.

Stemplet skal for kjøt av faar, kvæg eller svin være af regelmæssig sekskantet form og sekskantens sider skal være mindst 2,5 cm.

For hestekjøt skal stemplet være firkantet med 5 cm. lang grundlinje og 2,5 cm. lang sidelinje.

Stemplet, hvis bokstaver skal være skarpe og tydelige, skal, naar farve anvendes, avtemple et rødt merke, som indeholder ordet »Import« samt den kontrollerende kommunens navn.

Indeholder pakningen hestekjøt, skal merket angi dette.

§ 9. Hvis kjøttet tilbakevises fra kontrollen, fordi de i § 7 omhandlede legitimationer m. v. mangler eller ikke er fyldestgjørende, eller fordi det ikke er tillatt at indføre det til benyttelse som menneskeføde eller det beslaglægges, skal pakningen stemples med en sort trekant af 5 cm. sider, hvor der findes ordene »Import«, kontrollkommunens navn og henholdsvis ordet »tilbakevist« eller »beslaglagt«.

Den anvendte farve maa være holdbar.

§ 10. Der skal tillike foruten stemplingsmerket paaklistres sendingen en merkelap, som angir undersøkelsens datum og kontrollørens navn.

Stempelmerkerne skal anbringes paa pakningen paa mindst 2 steder (et merke paa lokket og et andetsteds) og paa iøinefaldende maate.

§ 11. Kjøt, som ikke er bestemt til menneskeføde, kan indføres uten at underkastes kontrol, naar kjøttet er gjort eller gjøres utjenlig til menneskeføde, saasom ved indsnit i kjøttet og tilsætning af kalk, tjærerestoffer (karbolsyre, kreosot) o. lign. efter nærmere bestemmelse.

§ 12. Kontrolløren har at anføre i kontrolprotokollen nøiagttige oplysninger om

- a) undersøkelsens datum,
- b) importørens navn,
- c) varens art,
- d) varens oprindelse (avsendelsessted og avsendelsesfirma),
- e) kort angivelse af de ledsagende papiers indhold (sundhetsattest, fustagens eller sendelsens nr.) o. lign.,
- f) varens nettovegt (som netto regnes sendelsens indhold av kjøt),
- g) det beslaglagte kjøts nettovegt og mængden af det tilbakeviste kjøt
- h) grunden til beslaglæggelsen eller tilbakevisningen,
- i) oplysninger om det i henhold til § 11 indførte kjøt, som er utjenlig til menneskeføde.

Den av kontrolløren trufne avgjørelse kan indankes for stedets helseraad. Den, der fremfører kjøttet til kontrol, skal i saa fald straks protestere mot den trufne avgjørelse og har ved henvendelse til helseraadet at kræve dettes kjendelse. Kontrolløren bør være tilstede ved sakens behandling og for helseraadet nærmere begrunde sin avgjørelse. Kjøttet blir, indtil kjendelsen er avgitt, at opbevare paa forsvarlig vis ved kontrolstationen. Hvis helseraadet ikke opretholder kontrollørens avgjørelse, blir kjøttet at stemple — med tilføelse efter kommunens navn — av ordet »Helseraad».

§ 13. For undersøkelse af det indførte kjøt skal erläggges en kontrolavgift av 2 øre pr. kg. Avgiften beregnes efter kjøttets vekt.

§ 14. Med hensyn til toldens erläggelse og eventuel tilbakebetaling af erlagt told for beslaglagt eller tilbakevist kjøt, har kontrolløren at rette sig efter den ordning, som i denne henseende maatte træffes af vedkommende toldkammer.

§ 15. Kontroltiden fastsættes af magistraten. Kontrol skal som regel kun finde sted ved dagslys; i mørketiden skal der sørget for tilstrækkelig kunstig belysning af kontrollokalet.

§ 16. Overtrædelse af de i denne plakat givne forskrifter blir forsaavidt de ikke indgaar under strengere straffebestemmelser, at belægge med straf overensstemmende med den almindelige borgerlige straffelov af 22de mai 1902 § 339.

17. Denne plakat træder i kraft fra 1ste november 1911.

Regler

for indførsel og kontroll av ferskt kjøt (slagtekjøt). Plakat af 4de august 1911.

A. Om indførsel fra utlandet av slagtekjøt.

§ 1. Indførsel af ferskt slagtekjøt av hest, kvæg, faar, gjet, svin og ren bestemt til menneskeføde, skal alene være tillatt fra de land, som indførselsplakaten i henhold til lov om foranstaltninger mot smitsomme husdyrsygdomme (husdyrloven) af 14de juli 1894 med tillægslove til enhver tid bestemmer,

§ 2. Indførsel maa alene finde sted til de kjøbstæder eller ladesteder, hvor der er indført offentlig kjøtkontrol i henhold til lov av 27de juni 1892 (kfr. lov av 25de juli 1910) om kommunale slagtehus m. v. Landbruksdepartementet kan for enkelte tilfælde tillate indførsel til andre steder. Derhos skal det indtil videre være tillatt at indføre slagtekjøt over riksgrænsen mot Sverige til benyttelse for befolkningen i grænse-distrikturene. Likeledes skal frossent renkjøt kunne indføres til Finnmarken fra de ved Nordishavet og det Hvite Hav beliggende russiske havner uten at underkastes den ved denne plakat anordnede kontrol.

§ 3. Ferskt slagtekjøt, hvorved forstaaes slagtemæssig behandlet kjøt uten tilsetning av konserveringsmidler, maa ikke indføres i mindre dele end halve slagtekropper, opdelt efter længden. Kalver og smaaafæ kan kun indføres i hele kropper.

§ 4. Ethvert slagt skal være ledsaget av attest fra en i utførselslandet autorisert dyrlæge indeholdende nøagtige oplysninger om slagningssted og slagtningstid samt bevidnelse om, at dyret er synet af dyrlægen umiddelbart før slagningen og fundet sundt, og at slagtet er undersøkt og fundet tjenlig til menneskeføde. Hvis attesten omfatter flere slagt i samme forsendelse, skal hvert slagt være saaledes merket, at det efter attesten kan identificeres.

Dog skal for hesteslags vedkommende særskilt attest medfølge for hvert enkelt slagt, og attesten skal derhos indeholde angivelse av hestens signalement og tilstand før slagningen.

Hvis slagtet indføres fra andre land end Sverige og Danmark, skal dyrlægens attest være paategnet bevidnelse fra norsk konsul om, at vedkommende dyrlæge er en i utførselslandet autorisert dyrlæge. Til kontrolkommuner kan der dog fra de svenske grænsedistrikter indføres slagt uten dyrlæge-attest, naar der medfølger slæget attest fra svensk politimyndighet, grænsetoldstations-bestyrer eller ordfører i vedkommende kommune med oplysning om kjøttets oprindelse, slagtningssted og slagtningstid samt bevidnelse om, at slagtet efter de foreliggende oplysninger ikke stammer fra dyr, som er slagtet paa grund av sygdom, og at der ikke i distriktet for tiden opträder ondartet smitsom husdyrsygdom. Dog skal disse attestter, naar det gjelder hester, indeholde erklæring om, at hesten er besigtiget av attestutstederen umiddelbart før salgningen og fundet fri for sygdomstegn.

§ 5. For kontrol av det indførte kjøt betales en avgift

for hest kr. 1,00 pr. hel eller halv skrot.

» kvæg » 1,00 —»—

» kalv under 60 kg. vekt kr. 0,50 pr. hel eller halv skrot

» faar kr. 0,50

» gjet » 0,50

» ren » 0,50 pr. hel eller halv skrot

» svin » 1,00 —»—

B. Om kontrollens haandhævelse.

§ 6. I enhver kommune, hvor offentlig kjøtkontrol i henhold til loven av 27de juni 1892 er anordnet, skal der være en kontrolstation, hvor kontrollen av det ferske slagtekjøt skal foregaa.

§ 7.

- a) Intet kjøt skal undersøkes og stemples, medmindre det, hvis det stammer fra hest, svin, kvæg (undtagen kalver) eller ren, fremlægges i mindst en fjerdedels krop (for- eller bakfjerding), og hvis det stammer fra kaly, faar eller gjet, fremlægges i hele kropper, som kan være delt etter længden; dog skal slagt, som stammer fra dyr, der er slagtet paa grund av sygdom (nødslagtede dyr), altid fremlægges i sin helhet. Renkjøt, som ved indførsel til kontrollkommune er frossent, skal være frifattat for den ved denne plakat anordnede kontrol.
- b) Hele kropper skal ved fremlæggelsen være opbrystet. Med bakparter skal følge nyrene i organisk sammenhæng. Andre organer, som ved slagtningen er fraskilt kroppen, saasom hode, tunge, net, lever, hjerteslag o. lign. kan mottages til kontrol, naar de ved et merke er betegnet som tilhørende det slagt, hvormed de fremføres, og for tungens vedkommende er heftet til dette.
- c) Ferske organer av slagtedyr maa ikke benyttes som menneskeføde inden en kommune uten at være fremført til kontrol og stemplet.
- d) Kommunestyret kan ved approbation av Landbruksdepartementet fastsætte regler, ifølge hvilke større dele av slagt eller flere organer end ovenfor nævnt kan kræves fremlagt for kontrolløren i tilfælde i organisk sammenhæng med slagtet.
- e) Ved undersøkelse i slagteri av kjøt av dyr, slagtet inden vedkommende kommune, skal samtlige dyrets organer være tilstede og særskilt for hvert dyr fremvises for kontrolløren.

§ 8. Naar hesteslagt fremlægges til kontrol, skal slagtet ledsages av attest enten fra en dyrlæge, som meddeler oplysning om hestens tilstand umiddelbart før slagtningen, eller fra to troværdige mænd, som i henhold til en besigtigelse av hesten umiddelbart før slagtningen bevidner, at dyret er fundet frit for sygdomstegn. Attesten skal tillike indeholde oplysning om dyrets farve. Slaget maa være forsynt med et merke, som godtgjør dets identitet efter den medfølgende attest. Mændenes troværdighet skal være bevidnet av politiet eller av kommunens ordfører.

§ 9. Slagt, som ved fremførelse til kontrol ikke er i hel og ubeskadiget stand, saaledes at ingen hindredebækning er fjernet, itler eller andre organdele bortskaaret, eller som ikke tilfredsstiler de i § 7 og 8 opstillede krav, eller som fremlægges i tilsmudset tilstand avvises fra kontrollen, forsaavidt der ikke foreliger grund til at beslaglægge kjøttet.

§ 10. Kontrolløren skal, forsaavidt slagtet efter foranstaende bestemmelser kan mottages til kontrol, underkaste dette en nøiagttig undersøkelse for at avgjøre, om kjøttet er tjenlig til menneskeføde. Avgjørelse herav træffes overensstemmende med den til enhver tid gjældende instruks for kontrollen. Hvis kontrollørem paa grund av særegne forhold ikke kan træffe avgjørelse ved slagtets fremlæggelse, kan avgjørelsen utskyttes indtil 24 timer, mellemliggende helligdag ikke iberegnet. Ved undersøkelsen har kontrolløren ret til at gjøre de nødvendige indsnit i kjøt og organer.

§ 11.

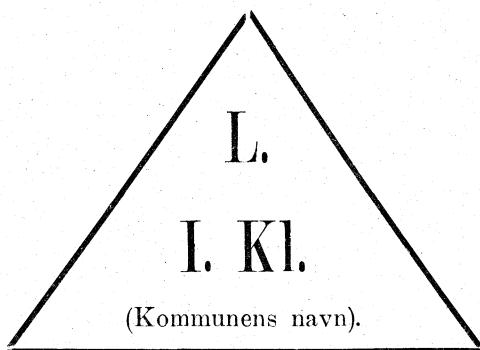
- a) Den, som fremstiller kjøt til kontrol, skal ved fremlæggelsen meddele oplysning om, hvad der er ham bekjendt om slagtet, saasom eierens navn, hvorfra slagtet er kommet, slagtningssted og slagt-

ningstid, om dyret har været sykt eller har faat medicin før slagtingen m. v.

- b) Hvis slagtet stammer fra et sykt dyr, skal der meddeles oplysning om dyrets tilstand før slagtningen, om det har faat medicin før slagtningen og andre oplysninger som kontrolløren anser nødvendige. Kan fornødne oplysninger ikke tilveiebringes, avvises slagtet, medmindre der ved undersøkelsen findes tegn, som betingør slagtets beslaglæggelse.

§ 12. Naar et slægt efter foretaget undersøkelse findes tjenlig til menneskeføde, skal der paa slagtet anbringes stempelmerker.

Paa kjøt av slagtedyr, slagtet inden en kommune, hvor kontrol er inført, og undersøkt i vedkommende slagteri med dyrets samtlige organer saaledes tilstede, at der ingen tvil er om, at organene tilhører det foreviste slægt, skal naar kjøttet i enhver henseende findes sundt og ubetingt tjenlig til menneskeføde, anbringes stempelmerker i blaa farve og oval form; saadanne stempler, hvis tverdiameter skal være 6 cm. og hvis høidediameter skal være 3,5 cm., skal indeholde foruten kommunens navn (helt eller forkortet) tillike tegnene I Kl. (ø: første klasse), B. (ø: bykontrol), se hosstaande tegning.

Paa kjøt av slagtedyr, som enten er indført utenbysfra eller slagtet inden byen, men fremført til kontrol uten tilstedsvarsel av dyrets samtlige organer, skal naar kjøttet i enhver henseende antages sundt og ube-

II. Kl.

(Kommunens navn).

B.

tinget tjenlig til menneskeføde, anbringes stempelmerke i blaa farve og trekantet form; saadanne triangulære stempler, hvis grundlinje skal være 6 cm. og hvis sider skal være 5 cm., skal foruten vedkommende kommunenes navn tillike indeholde tegnene I Kl. (ɔ: første klasse), L. (ɔ: landskontrol), se hosstaaende tegning.

§ 13. Paa kjøt, som ved undersøkelse findes at lide av mangler i sanitær henseende, men hvor den tilstedeværende mangel ved omhyggelig

II. Kl.

(Kommunens navn).

L.

tilberedning ikke antages at kunne betinge fare for den menneskelige sundhet, skal der hvis kjøttet hitrører fra dyr, undersøkt i vedkommende slagteri med dyrets samtlige organer saaledes tilstede, at der ingen tvil er om, at organene tilhører det foreviste slagt, anbringes stempelmerker i sort farve og rund form, hvis diameter skal være 6 cm. Stempelmerket skal avstempe foruten vedkommende kommunenes navn tillike tegnene II. Kl. (ɔ: 2den klasse), B. (ɔ: bykontrol), se hosstaaende tegning.

Hvis kjøttet derimot fremstilles til kontrol, uten at samtlige organer er tilstede, eller hvis det er indført utenbysfra, skal der, under samme betingelse som ovenfor i denne paragraf nævnt, anbringes merker i sort farve og kvadratisk form; kvadratets sider skal være 5 cm., og

merket skal avstemple, foruten vedkommende communes navn, tillike II. Kl. (ø: 2den klasse), L. (ø: landskontrol), se hosstaende tegning.

§ 14. Hvis der ved undersøkelse av kjøttet findes mangler av saadan art, at kjøttet ikke ansees tjenlig til menneskeføde, skal det beslaglægges og indtil videre opbevares paa kontrolstationen paa en saadan maate, at der ingen risiko er for tilsmudsning og bedærvelse av andet kjøt eller for spredning af sygdomsstof. Fra kontrolstationen eller fra undersøkelsstedet skal det beslaglagte kjøt føres paa forsvarlig vis enten til destruktionsanstalt, opbrandingsovn eller nedgravningsplads for saadant kjøt eller til en af kommunen godkjendt indretning, hvor kjøttet gjennemkokes. Kjøttet kan dog tilbakeleveres eieren, hvis det ikke er bækængt med nogen sygdom, som ifølge husdyrloven betinger dets opbranding eller nedgraving. Kjøttet skal, hvis det tilbakeleveres eieren, af kontrolløren forsynes med dype indsnit, hvori der strøes ulesket kalk eller petroleum, raa karbol-syre o. lign., hvorved det gjøres utjenlig til benyttelse for mennesker eller dyr.

§ 15. Den av kontrolløren trufne avgjørelse om kjøttets stempling eller beslaglæggelse kan indankes for stedets helseraad. Den, som fremfører kjøttet til kontrol, skal i saa fald straks protestere mot den trufne avgjørelse og har ved henvendelse til helseraadet at kræve dettes kjen-delse. Kontrolløren bør være tilstede ved sakens behandling og nærmere begrunde sin avgjørelse. Kjøttet blir, indtil kjendelsen er avgitt, at op-bevare paa forsvarlig vis ved kontrolstationen. Hvis helseraadet ikke op-reholder kontrollørens avgjørelse, blir kjøttet at stemple med tilføjelse — efter kommunens navn — av ordet »Helseraad».

§ 16. Stempelmerkerne skal anbringes paa mindst følgende steder paa hvert halve slagt:

- I. Hos h e s t o g k v æ g (undtagen kalver)
  1. paa siden av halsen,
  2. paa underarmen,
  3. paa bogen,
  4. paa brystet,
  5. paa høiryggen,
  6. i nyrepartiet,
  7. paa indsiden av laaret,
  8. paa utsiden av laaret,
  9. paa tungen og hodet.
- II. Hos k a l v e r o g r e n s d y r
  1. paa bogen eller underarmen,
  2. paa brystet,
  3. paa laaret eller bækkenpartiet.
- III. Hos s v i n
  1. paa hodet,
  2. paa brystet,
  3. paa bogen,
  4. paa ryggen,
  5. paa buken,
  6. paa laaret.

Paa smaa griser er det nok at stemple hodet og ryggen.

IV. Hos f a a r o g g j e t

1. paa brystet,
2. paa bogen,
3. paa ryggen,
4. paa laaret.

Hos s m a a l a m og k i l l i n g e r er det nok at stemple halsen og ryggen.

Hvis kontrolløren finder det hensigtsmæssig, eller hvis kjøttets eier kræver det, kan flere stempler anbringes.

§ 17. Enhver kontrolstation skal være forsynt med vand, vask og avløp til kloak, samt de til undersøkelse av slagtet nødvendige instrumenter og forøvrig være indrettet og utstyrt saledes som Landbruksdepartementet til enhver tid bestemmer. Stemplene maa utenfor bruken opbevares i et sikkert tillaast skap.

Der skal sørges for, at slagtet kan fremlægges til kontrol uten at utsættes for regn eller støv. For det beslaglagte kjøt skal der findes et eget ophængningsrum eller en egen kasse, hvilke holdes forsvarlig avlaast.

§ 18. Kontrolstationen skal holdes aaben for undersøkelser og stempling af kjøt til de tider, som vedkommende magistrat og formandskab bestemmer.

§ 19. Ved enhver kontrolstation skal der føres en protokol over alt kjøt, som fremføres til kontrol ved hovedstationen, samt en anden protokol over alt kjøt, som undesøkes utenfor kontrolstationen.

I vedkommende protokol anføres rekvirentens eller eierens navn, kjøttets oprindelse (fra indlandet eller fra utlandet), undersøkelsens datum, kjøttets art og størrelse samt undersøkelsens resultat. Der skal tillike føres regnskap over de for undersøkelsen betalte avgifter.

§ 20. Naar noget kjøt avvises, stempes med 2den klasse eller beslaglægges, skal grunden hertil anføres i protokollen.

Det beslaglagte eller efter § 13 stempledé kjøt skal veies. Det skal anføres i protokollen, hvorledes der senere er forholdt med det beslaglagte kjøt.

§ 21. Kontrolstationens bestyrer har inden 1ste februar hvert aar gjennem vedkommende helseraad og magistrat at avgi til direktøren for Det civile yeterinærvæsen en nøiagtig beretning over kontrollens virksomhet i det forløpne aar overensstemmende med de for saadan beretning fastsatte skemaer.

§ 22. Overtrædelse av de i denne plakat givne forskrifter blir, forsaavidt de ikke indgaar under strengere straffebestemmelser, at belægge med straf ovenensstemmende med den almindelige borgerlige straffelov av 22de mai 1902 § 339.

§ 23. De ved de kongelige plakater av 5te november 1895, 2den november 1896, 3dje august 1897, kgl. res. av 19de august 1897 samt de kongelige plakater av 20de oktober 1900, 26de oktober 1901, 24de mai 1907 og 27de november 1908 fastsatte kjøtkontrolregler ophæves fra 1ste september 1911 at regne. Denne plakat trær i kraft fra samme dag.

Nugjældende bestemmelser .

angaaende indførsel av husdyr m. v. (plakat av 19de januar 1917)¹⁾.

I kraft av lov om foranstaltninger mot smitsomme husdysrygdomme av 14de juli 1894 (med tillægslov av 26de mai 1899) dens § 17 fastsættes herved følgende bestemmelser for indførsel av husdyr og smitteførende gjenstande:

I. **Hester** og andre til hesteslegten hørende dyr kan indføres:

- a) fra Sverige paa betingelse av, at der medfølger et for hvert enkelt dyr av politimyndighet eller av norsk konsul bekræftet sundhetsspas, hvorav det fremgaar, at dyret har opholdt sig i de sidst forløpne 6 maaneder i Sverige, samt at det er sundt og ikke antages at overføre smitsom sygdom.
- Skyss- og trafikhest, der passerr grænsen for atter at vende tilbake til Sverige, rammes ikke av ovenstaende forskrift.
- b) fra andbare til Fredrikshald, Kristiania, Kristiansand, Stavanger, Bergen og Trondhjem, paa betingelse av, at der medfølger dyret en av norsk konsul i vedkommende utførselsland bekræftet dyrlægeattest om, at dyret ikke lider af nogen smitsom sygdom, og at det i mindst 2 døgn opstaldes efter vedkommende politi- eller kommunedyrlæges bestemmelse paa et til forebyggelse av smitteoverførsel betryggende sted, hvor det dels undergives en nøiagtig almindelig sundhetsundersøkelse, særlig med hensyn til snive, lungesyke og skab, dels underkastes en særlig sniveprøve, alt overensstemmende med de av Landbruksdepartementet nærmere angivne regler.²⁾

Landbruksdepartementet bemyndiges til at fastsætte de avgifter, som av importøren skal betales for dyrlægeundersøkelsen og for den særlige sniveprøve.

II. **Storfæ, sau og gjet** kan indføres fra Sverige, dog indtil videre ikke fra Malmöhus, Kristianstads, Hallands og Kronobergs län, til livdyr eller til slagtning paa følgende betingelser:

- a) 1) ad nærmeste landevei til Kornsjø station, til direkte indlasting i jernbanevogn for videre transport til det kommunale slagtehus i Fredrikshald eller Kristiania;
- 2) pr. jernbane eller sjøverts direkte til Fredrikshald eller Kristiania;
- 3) pr. jernbane direkte til Trondhjem til slagtning i denne by.
- b) Det skal ved en attest, utstedt av autorisert svensk dyrlæge godtgjøres, at dyrene ikke er eller i de nærmest forutgaaende 6 maaneder har været angrepet av ondartet smitsom husdysrygdom, saasom kvæpest, miltbrand, mund- og klovsyke eller ondartet lungesyke, og at dyrene kommer fra et distikt, hvor der ikke for tiden optræder eller i de sidst forløpne 6 maaneder har optrådt saadan sygdom som foran nævnt, samt at dyrene ikke i de nærmest forutgaaende 6 maaneder er indført fra utlandet.

¹⁾ Konf. dog bestemmelsene i provis. anordning av 12 oktober 1917 (se side 124).

²⁾ Konf. »Reglement for sundhetsundersøkelse og sniveprøve av hester indført fra utlandet« av 25 januar 1917, side 201.

Dyrene skal være merket eller i attesten saaledes beskrevet, at deres identitet kan tilfredsstillende konstateres.

- c) Dyrene skal ved ankomsten føres til den indhegnede, for saadant øiemed reserverte karantæneplads, hvor de blir at undersøke av vedkommende kommunale dyrlæge.

Storfæ, som agtes solgt til livdyr, skal opstaldes i særligt avdeling paa det kommunale fjøs i 8 døgn — helligdage ikke iberegnet — og i denne tid undersøkes med tuberkulin.

De dyr, som ved denne undersøkelse findes lidende av eller mistænkt for tuberkulose, merkes i huden med et indbrændt tydelig **T**.

De dyr, som indføres for at sælges til slagt, skal paa samme vis merkes med et i huden indbrændt tydelig **S**.

De med **T** og **S** brændemerkeerde dyr skal inden 4 døgn efter indførslen slagtes overensstemmende med de nærmere bestemmelser, som Landbruksdepartementet fastsætter. Dyr, som indføres til Kristiania eller Fredrikshald, skal henstaa paa karantænefjøset, indtil de føres direkte fra dette til slagtning. Dog kan dyr, indført til Fredrikshald, føres direkte med jernbanen fra karantænefjøset i Fredrikshald til umiddelbar slagtning i Kristiania, naar de ved den paa karantænefjøset i Fredrikshald foretagne undersøkelse findes fri for tegn paa ondartet smitsom sygdom. Karantænefjøsets bestyrer skal i fjøsets protokol anføre, hvorhen de fra karantænefjøset fjernede dyr føres for at slagtes, samt har at underrette vedkommende politikammer om, hvor slagtning av karantænerete dyr finder sted, forsaavdts sådan slagtning skal ske utenfor kommunalt slagtehus.

Storfæ, som ved undersøkelse findes fri for tuberkulose, skal paa en iøbefaldende maate være merket med ordet „**Sund**“ samt aarstallet for den stedfundne undersøkelse.

Sau og gjet, som ved den foretagne sundhetsundersøkelse findes fri for tegn eller mistanke paa smitsom sygdom, kan frigives fra karantænefjøset 24 timer efter ankomsten.

- d) Karantænefjøset blir at holde strengt avsperrt for publikum, indtil sundhetsundersøkelse av samtlige indførte dyr har fundet sted, og dyrene er fundet fri for tegn paa smitsom husdyrsygdom.
- e) Som erstatning for de med heromhandlede undersøkelse, merknings, opstaldning og føring av dyrene samt anskaffelse af tuberkulin, instrumenter, fjøsets rensning og desinfektion m. v. forbundne omkostninger, skal vedkommende kommune være berettiget til at avkræve importøren en av kommunestyret fastsat og av Landbruksdepartementet godkjendt avgift for hvert dyr.
- f) Landbruksdepartementet bemyndiges til forøvrig at fastsætte nærmere bestemmelser angaaende den heromhandlede imports ordning med hensyn til dyrenes slagtning, deres undersøkelse og merkning samt attestere og protokoller m. v.¹⁾

¹⁾ Saadanne regler er av Landbruksdepartementet utfærdiget under 21 mai 1913.

Forøvrig forbydes indførsel av drøvtyggere (c: storfæ, sau, gjet og andre drøvtyggende dyr) fra alle land.

Rensdyrtrafikken til Norge rammes ikke av dette forbud.

- III. **Svin** forbydes indført fra alle land med undtagelse av de russiske havner ved Nordishavet og Det hvite hav, hvorfra det er tillatt at indføre disse dyr til Finmarken. Fra Finmarken forbydes svin indført til rikets øvrige egne.
- IV. **Hunder** tillates indført fra Sverige og Danmark paa betingelse av, at der medfølger et av vedkommende lands politimyndighet eller av norsk konsul utfærdiget bevis for, at dyret enten er svensk eller dansk eller har opholdt sig i Sverige eller Danmark i de sidste 6 maaneder eller i løpet av denne tid er indført fra Norge.

Forøvrig er indførsel av hunder forbudt fra alle land.

Hunder, som benyttes til vogtning av renhjorder og ifølge med disses eiere eller vogtere kommer fra Sverige tillates indført uten attestet, hvilket ogsaa gjelder, om lapperne paa flytningen til Norge har passert Finlands omraade.

- V. **Huder og skind** tillates indført fra Sverige og Danmark paa betinglese av, at der medfølger varen et av vedkommende lands politimyndighet eller av norsk konsul utstedt bevis om, at hudene og skindene er indkjøpt i vedkommende utførselsland og ikke indførte dertil i raa tilstand fra andre land.

Forøvrig er indførsel av raa deler av drøvtyggere og av svin, saasom utilberedte skind og huder (tørrede og saltede huder og skind derunder ikke indbefattet), utilvirkede, utilberedte og urensede haar og børster, som ikke i forveien er desinficert, samt muler og klover forbudt fra alle land.

Indførsel av usaltet eller utilberedt kjøt og flesk samt usmeltet talg skal være forbudt fra Østerrike, Italien, Grækenland, Tyrkiet og Rusland samt fra alle land utenfor Europa. Dog skal det være tillatt fra de ved Nordishavet og Det hvite hav beliggende russiske havner at indføre til Finmarken frossent rensdyrkjøt.

- VI. Indførsel av **græs, høi og halm** til før forbydes fra alle land undtagen fra Sverige og fra de russiske havner ved Nordishavet og Det hvite hav, fra hvilke havner det er tillatt at indføre disse varer til Finmarken.

- VII. **Brukte fjørsredskaper** forbydes indført fra alle land, med mindre det godtgjøres ved en av norsk konsul bekræftet, av vedkommende sundhetsmyndighet utstedt attest, at de er betryggende desinficert.

- VIII. Overtrædelse av disse bestemmelser er belagt med straf.

Denne plakat træder i kraft straks.

Samtidig ophæves den gjeldende plakat angaaende indførsel av husdyr og smitteførende gjenstande av 16de juli 1907 (med tillægsplakater av 27de november 1908, 28de april, 18de oktober, 10de november og 1ste december 1911, 9de og 22de februar, 30te mars, 21de juni og 11te oktober 1912, 17de december 1914, samt 14de januar og 14de mai 1915).

Nugjældende regler

for utførel av hester, hornkvæg, svin, sau og gjeter fra Norge.
 (Konf. plakat av 19de september 1894, plakat av 18de juni 1895 og plakat av
 4de august 1896).

§ 1. Hester, hornkvæg, svin, sau og gjeter, som med skib agtes utførte til utlandet, skal umiddelbart forinden indskibningen i vedkommende eksportfartøi paa avsenderens bekostning undersøkes av den dertil av vedkommende amtmand antagne norske dyrlæge og maa kun indskibes, saafremt det ved undersøkelsen befindes, at de ikke frembyder tegn til at lide af nogen smitsom sygdom, og der heller ikke er nogen grund til at formode, at de ved berørelse med smittede dyr eller paa anden maate nylig kunde være smittet av saadan sygdom. Herom skal av dyrlægen avgives attest til avsenderen.

§ 2. Umiddelbart efterat dyrene er undersøkte og godkjendte, slippes de enten ombord eller ind i en særskilt indhægning, saaat berøring med de ikke undersøkte dyr undgaaes. Samtidig forsynes hvert dyr med et merke, der betegner, at der er undersøkt og kan utføres. Dyrenes antal og kjøn, samt merkets art anføres i den sundhetsattest, som av dyrlægen utstedes.

§ 3. Forsaavidt undersøkelse foretages umiddelbart før indskibning i lokalskib, der skal gaa til eksportstedet, er ny undersøkelse ved ankomsten hertil unødvendig, saafremt enten dyrene i lokalskibet er holdt avsondret fra andre ikke undersøkte dyr, eller samtlige ombordværende dyr er undersøkte og fundne fri for sygdom, og dyrene fra skibet overføres enten direkte til eksportskibet eller til den i § 2 nævnte indhægning.

§ 4. Ethvert skib, som agtes anvendt til utførel som under § 1 nævnt, skal for hver reise paa det første sted, hvor det her i landet indtar dyr, undersøkes av den dertil av vedkommende amtmand antagne norske dyrlæge eller, forsaavidt ingen saadan der findes, av stedets politi. Finder den, der har anstillet undersøkelsen, grund til at anse skibet for smittefarlig, maa dyr ikke indtages, forinden det er behørig desinficert. Forsaavidt drøvtyggere eller svin agtes utført, skal desinfektion af skibet i ethvert tilfælde finde sted, førend dyrene indskibes. For hver gang skibet er blit undersøkt og godkjendt, skal attest herom avgives til skibets fører.

Undersøkelsen og desinfektionen sker paa skibets bekostning.

§ 5. For dyrs undersøkelse med merkning betaler avsenderen til dyrlægen for hver forretning:

for hver hest indtil et antal av 10	kr. 1,00
—»— over dette antal	» 0,50
» hvert stykke hornkvæg over $\frac{1}{2}$ aar	» 0,50
» — — »— under $\frac{1}{2}$ aar.	» 0,25
» mindre dyr (svin, sau, gjeter) for et antal av til og med 100 dyr	» 0,15 pr. stk.
» de næste 100 dyr	» 0,12
» det overskytende antal	» 0,09

Betalingen beregnes efter det samlede antal dyr, som samme eksportør rekviserer undersøkt paa en gang.

For den i § 4 omhandlede undersøkelse av skibet betaler skibets fører dyrlægen eller vedkommende politifunktionær kr. 4,00. Likesaa meget betales dem for at passe skibets desinfektion, forsaavidt denne ikke kan finde sted samme dag som undersøkelsen.

§ 6. Departementet for det indre bemyndiges til i tilfælde at gi nærmere bestemmelser angaaende de her nævnte foranstalningers gjen-nemførelse.

Anvisning til tuberkulinundersøkelse av besætninger.

Tuberkulinet forsendes i flasker i ufortyndet og steril tilstand. Det maa opbevares paa et mørkt, kjølig og tørt sted, og holder sig da virksomt i meget lang tid.

Til undersøkelse anvendes til et voksent dyr (hest, kvæg eller svin) 50 centigram, til ungdyr 30—40 centigram, til kalver og nyfødte dyr 20 centigram efter dyrets størrelse og alder.

Den for hvert dyr bestemte dosis tilblandes i det øieblik, den skal benyttes, med rent og i forveien kokt vand i et rent, kokt glas.

Bekvemmere er det dog at blande den til vedkommende besætning bestemte mængde tuberkulin med det nødvendige kvantum vand paa engang paa en større flaske (alt sterilt) i et forholdt av 1 til 10 (10 % saaledes, at der i en fortynding af 5 kubikcentimeter kommer 50 centigram tuberkulin). Av denne fortynding vil altsaa, naar sprøiten rummer 10 kcm., 5 kcm. være passende dosis for et stort voksent dyr, 4 kcm. for et mindre voksent dyr, 3 kcm. for et ungdyr og 1—2 kcm. for smaadyrene.¹⁾ Fortyndingen holder sig dog ikke länge uten at dekomponeres, hvorfor den enten maa tillaves paa bruksstedet eller ogsaa i hjemmet 1—2 dage iforveien og isaaftald tilsættes $\frac{1}{2}$ % karbolsyre.

Førend indsprøtning foretages, maa samtlige dyrs temperatur være maalt; maalingen foretages ved et maksimaltermometer, der holdes godt inde i endetarmen i 2 minutter, hvorefter termometret trækkes langsomt ut og temperaturen avlæses nøagtig og noteres. Man maa være forsynt med 1 termometer for hvert 20 dyr, foruten nødvendig reserve. Til maaling av 20 dyr iberegnet avlæsning, nedskrivning av temperaturen, ren-gjøring av termometret (det avtørres bedst med en klut dyppet i lysol-, kreolin- eller sublimatopløsning) samt dettes indoljning, medgaard for en øvet mand ca. $1\frac{1}{2}$ time.

Glem ikke at slaa kviksølvsoilen ned mellem hver gang termometret benyttes.

Efterat samtlige dyrs temperatur er maalt, foretages indsprøtningen av tuberkulinet. Den kan hensigtsmæssigst ske paa halsen og bedst efterat huden iforveien er avbarbert samt renvasket med et desinfektionsmiddel (2% lysol-, karbol- eller kreolinopløsning, 10,00 sublimatopløsning). Injektionssprøten, hvis stempel maa være av et materiale, der taaler kokning, maa iforveien være kokt. Man bør ha mindst 2 sprøiter og 4

¹⁾ Den indsprøtede tuberkulinmængde angives altid i gram (ikke i volum).

sprøitespidser. Spidsen stikkes igjennem huden, hvorefter sprøiten sættes til spidsen og den nødvendige dose indsprøites. Spidsen rengjøres for hver gang ved at dyppes i ren kokhet olje eller i et desinfektionsmiddel. Indsprøitningen bør helst foretages mellem kl. 8—10 om aftenen (eller kl. 4—8 om morgenens). Dydrene maa under undersøkelsen være i ro paa fjøset; 6—7 timer efter indsprøitningen paabegyndes temperaturmaalingen igjen, og der fortsættes med denne hver anden time. Dyr, der ved maaling indtil den 13de time findes at ha git sikkert tegn paa at være tuberkuløse, behøver ikke at maales mere, mens dyr, der ikke har reageret, eller hvis reaktion er tvilsom, maa maales indtil den 17de eller 23de time efter indsprøitningen.

Dyrlægen maa enten selv foreta maalingen eller la denne foreta av mænd, som av ham er git den til temperaturmaalingen nødvendige anvisning, og hvis maalinger han isaafald personlig maa kontrolere paa stedet. Det maa paasees, at dyrene ikke vandes umiddelbart foran en maaling. Brunstige dyr viser ofte en højere temperatur end normalt, dog vil den ikke av denne grund stige over 40°.

Undersøkelsens resultat anføres paa det dertil bestemte skema og indsendes snarest mulig til veterinærdirektøren.

(Konf. forøvrig cirkulære fra veterinærdirektøren av 7de april 1905).

Cirkulære fra direktøren for det civile veterinærvesen av 7de april 1905 om tuberkulosens bekjæmpelse i kvægbesætninger.

Ogsaa for budgetterminen 1905—1906 er der i likhet med foregaaende aar av Stortinget git bevilgning til:

1. tuberkulinundersøkelser av kvægbesætninger og
2. erstatningsbidrag ved nedslagtning av tuberkuløst kvæg.

I. Undersøkelse og foranstaltninger.

Tuberkulosen henregnes til de i husdyrloven av 14de juli 1894 (kfr. lov av 26de mai 1899) kap. 3 omhandlede mildere smitsomme sygdomme, for hvis vedkommende en dyreier er pligtig til at anmeldte for det offentlige, naar sygdommen maatte vise sig i hans besætning; dyr, der antages angrepne af tuberkulose, er det forbudt at føre paa markeder, til dyrskuer, paa fremmed beite eller i fremmede fjøs; dog er det tillatt at sælge saadanne dyr til slagt.

Tilladelse til at la kvægbesætning tuberkulinundersøke paa offentlig bekostning vil av Landbruksdepartementet, som tidligere, meddeles paa derom indsendt særskilt ansøkning, hvortil trykt blanket erholdes ved henvendelse til den dyrlæge, ved hvilken undersøkelsen agtes utført. Ved indsendelsen av ansøkningen har kvægeiere at forpligte sig til efter foretagen undersøkelse, hvis tuberkulose findes i besætningen, inde 3 uker efter undersøkelsen paa betryggende maate

at skille de tuberkuløse og mistænkte dyr fra de sunde dyr og at holde og stelle de sunde og syke dyr hver for sig baade i fjøs og havnegang;

- at* rense fjøset paa betryggende maate, efter hvad dyrlægen derom fore-skriver;
- at* slagte straks dyr, som lider av jurtuberkulose eller lungetæring, og ikke at sælge eller benytte melk fra saadanne dyr uten i kokt tilstand;
- at* la nyfødte og nyindkjøpte dyr tuberkulinprøve¹⁾), førend de sættes ind i den sunde del av besætningen;
- at* la de tuberkuløse og mistænkte dyr brændemerke med et *T* i huden eller paa hornet;
- at* tilbakebetale de med undersøkelsens utførelse forbundne omkostninger, hvis nogen av disse forpligtelser ikke overholdes eller hvis de tuberkuløse dyr ikke nedslagtes inden 6 maaneder efter undersøkelsen, hvis erstatning for nedslagning maatte være indvilget.

I ansøkningen oplyses, om besætningen før er undersøkt og isaa-fald naar og av hvem samt om der dengang var tukerkulose i besætningen.

Hvis besætningen tidligere har været tuberkulinundersøkt, kan indvilgning kun ventes i de tilfælder, hvor besætningen ved sidste prøve endnu viste sig at indeholde tuberkuløse dyr, eller hvor der kan næres frygt for, at smitte i mellemtíden kan være tilført, eller hvor der iøvrig maatte foreligge særlige omstændigheder, som gjør omprøve ønskelig. Forsaavidt derfor ansøkningen angaar fornyet prøve, har dyrlægen angaaende disse punkter at avgjøre de nødvendige oplysninger paa ansøkningen. Det henstilles til dyrlægerne at benytte de nye ansøknings-blanketter, hvorpaa findes avtrykt samtlige ovennævnte forpligtelser for ansøkeren.

Med hensyn til de offentlige tuberkulinundersøkelser skal jeg for-øvrig bemerke følgende:

Dyrlægen vil ha at underkaste de reagerende dyr en nærmere noi-agtig undersøkelse, særlig av juret, og at gi eieren underretning om undersøkelsens utfald samt om de nødvendige anvisninger til sygdommens utryddelse i besætningen overensstemmende med følgende regler:

1. de av tuberkulose angrepne eller for sygdommen mistænkte dyr skal paa betryggende maate adskilles fra de sunde dyr enten ved opførelse av en skillevæg i fjøset eller ved anbringelse av de sunde dyr i et særskilt fjøs;
2. der skal anvendes særskilte vandings- og fôrkar samt øvrige fjøsred-skaper, der kommer i berøring med dyrene eller deres avsondringer, til hver avdeling af dyrene. Saavel det for de sunde dyr bestemte rum som de til dem anvendte fjøsredskaper og fôrkar maa i forveien være tilfredsstillende rensede og desinficerte;
3. den sunde avdeling maa stelles av egen røgter eller budeie, eller ogsaa maa den syke avdeling stelles efter den sunde; idethele maa alt samkvem og færdsel fra den syke avdeling over i den sunde und-gaaes. Naar røgteren har stelt den syke del av besætningen, maa han vaske og børste sig samt bytte fottøi;
4. de syke dyr maa holdes borte fra fælles beite saavel paa sæteren som hjemme i bygden;
5. saadanne dyr, der efter dyrlægens nærmere undersøkelse findes lidende af jurtuberkulose eller av almindelig utbredt tuberkulose med lunge-

¹⁾ Omkostningene ved saadanne prøver utredes ikke av det offentlige.

- tæring eller avmagring, maa slagtes snarest mulig; der maa ikke anvendes eller sælges melk av saadanne dyr uten i kokt tilstand;
6. intet sykt eller mistænkt dyr maa sælges uten til slagt;
  7. kjøt av tuberkuløse hjemmeslagtede dyr maa ikke sælges, uten at dyret i slagtet tilstand er undersøkt av dyrlæge og av ham erklært tjenlig til menneskeføde eller uten at det hele slagt føres til kontrolstationen, førend det falbydes;
  8. de av tuberkuløse dyr fødte kalver, der skal opdrættes, maa skiller fra deres mødre og anbringes i et smittefrit rum samt ikke føres med melk fra syke eller mistænkte dyr, uten at den i forveien er kokt; dog kan kalven i de to første døgn gives raa mormelk, naar juret ikke er angrepet;
  9. nyfødte og nyindkjøpte dyr maa ikke indsættes blandt den friske del av besætningen, medmindre de ved en i forveien foretagen tuberkulinprøve er fundne sunde.

Resultatet av undersøkelsen for hver besætning anføres paa skema, der erholdes utlevert fra amtskontoret. Dette indsændes i utfyldt stand snarest mulig til direktøren for det civile veterinarvæsen.

For sit arbeide med disse undersøkelser erholder dyrlægen av statskassen efter indgiven særskilt regning skyss- og kostgodtgjørelse i henhold til lov av 10de juli 1894 samt tillike et honorar, som fastsættes av Landbruksdepartementet under hensyn til reisernes længde og varighet og de undersøkte besætningers størrelse. Honoratet fastsættes og utbetales ved budgetterminens utløp under ett for samtlige de av dyrlægen i terminen foretagne undersøkelser. Skyss- og kostregningene, der regelmæssig anvises kvartalsvis, bør angi antallet av de paa hver reise undersøkte dyr.

For at paase, at de givne forskrifter til tuberkulosens bekjæmpelse efterkommes, vil der desuden i tilfælde bli tilstaaet dyrlægen skyss- og kostgodtgjørelse samt en arbeidsgodtgjørelse av kr. 4,00 pr. døgn for en reise til vedkommende sted i passende tid, efterat undersøkelsen er foretaget.

Forsaavidt flere gaardbrukere i samme grænd tilstaaes offentlig bidrag til tuberkulinundersøkelse av sine besætninger, har dyrlægen at foreta disse undersøkelser og den eventuelt senere nødvendige inspektion paa samme reise, forsaavidt der derved ikke vil forårsakes et forholdsmaessig langt fravær fra dyrlægens hjem og forsommelse av anden paatrængende offentlig eller privat praksis.

Angaaende fremgangsmaaten ved utførelse av tuberkulinundersøkelser henvises til den i veteraneraarsberetningen indtagne anvisning til tuberkulinundersøkelse av kvægbesætninger.

Til veiledning ved bedømmelsen av utfaldet av tuberkulinprøverne meddeles følgende:

Er prøven rigtig iverksat og utført, vil der ved bedømmelsen av hvorvidt et dyr har reagert for tuberkulinindpodningen eller ikke, bli at ta hensyn til dyrets alder, dets temperatur før indsprøitningen, forskjellen mellom begyndelsestemperaturen og den høieste temperatur, tidspunktet for dette maksimums indtræden i forhold til podningstidspunktet samt temperaturkurvens maate at stige og falde paa begge sider af høidepunktet.

Intet dyr bør podes, som ikke viser normal temperatur, eller som har tydelig feber. Den øverste grænse for den normale legemsvarme hos

voksent kvæg kan sættes til $39,5^{\circ}$ C. og for kalver under 6 maaneder indtil 40° C., men den normale temperatur svinger i almindelighed mellem $38-39^{\circ}$ hos kvæg over 6 maaneder og $38,5^{\circ}-39,5^{\circ}$ hos yngre dyr. Friske dyr kan podes, selv om de paa grund av begyndende kalvningstegn har en noget forhøjet temperatur. Er der forøvrig noget særlig at bemerke ved noget dyr, bør dette antegnes paa temperaturlisten.

Ved en typisk reaktion hos ikke før sprøjtede dyr vil temperaturen, oftest efter en ringe nedgang i de første timer efter sprøjtingen sedvanligvis efter 6-8 timers forløp, begyndte at stige; stigningen viser sig oftest jevnt tiltagende gennem flere timer, indtil maksimum naaes ved 11-13-15de time, for derefter atter jevnt at falde ned til det normale, inden 24 timer er forløpet siden podningen. Stigningen til maksimum er sedvanligvis noget kortvarigere end faldet ned til det normale. Maksimumstemperaturen kan dog i enkelte tilfælde indtræffe nogen timer saavel før som efter det ovenfor anførte tidspunkt. I tvilsomme tilfælde bør maalingen finde sted saa hyppig som mulig, i tilfælde hver time; forøvrig bør der altid maales mindst hveranden time.

Hvis der er grund til at anta, at dyret iforveien har været indsprøjt med tuberkulin, bør maalingen begynde senest allerede 4de time efter indsprøjtingen og fortsættes hver time indtil 14de- 16de time. Hos saadanne dyr indtræder nemlig ofte reaktionen tidligere end ellers.

Det anvendte tuberkulin maa være rent og ikke ældre end 6 maaneder; fortynding bør foretages paa stedet i det øjeblik tuberkulinet skal benyttes. Ved omprøve bør anvendes dobbelt dose.

Ved bedømmelsen af prøvens utfald skal følgende princip følges:

- I. Som reagerende er at anse ethvert dyr, som før indsprøjtingen ikke viser en over $39,5^{\circ}$ C. gaaende temperatur, men hvis temperatur efter indsprøjtingen stiger over $39,5^{\circ}$ C., hvis forskjellen mellem høieste og laveste temperatur før og efter indsprøjtingen er mindst 1° .
- II. Hos kalver under 6 maaneder eller hos voksne dyr, hvor temperaturen før indsprøjtingen svinger mellem 39° og $39,5^{\circ}$ C., gir en stigning efter podningen indtil 40° C. grund til at mistanke dyret for at være tuberkuløst.

Tuberkulinprøve av dyr, hvis temperatur overstiger $39,5^{\circ}$ C. maa ikke finde sted.

Temperaturstigninger, som ikke nærer op i $39,5^{\circ}$ C., kan ikke betragtes som tuberkulinreaktion hos kvæg.

Hvis dyrlægen finder bedømmelsen vanskelig eller tvilsom, bør han, førend han uttaler sig til besætningens eier, indhente min avgjørelse.

Omsprøjtinger av tvilsomt reagerende dyr kan foretages, naar der er forløpet mindst 3 maaneder siden forrige podning, men dyret maa i denne tid isoleres og behandles som tuberkuløst; saadan omsprøjting vil dog ikke kunne foretages paa offentlig bekostning uten efter særligt tilladelse. Omsprøjting av sikkert reagerende dyr er unødvendig og unyttig.

II. Nedslagtning av tuberkuløst kvæg.

Angaaende bevilgningen til erstatningsbidrag ved nedslagtning av tuberkuløst kvæg meddeles, at bidragene fortiden er forutsat at kunne

tilstaaes med indtil tredje parten¹⁾) av det ved nedslagtningen foraar-sakede tap samt kun at komme de kvægeiere til gode, der ønsker at ned-slachte de dyr, der efter offentlig tuberkulinundersøkelse erklæres tuber-kuløse eller mistænkte.

Forsaavidt en kvægeier efter offentlig tuberkulinundersøkelse ønsker at nedslagte sine tuberkuløse eller mistænkte dyr og til delvis dækkelse af det derved forvoldte tap agter at søke bidrag af statskassen, har han at underskrive en ansøkning, hvortil blanket erholdes ved henvendelse til vedkommende dyrlæge. I ansøkningen forpligter kvægeieren sig til for det tilfælde, at ansøkningen indvilges,

- 1.) snarest mulig at slagte de syke dyr;
- 2.) at la besætningen tuberkulinundersøke 1 gang aarlig i de førstkom-mende aar, indtil besætningen efter prøvernes resultat kan antages fri for tuberkulose — dog under forutsætning af, at denne under-søkelse efter derom for hver gang indsendt andragende tillates fore-tagen paa offentlig bekostning;
- 3.) mot sedvanlig erstatning af statskassen, hvorom andragende blir at indsende for hver gang, at la slagte de syke dyr, som ved disse gjentagne tuberkulinundersøkelser findes tuberkuløse.

Blanketten utfyldes forøvrig af dyrlægen, der tillike besvarer de til ham rettede spørsmaal, der skal tjene til belysning af, hvorvidt ned-slagtning maa ansees ønskelig eller nødvendig. Derpaa sender dyrlægen ansøkningen til lensmanden, der efter paaført besvarelse af det til ham stillede spørsmål sender den til amtmanden til videre oversendelse til Landbruksdepartementet.

Saaforemt andragendet indvilges, har dyrlægen ved sakens tilbake-komst til ham snarest mulig at beramme en dag til dyrenes vurdering og nedslagtning, hvorom eieren blir at underrette.

Dyrene blir af dyrlægen og en af ham opnævnt takstmand at ansætte til den værdi, som de virkelig staar i i den tilstand, hvori de forefindes ved taksten, dog saaledes, at der ikke tages hensyn til, at de ved en tu-berkuliprove er paavist at være tuberkuløse, medmindre denne syg-domstilstand af andre grunder (magerhet, hoste, jurlidelse) er aabenbar. Forsaavidt et dyrs værdi saaledes maatte findes høiere end et beløp af kr. 250,00³⁾), blir værdien at nedsætte til dette beløp. Fra denne værdi trækkes værdien af huden og slagtet. Hvis huden og slagtet af eieren skal sælges, kommer deres værdi til fradrag med det ved salget ind-vundne beløp, hvorom av to paalidelige mænd attestert opgave gjennem dyrlægen blir at indsende til veterinærkontoret i forbindelse med takst-dokumentet. I motsat fald blir hudens og slagrets værdi at ansætte ved takst af dyrlægen og takstmanden.

Er dyrlægen og takstmanden uenige om værdiansættelserne, blir det midlere tal, der fremkommer ved at addere begge takstbeløp og derpaa halvere summen, at anse som den rette værdi.

¹⁾ For tiden indtil trekvart.

²⁾ Dyrlægen maa ha sin opmerksamhet henvendt paa, at disse forpligtelser over-holdes.

³⁾ Ved cirk. fra veterinærdirektøren af 1ste december 1916 er dette beløp tillatt forhøjet til kr. 400,00 og i 1919 til kr. 600,00.

De slagtede dyr skal undersøkes av dyrlæge, og forsaaavidt noget dyr findes angrepet av tuberkulose i saa høi grad, at kjøttet ansees utjenlig til menneskeføde, skal dyrlægen paase det brændt eller nedgravet, likesom de ved slagtingen forøvrig fundne tuberkuløse dele av dyret snarest mulig maa opbrændes eller forsvarlig nedgraves.

Hvis noget dyr ikke slagtes paa stedet, men etter vurderingen sælges til slagt, kan dette tillates paa betingelse av, at dyrlægen uten avgift for det offentlige etter avtale med kjøperen overværer dyrets nedslagting. Forsavidt dyret sælges til nogen inden en kommune, hvor communal kjøtkontrol er indført, kan dyrlægen undlate at møte under slagtingen, hvorimot attest fra stedets politi eller 2 troværdige mænd om, at dyret er n e d s l a g t e t, maa indsendes til veterinærkontoret.

Under sit nærvær paa stedet ved vurderings- og slagtningsforretningen har dyrlægen at gi kvægeieren anvisning om de nødvendige desinfektionsforanstaltninger, der blir at iverksætte for at hindre utbredelse av smitte efter de syke dyr.

Dyrlægen har snarest mulig at indsende til veterinærkontoret opgave over de ovenomhandlede værdiansættelser, underskrevet saavel av ham selv som den opnevnte takstmand. Sammen med denne opgave har dyrlægen ogsaa, forsaaavidt slagtingen efter det foregaaende er overværet av ham, at indsende en nøiagtig beretning om den efter slagtingen foretagne undersøkelse, idet det paasees, at hvert dyr identificeres med vedkommende dyr paa de for tuberkulinprøver anordnede skemaer.

For sit arbeide med vurderingen og undersøkelsen av de slagtede dyr m. v. er dyrlægen berettiget til foruten skyss- og kostgodtgjørelse efter skyss- og kostloven at beregne kr. 2,00 og kr. 4,00 pr. døgn i henhold til husdyrlovens §§ 23 og 24.

Den opnåete takstmand tilkommer for de av ham utførte forretninger kr. 2,00 pr. døgn. Denne godtgjørelse bør av dyrlægen for det offentlige utlægges til takstmanden. Efter regning vil dyrlægen da erholde utlægget refundert samtidig med utbetalingen av hans egen for disse forretninger tilkommende godtgjørelse, der vil anvises ham ved budgetterminens utløp i forbindelse med honoraret for tuberkulinundersøkelserne, godtgjørelser for inspektioner etc. i terminen.

Reglement

for sundhetsundersøkelse og sniveprøve av hester indført fra utlandet.

(Utfærdiget av Landbruksdepartementet den 25de januar 1917 i henhold til kgl. plakat av 19de januar s. a.).

1. Dyret skal ved ankomsten placeres paa et sted, hvor det kan isoleres fra andre dyr, saaledes at eventuel smitteoverførsel ikke kan finde sted.
2. Saasnart dyret er kommet til ro paa sin standplads skal det underkastes en nøiagtig klinisk undersøkelse hvorved temperaturen maales og noteres. Der skal ofres særlig opmerksamhet paa huden (kløe,

knuter, bylder, saar, ar), næsens slimhinde (utflod, saar, ar), øinenes slimhinde og lymfekjertlerne (hovenhet, haardhet, perleknuter).

3. Efterat tilbørlig rengjøring av hud og sprøite har fundet sted, indføres i halsblodaaren (jugularvenen) en sprøitekanyle saaledes at der uttømmes ca. 10 ccm. blod enten direkte i det fra veterinærinstitutet til saadan prøve medsendte reagensglas eller i selve sprøiten, hvorfra det i saafald overføres til glasset, saaledes at dette fyldes til ca. to tredjedeler. Glasset korkes godt og merkes.

Kanyle og sprøite maa straks nøiagttig skylles godt med kokt avkjølet vand saaledes at der ikke er spor tilbake av blod, naar næste prøve foretages.

Det uttagne blod indsendes derefter hurtigst mulig til veterinærinstitutet.

4. Derpaa gjøres med den fra veterinærinstitutet medsendte pensel en indgnidning i det ene øie av nogen draaper koncentrert mallein. Indgnidningen gjøres med nogen lette penselstrøk frem og tilbake paa indsiden av det nederste øielaaak foran blinkhindten paa bunden av konjunktivalsækken. (Pas godt paa at ingen glasbit fra malleinampullen eller andet irriterende stof følger med penslen under indgnidningen). Det øie, hvori mallein indgnides, maa iforveien være friskt, i motsat fald kan prøven ikke foretages. Dog hindrer ikke litt serøst utflood (en let konjunctivalkatarrh) prøvens utførelse. Prøven paabegyndes bedst om aftenen.

5. Efter 10, 14, 18 og 24 timer undersøkes øiet og det iagttagne noteres.

Hvis der inden denne tid ikke er kommet nogen anden virkning end litt slim eller serøst utflood, antegnes: ingen reaktion (−).

Hvis der er kommet utflood av materie (pus) med svulst av nederste øielaaak og begyndende lysskyhet antegnes: reaktion (×). Hvis der kommer rikelig flod af materie med svulst af begge øielaaak, lysskyhet og mathet, antegnes: stark reaktion (++) .

6. Hvis resultatet er tvilsomt kan ny prøve iverksættes tidligst 24 timer efter den første prøve. Der bør da ogsaa maales temperatur før og under prøven.
7. Naar flere hester samtidig prøves maa hvert dyr og hver blodprøve nøiagttig merkes saa forveksling undgaaes. Meddeelse om prøvens resultat indsendes av dyrlægen straks til veterinærinstitutet.
8. Naar et dyr ikke viser reaktion for øienprøven kan det frigives paa betingelse af at eieren opgir, hvor dyret er at faa fat i, indtil resultatet af blodprøven foreligger.
9. Hvis en hest findes at lide af snive eller i henhold til den særlige prøve maa antages at være angrepen af denne sygdom, skal den dyrlæge som har foretaget sniveprøven, sørge for at husdyrlovens bestemmelser om snive befølges, eller hvis dyret imidlertid er overført til et andet sted, straks underrette vedkommende amtsdyrlæge herom og henstille til ham om at træffe de fornødne forføjninger.
10. For sundhetsundersøkelse og malleinprøve betaler importøren kr. 10 for hver hest til vedkommende dyrlæge. Denne har likeledes at indkassere hos importøren og indsende til veterinærinstitutet kr. 5 for de med blodprøvens utørelse forbundne omkostninger.

Omkostningene ved føring, opstaldning og røgt paahviler importøren.

Lov

av 9de august 1918 om offentlige tjenestemånds skyss- og kostgodtgjørelse.

I. Angaaende skyssgodtgjørelse.

§ 1. Offentlige tjenestemænd er for reiser inden riket, saavel i offentlige anliggender som til utførelse av forretninger for private, i de tilfælde, hvor der tilkommer dem skyssgodtgjørelse, berettiget til at oppbære denne efter de i nærværende lov fastsatte bestemmelser.

§ 2. Kongen fastsætter med Stortingets samtykke det regulativ, efter hvilket skyssgodtgjørelsen i almindelighet skal beregnes for de forskjellige befordringsmidler, tillands og tilvands.

§ 3. Naar den reisende i distrikter, hvor befordring bare kan ske med ren, benytter egne ren, blir den ham tilkommende godtgjørelse at bestemme av kongen.

§ 4. Tjenestemænd, som efter offentlig foranstaltning gives fri befordring eller som marsjerer med trop — hvorom nærmere regler gives av kongen — erholder ikke skyssgodtgjørelse, men faar kun godtgjort efter regning nødvendig utlæg for befordring av medbragt, fornøden bagage.

§ 5. Foruten den bestemte skyssgodtgjørelse, der ogsaa indbefatter tilsigelsespenger samt leie av baat og andre reiseredskaper, erholder samtlige tjenestemænd erstatning efter regning for nødvendige utlæg til

- a) befordring ombord til og iland fra dampskibe,
- b) transport av nødvendig bagage, saavel paa selve reisen som mellem bopæl eller forretningssted og det sted, hvor reisen begynder eller ender,
- c) bom-, bro-, brygge-, fløt- og færgepenger, indskrivningspenger, kanalavgift, slusepenger, telefon- og telegramgebyrer vedkommende reisen, pladsbillet og soveplads paa jernbane og dampskib og andre nødvendige utgifter til selve befordringen med jernbane eller dampskib.

§ 6. Forsaavidt den lovbestemte almindelige skyssbetaling med hjemmel av lov blir forhøjet, blir den av kongen bestemte godtgjørelse at forhøie med tilsvarende beløp.

§ 7. For reiser i statens anliggender, foretat utenfor rikets grænser, bestemmer Kongen eller den, han dertil benymndiger, skyssgodtgjørelsens størelse.

Likeledes kan Kongen bestemme særegne regler for beregning av skyssgodtgjørelse for toldofficanter paa grænsepatruljetur.

§ 8. Den mindste veilængde, som maa reises, naar godtgjørelse for skyss saavel tillands som tilvands skal kunne fordres, er 3 km. fra den reisendes bopæl eller 6 km. tilsammen frem og tilbage.

Skyssen godtgjøres bare for den virkelige veilængde, dog saa, at for de strækninger, hvor skyssbetaling erlægges efter en større veilængde end den virkelig reiste (se lov om skyssvæsenet av 14. juli 1893 §§ 28 og 30 samt § 36, sidste passus), tilkommer der tjenestemanden skyssgodtgjørelse efter denne forøkede veilængde.

§ 9. Den godtgjørelse, som tilkommer offentlige tjenestemænd for skyss, skal beregnes efter den vei og den maate, hvorpaas reisen med mindst utgift kan foregaa — alt forsaavidt det ikke paa grund av særegne omstændigheter har været av væsentlig betydning at foreta reisen ad anden vei eller paa anden maate, hvilket i saa fald maa angives i regningen.

II. Angaaende kostgodtgjørelse.

§ 10. I tilfælde, hvor der for reiser inden riket — enten i offentlige anliggender eller til utførelse av forretninger for private — tilkommer offentlige tjenestemænd skyssgodtgjørelse efter nærværende lov, skal de ogsaa være berettiget til kostgodtgjørelse efter nedenstaaende bestemmelser.

Det samme gjelder ogsaa:

1. Offentlige tjenestemænd, som paa saadanne reiser ellers vilde tilkomme almindelig skyssgodtgjørelse, men som istedet derfor erholder fri befordring.
2. Militære og civilmilitære tjenestemænd av sjøetaten ogsaa med hensyn til kommandoturer til sjøs.

Derimot skal nærværende lovs bestemmelser om kostgodtgjørelse ikke være anvendelige paa forlikskommissærer og i krigstilfælde heller ikke paa militære og civilmilitære tjenestemænd.

§ 11. Kongen fastsætter med Stortingets samtykke kostgodtgjørelsens størrelse.

Forsaavidt tjenestemændene i denne henseende inddeltes i klasser, bestemmes inddelingen av Kongen med Stortingets samtykke.

§ 12. Stortingsmænd tilkommer paa reiser, som de ifølge grundlovens § 65, 1ste led, erholder reisegodtgjørelse for, kostgodtgjørelse efter det til enhver tid gjeldende regulativ, i tilfælde som for 1ste klasse bestemt.

§ 13. For medlemmer av offentlige kommissioner og komiteer eller for nogen, hvem særskilt hverv forøvrig er overdrat, bestemer Kongen den kostgodtgjørelse, som blir at tilstaa vedkommende.

Det samme gjelder for reiser, som foregaar utenfor rikets grænser, forsaavidt disse ikke er kommandoturer til sjøs.

Endvidere skal det være overlatt Kongen under særegne omstændigheter at fastsætte en højere kostgodtgjørelse end efter denne lov bestemt for amtmænd, statsadvokater, sorenskrivere, fogder, politiembedsmænd, lensmænd og sakførere for tilstedevarsel under de større fiskerier.

For reise foretak av jernbanefunktionær inden hans distrikt bestemmes kostgodtgjørelsens størrelse av Kongen eller den, han bemyndiger dertil.

§ 14. Den mindste veilængde, som saavel tillands som tilvands maa reises, naar kostgodtgjørelse skal kunne fordres, er 3 km. fra den reisendes bopæl eller 6 km. tilsammen frem og tilbage.

Valgte medlemmer av amtsting, amtsutvalg, amtsveistyrer, amtsskattestyrer og amtsskolestyrer tilkommer dog kostgodtgjørelse for forretningsdage, selv om reise ikke foretages. Det samme gjelder lagrettemænd og domsmænd, som har forrettet.

§ 15. Døgn efter denne lov regnes fra det klokkeslet, da reisen paabegyndes. Dele av et døgn paa 5 timer og derover regnes for et helt døgn. For reiser, som varer mindre end 5 timer, tilstaaes ingen kostgodtgjørelse, medmindre den hele paa en reise tilbakelagte veilængde utgjør mindst 20 km.

Læger i praksis erholder dog, uanset bestemmelserne i denne paragraf, kostgodtgjørelse for alle reiser, for hvilke de tilkommer skyssgodtgjørelse.

§ 16. Kostgodtgjørelse kan alene beregnes for den tid, der med nødvendighet medgaar til reise til og fra forretningsstedet ad korteste vei eller paa billigste maate, overensstemmende med de for beregningen av skyggodtgjørelse gjeldende regler, samt til forretningens utførelse.

Naar reisen sker med hesteskyss, bør som regel mindst 60 km. daglig tilbakelægges.

§ 17. Kostgodtgjørelse tilkommer ikke nedennævnte tjenestemænd i følgende tilfælde:

1. Uthavnsbetjenter samt toldbetjenter og toldopsynsmænd, der er stationert i uthavner, paa reiser inden det til vedkommende uthavnsstationer hørende distrikt. Likeledes krydsbetjenter paa reiser i krydstiden.
2. Lensmænd:
  - a. paa reiser i anledning av brand- og skattetaksationer samt til indhentelse av oplysninger vedkommende den almindelige brandforsikring;
  - b. paa reiser i skyssvæsenets anliggender, herunder ikke indbefattet de reiser, der maatte bli paalagt lensmanden i anledning av de i skyssloven av 14. juli 1893 § 55 omhandlede undersøkelser;
  - c. paa reiser i postvæsenets anliggender;
  - d. paa reiser i anledning av de i lovene om tilvirkning av brændevin og malt omhandlede forretninger.
3. Valgte medlemmer af indrulleringskommissioner for reise til indrulleringsmøter inden det distrikt, for hvilket de er valgt.
4. Militære tjenestemænd paa reiser eller under utførelse av tjenesteforretninger, for hvilke der ved løns- eller tillægsregulativer eller andre bestemmelser maatte være fastsat særskilt godtgjørelse.

III. Almindelige bestemmelser.

§ 18. Av militærpersoner indgaar korporaler og menige ikke under nærværende lov. Disse tilkommer for reiser i anledning av militær tjeneste godtgjørelse kun i tilfælde og efter de regler, som Kongen med Stortingets samtykke bestemmer.

Det samme gjelder i sin almindelighed for militærpersoners reiser inden befæstningsomraader, garnisonssteder og eksercerpladser eller til steder i disses umiddelbare nærhet eller for andre militære tjenestereiser under lignende forhold.

§ 19. Utføres paa en og samme reise flere forretninger for det ofentlige eller for private, blir skyss- og kostgodtgjørelsen for reisedage at fordele paa de forskjellige forretninger i forhold til veilængden til hvert forretningssted. Kostgodtgjørelsen for forretningsdage blir særskilt at belaste den eller de paa vedkommende dage avholdte forretning eller forretninger, i sidste fald med en like part paa hver.

§ 20. Foretar en offentlig tjenestemand reiser til utførelse av forretninger, som sorterer under en anden tjenestemand, for hvem en høiere kostgjørelse er fastsat, skal han for disse reiser være berettiget til at erholde samme kostgodtgjørelse som for sidstnævnte er bestemt, samme regler skal gjelde, om overtagelsen av anden tjenestemands forretninger intræder under reise, som allerede er paabegyndt. Enhver anden, hvem det overdrages at utføre en offentlig tjenestemands forretninger, skal

være berettiget til samme skyss- og kostgodtgjørelse, som for denne er bestemt.

§ 21. Et passende forskud paa reiseutgifter kan anvises, naar disse blir saa store, at utlægget vil bli for byrdefuldt for den reisende.

§ 22. Regninger over skyss- og kostgodtgjørelse, som efter denne lov tilkommer nogen av det offentlige, skal, forsaavdts ingen tidsbestemmelse paa andet sted maatte være git, være indsendt til vedkommende myndighet senest inden 6 maaneder, efter at reisen er tilendebragt. Fra tjenestemænd, som ifølge særskilt bestemmelse utfærdiger sine regninger for skyss- og kostgodtgjørelse kvartalsvis, maa regning være indsendt senest inden 6 maaneder efter utløpet av det kvartal, hvori reisen er foretatt. Oversittes fristen, godtgjøres ikke fordringen av det offentlige.

Regning, som har været indsendt inden den fastsatte tidsfrist og som tilbakesendes regningsutstederen, undergives en ny forældsesfrist av indtil 6 maaneder fra den dag, regningen av vedkommende myndighet sendes tilbake til regningsutstederen.

Forsaavdts regningen for en reise, for hvilke forskud er mottat i henhold til § 22 forældtes i medfør av nærværende paragraf, blir det erholtde forskud at tilbakebetale.

Et efter foreløpig anvisning utbetalt beløp, som i henhold til bestemmelserne i nærværende paragraf ikke skulde ha været utbetalt, kan tilbakesøkes.

§ 23. Denne lov træder i kraft fra den tid, Kongen bestemmer. Fra samme tid sættes lov av 10. juli 1894 om offentlige tjenestemænds skyss- og kostgodtgjørelse ut af kraft, og likesaa de i henhold til sammes § 25 givne kongelige resolutioner. Desuden ophæves fra samme tid lov av 26. juli 1916 om ændringer i foran nævnte lov.

Regulativ

for offentlige tjenestemænds skyss- og kostgodtgjørelse fastsat ved
kgl. resolution av 23de august 1918.

A. Skyssgodtgjørelsen.

1. Skyssgodtgjørelsen blir at beregne efter følgende almindelige regulativ:

Tilsigelses-station	Hesteskyss øre pr. km.		Automobil øre pr. km.	Baat øre pr. km.		Egen motorbaat (dampskib) øre pr. km.		Leiet motorbaat øre pr. km.
	Fast station.	Egen hest		Tilsigelses-station	Fast station	Mindre I	Større II	
32	37	45	65	60	66	60	100	100

For reiser med jernbane beregnes godtgjørelsen efter de til enhver tid for vedkommende banestrækning gjældende takster for anden klasse med tillæg for hurtigtog, hvis saadant er benyttet.

For reise med offentlig automobilrute beregnes godtgjørelsen efter de takster, som til enhver tid gjælder for vedkommende strækning, med tillæg af 5 øre for hver kilometer, som reises.

For reiser med elektrisk sporvei beregnes godtgjørelsen efter den for vedkommende strækning gjældende takst.

For reiser med dampskib og rutegaardende motorbaat beregnes godtgjørelsen efter den for vedkommende rute gjældende passager-takst, i tilfælde paa bedste plads.

Naar der tillands benyttes andet befordringsmiddel end ovenfor nævnt, beregnes godtgjørelsen som bestemt for hesteskyss paa vedkommende strækning. For befordring med egen baat er godtgjørelsen den samme som for almindelig baatskyss paa vedkommende strækning.

2. Den i foranstaende regulativ fastsatte specielle godtgjørelse for bruk av eget befordringsmiddel kan bare beregnes, naar det regjeringsdepartement, hvorunder vedkommende tjenestemand sorterer, har git sit samtykke til at tjenestemanden selv holder paagjældende befordrings-middel til bruk paa sine tjenestereiser.

3. Foregaar reisen om natten mellem kl. 9 aften og 7 morgen, eller for skyss paa en avstand av mindst 10 km. mellem kl. 8 aften og 7 morgen, blir godtgjørelsen at forhøie saaledes:

- a) for skyss med hest eller baat fra skyssstation med en halvpart, idet befordring, som paabegyndes eller avsluttes mellem disse klokkeslet, helt regnes som natreise.
- b) for skyss med egen hest, egen automobil, egen motorbaat (dampskib) eller andet befordringsmiddel som i punkt 1 sidste avsnit nævnt, med en fjerdepart, idet forhøielsen beregnes for den mellem nævnte klokkeslet reiste strækning.

4. Strækker den for leiet automobil og leiet motorbaat fastsatte godtgjørelse ikke til, refunderes de medgaatte utgifter. Regningen maa da forsynes med attestation fra vedkommende tjenestemand for at benytelse av leiet automobil respektive motorbaat har været nødvendig, samt med erklæring om at der paa samme automobil (motorbaat) ikke har været befordret nogen anden til skyssgodtgjørelse berettiget.

5. For befordring inden en bys grænser mellem vedkommende bosted og jernbanestation eller dampskibsbygge godtgjøres de havte utlæg, forsaavidt ikke kilometerberegning kommer til anvendelse paa befordringen.

6. I følgende tilfælde skal der for hesteskyss og egen (eller leiet) automobil kun beregnes $\frac{3}{4}$ og for baat skyss samt egen (eller leiet) motorbaat kun halvdelen af den bestemte godtgjørelse, nemlig:

1. Lensmænd paa reiser som stevnevidner, naar de reiser sammen med et andet stevnevidne eller med tilkaldt vidne.
2. Stevnevidner, naar de reiser to sammen eller sammen med tilkaldte vidner.
3. Tilkaldte vidner ved forkynELSE i straffesaker.
4. Sorenskriveres betjenter paa reise til og fra de almindelige saketing, naar to betjenter reiser sammen.
5. Toldopsynsmaend I og II, naar to reiser sammen.

Beredne oficerer er, naar de paa reiser med ruteskib eller jernbane medfører egen hest til bruk i tjenesten, berettiget til at erholde den for hest og i tilfælde hestepasser utlagte fragt godtgjort efter regning. For hestepasser, som reiser alene tilbake efter at ha bragt tjenestehest frem til bestemt sted eller som reiser for at avhente tjenestehest, kan beregnes almindelig skyssgodtgjørelse.

7. Naar reisen foregaar utenfor de almindelige skyssruter, tillands eller tilvands, med befordringsmiddel som ikke tilhører den reisende selv, er den reisende berettiget til erstatning for hatte utgifter, forsaaavidt disse ikke dækkes af den fastsatte skyssgodtgjørelse.

Samme regel gjælder ogsaa under reiser paa de almindelige skyssruter, forsaaavidt nødvendig forretningsmæssig ophold mellem stationer kræver en tid utover den, hvori en skyssende er forpligtet til at vente.

Hvor befordring bare kan ske paa sal, kløv eller med ren, eller hvor den reisende bare kan komme frem tilfots, og hans tøi m. v. maa bæres, er han berettiget til, foruten den ham efter regulativet tilkommende godtgjørelse fra fast station, at faa erstattet efter regning nødvendig utlæg til befordring av sit tøi samt for veiviser, hvor saadan er benyttet; desuden hvad han maatte ha utlagt til befordring for sig selv utover nævnte regulativsats.

8. Tjenestemænd, som benytter baatskyss, er i særegne tilfælder, naar reisens længde, farvandets beskaffenhet eller baatens størrelse m. m. nødvendiggjør anvendelse af forsterket skyss, berettiget til erstatning for hatte utgifter utover den godtgjørelse, som tilkommer dem efter det til enhver tid gjældende almindelige regulativ.

Den, som saaledes beregner sig forhøiet skyssbetaling, skal paa vedkommende regning avgive bevidnelse om, at reisen ikke uten skade kunde utsættes, og at den benyttede forsterkede skyss har været nødvendig, samt om at der paa samme baat ikke har været befordret nogen anden til skyssgodtgjørelse berettiget.

9. Naar to eller flere tjenestemænd, som er berettiget til reisegodtgjørelse, reiser sammen med baatskyss, skal de, uanset bestemmelsen under foranstaende punkt 8, bare være berettiget til hver for sig at erholde godtgjørelse efter satsene i det gjældende regulativ.

Hvis den godtgjørelse, de derved tilsammen vil erholde, er utilstrækkelig til at dække den lovbestemte betaling for den nødvendige og virkelig benyttede forsterkede baatskyss, er enhver af dem tillike berettiget til at faa godtgjort sin forholdsvis del af det overskytende utlæg.

Med hensyn til foranstaende bestemmelse blir de i punkt 6, 1ste led, nævnte tjenestemænd at betragte hver som en person. Reiser toldop-synsmænd paa baat sammen med toldfunktionærer, der oppebærer almindelig reisegodtgjørelse, kan de ikke beregne sig saadan.

B. Kostgodtgjørelsen.

I.

Kostgodtgjørelsen fastsættes saaledes:

1ste klasse kr. 10,00 pr. døgn.

2den klasse kr. 9,00 pr. døgn.

3dje klasse kr. 6,00 pr. døgn.

Forsaavidt den reisende maa overnatte (d. e. tilbringe over 3 timer av natten) utenfor sin bopæl, skal de til 1ste klasse hørende tjenestemænd være berettiget til at erholde et tillæg til kostgodtgjørelsen stort kr. 7,00, de til 2den klasse hørende kr. 6,00 og de til 3dje klasse hørende kr. 5,00 for hver nat som maa tilbringes utenfor hjemmet. Tillægget bortfalder, naar der anvises den reisende frit kvarter av det offentlige. Likeledes bortfalder det for nætter hvorfor der i henhold til loven beregnes godtgjørelse for utlæg til soveplads paa jernbane eller dampskib, medmindre den reisende tilbringer 3 timer eller derover ogsaa av den paafølgende nat paa jernbane eller dampskib og maa opholde sig minst 6 timer av den mellemliggende dag i by eller landdistrikts.

Som nat regnes tiden mellem kl. 11 aften og 7 morgen.

For militære og civilmilitære tjenestemænd er deres virkelige embede og ikke deres grad i hæren eller marinen bestemmende for efter hvilken klasse de skal erholde kostgodtgjørelse.

II.

K l a s s e i n d d e l i n g .

I klasse I alle tjenestemænd som staar i klasse I efter lov av 10. juli 1894.

I klasse II alle tjenestemænd som staar i klasse II efter lov av 10. juli 1894.

I klasse III¹⁾ alle tjenestemænd som staar i samme lovs klasse 3 og 4.

Nye tjenestemænd blir av Handelsdepartementet at henføre til en af disse klasser.

C. R e g u l a t i v e t s i k r a f t t r æ d e n .

Den foran bestemte skyssgodtgjørelse gjøres gjældende fra 1. januar 1918 at regne og indtil videre, forsaavidt angaar de reiser hvorpaa der er beryttet egen hest (se foran under A punkt 2) og forøvrig fra 15. september 1918.

Den foran bestemte kostgodtgjørelse gjøres gjældende fra 1. januar 1918 at regne og indtil videre.

---

¹⁾ Dyrlæger henregnes til klasse III undtagen statsdyrlægerne der henregnes til klasse II.

Register

1895—1917

over de i aarsberetningerne under avsnittet »Forskjellige sygdomme« omtalte tilfælder (samt over enkelte sygdomme før 1895 anført under beretningernes almindelige sundhetsoversigt).

Aarstallene angir det aar beretningen omhandler; s. betyder sidetal.

- Aktinomykose 1903 s. 25, 1908 s. 23, 1911 s. 24, 1913 s. 25, 1914 s. 27.
Abort hos sau 1905 s. 22.
Alvelle 1908 s. 19, 1909 s. 17, 1913 s. 23, 1916 s. 12, 1917 s. 20.
Asthma 1908 s. 24, 1910 s. 25.
Anæmi hos hest 1909 s. 18, 1911 s. 26, 1913 s. 27, 1914 s. 30, 1915 s. 15, 1916 s. 10, 1917 s. 15.
Anæmi hos svin 1910 s. 22.
Anæmi hos gjet 1917 s. 17.

Blodurin hos kvæg 1891 s. 5, 1895 s. 16, 1903 s. 28, 1904 s. 23, 1907 s. 25, 1908 s. 26, 1909 s. 17, 1910 s. 20, 1911 s. 17*).
Brok 1897 s. 22, 1898 s. 25, 1914 s. 35, 1916 s. 16.
Benbrud 1897 s. 22, 1899 s. 19.
Botryomykose 1899 s. 17, 1909 s. 19, 1911 s. 28.
Beskeltersyke, godartet 1900 s. 21, 1904 s. 25, 1907 s. 25, 1911 s. 20, 1913 s. 25, 1914 s. 27, 1915 s. 18, 1917 s. 18.
Brandfeber 1901 s. 15, 1904 s. 24, 1916 s. 15.
Byldsyke hos sau 1902 s. 24.
Børlidelsær 1903 s. 27, 1904 s. 31, 1910 s. 23 og 25, 1912 s. 22, 1915 s. 26.
Benskjørhet 1904 s. 23, 1909 s. 21, 1910 s. 24, 1914 s. 34.

Cerebro-spinal-meningitis 1905 s. 18, 1908 s. 24, 1909 s. 16 og 22, 1910 s. 23, 1911 s. 26, 1914 s. 25, 1915 s. 21.
Coccidiose hos kvæg 1910 s. 22, 1914 s. 27, 1917 s. 20.
Coccidiose hos kanin 1915 s. 24.
Croup hos ko 1915 s. 19.
Colibacillose hos kalv og lam 1915 s. 23.

Diarrhoe hos hest 1904 s. 27, 1909 s. 24.
Diarrhoe hos kvæg 1903 s. 27, 1904 s. 27, 1905 s. 23, 1908 s. 22, 1909 s. 22, 1910 s. 22, 1911 s. 24, 1912 s. 18, 1914 s. 31, 1915 s. 19, 1917 s. 19 og 20.
Diarrhoe hos kalv 1906 s. 30, 1909 s. 18, 1915 s. 20.
Diarrhoe hos lam, se lammesygdom.
Difterit hos fjærfe 1898 s. 24, 1899 s. 18, 1903 s. 28.
Difterit hos kalve 1911 s. 19.
Difteritisk skedebetændelse hos ko 1914 s. 26.
Difteroid rhino-pharyngitis hos ko 1897 s. 21.

Eczem hos hest 1914 s. 26 og 31.
— » ko 1899 s. 17, 1914 s. 28.
— » svin 1898 s. 25.
— » sau 1899 s. 16, 1908 s. 22, 1910 s. 21, 1911 s. 20, 1915 s. 22, 1916 s. 16.
— » gjet 1913 s. 23, 1914 s. 28, 1915 s. 22.
Epilepsi hos ko 1910 s. 23, 1915 s. 26.
Elektrisk støt 1915 s. 26.

Forgiftninger fremkaldt ved:
    Aconitum septentrionale 1902 s. 26, 1915 s. 29.
    Arecolin 1897 s. 19.
    Arsenik 1899 s. 23, 1905 s. 30, 1906 s. 37, 1911 s. 32, 1912 s. 26, 1913 s. 32, 1914 s. 38, 1915 s. 29, 1916 s. 18.
    Benmel 1903 s. 29.
    Bomuldsfrø 1900 s. 24, 1903 s. 30, 1905 s. 28, 1908 s. 28, 1909 s. 24, 1911 s. 32, 1917 s. 26.

*). For de senere aar se aarsberetningernes indholdsfortegnelse.

- Bly (blysalte) 1900 s. 24, 1905 s. 27, 1908 s. 29, 1912 s. 26, 1913 s. 31, 1914 s. 37, 1916 s. 17.
- Bønner 1905 s. 30.
- Carbolineum 1904 s. 31.
- Chilisalpeter 1905 s. 30, 1907 s. 30, 1911 s. 32, 1916 s. 19.
- Conium maculatum 1915 s. 32.
- Digitalis 1904 s. 31, 1906 s. 39, 1911 s. 33, 1912 s. 27, 1915 s. 31.
- Dobbelt kromsurt kali 1897 s. 23.
- Dynamit 1913 s. 32.
- Eddik 1909 s. 32.
- Equisetum 1906 s. 38, 1910 s. 28, 1911 s. 34, 1912 s. 26, 1914 s. 39.
- Finngræs (*Nardus stricta*) 1903 s. 26, 1906 s. 37, 1915 s. 31, 1916 s. 18.
- Fiskeavfald 1899 s. 24, 1908 s. 28 og 29, 1914 s. 38 og 39, 1917 s. 27.
- Fiskelevertran 1916 s. 19.
- Fluesop 1905 s. 28.
- Fosfor 1915 s. 29, 1916 s. 17.
- Gas, se lysgas.
- Glaubersalt 1902 s. 27.
- Havre 1907 s. 29.
- Kjøt 1908 s. 27, 1913 s. 32, 1914 s. 39.
- Klid 1908 s. 27.
- Kobber 1917 s. 26.
- Korn, havarert 1906 s. 38 og 39, 1910 s. 27.
- Kunstgjødsel 1908 s. 28.
- Kviksølv 1898 s. 26, 1902 s. 27, 1904 s. 32, 1906 s. 38, 1907 s. 30, 1911 s. 33, 1913 s. 32, 1914 s. 39, 1915 s. 30.
- Lysgas 1902 s. 26.
- Lysol 1912 s. 27.
- Melk 1917 s. 21.
- Muggent fôr 1909 s. 25.
- Muggen mysost 1912 s. 27.
- Natron 1916 s. 18.
- Nikotin 1900 s. 24, 1902 s. 26, 1915 s. 32.
- Padderok 1897 s. 22, 1899 s. 23.
- Petroleum 1911 s. 34, 1913 s. 32.
- Poteter 1899 s. 22, 1905 s. 28.
- Ranunculus 1908 s. 28.
- Rapsmel 1893 s. 7, 1911 s. 31, 1914 s. 38.
- Ratin 1917 s. 28.
- Rhamnus frangula 1911 s. 32.
- Rognebark 1909 s. 25.
- Rottegift 1899 s. 23, 1903 s. 30, 1907 s. 30.
- Røk 1904 s. 32, 1908 s. 27.
- Salpeter 1908 s. 28, 1917 s. 26.
- Salt 1903 s. 30, 1904 s. 31, 1911 s. 32, 1914 s. 38.
- Sildelake 1906 s. 37, 1909 s. 24, 1915 s. 30.
- Sildemel 1916 s. 19.
- Sop, se fluesop.
- Stryknin, 1902 s. 26, 1904 s. 31, 1908 s. 29, 1910 s. 27, 1911 s. 33, 1913 s. 18, 1915 s. 30.
- Sukker og sirup 1913 s. 33, 1916 s. 99.
- Tang 1917 s. 27.
- Theobromin 1917 s. 27.
- Turnips 1908 s. 28.
- Urin 1899 s. 21, 1910 s. 27.
- Uten paaviselig aarsak 1901 s. 16, 1907 s. 30 og 31, 1910 s. 28, 1911 s. 33, 1912 s. 25, 1913 s. 31, 1914 s. 39, 1916 s. 18.
- Zinkhvit 1916 s. 17.
- Følsyke, se Navleinfection hos føl.
- Gjetesygdom 1907 s. 24, 1908 s. 23.
- Halesygdom hos kvæg 1906 s. 37.
- Hestesygdom, katarrhalsk 1899 s. 16.
- Hjernebetændelse hos kvæg 1898 s. 22.
- Hjernebetændelse hos gjet 1913 s. 22.
- Hjernesygdom hos hest 1904 s. 30.
- Hugormbit 1899 s. 19, 1908 s. 28, 1912 s. 26, 1914 s. 35, 1915 s. 26.
- Hydrocephalus hos føl 1917 s. 24.
- Hyperidrosis 1915 s. 26.
- Hvalpesyke 1904 s. 24, 1906 s. 35, 1907 s. 23, 1908 s. 18, 1910 s. 20, 1911 s. 28, 1912 s. 18, 1913 s. 21, 1915 s. 24, 1917 s. 18.
- Hæmaturi, se blodurin.
- Hæmoglobinuri hos hest 1912 s. 21.
- Impotens 1909 s. 18, 1914 s. 33.
- Indigestion hos kuer 1900 s. 22, 1904 s. 28, 1909 s. 21, 1911 s. 23, 1912 s. 19, 1913 s. 24, 1914 s. 33.
- Indvoldsorme hos hest 1906 s. 35, 1912 s. 22, 1913 s. 22, 1914 s. 31.
- » svin 1903 s. 25, 1907 s. 23, 1908 s. 24.
- » sau 1909 s. 22.
- » ren 1906 s. 36.
- » fjærfeie 1909 s. 18, 1911 s. 28.
- Influenza 1890 s. 16.
- Jernbanefeber 1913 s. 26.
- Jurbetændelse 1898 s. 23, 1907 s. 25, 1908 s. 22 og 25, 1909 s. 23, 1910 s. 22, 1914 s. 35.
- Kalvedifterit, se difteritis.
- Kastration hos ren 1912 s. 25.
- Katarrh i luftveiene hos hest 1902 s. 18, 1910 s. 20, 1912 s. 21, 1917 s. 19.
- Katarrh i luftveiene hos kvæg 1902 s. 19, 1915 s. 22.
- Katarrh i luftveiene hos sau 1911 s. 20.
- Katarrhfeber, ondartet 1889 s. 82, 1893 s. 23, 1896 s. 16.
- Kattesyke 1906 s. 35.

- Klovsyke, ondartet 1889 s. 80, 1908 s. 18.
 Knæledebændelse 1905 s. 22.
 Kolik 1909 s. 19.
 Kolik, fremkaldt av *allourus crispus* 1903 s. 26.
 Kolik fremkaldt av finngræs, se *For-giftning*.
 Kolik fremkaldt av staalorm 1909 s. 21.
 Kolinfektion hos lam 1917 s. 21.
 Kopper hos gjet 1904 s. 26, 1905 s. 22, 1907 s. 26, 1909 s. 20, 1915 s. 18.
 Kopper hos ko 1905 s. 22, 1908 s. 18, 1909 s. 20, 1913 s. 21, 1914 s. 30, 1915 s. 18, 1916 s. 11, 1917 s. 18.
 Kramper hos svin 1899 s. 18, 1914 s. 34.
 Krybbebiting 1916 s. 17, 1917 s. 26.
 Kræft 1897 s. 21, 1898 s. 24, 1906 s. 32, 1910 s. 24, 1911 s. 27, 1913 s. 28, 1914 s. 36.
- Lammesygdom 1897 s. 21, 1903 s. 27, 1905 s. 21, 1906 s. 34, 1908 s. 18 og 22, 1909 s. 21, 1914 s. 29.
 Leukæmi hos hest 1903 s. 25.
 Levercirrhose hos svin 1913 s. 24.
 Leveriktesyke 1902 s. 20, 1910 s. 25.
 Lollandsk syke 1908 s. 17, 1909 s. 20, 1910 s. 19, 1911 s. 19, 1912 s. 17, 1913 s. 21, 1916 s. 15, 1917 s. 19.
 Lungebetændelse hos gjet 1898 s. 24, 1899 s. 16, 1900 s. 21, 1901 s. 16, 1913 s. 28, 1916 s. 14.
 Lungebetændelse hos sau 1906 s. 34, 1913 s. 22, 1914 s. 29.
 Lungebetændelse hos kalv 1904 s. 25, 1907 s. 24.
 Lungebetændelse hos svin 1902 s. 19, 1904 s. 25, 1906 s. 30.
 Lungebetændelse hos harer 1916 s. 17.
 Lungemphysem hos hest 1897 s. 21, 1900 s. 23, 1917 s. 22.
 Lungemphysem hos ko 1914 s. 36.
 Lungesyge 1890 s. 16, 1894 s. 11.
 Lungødem hos svin 1901 s. 15.
 Lymphangitis 1899 s. 17.
 Lymphomatose 1917 s. 24.
 Lynnedslag 1900 s. 23, 1909 s. 18, 1912 s. 25, 1915 s. 26, 1916 s. 17.
 Løbebændelse 1900 s. 22.
- Melkefeber 1905 s. 18, 1907 s. 22, 1911 s. 21, 1912 s. 18, 1915 s. 24.
 Melkefeber hos sau og gjet 1912 s. 21, 1914 s. 34, 1915 s. 25.
 Miltbrand 1890 s. 15, 1891 s. 1, 1896 s. 3.
 Mug, smitsom hos kvæg 1917 s. 20.
 Mundsyke hos hesten 1899 s. 16, 1904 s. 25, 1905 s. 18, 1906 s. 33, 1907 s. 23, 1910 s. 20, 1917 s. 18.
 Mundsyke hos sau 1912 s. 23.
- Navleinfektion hos føl 1911 s. 27, 1914 s. 25, 1915 s. 20, 1916 s. 15.
 Navleinfektion hos kalv 1917 s. 21.
 Neldefeber hos kjør 1906 s. 31.
 Neldefeber hos hund 1908 s. 23.
 Nymphomani 1899 s. 18.
 Nyresygdom hos kalv 1906 s. 30.
 Næseblødning hos hest 1917 s. 25.
- Opbinding av melken 1910 s. 21.
- Pyæmi hos lam 1914 s. 29.
 Papillomatose 1917 s. 22.
- Rachitis 1899 s. 20, 1906 s. 31, 1907 s. 23, 1910 s. 24, 1917 s. 24 og 25.
 Raslesyke 1891 s. 2, 1896 s. 16.
 Rensygdom 1904 s. 29, 1908 s. 27, 1910 s. 26, 1911 s. 29, 1914 s. 36, 1915 s. 27. (Se: Slubbo).
 Rheumatisme hos føl 1897 s. 21.
 Rheumatisme hos hund 1907 s. 27.
 Ringorm 1900 s. 21, 1906 s. 30.
 Ruptur efter parring 1912 s. 24, 1914 s. 36.
 Ruptur av mellemgulvet 1912 s. 25, 1913 s. 30.
 Ruptur av hjertet 1912 s. 25.
- Saar 1907 s. 28, 1905 s. 23.
 Sauesygdom 1911 s. 21, 1913 s. 23, 1916 s. 13, 1917 s. 23. (Se øiensygdom).
 Septikæmi 1911 s. 25.
 Septikæmi hos okse 1914 s. 26.
 Sirasyke 1906 s. 34, 1908 s. 23, 1915 s. 32.
 Skabb hos hest 1912 s. 24, 1913 s. 25, 1917 s. 22.
 Skabb hos svin 1906 s. 32, 1907 s. 24, 1911 s. 20, 1913 s. 25.
 Skabb hos hund 1904 s. 27.
 Skabb hos kat 1902 s. 20, 1907 s. 25, 1911 s. 20, 1913 s. 25, 1914 s. 29.
 Skedekatarrh, smitsom hos kjør 1897 s. 20, 1903 s. 25, 1904 s. 27, 1909 s. 21, 1911 s. 20, 1914 s. 26, 1915 s. 19.
 Skjørbusk hos svin 1913 s. 24, 1914 s. 28.
 Skott 1889 s. 93.
 Skudvirknings 1913 s. 30.
 Slagsmaal blandt hingster 1916 s. 17.
 Slikkesyke hos kvæg 1910 s. 24.
 Slinger 1914 s. 35.
 Slubbo hos ren 1903 s. 30, 1905 s. 24, 1906 s. 36, 1910 s. 26, 1911 s. 28.
 Sterilitet hos kvæg 1908 s. 23, 1909 s. 19, 1910 s. 26, 1911 s. 26.
 Stivkramp hos kvæg og sau 1910 s. 21, 1914 s. 33.
 Stivkramp hos svin 1914 s. 33.

Stivkrampe hos hest 1916 s. 11.	Tyføs kvægsygdom 1907 s. 25.
Struma 1899 s. 18, 1904 s. 30, 1905 s. 21, 1906 s. 32, 1909 s. 18, 1911 s. 19, 1914 s. 28, 1916 s. 16.	Urticaria, se neldefeber
Svinesygdom 1904 s. 26, 1917 s. 23.	Utslet, se eczem.
Sviva 1900 s. 21, 1904 s. 29, 1905 s. 24 og 29, 1907 s. 26, 1908 s. 25, 1910 s. 26, 1912 s. 24, 1913 s. 24, 1914 s. 32, 1915 s. 25, 1916 s. 14, 1917 s. 23.	Utøi 1902 s. 25, 1904 s. 27, 1915 s. 24.
Svælglidelser hos hest 1912 s. 23.	Vildtsyke 1915 s. 19.
Sukkersyke hos hund 1912 s. 24.	Villa 1915 s. 23.
Tarmbetaendelse 1898 s. 23, 1908 s. 26, 1912 s. 23, 1913 s. 27, 1914 s. 33.	Ytre beskadigelser 1913 s. 30.
Tetanus, se Stivkrampe.	Ødem, ondartet hos hest 1901 s. 15, 1903 s. 24.
Thyreoidektoni hos gjet 1914 s. 36.	Ødem, ondartet hos kvæg 1903 s. 24, 1911 s. 18.
Traumatisk indigistion 1908 s. 18, 1910 s. 23.	Ødem, ondartet hos svin og sau 1911 s. 18.
Traumatisk læsion 1902 s. 25.	Øiensygdom hos hest 1901 s. 15, 1909 s. 18, 1915 s. 22, 1917 s. 19.
Traumatisk pericarditis 1905 s. 24.	Øiensygdom hos kvæg 1897 s. 22.
Traumatisk tungbetændelse 1907 s. 28, 1908 s. 27.	Øiensygdom hos sau og gjet 1899 s. 16, 1904 s. 27, 1905 s. 22, 1906 s. 34, 1907 s. 34, 1909 s. 22, 1911 s. 25, 1917 s. 18.
Trommesyke 1897 s. 22.	
Tyføs hestesygdom 1898 s. 23.	

Trykt 1918:

- Nr. 121. Veterinærvesenet og kjøtkontrollen 1916. (*Le service vétérinaire et l'inspection de la viande.*)
— 122. Norges kommunale finanser 1914/15. (*Finances des communes.*)
— 123. Civil retspleie 1914 og 1915. (*Justice civile.*)
— 124. Dyrtidens virkninger paa levevilkårene. 2den del. (*Effets de la cherté des vivres sur les conditions d'existence. 2ième partie.*)
— 125. Industristatistik 1915. (*Statistique industrielle.*)
— 126. De offentlige jernbaner 1916/17. (*Chemins de fer publics.*)
— 127. Norges telegrafvæsen 1916/17. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
— 128. Forsikringsselskaper 1916. (*Sociétés d'assurances.*)
— 129. Skolebarns erhvervsmæssige arbeide. (*Travail salarié parmi les enfants des écoles primaires publiques.*)
— 130. Norges handel 1916. (*Commerce.*)
— 131. Beboelsesstatistik for enkelte norske byer for 1917 (1916). (*Statistique d'habitation pour quelques villes norvégiennes en 1917 (1916).*)
— 132. Ulykkesforsikringen 1915. (*Assurances contre les accidents du travail.*)
— 133. Sundhetstilstanden og medicinalforholdene 1915. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
— 134. Faengselsstyrelsens aarbok 1915. (*Annuaire de l'Administration générale des prisons 1915.*)
— 135. Norges postvesen 1917. (*Statistique postale.*)
— 136. Folkemængdens bevægelse 1911—1915. (*Mouvement de la population pendant les années 1911 à 1915.*)
— 137. Fagskolestatistik 1914/15—1916/17. (*Écoles professionnelles.*)
— 138. Norges bergverksdrift 1916. (*Mines et usines.*)
— 139. Den norske Statskasses finanser 1 juli 1910—30 juni 1915. (*Finances de l'État.*)
— 140. Private aktiebanker 1917. (*Banques privées par actions.*)
— 141. Lønninger og levevilkår i Norge under verdenskrigen. (*Gages et conditions d'existence en Norvège pendant la guerre.*)
— 142. Fiskerforsikringen 1917. (*Assurances contre les accidents des marins pêcheurs.*)
— 143. Drukkenskapsforseelser 1916—1917. (*Délits d'ivresse.*)

Trykt 1919:

- Nr. 144. Skolevæsenets tilstand 1914. (*Instruction publique*)
— 145. Fattigvæsenet 1915. (*Assistance publique.*)
— 146. Rekruttering 1914. (*Recrutement.*)
— 147. Norges sparebanker 1917. (*Caisse d'épargne.*)
— 148. Veterinærvesenet og kjøtkontrollen 1917. (*Le service vétérinaire et l'inspection de la viande.*)

Det Statistiske Centralbyraa har desuten bl. a. utgit følgende verker:

- Statistisk Aarbok for kongeriket Norge. Senest utkommet: 37te aargang, 1917
Kristiania 1918. (*Annuaire statistique de la Norvège.*)
- Meddelelser fra det Statistiske Centralbyraa. Senest utkommet: 36te bind, 1918.
Kristiania 1919. (*Journal du Bureau Central de Statistique.*)
- Maanedsgaver over vareomsætningen med utlandet 1917. Femte bind. Kristiania 1918.
(*Bulletin mensuel du commerce extérieur en 1917. Cinquième année.*)
- Norges civile, geistlige og judicielle Inddeling 1ste oktober 1917. Kristiania 1917.
(*Les divisions civiles, ecclésiastiques et judiciaires du royaume de Norvège
le 1er octobre 1917.*)
- Fortegnelse over Norges Officiele Statistik m. v. 1828—31 december 1910. Kristiania
1889 og 1913. (*Catalogue de la Statistique officielle.*)
- Statistiske Oversigter 1914. Kristiania 1914. (*Résumé rétrospectif 1914.*)

Samtlige verker er tilsalgs hos H. Aschehoug & Co., Kristiania.

8 april 1919.